

UDSKRIFT
AF
ØSTRE LANDSRETS DOMBOG

D O M

Afsagt den 29. juni 2018 af Østre Landsrets 12. afdeling
(landsdommerne Bloch Andersen, Olaf Tingleff og Niels Fenger).

12. afd. nr. B-3287-13:

Foreningen Amagerinvestor
(advokat Sven Gert Hougaard)

mod

1) Finansiell Stabilitet A/S

(advokaterne Jens Rostock-Jensen og Kolja Staunstrup)

2) Finanstilsynet

(advokat Peter Hedegaard Madsen)

og

12. afd. nr. B-871-15:

Finansiell Stabilitet A/S

(advokaterne Jens Rostock-Jensen og Kolja Staunstrup)

mod

Amagerbanken Aktieselskab under konkurs

ved kurator advokat Jørgen Holst

(advokat Carsten Led-Jensen)

og

12. afd. nr. B-1170-17:

Amagerbanken Aktieselskab under konkurs

ved kurator, advokat Jørgen Holst

(advokat Carsten Led-Jensen)

mod

Finanstilsynet

(advokat Peter Hedegaard Madsen)

Indledning med påstande

Sag B-3287-13, der er anlagt ved Københavns Byret, er ved kendelse af 15. oktober 2013 henvist til behandling ved Østre Landsret i medfør af retsplejelovens § 226, stk. 1. Sagen er anlagt som et gruppesøgsmål, jf. retsplejelovens kap. 23 a, og retten har den 30. marts 2015 godkendt, at Foreningen Amagerinvestor udpeges som grupperepræsentant.

Gruppemedlemmerne fremgår af vedhæftede bilag.

Sag B-871-15, der er anlagt ved Københavns Byret, er ved kendelse af 27. marts 2013 henvist til behandling ved Østre Landsret i medfør af retsplejelovens § 226, stk. 1.

Sag B-1170-17 er anlagt Østre Landsret den 31. maj 2017 som ad citationssag.

Sagsøgeren i sag B-3287-13, Foreningen Amagerinvestor, har nedlagt endelig påstand om, at de sagsøgte tilpligtes in solidum, subsidiært pro rata og mere subsidiært alternativt at betale sagsøger 30.478.827 kr. med tillæg af sædvanlige procesrenter fra sagens anlæg til betaling sker.

Sagsøgte, Finansiell Stabilitet A/S, har over for Foreningen Amagerinvestors påstand påstået frifindelse.

Sagsøgte, Finanstilsynet, har over for Foreningen Amagerinvestors påstand påstået frifindelse.

Sagsøgeren i sag nr. B-871-15, Finansiell Stabilitet A/S, har nedlagt påstand om, at Amagerbanken Aktieselskab under konkurs tilpligtes at anerkende, at Finansiell Stabilitet A/S ikke er erstatningsansvarlig for det tab, som konkursboet har lidt som følge af, at Amager-

banken Aktieselskab A/S blev afviklet under Bankpakke III (lov 2010-06-25 nr. 721, lov 2010-12-21 nr. 1556 og lov 2011-06-14 nr. 619) frem for under Bankpakke I (lov 2008-10-10 nr. 1003).

Sagsøgte, Amagerbanken Aktieselskab under konkurs, har over for sagsøgerens påstand påstået frifindelse.

Sagsøgte, Amagerbanken Aktieselskab under konkurs, har endvidere nedlagt selvstændig påstand om, at Finansiell Stabilitet A/S tilpligtes at anerkende at være erstatningsansvarlig for det tab – inkl. rentetab – som de kreditorer i konkursboet, der ikke er efterstillet efter §§ 132 og 136 i lov om finansiell virksomhed, har lidt ved, at Amagerbanken Aktieselskab A/S ikke blev afviklet under den såkaldte Bankpakke I (lov 2008-10-10 nr. 1003), men i stedet blev afviklet under den såkaldte Bankpakke III (lov 2010-06-25 nr. 721, lov 2010-12-21 nr. 1556 og lov 2011-06-14 nr. 619).

Finansiell Stabilitet A/S har over for Amagerbanken Aktieselskab under konkurs' selvstændige påstand, påstået frifindelse.

Sagsøgte, Amagerbanken Aktieselskab under konkurs, har i sag B-1170-17 over for adciterede, Finanstilsynet, nedlagt påstand om, at Finanstilsynet tilpligtes at anerkende at være erstatningsansvarlig for det tab – inkl. rentetab – som de kreditorer i konkursboet, der ikke er efterstillet efter §§ 132 og 136 i lov om finansiell virksomhed, har lidt ved, at Amagerbanken Aktieselskab A/S ikke blev afviklet under den såkaldte Bankpakke I (lov 2008-10-10 nr. 1003), men i stedet blev afviklet under den såkaldte Bankpakke III (lov 2010-06-25 nr. 721, lov 2010-12-21 nr. 1556 og lov 2011-06-14 nr. 619).

Adciterede, Finanstilsynet, har nedlagt påstand om frifindelse, subsidiært frifindelse for tiden.

Landsretten har besluttet at behandle de 3 sager sammen.

Sagerne angår, om Finansiell Stabilitet og Finanstilsynet har pådraget sig erstatningsansvar ved ikke på et eller flere tidspunkter i forløbet fra den 20. april 2010 til den 30. september 2010 at have gjort Amagerbankens daværende bestyrelse bekendt med indholdet af et notat af 20. april 2010, udarbejdet af et kreditteam i Finansiell Stabilitet under ledelse af Leif

Busk, om nedskrivninger i Amagerbanken samt Finansiell Stabilitets efterfølgende notat af 7. juni 2010 om forskellen mellem Finansiell Stabilitets syn på nedskrivningerne og Finanstilsynets syn på nedskrivningerne. Konkursboet og Investorforeningen har gjort gældende, at Amagerbankens bestyrelse i givet fald ville have undladt at gennemføre en kapitalforhøjelse i september 2010 og i stedet ladet banken afvikle. Denne afvikling ville være sket under Bankpakke I, hvorved bankens kreditorer ville have opnået fuld dækning. Banken blev i stedet den 4. februar 2011 erklæret konkurs og afviklet under Bankpakke III med en begrænset dækning for kreditorerne. Investorforeningen har tilsluttet sig synspunktet og anført, at investorerne som konsekvens heraf ikke ville have lidt noget tab, idet kapitalforhøjelsen jo ikke ville være gennemført.

Sagsfremstilling

2008

Da finanskrisen i 2008 ramte Danmark, fik Amagerbanken A/S (herefter Amagerbanken) betydelige likviditetsproblemer. I sommeren 2008 foretog Finanstilsynet en undersøgelse af banken. Det var tilsynets opfattelse, at Amagerbanken havde en høj eksponering mod ejendomsengagementer, og at dette var forbundet med betydelige risici. Amagerbanken blev samtidig pålagt at udarbejde en redegørelse for, hvordan banken fulgte op på engagementerne, og hvordan den sikrede, at ejendomsplanter var værdiansat korrekt, og at ændringer i risici blev afspejlet i solvensbehovet.

I september 2008 foretog Finanstilsynet en inspektion i Amagerbanken, hvori tilsynet bl.a. gennemgik de 40 største udlånsengagementer svarende til 17,5 mia. kr. Inspektionen viste et behov for nye nedskrivninger på ikke under 445 mio. kr.

Ved en opfølgende inspektion i november og december 2008 gennemgik Finanstilsynet cirka 70 % af bankens samlede udlån, målt i kroner, inklusive samtlige udlånsengagementer over 100 mio. kr. og en stikprøve af de mindre engagementer.

I Finanstilsynets rapport herom af 20. januar 2009 konkluderede tilsynet bl.a., at Amagerbankens udlånsportefølje var præget af mange og meget store engagementer med dårlig kreditkvalitet. Det blev også bemærket, at banken meget sent havde reageret på de problemer i ejendomssektoren, som havde været kendt i en årrække. Finanstilsynet gav på den baggrund Amagerbanken påbud om bl.a. en mere forsigtig værdiansættelse af ejendomme og andre aktiver, som kunderne havde stillet som sikkerhed for lån i banken. Finanstilsynet

fandt ved inspektionen et behov for nedskrivninger for 387 mio. kr. udover de 445 mio. kr., som tilsynet havde identificeret ved sin inspektion i september 2008. Derudover vurderede Finanstilsynet, at bankens individuelle solvensbehov skulle have et tillæg på mindst 765 mio. kr. ud over lovens 8-procentkrav. Amagerbanken fik endvidere påbud om senest den 31. januar 2009 at indsende en ny solvensbehovsopgørelse, hvor der var taget højde for de kreditrisici, som Finanstilsynet havde påpeget.

2009

Den 5. februar 2009 afgav Amagerbanken sin årsrapport 2008. I ledelsesberetningen anføres bl.a., at det daværende konjunkturomslag havde en væsentlig negativ indflydelse på banken både nu og fremover. Det anførtes også, at risikoen på bankens store engagementer – der i stort omfang var ejendomsrelaterede eller relaterede til investeringskreditter – var særligt eksponeret over for rente- og konjunkturfølsomhed. Slut- og efterfinansieringsvilkår for bl.a. fast ejendom var blevet vanskeligere samtidig med, at værdien og omsætnings-hastigheden var nedsat for bl.a. fast ejendom. Disse forhold

”medfører efter ledelsens vurdering naturligt en større usikkerhed ved måling af engagementer ved regnskabsaflæggelsen for 2008 end i de tidligere år.

Målingen af bankengagementer afhænger blandt andet af værdiansættelsen af sikkerheder. Værdiansættelsen af sikkerhederne i bankens engagementer afhænger i høj grad af ledelsens skøn over afkastkrav blandt andet i ejendoms-markedet samt for værdiansættelse af aktier og virksomhedsobligationer noteret på visse ikke velfungerende finansielle markeder. Som følge heraf er der naturligvis en betydelig større usikkerhed end normalt, hvorfor banken i enkelte tilfælde har foretaget en selvstændig vurdering baseret på andre kriterier. En fortsat negativ konjunkturudvikling kan føre til yderligere nedskrivninger, hvilket kan påvirke bankens resultat og dermed egenkapital negativt i kommende regnskabsperioder.”

I en note til årsrapporten om anvendt regnskabspraksis pegede banken endvidere på, at udarbejdelse af koncernregnskabet forudsatte, at ledelsen foretog en række skøn og vurderinger af fremtidige forhold, der havde væsentlig indflydelse på den regnskabsmæssige værdi af visse aktiver og forpligtelser:

”Udarbejdelse af koncernregnskabet forudsætter, at ledelsen foretager en række skøn og vurderinger af fremtidige forhold, der har væsentlig indflydelse på den regnskabsmæssige værdi af visse aktiver og forpligtelser. De områder, hvor der er kritiske skøn og vurderinger, som har den væsentligste effekt på regnskabet er,

- Nedskrivninger af udlån og grupper af udlån
- Dagsværdi af finansielle instrumenter
- Værdiansættelse af hensatte personaleforpligtelser
- Dagsværdi af investeringsejendomme

De anvendte skøn og vurderinger er baseret på forudsætninger som ledelsen anser for forsvarlige, men som i sagens natur er usikre og uforudsigelige. Forudsætningerne kan være ufuldstændige eller unøjagtige, og uventede fremtidige begivenheder eller omstændigheder kan opstå. At foretage disse skøn og vurderinger er derfor vanskeligt, og når disse desuden involverer kundeforhold og øvrige modparter, vil de være forbundet med usikkerheder ikke mindst i perioder med lavkonjunktur og krise på de finansielle markeder.”

Særligt om værdiansættelse af udlån anførtes endvidere følgende:

”Nedskrivninger på udlån foretages for at tage hensyn til værdiforringelse på udlån, som er sket efter første indregning. Nedskrivningen foretages som en kombination af individuelle og gruppevise nedskrivninger og er forbundet med en række skøn, herunder på hvilke udlån/grupper af udlån, der er indtrådt objektiv indikation på værdiforringelse af de forventede fremtidige betalingsstrømme og/eller på værdien af sikkerheder.”

I både den interne revisions og den eksterne revisions påtegning blev der henvist til det ovenfor gengivne afsnit i ledelsesberetningen om nedadgående konjunkturer og dermed til den særlige usikkerhed og risiko. Det blev videre anført, at man var enige i ledelsens beskrivelse af usikkerhed og risiko.

I april 2009 ansøgte Amagerbanken om hybrid kernekapital fra staten under Bankpakke II.

Den 5. oktober 2009 fastsatte Finanstilsynet et forhøjet solvenskrav for Amagerbanken på 13,6 %. Baggrunden for det forhøjede solvenskrav var bl.a. en mindre positiv vurdering af boniteten af bankens største engagementer. Ifølge Finanstilsynet var der ”betydelige risici, der knytter sig til bankens mange store og svage engagementer, særligt finansiering inden for ejendomsbranchen”, jf. afgørelsens s. 2. Tilsynet anførte endvidere s. 28, at banken

”selv ved nedskrivningsengagementer ønsker at anvende en ret lang tidshorison, idet banken i en række tilfælde har tidshorisoner frem til 2024. Banken vil således se på, hvad ejendommen på sigt vil kunne realiseres til under nogle opstillede forudsætninger om ejendomsmarkedets og lejemarkedets udvikling, hvis banken lader engagementet fortsætte. I nogle tilfælde forudsætter bankens tilgang, at banken over en årrække må udvide engagementet for at dække det løbende likviditetsmæssige underskud. Det er efter Finanstilsynets vurdering ikke en forsvarlig tilgang i forhold til vurdering af solvensbehovet. Finanstilsynet er enig med banken i, at ejendomsmarkedet ganske rigtigt er presset, men

når og hvis banken lader engagementet fortsætte med banken som risikotager, så indebærer det ikke bare en mulighed for at realisere sikkerhederne på et mere gunstigt tidspunkt. Det indebærer også en risiko for større tab, hvis markedet mod bankens forventning ikke forbedres væsentligt. Der bør derfor efter Finanstilsynets opfattelse bindes den fornødne kapital til denne risiko.”

Det forhøjede solvenskrav blev tiltrådt af Erhvervsankenævnet den 29. oktober 2009. Med ankenævnets afgørelse opfyldte banken ikke længere solvenskravet. Det lykkedes imidlertid Amagerbanken at rejse ca. 1 mia. kr. i privat kapital i løbet af efteråret 2009, ligesom banken efterfølgende fik tilført 1,1 mia. kr. i form af hybrid kernekapital fra staten.

I forbindelse med den generalforsamling, hvorpå kapitaludvidelsen blev behandlet, offentliggjorde banken den 4. november 2009 en selskabsmeddelelse med indholdet af bestyrelsens indlæg på generalforsamlingen. I indlægget anføres bl.a., at

”banken var professionelt uenig med Finanstilsynet specielt med hensyn til måden at opgøre værdien af sikkerhed i fast ejendom på. Sagen er, at Finanstilsynet fastlægger en værdi på grundlag af, hvad en given ejendom kan sælges til inden for en relativ kort periode, på f.eks. 6 måneder, mens banken mener, at man skal have en langt længere tidshorisont – f.eks. 15, 20 eller 25 år – når man fastlægger værdien af f.eks. en stor beboelsesejendom.”

Omkring årsskiftet 2009/10 ansøgte Amagerbanken Finansiell Stabilitet A/S (herefter Finansiell Stabilitet) om en individuel statsgaranti på 6,5 mia. kr. Beløbet svarede til den andel af de af banken udstedte obligationer, der ville forfalde inden den 30. september 2010.

2010

Den 29. januar 2010 afholdt Finanstilsynet møde med Amagerbankens daværende direktion og bestyrelsesformand. På mødet drøftedes bl.a. bankens likviditet, herunder i forhold til situationen ved bortfald af statens indlånsgaranti den 30. september 2010. Amagerbanken oplyste på mødet om ansøgningen om statslig likviditetsgaranti for i alt 6,5 mia. kr. Finanstilsynet bad banken overveje niveauet, da tilsynet fandt beløbet lavt i forhold til andre banker, når der blev taget højde for bankens fundingbehov. Ifølge et referat af 4. februar 2010 af et bestyrelsesmøde i Amagerbanken af samme dato havde Ulrik Nødgaard fra Finanstilsynet på mødet givet udtryk for, at ”Amagerbanken måtte anses for sårbar”.

Amagerbanken aflagde sin årsrapport 2009 den 4. februar 2010. Heri anføres bl.a. følgende:

”Banken har som planlagt styrket sit kapitalgrundlag i 2009 gennem en aktiekapitaludvidelse med et provenu på 748 mio.kr. samt optagelse af supplerende kapital på 290 mio.kr. Herudover har banken modtaget 1.106 mio.kr. under Bankpakke II. I forlængelse af Bankpakke II forventer banken at modtage tilsgagn om statslig likviditetsgaranti under Bankpakke II for en ramme på op til 6,5 mia.kr. Herved er bankens likviditetssituation afklaret for de nærmeste år.

Det styrkede kapitalgrundlag medfører, at bankens solvens ultimo 2009 udgør 17,2 %, hvoraf kernekapitalen udgør 12,0 %. Banken anser sit kapitalgrundlag som robust og fuldt tilstrækkeligt til at gennemføre de ovenfor nævnte forretningsmæssige tiltag.

Ud fra det nuværende kapitalgrundlag vil banken alt andet lige kunne tåle yderligere nedskrivninger på indtil ca. 2,1 mia.kr. henholdsvis ca.1,4 mia.kr. med og uden fradrag i solvenskravet uden at komme under bankens nu opgjorte individuelle solvensbehov.

Banken vil også fremover tilstræbe en høj solvens med henblik på at sikre bankens robusthed under et forventet fortsat svagt konjunkturforløb.

...

Opgørelsen af nedskrivningsbehovet på bankengagementer afhænger blandt andet af værdiansættelsen af de stillede sikkerheder. Værdiansættelsen af sikkerhederne i bankens engagementer er – som følge af de nuværende konjunkturusikkerheder – fortsat naturligt forbundet med usikkerhed og afhænger i betydeligt omfang blandt andet af de aktuelle skøn over afkastkrav i ejendomsmarkedet. Krisen og den deraf afledte økonomiske afmatning medfører en naturlig større usikkerhed ved måling af engagementer ved regnskabsaflæggelsen pr. 31. december 2009. Det kan således ikke afvises, at en fortsat negativ konjunkturudvikling eller ændrede vurderingskriterier og markedsvilkår kan føre til yderligere nedskrivninger.”

I note 2 til årsrapporten pegedes ligeledes på, at bankens opgørelse af den regnskabsmæssige værdi af en række aktiver, herunder investeringsejendomme, krævede et skøn og vurderinger, som efter ledelsens opfattelse var udøvet forsvarligt, men som ”i sagens natur er usikre og uforudsigelige”. Den nærmere beskrivelse af disse usikkerheder svarede i det væsentlige til det ovenfor citerede fra bankens 2008-årsrapport.

Efter mødet med Finanstilsynet forhøjede Amagerbanken den 16. februar 2010 sin ansøgning om statsgaranti med yderligere 7 mia. kr. til 13,5 mia. kr.

I forbindelse med Amagerbankens ansøgning om likviditetsgaranti blev der på anmodning af Finansiell Stabilitet den 23. marts 2010 afholdt et møde mellem banken og Finansiell Sta-

bilitet. Af et mødereferat af 3. maj 2010 udarbejdet af Finansiell Stabilitet fremgår følgende:

”Referat af mødet mellem Finansiell Stabilitet A/S og Amagerbanken A/S den 23. marts 2010.

Deltagere fra Amagerbanken: Jørgen Brændstrup (JBR), N.E. Nielsen (NEN) og Claus Ehlers

Deltagere fra Finansiell Stabilitet: Henning Kruse Petersen (HKP), Jacob Brogaard (JB), Henrik Bjerre-Nielsen (HBN) og Marianne Simonsen (referent).

FS redegjorde for den foreløbige vurdering af bankens ansøgning om en individuel statsgaranti på ca. 13 mia. kr.

HKP fremhævede, at FS umiddelbart vurderer, at der umiddelbart er et misforhold mellem bankens foretagne nedskrivninger og de budgetterede nedskrivninger. Derfor har FS behov for at blive betrygget med hensyn til bankens nedskrivninger.

NEN anførte, at banken har efterlevet Finanstilsynets og Ankenævnets krav, hvilket kommer til udtryk i regnskabet.

HKP anførte, at FS ikke nødvendigvis er enige med Finanstilsynet i hvad der er "tilstrækkelige" nedskrivninger.

JB anførte, at FS sammen med banken gerne ville have mulighed for at gennemgå f.eks. bankens 25 største engagementer, samt andet materiale der udgør et repræsentativt udsnit af bankens øvrige engagementer.

HBN understregede, at FS ikke vil gå Finanstilsynet i bedene, men skal sikre sig, at der er et forsvarligt grundlag at give garantien på.

Det blev aftalt, at FS kontakter banken med henblik på at tilrettelægge arbejdet.

HKP oplyste, at FS forventer at kunne behandle bankens ansøgning på bestyrelsesmøde den 17. april 2010.

HBN afsluttede med at understrege, at garantien havde en sådan størrelse, at det måtte forventes, at FS vil stille særlige vilkår i forbindelse med en eventuel imødekommelse af ansøgningen. Som eksempel blev nævnt, at banken skulle forpligte sig til at overdrage banken til en køber anvist af Finansiell Stabilitet.

JBR understregede, at det var vigtigt for banken, at møderne med FS blev holdt hos FS og ikke i banken.”

Den 6. april 2010 blev der på ny afholdt møde mellem Finansiell Stabilitet og Amagerbanken. Af et af Finansiell Stabilitet udfærdiget mødereferat dateret 25. august 2010 fremgår bl.a., at Henrik Bjerre-Nielsen fra Finansiell Stabilitet fremhævede, at Finansiell Stabilitet i

forhold til udstedelse af individuelle statsgarantier havde til opgave at vurdere, om det var forsvarligt at udstede en statsgaranti set i forhold til den 3-årige tidshorizont, som en sådan garanti havde. Herudover var der bl.a. en diskussion af bankens nedskrivninger og af udvalgte konkrete engagementer.

Der blev herefter den 9. april 2010 afholdt et møde mellem Finansiell Stabilitet og Økonomi- og Erhvervsministeriet om Amagerbankens ansøgning. Af et af ministeriet udfærdiget mødereferat fremgår, at Finansiell Stabilitet tilkendegav, at man havde kigget nærmere på Amagerbankens engagementer. Den deraf følgende vurdering var sket på et ikke-fuldstændigt grundlag, men efterlod indtryk af et behov for 1,5-2,5 mia. kr. i yderligere hensættelser. Forventningen var, at jo længere ned man kom i bankens øvrige engagementer, desto mere ville behovet for hensættelser stige. Finansiell Stabilitet havde en oplevelse af, at banken havde regnet baglæns og anvendt forskellige værdiansættelsesprincipper. Ministeriet anførte hertil, at den endelige solvensvurdering henhørte under Finanstilsynet. Ministeriet opfordrede samtidig Finansiell Stabilitet til at videreformidle sin vurdering til Finanstilsynet samt ”i hvert fald ud fra en ordens forskrift” orientere Amagerbanken om drøftelsen med Finanstilsynet.

Den 12. april 2010 blev der afholdt endnu et møde mellem Amagerbanken og Finansiell Stabilitet. Af et mødereferat af 10. september 2010 udfærdiget af sidstnævnte fremgår bl.a. følgende:

”Referat af møde den 12. april 2010 imellem Amagerbanken og Finansiell Stabilitet

Deltagere fra Amagerbanken (AB):
Jørgen Brændstrup, adm. direktør, (JBR)
John L. Weibull, vicedirektør (kreditkontoret), (JW)
Lotte Pind, økonomidirektør, (LP)

Deltagere fra Finansiell Stabilitet (FS):
Henrik Bjerre-Nielsen (HBN)
Leif Busk (LB)
Jette Styrihave, referent

HBN indledte med at forklare, at FS på det foreliggende grundlag finder det svært at bevilge en statsgaranti på 13,5 mia. kr. til AB. FS havde derfor kontaktet Økonomi- og Erhvervsministeriet, som havde henvist FS til Finanstilsynet. Bankens ansøgning vil herefter ikke kunne behandles på bestyrelsesmødet i FS den 20. april.

På baggrund heraf har AB bedt om et møde.

LB redegjorde for FS' gennemgang af udvalgte engagementer i AB. Han understregede, at FS har haft fokus på bankens risiko og værdiansættelsesprincipper.

FS noterede sig ved gennemgangen,

- at banken har mange store engagementer,
- at bankens samlede portefølje heraf fra ultimo 2007 til nu er uændret,
- at mange af disse – efter FS' vurdering – de facto er nødlidende,
- at banken anvender forskellige metoder til værdiansættelse af sikkerheder,
- at banken er optimistisk i sine værdiansættelsesprincipper og fx anvender forrentningskrav, der afviger fra Finanstilsynets.

JBR mente, at FS anvender et nedlukningsscenario, mens AB anlægger en going concern betragtning. I forhold til de store engagementer bemærkede JBR, at banken har vurderet, at det er realistisk, at størstedelen af pantets værdi vil stige igen, hvorfor banken har valgt at holde sig i ro. Endvidere anførte han, at balancen forventes nedbragt, hvilket han anså for realistisk.

LB bemærkede, at bankens vurdering af sikkerheder – efter hans opfattelse – er optimistisk, og at bankens "mangler" nedskrivninger.

JBR anførte, at banken ved beregning af betalingsrækker og ved sin solvensopgørelse anvender Finanstilsynets afkastkrav.

LB anmodede om at se bankens forretningsgange herfor, da dette ikke fremgik af de sager, FS havde set. I bevillingsindstillingerne kunne FS konstatere, at det ikke var tilsynets afkastkrav, der var anvendt.

JW forklarede, AB laver 3 opgørelser:

- 1) En egen opgørelse af ejendomsværdi (RECAP)
- 2) Hvis der konstateres OIV, beregnes betalingsrække ved tilbagediskontering med oprindelige rente
- 3) Solvensopgørelse efter Finanstilsynets regler og vejledning

HBN bemærkede, at et afkastkrav på 4 % er realistisk, når renten er lav, men inden for de 3 år som de individuelle statsgarantier løber, er det ikke realistisk at opnå et afkast på 4 %.

JBR svarede, at banken har kapital at tære af, og at han anså det for realistisk, at der blev efterspørgsel på ejerlejligheder inden for 3 år.

LB anførte, at det i forhold til de individuelle statsgarantier er vigtigt, hvad der sker med banken i 2012-2014 og eventuelle underskud i disse år.

HBN bemærkede, at bankens RECAP ikke er så forsigtig som Finanstilsynets opgørelse, men at det er RECAP-opgørelsen, banken anvender som intern styring.

LB bemærkede, at der er et par af de svage engagementer, hvor der efter hans vurdering må konstateres OIV.

...

Afslutningsvis fortalte HBN, at FS nu var blevet bedt om at kontakte Finanstilsynet, og at FS ikke ved, hvad der derefter vil ske.

JBR spurgte, hvad banken kan gøre for at fremme sagen. Pt. var banken i ingenmandsland, hvilket var utilfredsstillende.

HBN svarede, at FS ikke har konkluderet på bankens ansøgning. Der vil formentlig være vilkår tilknyttet en eventuel imødekommelse af ansøgningen. FS har meddelt AB sin holdning og hvis banken mener, at den har yderligere oplysninger, der kan ændre FS' vurdering, så modtager FS dem gerne. Pt. vurderer FS ikke, at det er forsvarligt at udstede individuel statsgaranti, men kan overbevises herom. FS' bekymring er ikke, hvordan banken ser ud nu, men hvordan banken ser ud om 3 år."

På et møde mellem Finansiell Stabilitet og Finanstilsynet den 13. april 2010 redegjorde Finansiell Stabilitet for sin vurdering af nedskrivningsbehovet på en række af Amagerbankens største engagementer. Af et referat udfærdiget af Finanstilsynet den 18. maj 2010 fremgår bl.a. følgende:

"Referat af møde med Finansiell Stabilitet den 13. april 2010

Tilstede var: Leif Busk, Allan (Nova Bank), Michael ? (Danske Bank) og Villadsen (ekstern konsulent).

Fra FT deltog: KVM, JSJ, JOE og CVP.

Mødet var kommet i stand, fordi Finansiell Stabilitet efter en gennemgang af en række af bankens engagementer var utryk ved Amagerbankens solvens.

Om FS's proces:

FS var umiddelbart før påske påbegyndt en gennemgang af engagementerne og gennemgangen omfattede:

25 største engagementer samt 10 største engagementer. Herudover havde FS fået en oversigt over alle engagementer over 100 mio. kr.

Det modtagne materiale var efter FS's opfattelse ikke fuldt udbygget.

FS havde holdt et møde med banken den 12. april.

FS har orienteret Departementet om FS's observationer.

Om FS's observationer:

Engagementerne havde stort set ikke udviklet sig siden ultimo 2007.

Bankens problem er, at den i vidt omfang alene finansierer investeringsejendomme, som ikke kan sælges, og at der i København er et opstemmet behov for at komme af med ejendomme for op til 300 mia. kr.

FS finder ikke, at bankens måde at værdiansætte sikkerhederne følger FT's måde, jf. Erhvervsankenævnskendelsen. Banken savner forretningsgange til at opgøre LGD, men banken har til FS oplyst, at LGD opgøres efter FT's praksis, og alene i forbindelse med opgørelse af det individuelle solvensbehov.

FS finder, at banken optager andre sikkerheder som ikke normalt antages under bankmæssig sikkerhed (f.eks. værdi af K/S-andele), og at banken har værdiansat meget "varm luft".

FS finder, at alle engagementer er befængt med rentefølsomhed og store valutarisici, som har påført kunderne betydelige risici, og at banken deltager aktivt i spekulatøren i valutarisici i de nødlidende engagementer. FS har til AB meddelt, at banken ruller en lavine foran sig med "derivater" i de nødlidende engagementer. Det er FS's opfattelse, at banken ikke har råd til at lukke positionerne.

AB har overfor FS bekræftet, at banken holder 1. prioriteter skadesløse for at undgå tab, og efter FS's opfattelse er det ikke en tabsminimerende strategi.

FS finder, at bankens politik for nulstilling af renter ikke er korrekt, og at et beløb på 136 mio. kr. (årsrapporten) er alt for lavt, og at banken holder engagementerne flydende ved nye bevillinger, og at det i årsrapporten oplyste beløb om "non performing loans" baserer sig på forkerte registreringer i banken. FS oplyste, at alene 8 engagementer betyder 115 mio. kr., og at dette forholder i sig selv udløser yderligere nedskrivninger.

FS finder, at der er flere end af banken identificeret engagementer, der har OIV, ligesom FS er den opfattelse at der er 14 af engagementerne der reelt foregår for bankens regning og risiko, idet debitor ikke har betalingsevne. FS nævnte også, at flere sager måske ikke er OIV-registrerede pt., men vil blive det fremadrettet.

Det er FS's risikobillede, at der 1,5-2 mia. kr. i risiko, som banken ikke har taget højde for, hvilket FS's ledelse også tror på. Det var FS's opfattelse, at hvis der "graves videre", så vil tallene blive større.

FS mente ikke, at banken havde lært noget af efterårets øvelse.

KVM nævnte, at FT ville se nærmere på FS's dokumentation og se på det derefter."

På baggrund af mødet den 13. april 2010 indkaldte Finanstilsynet dagen efter materiale fra Amagerbanken. Materialet blev modtaget i Finanstilsynet den 15. april 2010 og omfattede de 25 største engagementer, de 10 største investeringsengagementer samt yderligere engagementer, som Finansiell Stabilitet havde udvalgt. Materialet omfattede i alt 43 engagementer, svarende til skønsmæssigt 56 % af bankens krediteksponering.

I et notat dateret den 20. april 2010, udarbejdet af et kreditteam i Finansiell Stabilitet under ledelse af Leif Busk, med overskriften ”Gennemgang af kreditporteføljen i Amagerbanken” (herefter 20. april-notatet), anføres følgende:

”Engagementsporteføljen

Banken har til brug for en gennemgang af bankens store engagementer forsynet Finansiell Stabilitet med følgende materiale:

- Oversigt over bankens engagementer på kr. 100 mio. eller derover
- Oversigt over bankens 10 største investeringsengagementer.
- Kreditindstillinger, engagementsoversigt, regnskabsoplysninger m.v. på de 25 største engagementer.

Med udgangspunkt i de modtagne oversigter har vi rekvireret kreditindstillinger, engagementsoversigter og regnskabsoplysninger på yderligere 10 udvalgte engagementer.

Engagementerne er opgjort på forskellige datoer i perioden 31. december 2009 til 15. marts 2010.

Kreditteamet har med baggrund heri gennemgået disse 35 af bankens engagementer, som samlet udgør kr. 13,9 mia.

I Årsrapporten for 2009 opgør banken sin krediteksponering til erhverv og private til kr. 26,5 [mia].

Gennemgangen har således omfattet ca. 52 % af bankens krediteksponering.

Kreditrisici

Gennemgangen af engagementerne har givet følgende observationer:

En stor del af disse store engagementer er defaultede eller problemfyldte og en oversigt og bankens egen og Finansiell Stabilitets vurdering af om, der foreligger objektiv indikation på værdiforringelse (OIV) eller ej viser:

Antal engagementer	Amagerbanken	Finansiell Stabilitet
OIV	14	26
Ej OIV	21	9

Kreditteamet har således vurderet, at der foreligger OIV i yderligere 12 engagementer i forhold til Amagerbankens vurdering.

I de fleste af engagementerne, hvor der vurderes at foreligge OIV, vurderes kunderne ikke at have mulighed for økonomisk at understøtte engagementerne, hvorfor disse derfor videreføres for bankens egen regning og risiko.

Banken anvender en række forskellige metoder til værdiansættelse af sikkerheder primært pant i fast ejendom. Det nødvendige grundlag for en egentlig efterprøvning af værdiansættelserne er i en række sager ikke til stede. Det er imidlertid vort generelle indtryk, at banken er ganske optimistisk i valg af kriterier for værdiansættelserne, og samlet set er det vores opfattelse, at sikkerhederne i den overvejende del af engagementerne er vurderet for højt.

På møde med banken den 12. april 2010 rejste vi spørgsmålet om, hvorfor banken ikke har implementeret forretningskrav, som er i overensstemmelse med de niveauer, som fremgår af Finanstilsynets/Erhvervsankenævnets afgørelse fra oktober 2009, i forbindelse med værdiansættelse af pantsikkerheder i fast ejendom.

Banken forklarede, at man anvender Finanstilsynets afkastkrav i forbindelse med beregning af det individuelle solvensbehov, og er dermed af den opfattelse, at man lever op til den nævnte afgørelse.

Banken oplyste endvidere, at når man fortsat kreditmæssigt anvender sine "egne lavere afkastkrav" skyldes det, at man mener, at ejendomsinvesteringer skal vurderes i et noget længere tidsperspektiv, hvorfor et lavere afkastkrav anses for forretningsmæssigt forsvarligt.

Dette vurderes også at være baggrunden for, at man fortsat i flere tilfælde løbende forøger sit engagement ved at betale ydelser på foranstående prioriteter, idet man forventer, at der på lang sigt vil blive delvis dækning til bankens efterstående finansiering.

Effekten af den optimistiske vurdering af sikkerhederne er primært, at bankens vurdering af LGD på engagementerne bliver for lav, og at nedskrivningerne på engagementerne er blevet undervurderet. Den for positive værdiansættelse af sikkerhederne påvirker også størrelsen af den registrerede saldo for 0-forrentede lån jf. nedenfor.

I konsekvens heraf samt som følge af en lavere værdisætning af primært sikkerhederne i fast ejendom estimerer vi, på det foreliggende grundlag, at der på de gennemgåede engagementer bør nedskrives yderligere i niveauet kr. 1.700-2.500 mio. i forhold til bankens nedskrivninger ultimo 2009.

Vi har ved vurderingen af sikkerhederne i fast ejendom i de fleste tilfælde anvendt de afkastkrav, som fremgår af Erhvervsankenævnets afgørelse fra oktober 2009.

En mere præcis vurdering af nedskrivningsbehovet på de enkelte engagementer vil kræve en nærmere tilgang til konkrete oplysninger og dokumentation vedrørende de enkelte sikkerheder og f.s.v. angår en række ejendomme tillige besigtigelse af og/eller vurdering af ejendommene/projekterne.

Det er imidlertid vores vurdering, at et forbedret beslutningsgrundlag, i en række engagementer, snarere vil resultere i øgede nedskrivninger end i reduktion af de estimerede nedskrivningsbehov.

Banken har ved opgørelsen af det individuelle solvensbehov afsat kapital til dækning af store engagementer og engagementer med finansielle problemer. Det er vores vurdering, at en forøgelse af nedskrivningerne som estimeret, ikke i væsentligt omfang giver baggrund for at reducere disse kapitalbindinger.

Dette skyldes, at der fortsat er betydelige risici i disse engagementer, som ikke er dækket af de estimerede nedskrivninger.

Rente- og valutarisici

En betydelig del af bankens ejendomsengagementer er primært finansieret med lån med variabel rente. Dette betyder, at banken har en betydelig følsomhed i relation til stigende rente, først og fremmest på den store portefølje af ejendomsrelaterede engagementer.

Vi har endvidere konstateret, at banken i en række engagementer, hvorpå der er foretaget nedskrivning, har finansiering i valutalån, primært CHF, ligesom der i flere af engagementerne aktivt spekuleres i valuta gennem brug af forskellige former for derivater. I flere engagementer indgår således både urealiserede kurstab og store Mark to Market værdier af derivatforretninger.

På mødet med banken den 6. april 2010 bekræftede man, at såvel politikken om at finansiere ejendomsengagementerne med kort rente som spekulatjonen i valuta er aktive valg fra bankens side.

Kreditstyring

Banken oplyser, at man op gennem 2009 har intensiveret styringen af sine kreditter. Dette sker bl.a. gennem hyppige genforhandlinger af engagementerne.

Konsekvensen heraf er bl.a., at man i den forbindelse får legaliseret såvel overtræk som restancer. Samtidig påvirkes de data, som ligger til grund for beregning af gruppevise nedskrivninger.

Da banken kun 0-stiller renten på lån, når debitor er gået konkurs, og når tabet vurderes at være uundgåeligt, sker der således i betydeligt omfang løbende nybevillinger til dækning af tilskrevne og fremtidige renter.

Banken forklarede på mødet den 12. april [2010], at årsagen til at den 0-forrentede saldo i 2009-regnskabet kun udgør kr. 136 mio. er, at beløbet fremkommer som saldo af uforrentede lån fratrukket den registrerede værdi af sikkerhederne for de pågældende lån.

Da sikkerhederne efter vores vurdering vurderes for højt jf. ovenfor, giver dette en del af forklaringen på, hvorfor den 0-forrentede saldo er forholdsmæssig lav.

Banken bekræfter, at det i ikke uvæsentligt omfang er praksis at indfri andre banker for at opnå fuld kontrol over svage engagementer, ligesom man i en række engagementer servicerer foranstående prioriteter, selv om det medfører en løbende forøgelse af bankens engagement og risiko.

Der kan endvidere registreres en lang række af tilfælde, hvor banken sælger/overdrager aktiver til andre selskaber/personer mod fuld finansiering fra banken. I en række tilfælde finansieres tillige kapitalindsud i nyt selskab, fremtidige renter og omkostninger. Flere af disse kan reelt set karakteriseres som ”stråmænd”.

Der er vores opfattelse, at man gennem denne praksis skubber en lang række tab foran sig. Samtidig betyder denne praksis samt den udbredte fortsættelse af kundernes eksponering i valuta- og renterisici, at man ikke forsøger at nedbringe sine risici. Tværtimod sker der en forøgelse af risiciene.

En del af disse tiltag gennemføres formentlig også for, at banken ikke skal komme i konflikt med lovens 20 % - regel for ejendomsbesiddelser.

Tilsynet har meddelt banken, at der bør ske konsolidering af engagementet med Østerfælledparken A/S med hver af de 3 aktionærer/kautionister. Sagen er p.t. ikke endeligt afklaret.

Governance

Bankens direktør Jørgen Brændstrup er også daglig leder af Erhvervsafdelingen, ligesom han indgår sammen med kreditchefen i bankens Kreditkomite.

Af det modtagne materiale ses, at Jørgen Brændstrup personligt har udarbejdet kreditindstillingerne på mange af de store engagementer, hvorfor det må antages, at han er kundeansvarlig på engagementerne.

Det ses endvidere, at Jørgen Brændstrup personligt har udarbejdet notater, der ligger til grund for værdiansættelsen og dermed bogføringen af bankens overtagne ejendomme og aktiver i midlertidig besiddelse.

Jørgen Brændstrup er således med sin rolle som kundeansvarlig for bankens mange store og risikofyldte engagementer, operatør og beslutningstager i alle væsentlige forhold i banken helt ubestridt en nøgleperson.

De mange funktioner betyder imidlertid, at den sædvanlige adskillelse mellem kundeansvar og kreditansvar er sat ud af kraft.

Konklusion

Banken har en meget stor eksponering i ejendomsengagementer med stor kreditrisiko. De meget svære markedsforhold, som forventes også at være gældende i de kommende år, vurderes at gøre det vanskeligt for banken at nedbringe disse risici.

Banken har en lang række engagementer, hvor kunderne ikke har nogen betalingssevne. Engagementerne føres derfor for bankens egen regning og risiko. Vi vurderer, at banken værdisætter pantsikkerheder i fast ejendom for optimistisk.

Kreditteamet har vurderet, at der foreligger OIV i 26 af de gennemgåede 35 engagementer.

På det foreliggende grundlag estimerer vi, at der på de gennemgåede engagementer jf. vedhæftede bilag, bør foretages yderligere nedskrivninger i niveauet kr. 1.700 – 2.500 mio.

Banken søger ikke at reducere risiciene i en række engagementer, idet der

- aktivt spekuleres i valuta
- tillades finansiering i lavrentevalutaer, primært CHF
- finansieres likviditetsunderskud i blandt andet ejendomsengagementer til dækning af fremtidige rentebetalinger, omkostninger, privatforbrug m.m. til debitor
- overtages engagementer fra andre finansieringskilder

Banken vil de kommende år blive ramt på basisindtjeningen som følge af reducerede renteindtægter, omkostninger til servicering af svage og nødlidende engagementer samt fortsat store nedskrivninger.

Samlet set har gennemgangen af engagementerne givet et indtryk af dårlig kreditkvalitet akkurat, som vi oplevede det i Roskilde Bank og Fionia Bank.

Samtidig har vi set en fortsat risikotagning ved opretholdelse af spekulation i derivater m.m., ligesom man i betydeligt omfang overtager engagementer fra andre pengeinstitutter for at forhindre kunders kollaps, hvilket vi ikke så i væsentligt omfang i Roskilde Bank og i Fionia Bank.”

Det i notatet nævnte bilag indeholder tal for gennemgåede engagementer med totaltallene 1.695.000 og 2.515.000 mio. kr.

Ligeledes den 20. april 2010 afholdtes der bestyrelsesmøde i Finansiell Stabilitet. På mødet orienterede formanden ifølge mødereferatet om gennemgangen af Amagerbankes 25 største engagementer og 11 udvalgte engagementer samt oplyste, at det var Finansiell Stabilitets vurdering, at der ”behov for en merhensættelse på mellem 1,5-2,3 mia. kr. på disse”. Det blev endvidere oplyst, at man havde orienteret Økonomi- og Erhvervsministeriet og Finanstilsynet om Finansiell Stabilitets vurderinger, og at man herefter havde indledt drøftelser med Finanstilsynet.

Finansiell Stabilitet sendte 20. april-notatet til Finanstilsynet den 27. april 2010.

Den 29. april 2010 afgav Amagerbanken sin delårsrapport 1. kvartal 2010. Af kvartalsrapporten fremgik bl.a., at bankens solvensprocent – navnlig på grund af den nylige kapitaltilførsel – var steget fra 10,6 % i 1. kvartal 2009 til 17,1 % i 1. kvartal 2010. Samtidig var basisindtjeningen før nedskrivninger faldet fra 136,3 mio. kr. til 97,1 mio. kr.

I en note til rapporten bemærkede banken – på samme måde som i rapporterne for 2008 og 2009 – at ansættelsen af bl.a. værdien af investeringsejendomme og måling af udlån og garantier i forbindelse med nedskrivninger var forbundet med et skøn. Der var ”fortsat en særlig usikkerhed ved måling af bankens sikkerheder med pant i helt eller delvist udlejede erhvervs- og boligejendomme”. Kvartalsrapporten var forsynet med en blank revisionspåtegning.

Som led i den funktionsundersøgelse, Finanstilsynet havde iværksat på baggrund af mødet med Finansiell Stabilitet den 13. april 2010, blev der den 4. maj 2010 afholdt et møde mellem Finanstilsynet og Amagerbankens interne og eksterne revision. Af Finanstilsynets mødereferat fremgår bl.a. følgende:

”Referat af møde med revisorerne i Amagerbanken den 4. maj 2010

Tilstede var: Anders Duedahl-Olesen og Torben Bender fra KPMG, Henrik Priskorn og Rolf Larssen fra Deloitte og revisionschef Gitte Buchholtz.

Fra FT deltog: NR, KVM og JOE.

Mødets formål var at få afdækket revisorerne syn på nedskrivningsbehovet i Amagerbanken.

NR indledte mødet med at orientere om, at banken havde søgt om statslig garanti for et betydeligt beløb, og Finansiell Stabilitet stiller spørgsmålstejn ved bankens nedskrivningsbehov.

FT havde derfor brug for, at også revisorerne tager stilling til bankens nedskrivningsbehov.

HP orienterede om, at revisorerne netop (torsdag den 29. april 2010) havde givet bankens delårsrapport for 1. kvartal 2010 en blank påtegning, hvilket er den stærkeste erklæring, som revisorerne kan afgive, og henledte i den forbindelse FT's opmærksomhed på de afgivne revisionsprotokollater. HP oplyste endvidere, at der var foretaget en fuld revision ultimo 1. kvartal.

FT forsøgte derefter at få afklaret, hvorvidt nedskrivningerne var "skræbete" eller i det øvre interval.

Revisorerne fandt, jf. den afgivne påtegning, at nedskrivningerne var passende set over den samlede portefølje, ligesom forudsætningen om "going concern" var vigtig til at bedømme bankens foretagne nedskrivninger. TB nævnte, at der ikke regnskabsmæssigt kunne nedskrives, som en ekstern køber ville gøre det i forbindelse med due diligence. AD anførte, at såfremt der blev nedskrevet yderligere 2,3 mia. kr. ville regnskabet ikke være baseret på going concern, men på netto-realisationstværdier.

Herefter blev enkelte engagementer drøftet:

...

Afslutningsvist nævnte KVM, at FT ville vende tilbage til banken med henblik på at få revisorerne nærmere til at uddybe, hvad revisorerne forbandt med "særlig usikkerhed" som nævnt af revisorerne. Det blev aftalt, at FT ville vende tilbage herom.

TB nævnte, at revisorerne ikke kunne afgive en erklæring, da der netop var afgivet den stærkeste erklæring fra revisorerne, men revisorerne kunne udfærdige et brev, hvori revisorerne ville anføre, at nedskrivningerne var særdeles forudsætningstunge."

Revisorernes brev vedrørende karakteren af Amagerbankens nedskrivninger kom den 11. maj 2010. I brevet anførte revisorerne bl.a. følgende:

"Efter anmodning fra Finanstilsynet skal vi uddybe baggrunden for vores omtale af "særlig usikkerhed og risiko" vedrørende måling af udlån, jf. afsnit 2.2 i vores revisionsprotokollater af 2. februar 2010 til koncernregnskabet og årsregnskabet for 2009 samt af 25. april 2010 til perioderegnskabet for perioden 1. januar - 31. marts 2010.

...

En del af Amagerbankens større udlånsengagementer består i udlån mod sikkerhed i større erhvervsejendomme og boligejendomme (lejligheder), hvoraf nogle er eller har været under opførsel og nogle er helt eller delvist udlejede. For de udlån, hvorpå der er OIV, indgår den forventede realisationsværdi af ejendomme i målingen af udlånet.

En afgørende forudsætning for måling af et udlån er derfor, at det er muligt at værdiansætte de pågældende sikkerheder tilstrækkeligt præcist og herunder være i stand til at forudsige fremtiden, hvilket i sig selv er forbundet med usikkerhed. Der har efter bankens og revisionens opfattelse været en begrænset omsætning af sådanne større ejendomme inden for det seneste år, hvorfor antallet af referencehandler har været beskedent. Ledelsen har som følge heraf og i overensstemmelse med IAS 39 valgt at basere værdiansættelserne på "mark-to-model". Anvendelse af "mark-to-model" medfører i sig selv en større usikkerhed end "mark-to-market". Derudover vil "mark-to-model" i sagens natur give større spænd for værdiansættelsen og usikkerhedsmargin end et likvidt marked, hvor markedstransaktioner mellem villige og indbyrdes uafhængige parter finder sted."

Den 11. maj 2010 afholdt Finanstilsynet et "afrapporteringsmøde" med Amagerbanken. Af et af Finanstilsynet udarbejdet mødereferat fremgår bl.a., at tilsynet nu havde færdiggjort sin funktionsundersøgelse. Repræsentanter fra Finanstilsynet anførte, at "årsagen til undersøgelsen var, at Finansiell Stabilitet var utryk ved bankens solvens, hvilket naturligvis giver anledning til, at FT "naturligt" også ville skulle være nervøse." Det blev videre anført, at

”hvis der mellem FT og banken kan opnås enighed om solvensbehovet og nedskrivningsbehovet, så er det FT’s opfattelse, at banken er solvent.” Amagerbanken ønskede herefter ”at vende tilbage med yderligere oplysninger, der kunne formilde FT’s syn”, og banken fik frist herfor til den 17. maj 2010.

I forlængelse af funktionsundersøgelsen udarbejdede Finanstilsynet et notat af 17. maj 2010 med gennemgang af Amagerbankens nedskrivningsbehov m.v. Det fremgår af notatet, at Finanstilsynet til brug for tilsynets vurdering havde gennemgået flere engagementer end Finansiell Stabilitet. Endvidere havde tilsynet haft flere informationer, herunder fra inspektioner af relevante ejendomme og grunde.

På baggrund af Finanstilsynets materiale identificerede tilsynet i notatet et behov for mer-nedskrivninger på 127 mio. kr. og forøgelse af den tilstrækkelige basiskapital på 255 mio. kr. Efter tilsynets opfattelse opfyldte banken det individuelle solvensbehov og det individuelle fastsatte solvenskrav. Finanstilsynet bemærkede samtidig, at dette ikke gav ”sikkerhed for, at banken vil gøre det på sigt”, og at det ikke kunne afvises, at banken ville få problemer med at overholde lovens solvenskrav i de kommende år. Finanstilsynet konkluderede, at banken herefter kunne ”tåle tab i størrelsesorden 925 – 1.925 mio. kr.”. I notatet anføres herom bl.a. følgende:

”Gennemgang af Amagerbankens nedskrivningsbehov og solvensbehov i forbindelse med Finansiell Stabilitets vurdering af ansøgning om individuel statsgaranti

I. Konklusion

Finansiell Stabilitet (FS) orienterede i starten af april 2010 Finanstilsynet (FT) om, at FS var utryk ved Amagerbankens (AB) solvensmæssige position. Banken havde ultimo 2009 opgjort det individuelle solvensbehov til 12,1 pct. og den faktiske solvensprocent til 17,2 pct.

FT's gennemgang viser, at bankens solvensbehovsopgørelse *metodemæssigt* afspejler Erhvervsankenævnets kendelse af 29. oktober 2009 samt FT's vejledning om tilstrækkelig basiskapital og solvensbehov for pengeinstitutter af 18. januar 2010.

Det er dog FT's vurdering, at der i forhold til 31. december 2009 er behov for nye nedskrivninger på mindst 127 mio. kr. udover foretagne nedskrivninger (netto) på 103 mio. kr. i 1. kvartal 2010.

Herudover er der efter FT's vurdering behov for en forøgelse af den tilstrækkelige basiskapital på 255 mio. kr. til yderligere risikoafdækning.

Den tilstrækkelige basiskapital opgøres til 3.168 mio. kr. – svarende til et individuelt solvensbehov på 12,9 pct. pr. 1. april 2010 – efter de ovennævnte nedskrivninger. Det høje solvensbehov skal ses i lyset af, at:

- Ejendomsmarkedet fortsat er meget stillestående og kun få ejendomsengagementer er blevet nedbragt.
- Bankens kreditrisici øges, hvis renten stiger. En stigning i renten vil betyde en stigning i nedskrivningerne.
- Der er sket en vis forværring af kreditbogen.
- Ejendomsengagementerne med negativ likviditet vokser som følge af, at banken bevilger forøgelse frem for at lade kunderne gå konkurs, eller nulstille renten.
- Banken er fortsat meget afventende i forhold til at realisere nødlidende engagementer. Det vil konkret sige at få solgt de aktier og virksomhedsobligationer, der kan realiseres i det nuværende marked.

Den faktiske basiskapital udgør efter indregning af de nye identificerede nedskrivninger 4.094 mio. kr., svarende til en faktisk solvens på 16,7 pct. Det er dermed FT's vurdering, at banken opfylder det individuelle solvensbehov og det individuelt fastsatte solvenskrav.

Det må understreges, at det forhold, at banken i dag opfylder solvensbehovet, ikke giver sikkerhed for, at banken vil gøre det på sigt. De mest sandsynlige tab er reserveret i solvensbehovet. Men stigende nedskrivninger vil alligevel kunne udhule kapitalgrundlaget så solvensbehovet eller solvenskravet ikke opfyldes. Bankens nedskrivninger er med en stor eksponering i store og svage ejendomsengagementer følsomme overfor særligt stigninger i den korte rente samt en yderligere negativ udvikling i ejendomsmarkedet.

Banken kan tåle at tabe i størrelsesorden 925-1.925 mio. kr. efter ovennævnte forøgelse af nedskrivningerne og det individuelle solvensbehov. Tabskapaciteten ligger i den høje ende af det nævnte interval, hvis tabene og risikoen er centreret om de engagementer – der på nuværende tidspunkt er identificerede som meget svage – og hvor der allerede er afsat kapital til afdækning af risiciene. Omvendt ligger tabskapaciteten i den lave ende af det nævnte interval, hvis tabene/nedskrivningerne rammer den del af engagementsmassen, hvor der i dag ikke er foretaget en særlig risikoafdækning med kapital i solvensbehovet.

Set i lyset af den betydelige eksponering over for store og svage ejendomsengagementer kan det ikke afvises, at banken vil få problemer med at overholde lovens solvenskrav i de kommende år.

...

2.2.1 Vurdering af nedskrivninger

Banken reducerer i overensstemmelse i med regnskabsreglerne nedskrivningerne på en række engagementer i takt med den faldende rente, der anvendes som diskonteringsfaktor i de opstillede betalingsrækker. I de udøvede skøn ved opstilling af betalingsrækkerne ville der indenfor rammerne af regnskabsreglerne kunne anlægges andre og mere forsigtige forudsætninger, der ville resultere i

større nedskrivninger, men FT har på en række nedskrivningsengagementer ikke kunnet tilbagevise ledelsens skøn over de betalingsstrømme, der indgår i de opstillede betalingsrækker i forbindelse med beregning af nedskrivningernes størrelse. Det er imidlertid FT's vurdering, at nedskrivningerne i en række engagementer ligger i den nedre del af det interval af acceptable neutrale skøn over de fremtidige betalinger. Det er FT's vurdering, at der er taget højde for dette forhold ved opgørelsen af solvensreservationer på de gennemgåede engagementer.

På enkelte engagementer er det undersøgernes vurdering, at nedskrivningerne er lavere end reglerne foreskriver. Det fører til et øget nedskrivningsbehov på 127 mio. kr. Dette nedskrivningsbehov er modregnet i nedennævnte forøgelse af solvensbehovet.

...

2.5 Finansiell Stabilitets vurderinger

2.5.1 Særlige forhold fremdraget af Finansiell Stabilitet

Risici afsat i det individuelle solvensbehov

FS anfører, at de af FS identificerede nedskrivninger ikke i væsentligt omfang giver baggrund for at reducere disse kapitalbindinger, da der "fortsat er betydelige risici i disse engagementer, som ikke er dækket af de estimerede nedskrivninger".

FT finder, at yderligere nedskrivninger alt andet lige må reducere den risiko, der skal afsættes ekstra i solvensbehovet på de konkrete engagementer.

Det bemærkes i øvrigt, at såfremt FS's nedskrivningspraksis konsekvent blev anvendt i den danske pengeinstitutsektor ville der efter FT's vurdering være tale om en tilgang, der ikke ville være i overensstemmelse med den praksis FT hidtil har krævet, at de danske pengeinstitutter anvender. Det er endvidere FT's umiddelbare vurdering, at nogle af de af FS vurderede nedskrivninger kan være i strid med regnskabsreglernes bestemmelser om, at nedskrivninger skal bedømmes neutralt, og ikke forsigtigt, ligesom der skal opstilles eksplicitte betalingsrækker, der afspejler intentionen for engagementet.

Afvikling af risici

FS anfører, at banken ikke forsøger at nedbringe sine risici – særligt for så vidt angår ejendoms-, rente- og valutarisici.

Det er FT's vurdering, at banken har været afventende med at få afviklet risici. Det er f.eks. også at få solgt de aktier og virksomhedsobligationer, der kan realiseres i det nuværende marked. Det betyder, at bankens solvensbehov bliver større end ellers. Omvendt har det som følge af stigende kurser mindsket tabene i forhold til investeringskreditter med sikkerhed i børsnoterede aktier og erhvervsobligationer. Selv om det indtil videre har vist sig at være en god forretning at være afventende, så øger det risikoen og dermed solvensbehovet.

I forhold til lån i lav-rente valutaer er nogle engagementer mærket af styrkelsen af CHF. Det er FT's vurdering, at en sådan strategi selvfølgelig er forbundet

med en højere risiko, men er samtidigt ikke en ualmindelig strategi i det danske detail-lånemarked. Samtidigt er det også vigtigt, at der er tale om en bevidst strategi med en ex post vurdering af profit-loss scenarier. En sådan valutastrategi kalder FS for spekulation, hvilket FT er enig i.

Håndtering af likviditetsmæssige underskud

Det er FS's vurdering, at banken finansierer ejendomsengagementer med negativ likviditet, der vokser som følge af, at banken bevilger forøgelser frem for at lade kunderne gå konkurs.

Det er FT's vurdering, at dette ikke er usædvanligt i det nuværende marked, jf. også det store omfang af interkreditoraftaler. Når banken forøger engagementet, så skal den selvfølgelig nedskrive forøgelsen.

...

"Stråmænd"

FS anfører, at banken flytter ejendomsengagementer fra nødlidende kunder til andre svage eller nødlidende kunder. FS anfører, at dette formentligt sker for at banken ikke kommer i konflikt med 20 pct.-reglen om ejendomsbesiddelser.

FT har ikke kunnet konstatere, at banken tilbagefører nedskrivninger og solvensbelastning vedr. disse engagementer, medmindre ejendommene reelt set er flyttet til en kunde, der kan betegnes som stærkere end den oprindelige nødlidende kunde.

...

Overtagelse af engagementer

FS bemærker, at banken i nogle tilfælde har valgt at overtage nødlidende delengagementer fra andre pengeinstitutter.

Det er FT's vurdering, at banken overtager engagementer fra andre pengeinstitutter i tilfælde, hvor banken i forvejen har et engagement med kunden. I gennemgangen med banken har der vist sig to typer af situationer. I den ene type af tilfælde aftales en overtagelse for at samle håndteringen af engagementet i en bank, mens der i den anden type af tilfælde er tale om, at det andet institut truer med at begære debitor konkurs. For begge tilfælde gælder, at banken ud fra en forretningsmæssig betragtning vælger at overtage delengagementet fra det andet institut til en nærmere aftalt pris.

Det er FT's vurdering, at den af banken anlagte strategi ikke i alle tilfælde er risikominimerende, når der synes at være en tendens til, at AB får flere delengagementer end den afgiver til andre. Hvis de medgåede sikkerheder efter et haircut ikke overstiger prisen for det overførte engagement vil banken skulle solvensdække forskellen.

2.5.2 Vurdering af FS's vurdering og tilsynets vurderinger

Nedenfor følger en tabel, hvor FT forskellen mellem FT's og FS's vurdering af nedskrivningsbehovet dekomponeres.

Debitor	FS	FS	FT	FT	Solvensbehov
Forklaring	Mindste yderligere nedskrivningsbehov	Maksimale yderligere nedskrivningsbehov	Nye nedskrivninger	Tillæg i det individuelle solvensbehov	Den del af det af FS vurderede nedskrivningsbehov, som banken allerede har afsat i solvensbehovet
	250	320	30	41	173
	190	220	6	24	152
	70	70			29
NedCo Ejendomme A/S	70	85	55	-34	117
	125	175	36	46	58
	280	320	0	0	149
Green Wind	0	180	0	58	0
	100	150	0	82	18
Toki	0	150	0	0	0
	0	100	0	0	0
	70	110	0	0	70
	35	60	0	0	23
MainRoad Invest	150	200	0	19	71
	55	65	0	0	14
	50	50	0	0	15
	0	15	0	17	0
	25	50	0	0	13
	70	70	0	0	70
	40	50	0	0	8
	55	55	0	2	56
Engelkoncernen	35	60	0	0	23
	25	60	0	0	15
I alt	1.695	2.615	127	255	1.074

Som det ses af tabellen, skyldes en betydelig del af forskellen, at af de knap 1,7 mia. kr., som FS vurderer, der som minimum skal nedskrives yderligere, har banken allerede taget højde for ca. 1,1 mia. kr. som solvensreservationer i det individuelle solvensbehov.

FS anfører i sit notat, at af 35 gennemgåede engagementer har banken alene identificeret 14 engagementer med OIV, hvorimod FS identificerer 26 engagementer. FT kan ikke identificere disse tal ud fra det foreliggende materiale, hvor FT vurderer, at banken har identificeret OIV på 18 engagementer sammenholdt med FS, der tilsyneladende har identificeret OIV på 27 engagementer. FT's gennemgang viste imidlertid, at der var OIV på 22 engagementer, idet der ved vurdering heraf i et vist omfang foreligger skønmæssige elementer. De engagementer, hvor banken ikke havde identificeret OIV på engagementet var det imidlertid FT's vurdering, at opstilling af en betalingsrække ville vise, at der ikke var et tilstrækkeligt grundlag for at kræve nedskrivninger på engagementet.”

Finanstilsynet udarbejdede desuden en kortere versionen af notatet indeholdende de samme overordnede konklusioner. Dette andet notat blev sendt til Finansiell Stabilitet den 18. maj 2010.

Den 18. maj 2010 blev der endvidere afholdt møde mellem repræsentanter for Erhvervsministeriet, Finanstilsynet og Finansiell Stabilitet om ansvarsfordelingen mellem Finanstilsynet og Finansiell Stabilitet. Af et af ministeriet udarbejdet mødereferat fremgår bl.a. følgende:

”Referat - Møde den 18. maj 2010 om Amagerbanken

Tilstedeværende:

Michael Dithmer (ØEM), MD

Jens Lundager (ØEM), JLU

Hans Høj (ØEM), HAH

Henning Kruse Petersen, HKP

Jakob Brogaard, JB

Henrik Bjerre Nielsen, HBN

MD bød indledningsvist velkommen og nævnte kort, at ØEM nu havde modtaget Finanstilsynet vurdering og gennemgang af Amagerbanken.

JLU redegjorde overordnet for Finanstilsynets vurdering og gennemgang, herunder behovet for yderligere nedskrivninger (1,5 mia. kr.) og yderligere kreditreservationer. JLU nævnte også, at der skal ske vedtagelse af et nyt solvensbehov, og at der er et fald i solvensen, men banken ligger fortsat over solvensbehovet.

Betingelsen for at kunne ansøge – og komme ind til forhandlingsbordet er således opfyldt, idet betingelsen for at kunne ansøge om individuel statsgaranti er, at Amagerbanken opfylder solvenskravet på 8 pct., kravet til instituttets individuelle solvensbehov og et eventuelt højere individuelt solvenskrav fastsat af Finanstilsynet.

MD anførte i forlængelse heraf, at Finanstilsynet er den myndighed i landet, der vurderer om solvensen er opfyldt – og at det er vigtigt, at der kun er ét tilsyn med solvensopgørelsen. Finanstilsynet er den ansvarlige myndighed for løbende at vurdere og føre tilsyn med, at pengeinstitutterne opfylder det individuelle solvensbehov og det fastsatte solvenskrav.

Endvidere nævnte MD, at Finanstilsynet vil levere et notat til Finansiell Stabilitet (FS) om dets vurdering. Og at det har været nyttigt, at FS er kommet med deres oplysninger – det har jo ført til tiltag. Vigtigt, at FS kommer med deres oplysninger, men det rigtige – som også er sket i dette tilfælde – er, at Finanstilsynet gøres bekendt hermed mhp. at vurdere om der er grundlag for at gennemføre nogle tiltag.

HKP anførte, at han ikke er i tvivl om, at det er Finanstilsynet som afgør opfyldelsen af solvenskravene. Han har imidlertid været i tvivl om, hvorvidt Amagerbanken i dette tilfælde har gjort det – givet at det til dels er et skønsmæssigt område. Og han har ikke haft adgang til at drøfte den vurdering, der er foretaget med Finanstilsynet.

JLU bemærkede, at Finanstilsynets notat indeholder forklaring på FS' oplysninger og Finanstilsynets vurdering i forhold til dette. MD tilføjede, at der ikke er noget til hinder for, at FS taler med Finanstilsynet, hvis der er noget som undrer dem. HKP nævnte, at han nok ville foranstalte et møde med Finanstilsynet.

...

HKP/JP/HBN spurgte ind til, hvorvidt de observationer der er gjort ifbm. behandlingen af ansøgningen "overrules" af Finanstilsynets vurdering og gennemgang. Hertil bemærkede MD, at det alt andet lige må få betydning for deres vurdering, og at FS må lægge Finanstilsynets vurdering til grund, men at det selvfølgelig er muligt at tage/sætte yderligere vilkår for den individuelle statsgaranti mhp. at sikre at det er forsvarligt.

JLU bemærkede i forlængelse heraf, at Amagerbanken har udarbejdet en Viability-report, som FS jo kunne bede banken om at fremsende mhp. også at se denne."

På et bestyrelsesmøde i Finansiell Stabilitet den 20. maj 2010 orienterede formand Henning Kruse Petersen om mødet med ministeriet og Finanstilsynet. Af mødereferatet fremgår bl.a. følgende:

"Formanden orienterede om, at Selskabet [Finansiell Stabilitet] havde afholdt møde med Økonomi- og Erhvervsministeriet om Amagerbanken. Finanstilsynet havde nu fastsat Amagerbankens solvensbehov og vurderet, at banken er solvent. Ministeriet havde derfor tilkendegivet, at banken var berettiget til at søge om individuel statsgaranti, men at Selskabet i forbindelse af sin vurdering af, om det vil være forsvarligt at udstede en sådan garanti kunne stille særlige vilkår. Opgaven for Selskabet var således at stille de vilkår, som vurderes nødvendige for, at en individuel statsgaranti kan anses for forsvarlig.

Formanden påpegede, at det af Selskabet udarbejdet notat med vurdering af banken var udleveret til såvel Finanstilsynet som Økonomi- og Erhvervsministeriet.

...

Christian Kjølbye og Anette Eberhard påpegede, at Finanstilsynets notat – til trods for at Finanstilsynet anlægger en her og nu betragtning ved sin vurdering af solvensbehovet – kan anvendes til at underbygge Selskabets vurdering af banken i forhold til en 3-årig tidshorizont, idet Finanstilsynet anførte, at det ikke kan afvises, at banken vil få problemer med at overholde lovens solvenskrav i de kommende år.

Næstformanden og Visti Nielsen bemærkede, at Selskabet var i en situation, hvor det skulle stille garanti for en bank, som der ikke var tillid til.

I forlængelse heraf anførte Formanden, at opgaverne for Selskabet nu var dels at dokumentere sagsbehandlingen dels sørge for god kommunikation og endelig at identificere de nødvendige og tilstrækkelige vilkår.

Der var en drøftelse af forskellige mulige vilkår, herunder tidshorizonten for gennemførelse heraf.

Formanden konkluderede, at Selskabet ville

- udarbejde et brev til Økonomi- og Erhvervsministeriet som bekræftelse på det afholdte møde,
- afholde et møde med Finanstilsynet om de punkter, hvor Selskabet og Finanstilsynet er uenige i deres vurdering af banken samt vurdere, hvilke vilkår der kan og skal stilles.

Sagen vil blive forelagt bestyrelsen til endelig godkendelse på et ekstraordinært bestyrelsesmøde.”

På baggrund af en efterfølgende dialog mellem Amagerbanken og Finanstilsynet besluttede banken på et bestyrelsesmøde den 24. maj 2010 at hæve bankens individuelle solvenskrav til 13,4 %.

Den 26. maj 2010 drøftede Finansiell Stabilitet og Finanstilsynet på et møde dels forskellene mellem de to myndigheders vurderinger dels samspillet mellem Finanstilsynets tilsynsreaktioner og Finansiell Stabilitets mulighed for at stille vilkår for en individuel statsgaranti. Af et af Finansiell Stabilitet udfærdiget mødereferat fremgår bl.a. følgende om drøftelserne vedrørende nedskrivninger og solvensreservationer:

”Referat af mødet mellem Finanstilsynet og Finansiell Stabilitet A/S den 26. maj 2010.

Mødedeltagere:

Finanstilsynet ("FT"):	Ulrik Nødgaard ("UN") Flemming Nytoft Rasmussen Kristian Vie Madsen ("KVM") Jens Østergaard ("JOE")
Finansiell Stabilitet ("FS")	Henning Kruse Petersen ("HKP") Jakob Brogaard ("JB") Henrik Bjerre-Nielsen ("HBN") Leif Busk ("LB") Camilla Lund (referent)

Mødet blev afholdt med henblik på at drøfte Amagerbankens solvensmæssige position, idet FS på baggrund af en gennemgang af 35 af Amagerbankens engagementer (herunder de 25 største) har opgjort et behov for yderligere nedskrivninger i niveauet 1,7-2,5 mia.

UN redegjorde indledningsvist for FTs overordnede syn på Amagerbanken, at banken har nogle meget store og meget svage engagementer, at banken står foran store udfordringer, og at der er høj risiko for, at banken kommer til at nedskrive yderligere på bankens svage engagementer.

Det var FTs vurdering, at den nedre grænse for FS' estimerede behov for yderligere nedskrivninger på 1,7 mia. for de 1,1 mia. allerede var afdækket via solvenskravet. FT oplyste desuden, at FT har identificeret et behov for yderligere nedskrivninger/solvensreservation for ca. 300 mio.

Det var FTs vurdering, at den væsentlige forskel på parternes vurdering af banken var, om risikoen ved bankens svage engagementer skulle afdækkes via solvensen eller via nedskrivninger.

HBN gjorde opmærksom på, at FS mener, at der skal ske reservation for yderligere risici, som ikke allerede er afdækket via FTs opgørelse af solvens og nedskrivninger.

HKP spurgte til FTs opgørelse af den nødvendige kapital til dækning af risici på specielle engagementer på 1,1 mia., herunder om beløbet var fuldt kapitalbelastet.

LB bemærkede til FS' vurdering af et yderligere nedskrivningsbehov på 1,7-2,5 mia., at nogle af de nedskrivninger kan indeholdes i den beregnede solvens på 573 mio., men at FS vurderer, at de 573 mio. ikke kan dække de risici, som banken har, og at der derfor er behov for yderligere nedskrivninger.

JB gjorde opmærksom på FS' og FTs forskellige syn på værdiansættelse af sikkerheder, herunder forskellen på, hvornår der konstateres OIV, og spurgte til, hvordan FT vurderer de engagementer, hvor kunden er gået konkurs eller banken har nulstillet renten. Det er FS' vurdering, at der kan konstateres OIV ved flere engagementer end de, som banken har identificeret.

KVM bemærkede hertil, at FT har identificeret engagementer med OIV og behov for yderligere nedskrivninger – ud over de engagementer, som banken har opgjort. Banken er gjort opmærksom på og har accepteret FTs vurdering. Der er dog også eksempler på engagementer, hvor FT har vurderet OIV, men hvor banken ikke er enig i vurderingen.

På spørgsmål fra HBN vedr. opgørelse af solvens og OIV svarede KVM, at udgangspunktet er, at hvis der er OIV, skal engagementet nedskrives og vil få en PD på 100 %.

Herefter gennemgik parterne enkelte af de engagementer, som FS havde indhentet fra Amagerbanken.

...

HBN foreslog, at FT udarbejder en oversigt over de relevante engagementer, hvoraf fremgår, hvordan FT kommer frem til en nødvendig kapital til dækning af risici på specielle engagementer på 1,1 mia. Parterne var enige i denne fremgangsmåde, idet JB tilføjede, at parternes forskellige vurdering til dels skyldes uenighed om, hvorvidt der skal tages højde for risikoen i solvensreservationen eller i form af nedskrivninger. Det blev aftalt, at FT udarbejder en opgørelse af engagementerne. På baggrund af denne opgørelse kan det overvejes, om der er behov for endnu et møde med henblik på at identificere de steder, hvor parterne vurderer risikoen ved de enkelte engagementer forskelligt samt identificere evt.

risici, som hverken er dækket af via solvenskravet eller via nedskrivninger, idet parterne formentlig ikke bliver enige.

HBN spurgte til, hvordan FT ser på ledelsesforholdene i banken, idet ledelsesforholdene ikke indgår i FTs vurdering af banken. UN svarede, at FT overvejer dette forhold og er enig i, at der er behov for flere og andre kompetencer i bankens ledelse.

På bemærkning fra JB om den adm. direktørs ansvar for bankens kreditbehandling og bankens store engagementer bemærkede UN, at FT overvejer, om der er hjemmel til at kræve ændringer i bankens tilrettelæggelse af kreditområdet.”

I mødereferatet anføres endvidere bl.a. følgende om de vilkår for udstedelse af garantien, som Amagerbanken havde anmodet om:

”På spørgsmål fra UN om FS’ overvejelser om særlige vilkår orienterede HBN om FS’ praksis for særlige vilkår, herunder en solvensoverdækning på 33 % eller krav om tilførsel af kapital til en solvensoverdækning på 50 %, der enten skal ske inden garantien stilles eller inden udgangen af 3. kv. 2010, evt. i form af en garanti fra moderselskabet. Baggrunden for disse vilkår er, at FS anlægger en 3-årig tidshorisont ved vurderingen af forsvarligheden af en garantistillelse.

HKP tilføjede, at FS overvejer særlige vilkår vedr. de ledelsesmæssige forhold, evt. i form af at FS udpeger et bestyrelsesmedlem, og krav om kapitaltilførsel.

Parterne drøftede gårsdagens pressemeddelelse fra banken, herunder at banken ikke havde foretaget yderligere nedskrivninger. KVM bemærkede, at dette er grunden til den stigende solvens. Banken vil tage nedskrivningerne i 2. kv., hvorefter solvensen igen vil falde.”

Finanstilsynet har efterfølgende i sin redegørelse af 24. august 2011 i henhold til lov om finansiel virksomhed § 352 a opsummeret forskellene mellem Finanstilsynets og Finansiell Stabilitets daværende vurderinger af nedskrivningsbehovet på følgende måde (s. 79):

”Finanstilsynet var i store træk enig i de risici Finansiell Stabilitet påpegede i forhold til konkrete engagementer i det nedre interval for nedskrivninger (de 1,7 mia. kr.). Men med reglerne på området skulle hovedparten af risiciene solvensreserveres, idet der alene var hjemmel til at kræve en mindre del nedskrevet. Forskellen afspejler, at Finansiell Stabilitet har vurderet, hvor meget de finder en forsigtig og fornuftig ledelse ville nedskrive på bankens engagementer, mens Finanstilsynet skal vurdere, hvor meget ledelsen mindst skal nedskrive efter reglerne. Dette blev også afspejlet i Finanstilsynets redegørelse om inspektionen, hvor det fremgik at bankens nedskrivninger var i den lave ende af det acceptable indenfor regnskabsreglerne.”

Endvidere anføres mere uddybende herom følgende i redegørelsens s. 85 og 104ff.:

”7.3.2. Solvensbehov og nedskrivninger

En central forskel i Finanstilsynets og Finansiell Stabilitets vurderinger vedrørende Amagerbankens nedskrivninger i foråret 2010 skal findes i forståelsen af begreberne solvensreservation og nedskrivninger. ...

Solvensbehovet er en beregning af den kapital ("den tilstrækkelige basiskapital"), der skal være til rådighed for at imødegå *fremtidige* tab, hvor nedskrivninger populært sagt dækker *aktuelle* tab.

Nedskrivning er således bedste skøn over, hvor meget, der her og nu forventes tabt på et udlån. Før nedskrivning skal der konstateres en såkaldt objektiv indikation for værdiforringelse, og nedskrivninger skal herefter beregnes neutralt ud fra de forventede fremtidige ændringer. Der må med andre ord ikke anvendes et forsigtighedsprincip ved nedskrivninger.

...

7.4. Finansiell Stabilitets vurderinger

Finansiell Stabilitet havde som tidligere nævnt i forbindelse med sin vurdering af, hvorvidt Amagerbanken skulle gives adgang til at udstede statsgaranterede obligationslån, modtaget en række beskrivelser af bankens engagementer. Finansiell Stabilitet vurderede, at der var et yderligere nedskrivningsbehov på 1,7-2,5 mia. kr. Der skal her overordnet bemærkes en central forskel mellem vurderingerne. De nedskrivninger, som Finansiell Stabilitet opgjorde for Amagerbanken, svarede til det, som Finansiell Stabilitet vurderede, at en forsigtig og fornuftig ledelse ville tage. Finansiell Stabilitet vurderede derimod ikke, hvor meget ledelsen mindst skulle nedskrive efter reglerne, hvilket var det, Finanstilsynet skulle forholde sig til.

Nedenfor beskrives nærmere, hvordan resultatet af Finanstilsynets gennemgang forholder sig til Finansiell Stabilitets vurderinger.

7.4.1. Finansiell Stabilitets nedre skøn for nedskrivninger

I Finanstilsynets gennemgang blev identificeret, at i de fleste engagementer, hvor Finansiell Stabilitet vurderede behov for mernedskrivninger i deres nedre skøn for nedskrivninger, havde banken også vurderet OIV. Det drejer sig om 13 ud af de 18 engagementer. I de sidste 5 var Finanstilsynet enig med Finansiell Stabilitet i, at der var OIV på hele (3 tilfælde) eller dele af engagementet (2 tilfælde) [note 13: Finanstilsynet fandt dog ikke, at der var et nedskrivningsbehov på disse 5 engagementer. For så vidt angår 2 af disse 5 fandt den nye ledelse ved udgangen af 2010 ikke behov for nedskrivninger. Yderligere et af de fem blev omstruktureret, og herefter nedskrev den nye ledelse på dette. De sidste 2 blev der også nedskrevet på.] Finansiell Stabilitet fandt herudover, at der var OIV på yderligere engagementer, men uden at dette førte til mernedskrivninger, der indgik i det nedre skøn for nedskrivninger.

Overordnet set kan det således konkluderes, at det ikke var identifikationen af OIV, der havde betydning for forskellen mellem det behov for nedskrivninger, som Finanstilsynet havde identificeret, og Finansiell Stabilitets nedre skøn for nedskrivninger. Forskellen skulle findes i vurderingen af den forsigtigt opgjorte blanco på engagementet, og hvor stor en del af denne der skulle nedskrives.

Her fandt Finanstilsynet, at det ifølge regnskabsreglerne alene var det neutralt vurderede blanco/tab, der kunne stilles krav om at nedskrive.

Det var Finanstilsynets opfattelse ud fra gennemgangen af det af Finansiell Stabilitet opgjorte nedre skøn for mernedskrivning, at når dette blev tillagt den eksisterende nedskrivning, ville beløbet for de fleste engagementer ligge meget tæt på Finanstilsynets opgørelse af den forsigtigt opgjorte blanco – altså det beløb, Finanstilsynet benytter ved fastsættelse af solvensbehovet.

Sammenlignes de knap 1,7 mia. kr., som Finansiell Stabilitet vurderede som det nedre skøn for mernedskrivninger, med Finanstilsynets skøn for nedskrivninger og solvensreservationer på samme engagementer findes, at Finansiell Stabilitet fandt mernedskrivninger, der oversteg summen af nedskrivninger og solvensbehovsreservationer, på 207 mio. kr. Dette er dog et nettotal, hvor Finanstilsynet på en række engagementer afsatte mere end Finansiell Stabilitet, der omvendt på andre engagementer afsatte mere end Finanstilsynet.

...

Der var altså både med hensyn til vurderingen af betalingsevne/OIV og risiko/blanco på de konkrete engagementer tale om, at Finanstilsynet kunne genkende de resultater, som Finansiell Stabilitet kom frem til i sit nedre skøn for nedskrivninger. I henhold til nedskrivningsreglerne og Finanstilsynets vejledning for solvensbehov blev en større del af disse risici dog i Finanstilsynets opgørelse afdækket med reservationer i solvensbehovet frem for neutrale nedskrivninger.

Dette afspejler, at der i fastsættelsen af nedskrivningerne er et skønsmæssigt element, hvor den vurdering, institutternes ledelser anlægger, har en vis betydning. Der er dermed også en forskel mellem de nedskrivninger, tilsynet kan påbyde, og de nedskrivninger, som en mere forsigtig ledelse kan vælge at foretage. Denne sondring er et gennemgående træk i Finanstilsynets inspektioner i pengeinstitutter. Det er endvidere et gennemgående træk, at den forsigtighed, som Finanstilsynet eller ledelsen finder behov for, men som ikke dækkes af nedskrivninger, bliver reserveret i det individuelle solvensbehov.

...

Fra et mere overordnet perspektiv ville nedskrivninger i størrelsesordenen 2,1 mia. kr. have betydet, at Amagerbanken ville afvige signifikant fra de andre banker, der havde en betydelig ejendomseksponering for så vidt angår fordelingen mellem nedskrivninger og solvensreservationer ... Derimod ville nedskrivninger i denne størrelsesorden bringe nedskrivningernes andel af de samlede reservationer til tab på niveau med de banker, som er ejet af Finansiell Stabilitet. Men disse banker er karakteriseret ved at være under afvikling, og engagementerne i disse banker er dermed per definition også under afvikling, hvilket vil påvirke nedskrivningerne.

...

7.4.2. Finansiell stabilitets øvre skøn for nedskrivninger

Hvad angår Finansiell Stabilitets øvre skøn for nedskrivninger, indgik heri dels øgede nedskrivninger på de ovennævnte 18 engagementer, dels nedskrivninger på yderligere 4 engagementer. Ud af de yderligere 4 var de 2 allerede nedskrivningsengagementer. Af de sidste 2 blev der alene nedskrevet på det ene af den nye ledelse ved udgangen af 2010.

Sammenlignes de godt 2,5 mia. kr., som var Finansiell Stabilitets øvre skøn for, hvad der skulle nedskrives yderligere, med nedskrivninger og solvensreservations på de engagementer, hvor Finansiell Stabilitet skønnede behov for nedskrivninger, findes, at Finansiell Stabilitet fandt mernedskrivninger, der oversteg summen af nedskrivninger og solvensbehovsreservations efter Finanstilsynets inspektion med 947 mio. kr.

Det var en forskel, som Finanstilsynet ikke kunne finde et objektivt konstaterbart grundlag for ud fra de konkrete specifikationer og sikkerheder i engagementerne. Finanstilsynet kunne derfor ikke som forvaltningsmyndighed kræve af banken, at den foretog sådanne reservationer. Finansiell Stabilitets vurderinger var derimod baseret på, hvor store nedskrivninger en forsigtig og fornuftig ledelse ville tage, og dermed ikke, hvor meget en ledelse mindst skal nedskrive efter reglerne.

...

Endvidere var der i flere af Finansiell Stabilitets skøn over mulige nedskrivninger anvendt skøn over ejendomsværdier, som var mere pessimistiske end Finanstilsynets vurderinger, som helt overvejende var sket ved fysisk besigtigelse af ejendommene, foretaget af Finanstilsynets vurderingschefer.”

De to organers respektive vurderinger er endvidere nærmere beskrevet i et notat, som Leif Busk ved Finansiell Stabilitet udfærdigede i forlængelse af drøftelserne mellem Finansiell Stabilitet og Finanstilsynet. Notatet lå færdigt den 7. juni 2010 og betegnes i denne dom som ”7. juni-notatet”. I notatet anføres bl.a. følgende:

”Amagerbanken Risikovurdering

Kreditteamets gennemgang af 35 store engagementer i Amagerbanken blev rapporteret i notat af 20. april 2010. Vurderingen resulterede bl.a. i et behov for yderligere nedskrivninger i niveauet kr. 1.700 - 2.500 mio.

På de gennemgængede store engagementer havde banken opgjort et samlet individuelt solvensbehov på kr. 573 mio. ud over det generelle solvensbehov på 5,31 %. Ved vor drøftelse med Finanstilsynet (FT) blev oplyst, at ud af bankens kapitalreservation på kr. 557 mio. til dækning af svage engagementer vedrører ca. kr. 400 mio. engagementer, som Kreditteamet har gennemgået.

Kreditteamet lavede ingen specifik vurdering af solvensbehovet på engagementerne, men anførte, at det afsatte solvensbehov ikke i fuldt omfang vil kunne anvendes til dækning af det vurderede nedskrivningsbehov, idet vi vurderede,

at der på en række af engagementerne var behov for at opretholde, respektive nyafsætte, et vist solvensbehov til dækning af de ikke nedskrevne risici.

Det er vurderingen at det nødvendige solvensbehov til specifikke kreditrisici på de gennemgåede engagementer bør udgøre min. kr. 300 mio.

FT har efterfølgende foretaget en fornyet gennemgang af bankens engagementer, og har i notat af 18. maj 2010 anført, at man vurderer at banken i forhold til 31.12.2009 bør foretage nye nedskrivninger på mindst kr. 127 mio. ud over de i Q1 foretagne nedskrivninger på netto kr. 103 mio.

Endvidere vurderer FT, at banken bør forøge den tilstrækkelige basiskapital med kr. 255 mio. til yderligere risikoafdækning.

Michael Ahm og undertegnede gennemgik de omtalte engagementer på et møde hos FT med deltagelse af

Kristian Vie Madsen
Jens Østergaard
Jørn Aagaard

for at give et indblik i forskellene på FT's og FS's vurdering af risiciene på engagementerne.

Finanstilsynet har ved opgørelsen af behovet for nedskrivninger og solvensbehov indregnet følgende:

1. kapitalbehov til generel kreditrisiko (5,31 %) ca. kr. 520 mio.
2. kapitalbehov afsat til dækning af svage engagementer ca. kr. 400 mio.
3. kapitalbehov afsat til store engagementer kr. 573 mio.

Ad 1.

Banken har med baggrund i de historiske tab i perioden 1992 - 2008 beregnet en generel kapitalbinding på kreditporteføljen efter nedskrivninger på kr. 1.279 mio., svarende til 5,31 %.

På gennemgåede engagementer med vurderet nedskrivnings- eller solvensbehov svarer dette til kr. 520 mio. Hvis nedskrivningerne forøges kan en del af denne kapitalbinding tilbageføres.

Ad 2.

På kunder med finansielle problemer (svage engagementer) har banken afsat kr. 557 mio. til yderligere kapitaldækning. FS har ikke haft indsigt i hvilke engagementer denne kapitalreservation er relateret til.

FT oplyste på mødet hvilke beløb, der var afsat på de gennemgåede engagementer. Dette beløb androg i alt ca. kr. 400 mio.

Ad 3.

Jf side 1 lavede Kreditteamet ikke en vurdering af behovet for afsættelse af kapital til dækning af solvensbehovet på de specifikke engagementer. Kreditteamet vurderede, at det afsatte kapitalbehov ikke fuldt ud ville kunne anvendes til dækning af det af FS vurderede nedskrivningsbehov, idet der på enga-

gementerne vurderedes fortsat at være et specifikt kapitalbehov til dækning af ikke nedskrevne udlån ud over kapitalbehovet til generel kreditrisiko.

Af bankens samlede afsatte kapital til dækning af koncentrationsrisici på i alt kr. 1.303 mio. er således anvendt kr. 973 mio. (573 + 400) til disse engagementer hvorfor der alene resterer kr. 326 mio. til dækning af koncentrationsrisici på den øvrige engagementsportefølje på ca. kr. 14 mia.

Det er desværre ikke muligt direkte at afstemme forskellen mellem FT's og FS' vurderinger, vurderingerne baseres på tal både fra 31.12.2009 og 31.3.2010 samt fra forskellige datoer i Q1. Samtidig er tallene påvirket af bankens resultat for Q1 herunder nedskrivningerne på i alt kr. 103 mio.

Følgende poster indgår i forskellen:

- Reduktion af kapital afsat til generel kreditrisiko (svarende til 5,31 % af yderligere nedskrivningsbehov kr. 1700-2500 mio.) kr. 90-135 mio.
 - Kapital afsat til dækning af svage engagementer kr. 400 mio.
 - Kapital afsat til dækning af store engagementer kr. 573 mio.
 - FT's vurdering af behovet for yderligere nedskrivninger kr. 127 mio.
 - FT's vurderede behov for forøgelse af kapital til solv. kr. 255 mio.
- I alt kr. 1445-1490 mio.

Med udgangspunkt i Kreditteamets vurdering af et yderligere nedskrivningsbehov på kr. 1700-2500 mio. og et specifikt solvensbehov til de gennemgåede engagementer på min. kr. 300 mio. – i alt kr. 2000-2800 mio. kan forskellen mellem FS og FT anslås til at ligge i niveauet kr. 555 -1310 mio. med de nævnte forbehold.

Gennemgangen af engagementerne hos FT viste, at forskellen i vurderingerne primært kan henføres til følgende forhold:

- A. engagementer hvor FS har vurderet, at der foreligger O.I.V. og hvor PD vurderes forskelligt.
- B. Forskel i vurdering af nedskrivningsbehov hvor FS vurderer værdi af pant i ejendomme med baggrund i et afkastkrav, som angivet i kendelse fra Erhvervsankenævnet, men hvor FT beregner nedskrivningsbehovet med baggrund i de af banken opstillede betalingsrækker tilbagediskonteret med lånets rente. Med opretholdelse af den oprindelige lånemarginal vil sikkerhederne stige i værdi med en faldende rente. Med det aktuelle renteniveau er der eksempler på, at der anvendes diskonteringsrente i underkanten af 3 %.

...

FT er enige i vurderingen af, at engagementerne med negativ likviditet fortsat vokser. Denne udvikling afspejles ikke i nedskrivningerne i Q1 på kr. 103 mio., idet disse kun dækker yderligere tab på kunders derivatforretninger.

Stigningen i risikoen på disse engagementer absorberes i forøgelsen af de opgjorte sikkerhedsværdier, som følge af effekten af en reduktion af diskonteringsrenten.

FT er enige i vores vurdering af, at en forøgelse af den korte rente vil medføre en betydelig stigning i bankens nedskrivninger. Efter vores vurdering vil en rentestigning på 1 % isoleret set medføre en forøgelse af nedskrivningerne med et stort 3-cifret mio.-beløb. Imidlertid kan denne effekt modvirkes af en tilbageførsel af det specifikke kapitalbehov.”

Notatet af 7. juni 2010 blev forelagt Finansiell Stabilitets bestyrelse på et bestyrelsesmøde samme dag. På mødet blev diskuteret, hvilke vilkår man skulle stille for en statsgaranti, herunder navnlig størrelsen af en kapitalforhøjelse, og hvilke kriterier man burde anvende ved fastlæggelsen heraf. Af bestyrelsesmødereferatet fremgår bl.a. følgende:

”1. Garantiudstedelse

1.1. Amagerbanken

Formanden forklarede, at udgangspunktet for behandlingen af Amagerbankens ansøgning om individuel statsgaranti er, at Finanstilsynet har vurderet, at banken er solvent. Selskabet [Finansiell Stabilitet] kan stille individuelle vilkår i det omfang, det er nødvendigt for, at bevillingen af garantien kan anses for forsvarlig. Formanden beskrev de foreslåede vilkår og påpegede, at vilkårene om overdragelse og kapitalforhøjelse er anvendt før i andre sager, mens vilkåret om ændringer i direktionen og bestyrelsen ikke har været anvendt før.

Herudover oplyste Formanden, at Amagerbankens ledelse var indkaldt til møde i Selskabet efter bestyrelsesmødet, og at Selskabet havde forberedt et presseberedskab.

Henrik Bjerre-Nielsen henviste til det fremsendte notat Risikovurdering af Amagerbanken, som beskrev forskellene mellem Finanstilsynets og Selskabets vurdering af banken. Da der var fejl i det fremsendte notat, blev et revideret notat udleveret. Forskellen mellem Finanstilsynets og Selskabets vurderinger kan beløbsmæssigt opgøres til mindst 500 mio. kr. og maksimalt 1,3 mia. kr. Hvis den mindste forskel lægges til grund, vil banken også være solvent efter Selskabets vurdering, mens dette ikke er tilfældet med den største forskel. Selskabet vurderer således, at Amagerbanken er i en dårligere økonomisk tilstand, end det fastsatte solvensbehov viser. På den baggrund stilles som vilkår for statsgarantien, at banken opnår en solvensoverdækning på 50 %.

Næstformanden bemærkede, at forskellen mellem Finanstilsynet og Selskabet hovedsageligt skyldes forskellige vurderinger af, om der er indtrådt OIV på engagementerne.

Formanden understregede, at Selskabet i sin behandling har lagt til grund, at banken er solvent, og at beregningen af det krævede kapitalindskud er sket med udgangspunkt i det af Finanstilsynet fastsatte solvensbehov.

Visti Nielsen udtrykte betænkelighed ved at bevilge en 3-årige statsgaranti til banken, hvortil Formanden bemærkede, at vilkårene netop skal imødekomme denne betænkelighed.

Christian TH. Kjølbye tilkendegav, at han kunne tiltræde indstillingen, men anmodede om en uddybning af, hvordan Selskabet var kommet frem til beløbet for kapitaltilførslen.

Næstformanden forklarede, at kravet om en solvensoverdækning på 50 % var fastsat, fordi der var en særlig usikkerhed forbundet med banken, hvilket svarede til de krav, der var stillet til andre institutter med tilsvarende usikkerhed.

Henrik Bjerre-Nielsen tilføjede, at udgangspunktet om, at alle institutter skal have en solvensoverdækning på 33 %, vil medføre, at Amagerbanken skal have tilført ca. 180 mio. kr. for at bringe overdækningen op fra de nuværende 28 % til 33 %. Det ekstra krav på en 50 % solvensoverdækning medfører et krav på yderligere ca. 550 mio. kr.

....

Henrik Bjerre-Nielsen orienterede om, at Selskabet havde afholdt møde med sin medierådgiver, over for hvem det var blevet understreget, at det er vigtigt, at det ikke i pressen kom til at fremstå, som om de forskellige statslige organer er uenige. Der er derfor vigtigt at få forklaret, at Finanstilsynet og Selskabet har forskellige tidshorisonter i deres vurdering af banken, og at formålet med den hybride kernekapital, som staten har ydet til banken, og den individuelle statsgaranti er forskelligt.

Der var en kort drøftelse af betydningen af vilkåret om indsættelse af bestyrelsesmedlemmer. Det var vurderingen, at banken ville være nødt til at offentliggøre et sådant vilkår i forbindelse med en eventuel kapitalforhøjelse.

Formanden konkluderede, at bestyrelsen tiltrådte indstillingen og alle de beskrevne vilkår, idet kapitalforhøjelsen dog beløbsmæssigt skulle fastsættes til 750 mio. kr.”

Senere den 7. juni 2010 afholdt repræsentanter fra Finansiell Stabilitet et møde med Amagerbanken ved bestyrelsesformand N.E. Nielsen, bestyrelsesmedlem Carsten Ehlers og direktør Jørgen Brændstrup. På mødet redegjorde Finansiell Stabilitet ifølge en intern mail fra Finansiell Stabilitets juridiske chef, Marianne Simonsen, for de vilkår, der ville blive stillet i forbindelse med ydelse af en garanti på 13,5 mia. kr., og om baggrunden for Finansiell Stabilitets vurdering. Banken fik på mødet udleveret et udkast til aftale med vilkår for ydelse af statsgarantien, som i det væsentlige svarede til parternes endelige aftale af 28. juni 2010. Ifølge et referat af et telefonmøde for Amagerbankens bestyrelse dagen efter, den 8. juni 2010, gav Henning Kruuse Petersen under mødet med banken ”udtryk for interesse for, hvorfor banken ikke realiserede tab, også via konkurser.”

Den 8. juni 2010 afholdt Amagerbankens formand desuden et møde med Finanstilsynet. Af et af Finanstilsynets udarbejdede mødereferat fremgår, at parterne fulgte op på tidligere diskussioner om styrkelse af Amagerbankens direktion. Efter Finanstilsynets opfattelse burde banken ansætte en yderligere direktør med særlig erfaring med afvikling af nødlidende kreditter samt en ny daglig leder af erhvervsafdelingen. Endvidere tilkendegav N.E. Nielsen på mødet, at Finansiell Stabilitets udmeldinger dagen forinden var ”var urovækkende, og at det var en stor udfordring, som banken var indstillet på at løfte.”

Amagerbanken afholdt et nyt bestyrelsesmøde den 12. juni 2010. Af mødereferatet fremgår bl.a. følgende:

”Bestyrelsen drøftede indgående såvel baggrund for som indhold af Finansiell Stabilitets brev til banken af 7. juni 2010, herunder de særlige vilkår som Finansiell Stabilitet havde tilkendegivet vedrørende:

- En forøgelse af basiskapitalen med 750 mio. kr.
- En vedtægtsmæssig repræsentation i bankens bestyrelse med to af FS udpegede bestyrelsesmedlemmer
- En vetoet i form af krav om, at disse bestyrelsesmedlemmer skulle godkende alle bestyrelsens væsentlige beslutninger
- Ændringer i direktionsstruktur og sammensætning efter FS's krav.

Bestyrelsen tog udgangspunkt i, om en kapitaludvidelse – herunder af nævnte størrelse – overhovedet var realistisk henset til FS's krav om godkendelse af alle bestyrelsens væsentlige beslutninger. Der var i bestyrelsen enighed om, at det var naturligt med repræsentation i bestyrelsen ved en garanti af ansøgte størrelse, men problemstillingen opstod ved at ledelsesretten i de tilkendegivne vilkår reelt flyttedes til Finansiell Stabilitet.

Bestyrelsen fandt tidsfristerne meget problematiske set i lyset af at banken havde indleveret sin læste ansøgning i delåret 2009. Finansiell Stabilitets tilkendegivelse af vilkår allerede som følge af deres ufuldstændige form måtte opfattes som oplæg til forhandling.

Det var bestyrelsens opfattelse, at Finansiell Stabilitet i deres vurdering tilsyneladende tog udgangspunkt i en ikke-going koncern, hvilket efter bestyrelsens klare vurdering ville betyde væsentlige tab af værdier, – en vurdering der var klart i modstrid med FT's intense vurderinger.

Bestyrelsen drøftede nøje den mod selskabsmeddelelse af 25. maj 2010 fastsatte forhøjelse af bankens individuelle solvensbehov, hvorefter banken måtte finde sig berettiget til at opnå individuel statslig likviditetsgaranti. Man drøftede positive tilkendegivelser fra Finanstilsynet, men det var anført, at Finanstilsynet i deres godkendelse af det af bestyrelsen fastsatte individuelle solvensbehov så det ud fra en 12 måneders periode, mens FS vurderede på tre års sigt.

Jørgen Brændstrup gennemgik bankens solvensopgørelse og solvenssimuleringer for juni 2010, og bestyrelsen foretog en grundig behandling af området,

med en bred afdækning af handlingsmuligheder omkring solvens, kapital og forretningsmæssige forhold.”

Amagerbanken afholdt et nyt bestyrelsesmøde den 13. juni 2010, hvor formanden oplyste om drøftelser med Royal Bank of Scotland (RBS). Ifølge referatet havde også RBS udtrykt forundring over de af Finansiell Stabilitet tilkendegivne vilkår. Det anføres videre, at ”[d]er var ganske åbenbart forskelle i Finanstilsynets og Finansiell Stabilitets vurdering af bankens samlede stilling, men bestyrelsen fandt det betryggende, at FT endnu en gang efter 1 ½ år havde fundet banken solvent.”

Den 15. juni 2010 afholdtes et møde mellem Finansiell Stabilitet og Amagerbanken om den påtænkte lånegaranti. Af et af Finansiell Stabilitet udfærdiget mødereferat fremgår bl.a. følgende:

”Referat af møde den 15/6 2010 mellem

Amagerbanken: N.E. Nielsen (N.E), Jørgen Brændstrup (JB) og Carsten Ehlers

Samt

Finansiell Stabilitet: Henning Kruse Petersen (HKP), Jakob Brogaard (JKB), Henrik Bjerre-Nielsen (HBN) og Marianne Simonsen

N.E.:

Garanti af den større medfører behov for indflydelse, ønsker covenants og FS indflydelse.

Kombinationen af at tegne ny kapital og mindske indflydelse kan banken næppe løfte.

NE og Brændstrup er parate til at gå, hvis det er det, der skal til for at der kan indgås en garantiaftale.

Banken er blevet meget klogere siden Knud Christensen døde ultimo 2008 og banken føler, at da regnskab 2009 blev aflagt, var banken helt i tråd med best practise inden for nedskrivninger.

Konsekvensen af ikke at finde en løsning er et meget stort værditab.

JKB:

Der mangler iflg. FS opfattelse betydelige nedskrivninger især inden for ejendomsmarkedet. FS er grundlæggende uenige i, at banken er inde i en god gænge for så vidt angår nedskrivninger. FS sammenligner med de erfaringer, vi har med nedskrivninger på ejendomsmarkedet i andre virksomheder.

HKP:

Vi har kigget i bøgerne og kommet frem til betydelige behov for nedskrivninger.

Med hensyn til værditab har FS kapital til at foretage en kontrolleret afvikling.

JKB:

Hvis banken går ned efter 30/9, kommer indskydere til at tabe penge.

JB:

Der er positive tendenser på boligmarkedet. Banken har ikke solgt nævneværdige ejendomme siden november 2009, men filialerne mærker stor interesse.

JKB:

Da omsætteligheden er meget lav, er vi ikke overbeviste om, hvad den rigtige pris er på ejendomme. Finansiell Stabilitets garanti vil skulle løbe i 3 år.

HBN:

Denne diskussion afspejler den afgrundsdybe forskel, der er mellem banken og FS. FT har vurderet, at banken er solvent, derfor skal vi vurdere, om vi kan stille en garanti i forhold til kravet om forsvarlighed. Det er det, vilkårene er udtryk for.

...

JKB:

Bør banken ikke snart erkende situationen og indse, at banken ikke kan magte tingene og overlade afviklingen til FS. Sælg de gode dele fra og sikre aktionærerne så godt som muligt og så håndtere de værditabsgivende sager, der skal håndteres.

Det er det bedste alternativ, hvis banken ikke kan efterleve de stillede vilkår.

Banken skal vurdere, om den skal erkende, at den næstbedste situation er aktuel nu.

HKP:

Vi har virkelig bestræbt os på at gøre tingene ordentligt og godt. Den lange liste er ikke fast og endelig.

Det er et problem, hvis FS repræsentanter skal underskrive et halvårs regnskab, hvor vi slet ikke tror på, at nedskrivningerne er tilstrækkelige.”

Drøftelserne mellem Amagerbanken og Finansiell Stabilitet den 15. juni 2010 er også omtalt i et referat af et bestyrelsesmøde i Amagerbanken afholdt den 16. juni 2010. I dette referat anføres bl.a. følgende:

”Formanden og Carsten Ehlers havde afholdt møde med Henning Kruse Petersen tirsdag den 15. juni om formiddagen og der blev afholdt møde i Finansiell Stabilitet samme dag kl. 15.00 med Henning Kruse Petersen, Jakob Brogaard,

Henrik Bjerre-Nielsen og Marianne Simonsen og hvor også Jørgen Brændstrup deltog fra banken.

Carsten Ehlers kunne fra formiddagens møde orientere om, at Henning Kruse Petersen udtrykte betydelig bekymring for Amagerbankens kreditbog, og at Finansiell Stabilitet havde opfattelsen af, at de tilkendegivne vilkår var, som de måtte være. N.E. Nielsen havde på mødet udtrykt respekt for, at man ønskede indflydelse når der skulle stilles garanti af den omhandlede størrelse, men han rejste spørgsmålet om form og omfang, idet det havde formodningen imod sig, at der kunne rejses kapital af nævnte omfang samtidig med at FS fik vetoret på alle væsentlige beslutninger. Det var opfattelsen, at HKP var enig i disse synspunkter. HKP gik herefter ned i drøftelse af en række enkeltsager inden for ejendomsområdet, som genkendtes fra engagementer i FS-banker. Mødet afsluttedes med, at HKP gav udtryk for, at vi måtte finde en løsning sammen, og der aftaltes møde i FS om eftermiddagen.

Fra eftermiddagens møde refererede formanden og Carsten Ehlers, at Jakob Brogaard havde givet udtryk for, at bankers nedskrivninger skulle øges væsentligt uanset Finanstilsynets vurderinger, og man havde en drøftelse af ejendomsområdet. Det var Brogaards opfattelse, at eventuelle bestyrelsesmedlemmer udpeget af FS ville forlange mernedskrivninger allerede pr. 30. juni uanset Finanstilsynets vurderinger. HKP havde oplyst, at Finanstilsynet havde givet udtryk for, at de ikke havde noget grundlag for at ændre den fastsatte individuelle solvens.

Finansiell Stabilitet havde tillige et negativt syn på bankens budgetter, men det var fra bankside opfattelsen, at FS kun havde et overfladisk indtryk af enkelte budgetposter og noget var direkte misforstået. Under mødet havde formanden tilkendegivet, at han selv, bestyrelsen og direktionen om ønsket var parate til at nedlægge hvervne. Konklusionen på mødet var, at banken ville overveje situationen nøje og FS's repræsentanter var åbne for ideer.

I forlængelse heraf var det formandens opfattelse, at banken måtte orientere Finanstilsynet om proces og handlingsmuligheder, og der var aftalt møde med Finanstilsynet d.d. kl. 12.30 hvor han sammen med Carsten Ehlers ville orientere om møderne med Finansiell Stabilitet.

Bestyrelsen drøftede baggrunden for Finansiell Stabilitets fremfærd, idet man reelt blev stillet over for en uløselig opgave. Det forekom besynderligt, at banken i tæt samspil med myndighederne og revisorer havde fået Bankpakke II i december 2009 og aflagt en revideret delårsrapport for første kvartal 2010 og så sent som den 25. maj 2010 i fuld forståelse med Finanstilsynet havde fastsat det individuelle solvensbehov til 13,4.

Stillet over for FS's vilkår fandt bestyrelsen situationen vanskelig, idet der i fuld tillid til ovennævnte var indskudt 1 mia.kr. af private midler og 1 mia.kr. af offentlige midler. Derfor måtte bestyrelsen søge at finde løsninger som bedst muligt bevarede værdier for alle interessenter, dvs. aktionærer, medarbejdere, kunder og samfundet.”

Senere samme dag, den 16. juni 2010, afholdtes møde mellem Finanstilsynet og Amagerbanken. Af bankens bestyrelsesmødereferatet, hvor formanden orienterede om mødet, fremgår bl.a. følgende:

”Formålet var en orientering om møde med Finanstilsynet onsdag den 16. juni 2010 kl. 12.30, hvor formanden og Carsten Ehlers repræsenterede banken og Ulrik Nødgaard, Flemming Nytoft Rasmussen, Kristian Vie Madsen og Jens Østergaard mødte for tilsynet.

Mødet var blevet afviklet i en god, konstruktiv og forretningsmæssig tone, hvor formanden overordnet havde gennemgået bestyrelsens overvejelser og bankens tiltag uden at nævne navne. Vedrørende konsolidering var tilsynet af samme opfattelse som banken, nemlig at det p.t. i realiteten i Danmark kun kunne lade sig gøre gennem Finansiell Stabilitet.

Finanstilsynet bekræftede uden forbehold, at man fortsat var enig i solvensopgørelsen. Finanstilsynets vurdering var baseret på en 12-måneders periode medens Finansiell Stabilitet formodentlig arbejdede med et tre-årigt perspektiv. Hertil havde formanden bemærket, at banken havde fået en direkte melding om, at FS's vurdering af det væsentlige mernedskrivningsbehov var her og nu.

Bestyrelsen måtte henset til tilsynsmyndighedens vurdering konstatere, at banken var både solvent og likvid, hvorved bestyrelsen naturligvis ikke kunne vedkende sig det modsatte, hvilket tilsynet var enig i. Finanstilsynet påpegede, at der kunne blive tale om anticiperet misligholdelse af likviditetssituationen pr. 30. september 2010, som banken kan komme ind i juli uden en løsning.

...

Ulrik Nødgaard omtalte overvejelser om at finde en løsning med Finansiell Stabilitet, men fastholdt, at det var banken, der måtte forhandle. Målet måtte være at nå så langt som muligt med FS på alle punkter.

...

Sammenfattende var der en tro på, at banken kunne skabe løsninger, men der var også en klar opfattelse af, at bankens andre interessenter herunder myndighederne måtte være sig deres ansvar bevist. Der var i bestyrelsen enighed om at søge afklaring af flest mulige udestående spørgsmål hos FS, idet dette kunne give nogle pejlemærker at arbejde ud fra.”

I Finanstilsynets referat af samme møde anføres bl.a. følgende om det passerede:

”Referat af møde den 16. juni 2010 med Amagerbankens formand N.E. Nielsen samt medlem af revisionsudvalget Carsten Ehlers

Deltagere: Amagerbankens formand advokat N. E. Nielsen, Bestyrelsesmedlem Carsten Ehlers, ULN, NR, KVM og JOE.

NE havde anmodet om mødet for at orientere FT om bestyrelsens overvejelser

og det videre forløb.

NE nævnte, at bestyrelsen ikke ville acceptere de af Finansiell Stabilitet A/S (FS) stillede betingelser for individuel statsgaranti, og at banken opererede med flere muligheder for at løse situationen.

NE oplyste, at:

- Banken ikke i det nuværende marked kunne hente likviditet uden statslig garanti.
- Der formentlig ikke var danske købere til banken uden at banken havde "passeret" FS.
- Der to udenlandske købere, der pt. er ved at se på banken, og at disse er bekendt med bankens funding-situation.
- Dialogen med FS ikke var afsluttet, men at de opstillede vilkår (kapitaltilførsel på 750 mio. kr. + "vetoret" overfor visse beslutninger) ville være håbløse vilkår for banken.
- FS havde indvilget i at ville overveje, om der kunne laves andre vilkår for "indflydelse" i banken, der ikke indebærer en egentlig "vetoret". NE vurderede, at den del af de stillede vilkår ville kunne løses.
- Banken har samtaler torsdag og fredag med investorer om at rejse kapital.
- Sandsynligheden for at rejse 750 mio. kr. er lille, men at et mindre beløb (ca. 250 mio. kr.) ikke vil være en umulig opgave for banken.
- FS ikke havde stillet krav om typen af kapitaltilførsel.
- FS havde sat en frist til den 15. september 2010 til at tilvejebringe kapitalen, hvilket NE ikke vurderede som et tidsmæssigt problem.
- Bestyrelsen havde fået en frist til den 22. fra Finansiell Stabilitet til at melde tilbage vedr. vilkårene.

Der var afholdt to møder med FS den 15. juni, hvor Kruse havde sagt, at solvensen her og nu ikke var korrekt.

ULN ville ikke kommentere dette, men nævnte, at der var forskel på, om man som FS skulle vurdere over en 3-årig horisont, eller som FT skulle vurdere, om banken her og nu var solvent. Der var således tale om forskellige opgaver.

NE mente, at FS foretog en alt for generaliseret (baseret på næsten identiske afkastkrav til ejendomme over hele landet m.v.) tilgang til engagementerne, og at FS havde lagt noget andet til grund end realiteterne vedr. nultillede renter. NE nævnte endvidere, at der var megen psykologi i dette, ligesom AB var pikeret over, at FS kommer ind fra højre som overdommer over AB's dialog med FT. CE nævnte i relation hertil, at AB ikke kan følge baggrunden for FS' s vurderinger.

Bestyrelsen havde overvejet forskellige alternativer:

Scenarie 1: "Vi giver op" og indkalder til generalforsamling med vedtagelse af "bankpakke III"-regel i vedtægterne.

Scenarie 2: "Vi accepterer vilkårene med få ændringer", idet garantierne godt kan stilles med opfyldelse af vilkårene inden 30. september. NE oplyste dog, at der skal være en idé med at acceptere disse vilkår.

Scenarie 3: "Vi overdrages til FS"- hvilket dog af NE blev betegnet som et problem, da banken fortsat er solvent.

NE vurderede, at problemet i bund og grund var et forskelligt syn på ejendomme

...

NE nævnte, at en aftaleindgåelse var betinget af, at der var forsvarlighed i tingene, som f.eks. at der lå en køber eller investor lige rundt om hjørnet, der var et ræsonnement i at underskrive aftalen.

ULN gav NE ret i, at bankens muligheder vil være svære, hvis ikke banken får individuel statsgaranti, og at FT ikke kan opstille løsningsmulighederne, men at FT da håber, at der kan opnås en forståelse mellem FS og AB.

ULN nævnte endvidere, at FT vil overveje, om banken har en forsvarlig likviditet, såfremt banken ikke får en individuel statsgaranti.”

Amagerbanken afholdt nyt bestyrelsesmøde den 18. juni 2010. Af bestyrelsesmødereferatet fremgår bl.a. følgende:

”Formanden havde afholdt møde med Henning Kruse Petersen, Finansiell Stabilitet, hvor der havde været lejlighed til at drøfte hele aftalegrundlaget.

Vedrørende kapitaludvidelsen havde formanden anført, at bestyrelsen maksimalt kunne forpligte sig til 250 mio.kr., medens Henning Kruse Petersen ville mene det måtte være 750 mio.kr. men nævnte dog minimum 550 mio.kr. Formanden havde tilkendegivet, at bestyrelsen ville arbejde for det, men kunne ikke garantere et så stort beløb, idet også bankens finansielle rådgivere havde anset det for særdeles vanskeligt. Henning Kruse Petersen havde udtalt, at han nok delte denne opfattelse.

...

Med hensyn til nedskrivningskrav og solvensberegning var det tilsyneladende Finanstilsynets regler, der var gældende, om end det kunne være afhængigt af, om der var tale om et diktat eller en forhandling.

For så vidt angik væsentlighedskriterier var meldingen fra Henning Kruse Petersen, at Finansiell Stabilitet ville vende tilbage herom, men der var forventeligt ikke tale om så lavt et niveau, som samtalen g.d. med Marianne Simonsen, Finansiell Stabilitet, havde antydnet. Henning Kruse Petersen hældte til den anskuelse, at der måtte være tale om en rummelig fortolkning, og var enig i, at det alene var helt væsentlige forhold, som Finansiell Stabilitet skulle have indsigelse mod.

Til bestyrelsen nævntes navne som Steen Hove og Steen Hemmingsen som repræsentanter for Finansiell Stabilitet.

Finansiell Stabilitet ville ikke forlange udskiftning i direktionen, men der vurderes at være behov for en styrkelse af direktionen og kreditområdet.

Bestyrelsen drøftede samspillet mellem myndighederne, om det politiske islæt i forhandlingerne, og myndighedernes ansvar for at blåstempe banken.

Der var sammenfattende formandens vurdering, at der havde været tale om en positiv og konstruktiv dialog, og Henning Kruse Petersen havde givet tilsagn om, at han ville vende tilbage snarest.”

Amagerbanken afholdt på ny bestyrelsesmøde den 20. juni 2010. Af mødereferatet fremgår bl.a. følgende:

”Formanden var lørdag den 19. juni 2010 om eftermiddagen blevet kontaktet telefonisk af Henning Kruse Petersen, som havde givet udtryk for, at der burde kunne laves en aftale på operationel plan. Kapitalkravet på 750 mio.kr. måtte han fastholde, men samtidig med at han vejede sine ord på en guldvægt, måtte man jo se hvad banken kom med. HKP kunne dog fastslå, at 300 mio.kr. ikke var nok. Formanden fandt således, at bestyrelsen var bragt i en besynderlig situation.

...

I forlængelse af tilbagemeldingen til bestyrelsen den 18. juni 2010 kunne det oplyses, at Henning Kruse Petersen havde været fast i sin tilbagemelding om, at det var Finanstilsynets regler, der var gældende omkring opgørelse af individuelt solvensbehov.

...

Der var i bestyrelsen enighed om at søge en forhandlingsløsning med et acceptabelt resultat for så vidt angik kapitalindsud og mulighed for at drive banken. Såfremt en sådan løsning ikke kunne opnås måtte bestyrelsen overveje, hvilke handlemuligheder der så var, samt de juridiske og politiske ansvarsspørgsmål.

...

Bestyrelsen drøftede nøje de forskellige handlemuligheder og udfaldsrum, herunder om man kan underskrive aftale med ufravigelige krav hvis man ikke har et konkret grundlag for at leve op til kravene og vurderer det stort set urealistisk at opnå.

...

Formanden bemærkede, at han havde søgt råd hos tilsynsmyndigheden, men her var konklusionen, at banken måtte forhandle med Finansiell Stabilitet.

Bestyrelsen fandt det bekymrende, at banken netop var blevet bekræftet i, at den var solvent, men at man uden en garanti muligvis ville kunne komme i en situation med anticiperet misligholdelse efter § 152 i lov om finansiel virksomhed, og samtidig ville påføre alle interessenter, herunder samfundet, et betragteligt tab ved at trække sig.

Bestyrelsen drøftede handlingsmuligheder sammenholdt med respektive tabsrisici, og en afvejning af forsvarligheden ved at kæmpe for mulighederne. Tidsfaktoren ansås for afgørende for at skabe en forsvarlig løsning.

Bestyrelsen drøftede hvilke muligheder banken konkret kunne foreslå, herunder kapitalforhold. Holdningen var, at der måtte laves et konkret forhandlingsoplæg til Finansiell Stabilitet. Formanden forelagde udkast til notat, som på baggrund af gennemgang i bestyrelsen og som status på drøftelserne med Finansiell Stabilitet kunne danne grundlag for en fornyet henvendelse til FS.

Efter en grundig behandling var der enighed om et forhandlingsoplæg, og bestyrelsen besluttede, at formanden tidligt mandag skulle søge at mødes med Ulrik Nødgaard, Finanstilsynet, med henblik på orientering herom, samt umiddelbart derefter aflevere det på et møde med HKP.”

Det i bestyrelsesmødet nævnte udkast til notat blev til notat af 21. juni 2010, hvori anføres bl.a. følgende:

”NOTAT

Status Amagerbanken – Finansiell Stabilitet

Efter N.E Nielsens drøftelser med Hennings Kruse Petersen fredag og lørdag samt bankens bestyrelsesmøde den 20. juni 2010 kan status gengives således:

1. **Aftalemæssige forhold eksklusive kapitalkrav**
 - 1.1 Ved Henning Kruse Petersens telefonsamtale lørdag med N. E. Nielsen blev det tilkendegivet, at Finansiell Stabilitet principielt accepterer bankens forslag til ændringer, inklusive et væsentlighedskriterium, som gør banken operationel. Vedlagt er forslag til tilrettede dokumenter herom.
2. **Kapitalkrav 750 mio. kr.**
 - 2.1 Som nævnt under møderne med Henning Kruse Petersen og med Finansiell Stabilitet kan dette krav være meget vanskeligt at opfylde samt uforståeligt for bankens aktionærer og dermed tilsvarende vanskeligt at kommunikere. Banken fik et meget stort kapitalindskud fra aktionærerne i december 2009 og har en aktionærkreds på over 50.000 personer.
 - 2.2 Det krævede beløb i yderligere basiskapital ændrer reelt ikke på bankens muligheder på 3 års sigt, for hvis noget går galt – enten konkret i banken eller generelt i finansielle virksomheder – er risiciene langt større hos alle.
 - 2.3 Det vil tillige være uforståeligt at dette kapitalkrav stilles i juni 2010 af en statslig virksomhed, efter at bankens første ansøgning om denne statsgaranti blev afleveret allerede i december 2009. Uforståeligt, særligt efter at banken på dette tidspunkt blev solvensmæssigt ”clearet” af såvel Finanstilsynet, Økonomi- og Erhvervsministeriet og EU, hvilket medførte en kapitaltilførsel fra privat side på ca. 1 mia. kr. og en tilsva-

rende tilførsel på ca. 1,1 mia. fra staten. En "clearing", der er blevet gentaget af Finanstilsynet over for banken og repræsentanter for bankens bestyrelse så sent som i sidste uge.

3. **Overvejelser**

- 3.1 Banken vurderer, at drøftelserne mellem banken og Finansiell Stabilitet er baseret på en vurdering af bankens aktuelle nedskrivningsbehov, hvor banken på sit erfaringsgrundlag, og Finanstilsynets solvensopgørelser, vurderer, at en aktiv kreditpolitik vil begrænse tab/hensættelser og fortsat skabe grundlag for en levedygtig bank, mens Finansiell Stabilitets opfattelse eksekveret nu vil medføre betydelige tab for banken, dens interessenter og samfundet.

4. **Forslag**

- 4.1 Bankens bestyrelse vil nu gerne konstruktivt som hidtil søge at medvirke til at skabe en løsning under disse ydre rammer, som baseres på alment forståelige og offentligt kendte vilkår for den individuelle statsgaranti:
- a) Gennem de aftalemæssige vilkår som vedlagt får Finansiell Stabilitet den indsigt og indflydelse, som en stor interessent helt relevant kan have. Ved de aftalte covenants vil Finansiell Stabilitet også have mulighed for at gribe ind, hvis forholdene udvikler sig negativt.
 - b) Banken accepterer et aftalevilkår om, at banken forpligter sig til at gennemføre en forøgelse af basiskapitalen i banken med det højeste beløb af enten 250 mio. kr. eller det beløb, der på tidspunktet for gennemførelsen af forøgelsen af basiskapitalen sikrer en solvensoverdækning i forhold til bankens individuelle solvensbehov på 33 %.
 - c) Banken forpligter sig i øvrigt til at arbejde for størst mulig forøgelse af basiskapitalen.
 - d) I forbindelse med gennemførelsen af forøgelsen af basiskapitalen forpligter banken sig til at nedskrive yderligere 250 mio. kr. på de drøftede (store) engagementer før beregning af den i pkt. 4 b) nævnte overdækning.
 - e) I overensstemmelse med bankens prospekt og årsopgørelse og årsrapport for 2009 vil banken konstruktivt vurdere relevante konsolideringsmuligheder.

Bankens bestyrelse forventer, at dette grundlag kan danne basis for en aftale, som banken helhjertet kan sikre en gennemførelse af."

Herudover indeholdt notatet en række bemærkninger og forslag til bilag X og Y til aftaleudkastet. Disse bilag – der gengives i deres endelige form nedenfor – angik henholdsvis Finansiell Stabilitets indflydelse på større beslutninger i banken og særlige beføjelser for de medlemmer, som Finansiell Stabilitet måtte foreslå udpeget til bankens bestyrelse.

Ligeledes den 21. juni 2010 afgav Finanstilsynet sin rapport om tilsynets funktionsundersøgelse af Amagerbanken. I rapporten anføres bl.a. følgende:

”Rapport om funktionsundersøgelse i Amagerbanken A/S

Finanstilsynet afholdt den 11. maj 2010 et afrapporteringsmøde med deltagelse af bankens administrerende direktør, kreditdirektør og økonomidirektør.

Denne rapport indeholder de væsentligste konklusioner på baggrund af undersøgelsen.

...

Hvor der efter Finanstilsynets vurdering er tale om, at banken ikke fuldt ud opfylder de krav, der følger af lov om finansiell virksomhed eller øvrige gældende regelsæt, giver Finanstilsynet banken påbud om at ændre det pågældende forhold.

På andre områder, hvor banken ikke handler i strid med lovgivningen, men dog afviger fra andre sammenlignelige institutter eller på anden vis har udsat sig for risici, giver Finanstilsynet en risikoplysning ved at henlede bankens opmærksomhed på det pågældende forhold.

...

1.2 Finanstilsynets sammenfatning og risikovurdering

På baggrund af undersøgelsen, under skyldig hensyntagen til dens begrænsede omfang, er det Finanstilsynets vurdering, at:

- 1) Bankens solvensbehovsopgørelse *metodemæssigt* afspejler Erhvervsankenævnets kendelse af 29. oktober 2009 samt Finanstilsynets vejledning om tilstrækkelig basiskapital og solvensbehov for pengeinstitutter af 18. januar 2010.
- 2) Der er behov for nye nedskrivninger på mindst 127 mio. kr. udover foretagne nedskrivninger.
- 3) Der er behov for en forøgelse af den tilstrækkelige basiskapital på mindst 255 mio. kr. til yderligere risikoafdækning.
- 4) Der er et uhensigtsmæssigt organisatorisk personsammenfaldt ved, at bankens administrerende direktør fungerer som chef for bankens erhvervsafdeling.

1.3 Solvensbehov

Som et led i undersøgelsen gennemgik Finanstilsynet bankens individuelle solvensbehov for så vidt angår, hvorledes bankens største og svage engagementer indgår i solvensbehovsopgørelsen.

Banken havde pr. 31. marts 2010 opgjort det individuelle solvensbehov til 12,1 pct.

Finanstilsynet havde bemærkninger til flere af bankens største og risikofyldte engagementer, hvor kreditrisiciene efter Finanstilsynets vurdering ikke var adresseret i tilstrækkeligt omfang.

Banken har i selskabsmeddelelse af 25. maj 2010 på baggrund af dialogen med Finanstilsynet opgjort det individuelle solvensbehov til 13,4 pct. I dette solvensbehov har banken efter det oplyste taget højde for de bemærkninger til solvensbehovet, som Finanstilsynet adresserede på enkelte engagementer i forbindelse med engagementsgennemgangen, jf. afsnit 2 nedenfor.

Bankens solvensbehov skal ses i lyset af, at:

- Ejendomsmarkedet fortsat er meget stillestående og kun få ejendomsengagementer er blevet nedbragt siden seneste undersøgelse.
- Bankens kreditrisici vil blive øget, hvis renten stiger. En stigning i renten vil alt andet lige betyde en stigning i nedskrivningerne.
- Der er sket en vis forværring af bankens engagementer siden seneste undersøgelse.
- Ejendomsengagementer med negativ likviditet vokser som følge af, at banken bevilger forøgelse frem for at lade kunderne gå konkurs, eller nulstille renten.
- Banken er fortsat meget afventende i forhold til at realisere nødlidende engagementer. Det vil konkret sige at få solgt de aktier og virksomhedsobligationer, der kan realiseres i det nuværende marked.

2. Væsentlige observationer

I det følgende vil der blive redegjort for funktionsundersøgelsens væsentligste observationer.

2.1 Konklusion på gennemgangen af enkeltengagementer

På baggrund af engagementsgennemgangen kunne Finanstilsynet konstatere, at der ikke generelt betragtet var sket en positiv udvikling i bankens ejendomsengagementer siden seneste undersøgelse, ligesom ejendomsengagementerne ikke var blevet nedbragt i nævneværdigt omfang. Finanstilsynet kunne endvidere konstatere, at banken er meget afventende i forhold til at realisere depone-

rede sikkerheder i nødlidende engagementer, herunder også likvide aktier og virksomhedsobligationer.

Videre konstaterede Finanstilsynet, at visse engagementer reelt videreføres for bankens risiko, idet banken udvider engagementerne for derved at undgå et finansielt sammenbrud hos debitor.

- Risikooplysning
Finanstilsynet skal henlede bankens opmærksomhed på risikoen for yderligere tab som følge af, at banken har valgt en afventende strategi ved realisation af de finansierede aktiver.

Udover den negative udvikling i bankens ejendomsengagementer kunne Finanstilsynet konstatere, at der siden seneste undersøgelse også var sket en bonitetsmæssig forværring i øvrige af bankens større engagementer, som banken ikke i alle tilfælde havde taget højde for i den løbende risikoidentifikation.

Det følger af pkt. 39 i bilag 1 til bekendtgørelse om kapitaldækning, at ved vurdering af kreditområdet vil en vurdering af aktivernes kvalitet være afgørende, ligesom det af samme bilags pkt. 40 følger, at fokus ved vurdering af boniteten skal være på den andel af engagementer, der udviser svaghedstegn. Videre følger det, at: "Særligt gælder det på risikobetonede udlån, kreditter og garantier, hvor der ikke er foretaget nedskrivninger eller hensættelser i regnskabet, eller hvor der kun er foretaget delvise nedskrivninger eller hensættelser. Hvis kvaliteten af udlånene, kreditterne og garantierne er forringet eller vurderes at være på vej mod forringelse, skal der tages højde herfor ved opgørelse af den tilstrækkelige basiskapital".

- Påbud
Banken skal sikre, at der løbende sker en tilstrækkelig og forsigtig identifikation af de risici, som banken er udsat for ved opgørelsen af det individuelle solvensbehov, herunder særligt ved engagementsudvidelser og ved den løbende opfølgning på de enkelte engagementer.

Påbuddet skal straks efterleves.

Finanstilsynet kunne endvidere konstatere, at de af banken opstillede betalingsrækker ved beregning af individuelle nedskrivninger indeholder en lang løbetid, ligesom betalingsrækkernes forudsætninger har væsentlig indflydelse på resultatet af beregningerne. Dette indebærer blandt andet, at nedskrivningerne skal øges, såfremt renten stiger.

- Risikooplysning
Finanstilsynet skal henlede bankens opmærksomhed på, at de valgte forudsætninger til beregning af individuelle nedskrivninger medfører betydelig risiko for, at bankens individuelle nedskrivninger vil skulle øges med et betydeligt beløb.

Det følger af § 71, stk. 1, nr. 6, i lov om finansiel virksomhed, at et pengeinstitut skal have de ressourcer, der er nødvendige for den rette gennemførelse af dens virksomhed, og anvende disse hensigtsmæssigt. Afviklingen og håndterin-

gen af bankens mange store og svage ejendomsengagementer fordrer en styrkelse af bankens direktion.

Finanstilsynet kunne endvidere konstatere, at bankens administrerende direktør fortsat fungerer som daglig chef for erhvervsafdelingen.

Det er Finanstilsynets vurdering, at bankens organisation derved er udsat for en sårbarhed, ligesom der er risiko for, at der ikke sker en tilstrækkelig uafhængig kreditmæssig behandling af sagerne.

- Risikooplysning

Finanstilsynet skal henlede bankens opmærksomhed på, dels den sårbarhed, som bankens organisation er udsat overfor, og dels risikoen for, at kreditkontorets behandling af sager, hvor den administrerende direktør er kundeansvarlig, reelt bliver sat ud af kraft.”

Herudover indeholdt rapporten en række bemærkninger til 14 af bankens konkrete engagementer.

Den 21. juni 2010 afholdtes der endvidere et møde mellem Finanstilsynet og Amagerbanken. Af et af Finanstilsynet udfærdiget mødereferat fremgår bl.a., at Amagerbankens formand N.E. Nielsen havde holdt et møde med Henning Kruse Petersen fra Finansiell Stabilitet, hvor han havde fået den forståelse, at de organisatoriske krav kunne forhandles på plads, og at de 750 mio. kr. i kapitalforhøjelse kunne diskuteres, men at 300 mio. kr. ikke ville være nok. N.E. Nielsen havde tilkendegivet, at banken ikke kunne være sikker på, at den kunne opfylde et krav om 750 mio. kr. Ifølge N.E. Nielsens afrapportering til Amagerbankens bestyrelse på et bestyrelsesmøde om aftenen samme dag havde han ”efterlyst et godt råd eller en anbefaling”. Ulrik Nødgaard, Finanstilsynet, svarede hertil blot, at ”det var en stor sag, som der taltes om, [og] at det var Finansiell Stabilitet banken skulle tale med.”

Den 22. juni 2010 afslog Finansiell Stabilitet skriftligt Amagerbankens oplæg af 21. juni 2010 om, at banken alene skulle forpligte sig til at forhøje basiskapitalen med 250 mio. kr. eller det beløb, der på tidspunktet for gennemførelsen af forøgelsen af basiskapitalen ville sikre en solvensoverdækning på 33 %. I brevet anførte Finansiell Stabilitet således bl.a. følgende:

”Finansiell Stabilitet har siden indgivelse af ansøgningen været i løbende dialog med banken, herunder drøftet beregning af bankens solvens- og nedskrivningsbehov.

I forlængelse heraf har Finanstilsynet, som nævnt i bankens pressemeddelelse af 25. maj 2010, vurderet, at banken opfylder kravene i lov om finansiel virksomhed § 124 vedrørende kapital og banken opfylder således betingelserne for at ansøge om individuel statsgaranti efter lov om finansiel stabilitet.

Finansiel Stabilitet har vurderet bankens ansøgning og overbragte den 7. juni 2010 udkast til aftale om indgåelse af aftale om vilkår for ydelse af statsgaranti.

Det fremgik af udkastet af aftalen, at Finansiel Stabilitet stiller krav om opfyldelse af visse vilkår som betingelse for at stille den ønskede garanti, herunder blandt andet krav om, at banken senest 15. september 2010 registrerer en forhøjelse af basiskapitalen med 750 mio.kr.

Den 15. juni 2010 afholdt repræsentanter for bankens bestyrelse og direktion møde med formandskab og direktion for Finansiel Stabilitet.

På mødet kunne det blandt andet konstateres, at banken har en væsentlig mere positiv vurdering af især ejendomsmarkedet end Finansiel Stabilitet, hvilket medfører, at Finansiel Stabilitet vurderer, at der opstår behov for betydelige yderligere nedskrivninger på bankens engagementer inden for dette segment.

Der har efterfølgende været afholdt to møder mellem Finansiel Stabilitet og banken, hvor der er drøftet forskellige generelle tekniske og juridiske spørgsmål vedrørende ydelse af en garanti.

Endelig er der afholdt to møder mellem bankens bestyrelsesformand og formanden for Finansiel Stabilitet.

Det seneste møde fandt sted den 21. juni 2010 kl. 11.00, hvor bankens bestyrelsesformand udleverede et notat dateret 21. juni 2010. I notatet gøres der status på de førte drøftelser, ligesom der redegøres for drøftelserne på bankens bestyrelsesmøde afholdt den 20. juni 2010.

Notatet indeholder en række forslag til ændrede vilkår, som bankens bestyrelse, forventer, kan danne baggrund for indgåelse af en aftale med Finansiel Stabilitet.

Finansiel Stabilitet er ikke enig heri.

Den væsentligste årsag hertil er, at det udtrykkeligt fremgår af det ovenfor nævnte udkast til aftale om vilkår for ydelse af statsgaranti, at en forudsætning herfor er, at banken senest den 15. september 2010 registrerer en kapitalforhøjelse på mindst 750 mio. kr.

Banken har i notat af 21. juni 2010 anført, at den vil acceptere et vilkår om forhøjelse af basiskapitalen med det højeste beløb af enten 250 mio. kr. eller det beløb, der på tidspunktet for gennemførelsen af forøgelsen af basiskapitalen sikrer en solvensoverdækning i forhold til bankens individuelle behov på 33 %.

Finansiel Stabilitet vurderer fortsat, at banken skal forhøje basiskapitalen med mindst 750 mio. kr. inden den 15. september 2010, idet det ellers ikke kan anses for forsvarligt at yde en garanti på 13,5 mia. kr.

En kapitaltilførsel på 750 mio. kr. vil bringe bankens solvensoverdækning op til ca. 50 %, målt i forhold til bankens solvensmeddelelse af 25. maj 2010. Finansiell Stabilitet vurderer ikke, at en solvensoverdækning på 33 % er forsvarlig med en 3-årig tidshorisont.

Vurderingen er foretaget på baggrund af de drøftelser, der har været med banken, siden banken indgav ansøgning om garanti, herunder på baggrund af Finansiell Stabilitets gennemgang af konkrete engagementer i banken.

Endvidere skal det bemærkes, at Finansiell Stabilitet ikke har accepteret de væsentlige forslag til ændringer i vilkår, som er indeholdt i notatet.”

Senere den 22. juni 2010 blev der om aftenen afholdt et bestyrelsesmøde i Amagerbanken, hvori direktør Jørgen Brændstrup bl.a. orienterede om FS' brev.

Den 23. juni 2010 mødtes repræsentanter fra Amagerbanken med Finansiell Stabilitet. Af et mødereferat skrevet af bankens advokat, Steen Jensen, fremgår bl.a. følgende:

”Møde den 23. juni 2010 hos Finansiell Stabilitet A/S

Deltagere: Henning Kruse Petersen, Henrik Bjerre Nielsen, Marianne Simonsen, Finansiell Stabilitet N.E. Nielsen, Jørgen Brændstrup og Steen Jensen.

HKP: FS havde jo svaret ved brev på Ambks notat af 21. juni, og FS bestyrelse bakkede op om brevet. Mødet havde til formål at afklare en endelig aftale, nu Ambk ønskede at indgå aftale. Man ville søge at undgå at misbruge at det var en ulige forhandlingssituation.

NEN: Forhold om registrering vs indbetaling, hvis noget bliver ansvarlig gæld.

HBN: Det er teknik, der kan ordnes.

NEN: Dobbeltkrav 750 mio. og krav om 50 % solvensoverdækning Nok at 50 % bliver iagttaget?

HBN: 750 mio.kr er det afgørende. Har ikke tillid til Ambk. Kan ikke opnå andet via formelle forandringer, ændring af principper eller lign. 750 mio.kr. er beregnet efter FS's model på Ambk's offentliggjorte tal.

NEN: Hvis nu Ambk nedbringer balancen?

HKP: Hvis dramatiske forandringer, så kigger FS på det. Vil gerne høre, hvis der er planer. Hvis ikke, men tallene ændrer sig så de 50 % opnås med 692 mio.kr., så er det nok godt nok.

HBN: Kan ikke binde sig på forkant, aftalen skal forpligte. – hvad er planen?

NEN: Redegjort for overvejelse om salg af engagementer til 3 part, der ikke fundes af banken.

HNB: Store nedskrivninger har ikke værdi for FS. Kigger på den reelle risiko i banken.

NEN: Hvornår bortfalder repræsentation:
HBN: Ved fuld indfrielse. Ingen mellemløsning.

NEN: Udpegningsret eller blot valgt ind i bestyrelsen:
HBN/MS: Ok at de blot vælges.

...

HBN: Der skal ikke rapporteres tilbage til FS om enkeltengagementer, men om at aftalen overholdes.”

Den 27. juni 2010 besluttede Amagerbankens bestyrelse at acceptere Finansiell Stabilitets vilkår for individuel statsgaranti. Selve aftalen blev indgået dagen efter, den 28. juni 2010, og af denne fremgår bl.a. følgende:

”Denne aftale (”Aftalen”) er indgået den 28. juni 2010 mellem:

(1) Finansiell Stabilitet A/S, CVR-nr. 30515145,
på statens vegne som garant
Amaliegade 3-5, 5.
1256 København K
("Garanten")

og

(2) Amagerbanken, Aktieselskab, CVR-nr. 15773928,
som rekvirent
Amagerbrogade 25
2300 København S
("Instituttet")

1. BAGGRUND

1.1 I henhold til § 16 a i Loven (som defineret nedenfor) er der etableret en ordning, hvorefter Garantten kan indgå aftale om ydelse af individuel statsgaranti for eksisterende og ny ikke-efterstillet, usikret gæld med en løbetid på op til 3 år.

...

1.2 Denne Aftale indeholder de generelle vilkår for ydelse af individuel statsgaranti for Instituttets forpligtelser i henhold til Loven på baggrund af den ansøgning om statsgaranti, som Instituttet har indgivet ("Ansøgningen"). Garantten har imødekommet Ansøgningen om individuel statsgaranti for de forpligtelser og på de supplerende vilkår, der fremgår af bilag 1. Garantten har i den forbindelse givet Instituttet et garanttilsagn på DKK 13.500.000.000. På den baggrund kan Instituttet anmode om udstedelse af statsgarantier for de forpligtelser og på de supplerende vilkår, der fremgår af bilag 1, jf. bi-

lag 2 (anmodning om rammegaranti), bilag 3 (anmodning om certifikat) og bilag 4 (anmodning om lånegaranti).

...

8. FORPLIGTELSER

...

8.1.10.1 Overdragelse. Instituttet er forpligtet til at overdrage sin virksomhed helt eller delvist efter Garantens nærmere anvisninger til en køber anvist af Garantens, hvis (i) Instituttet ikke opfylder kapitalkravene i FIL § 124, stk. 2, 3, 5, 7 og 8, (ii) Finanstilsynet har fastsat en frist i medfør af FIL § 225, stk. 1, og (iii) Instituttet ikke efter påkrav kan dokumentere at kunne opfylde de nævnte kapitalkrav senest på tidspunktet for fristens udløb (på en for Garantens betryggende måde).

...

8.1.11 Kapitalforhøjelse. En forhøjelse af Instituttets basiskapital med et kontantbeløb på mindst 750 mio. kr. skal være indbetalt, anmeldt og registreret senest 15. september 2010.

8.1.12 Bestyrelsesmedlemmer. Instituttet er forpligtet til at sikre, at to af Garantens udpegede kandidater vælges til Instituttets bestyrelse, og de udpegede kandidater skal kunne indtræde i bestyrelsen senest 15. september 2010. De således af generalforsamlingen valgte bestyrelsesmedlemmer, eller i disses forfald andre af Garantens udpegede kandidater til bestyrelsen, skal være medlemmer af bestyrelsen indtil Instituttet har opfyldt alle sine forpligtelser under Finansieringsdokumenterne og denne Aftale. De således valgte bestyrelsesmedlemmer skal have videst mulig adgang til at rapportere til Garantens. Den udvidede rapporteringsadgang skal sikres i bestyrelsens forretningsorden efter Garantens nærmere anvisninger.

8.1.13 Garantens godkendelse af væsentlige beslutninger. Garantens skal godkende alle Instituttets væsentlige beslutninger. Bilag x indeholder en ikke-udtømmende eksemplificering af, hvilke beslutninger der er væsentlige.

8.1.14 Bestyrelsens godkendelse af væsentlige beslutninger. Begge af Garantens udpegede bestyrelsesmedlemmer skal godkende alle bestyrelsens væsentlige beslutninger. Bilag y indeholder en ikke-udtømmende eksemplificering af, hvilke beslutninger der er væsentlige. Vilåret skal indarbejdes i bestyrelsens forretningsorden, der skal godkendes af Garantens.

8.1.15 Direktionen. Instituttet skal foretage de ændringer i direktionsstruktur og -sammensætning, som Garantens kræver.

9. MISLIGHOLDELSE

9.1 Misligholdelsestilfælde. Der foreligger et Misligholdelsestilfælde i henhold til denne Aftale, hvis en af følgende begivenheder indtræder:

...

...

9.1.3 Manglende opfyldelse af øvrige forpligtelser. Instituttet ikke opfylder øvrige forpligtelser i henhold til denne Aftale eller i henhold til Finansieringsdokumenterne, og hvis en sådan manglende opfyldelse kan udbedres og udbedring ikke sker senest 5 Bankdage fra det tidligste tidspunkt, hvor Instituttet bliver klar over, at forpligtelsen ikke er opfyldt korrekt, eller Instituttet underretter Garanten om den manglende opfyldelse af forpligtelsen.

...

9.1.5 Generalforsamlingsbehandling af væsentlige beslutninger. Instituttets bestyrelse fratager et af Garanten udpegede bestyrelsesmedlems ret til at godkende væsentlige beslutninger, jf. afsnit 8.1.14 overfor, ved at anmode Instituttets generalforsamling om at træffe den eller de relevante væsentlige beslutninger.

9.1.6 Vedtægtsændringer. Ændringer af Instituttets vedtægter uden Garantens forudgående samtykke.

9.2 Misligholdelsesbeføjelser. Hvis der er opstået et Misligholdelsestilfælde eller et Potentielt Misligholdelsestilfælde, har Garanten almindelige misligholdelsesbeføjelser under dansk ret, herunder adgang til at foretage retslige skridt med henblik på at håndhæve sine rettigheder og i tilfælde af et Misligholdelsestilfælde har Garanten ret til at kræve (i) sikkerhedsstillelse til dækning af udstedte Garantier, (ii) frigørelse fra udstedte Garantier, (iii) fuld indfrielse af alle Garanterede Forpligtelser, eller (iv) overdragelse af hele eller dele af virksomheden i henhold til afsnit 8.1.10.

...

11. ØVRIGE BESTEMMELSER

...

11.6 Udløb af Aftalen. Forpligtelsen til at udstede Garantier i medfør af denne Aftale gælder indtil 31. december 2010. I forbindelse med udløbet af Aftalen, kan Instituttet indgive en ny ansøgning om individuel statsgaranti efter Bekendtgørelsens regler herom.

...

Bilag X

IKKE-UDTØMMENDE EKSEMPLIFICERING AF, HVILKE BESLUTNINGER DER ER VÆSENTLIGE, JF. AFTALENS AFSNIT 8.1.13:

Instituttets (herunder generalforsamlingens) beslutning vedrørende:

1. Indtil første generalforsamling, hvor Garanten har haft lejlighed til at få valgt 2 bestyrelsesmedlemmer, alle spørgsmål omfattet af bilag Y.
2. For så vidt angår generalforsamlingen forslag, der ikke følger af dagsordenen for en ordinær generalforsamling, jf. Instituttets vedtægters § 9, pkt. 1-4.
3. Bestyrelsens forretningsorden.
4. Arbejdsdeling mellem bestyrelse og direktion, jf. direktionsinstruksen, jf. FIL § 70.
5. Andre beslutninger, der er væsentlige for Instituttets økonomi, og som ikke er omfattet af pkt. 1-4 ovenfor eller bilag Y.
6. Bestyrelsens vurdering af væsentlighedskriteriet i Aftalens afsnit 8.1.14, jf. bilag Y, pkt. 21.

Bilag Y

IKKE-UDTØMMENDE EKSEMPLIFICERING AF, HVILKE BESLUTNINGER DER ER VÆSENTLIGE, JF. AFTALENS AFSNIT 8.1.14:

Instituttets beslutning vedrørende:

1. Indkaldelse til generalforsamling.
2. Direktionsstruktur.
3. Direktionsinstruksen, jf. FIL § 70.
4. Forretningsområder, jf. FIL, bilag 1.
5. Kreditpolitik og afvigelser herfra.
6. Politik for risikoafdækning.
7. Interne kontrolprocedurer.
8. Funding af Instituttets virksomhed, herunder låneoptagelse.
9. Ændring af regnskabsprincipper.
10. Valg af revisor.
11. Opgørelse af individuelt solvensbehov, jf. FIL § 124, stk. 4, på andet grundlag og praksis end det af Finanstilsynet fastsatte og hidtil af Instituttet fulgte.

12. Efterlevelse af Finanstilsynets påbud.
13. Budgetter, herunder større investeringer samt ændringer af filialstruktur og medarbejdersammensætning.
14. Væsentlige retssager over 25 mio.kr.
15. Indstilling om udbytte til generalforsamlingen.
16. Køb eller salg af ejerandele i virksomheder udenfor handelsbeholdningen til en værdi over 25 mio. kr.
17. Fusion eller anden omstrukturering.
18. Påtagelse af negative pledge-forpligtelser eller pantsætninger af et eller flere aktiver med en samlet værdi over 250 mio.kr.
19. Nye engagementer over 50 mio.kr.
20. Forhøjelse af engagementer over 25 mio. kr. med nedskrivninger eller forhøjet solvensbehov, efter nærmere fastlæggelse i direktionsinstruksen.
21. Andre væsentlige beslutninger, hvor karakteren af disse fastlægges på baggrund af de i punkt 19 og 20 nævnte beløbsstørrelser. Hvis de to af Garanten udpegede bestyrelsesmedlemmer finder, at en beslutning er væsentlig, og flertallet af de øvrige bestyrelsesmedlemmer ikke er enige heri, skal afgørelse af hvorvidt beslutningen er væsentlig henskydes til Garanten.”

Den 29. juni 2010 offentliggjorde Finanstilsynet sin redegørelse om tilsynets inspektion i Amagerbanken. I en pressemeddelelse hertil gengav tilsynet hovedkonklusionerne fra funktionsundersøgelsen og udtalte bl.a. følgende:

”Det er i solvensbehovet taget højde for, at bankens nedskrivninger vurderes at ligge i den lave ende af det acceptable indenfor regnskabsreglerne, og banken forventes at skulle øge nedskrivningerne på visse engagementer. En stigning i renten vil alt andet lige betyde en stigning i de individuelle nedskrivninger. Bankens valg af metode til beregning af individuelle nedskrivninger for boligejendomme er således meget langsigtet i forhold til øvrige pengeinstitutter. Tidshorizonten medfører, at bankens individuelle nedskrivninger er følsomme overfor ændringer i blandt andet renten.”

På et bestyrelsesmøde den 9. juli 2010 orienterede Amagerbankens formand N.E. Nielsen om, at han havde aftalt med Steen Hove og Steen Hemmingsen – de personer, Finansiell Stabilitet i henhold til låneaftalens pkt. 8.1.12 ønskede indvalgt i bestyrelsen – at enhver

disposition, der var udtryk for business-as-usual, kunne fortsætte, men at man sammen ville drøfte ”de store engagementer.”

Den 12. juli 2010 sendte Amagerbanken sit første udkast til prospekt vedrørende kapitaludvidelse til Finanstilsynet, der fremkom med sine bemærkninger til dette første udkast den 14. juli 2010.

Den 15. og den 16. juli 2010 deltog Steen Hove og Steen Hemmingsen i indledende møder med Amagerbankens bestyrelse. Ifølge bestyrelsesmødereferatet fra den 16. juli 2010 fik de gennemgået bl.a. bankens kreditpolitik, herunder værdiansættelse af sikkerheder (ejendomme) samt 30 af bankens større engagementer med opfølgning af og handlingsplaner for de enkelte engagementer. De deltog derefter i en række bestyrelsesmøder i banken som observatører.

Den 19. juli 2010 blev der afholdt et møde mellem Amagerbanken og Finanstilsynet. Af et af Finanstilsynet udfærdiget mødereferat fremgår bl.a., at banken havde indkaldt til en generalforsamling, hvorpå den ville søge at få bemyndigelse til at gennemføre en kapitaltilførsel samt at få to af Finansiell Stabilitet udpegede personer indvalgt i bestyrelsen. Samme dag sendte Amagerbanken et andet udkast til prospekt til Finanstilsynet.

Ligeledes den 19. juli 2010 mødtes repræsentanter fra Finansiell Stabilitet med storaktionær i Amagerbank Karsten Ree, der havde bedt om mødet i anledning af Finansiell Stabilitets behandling af bankens ansøgning om individuel statsgaranti og de vilkår, som Finansiell Stabilitet havde stillet i den forbindelse. Af et af Finansiell Stabilitet udfærdiget mødereferat fremgår bl.a. følgende:

”Referat af møde med Karsten Ree, storaktionær i Amagerbanken (AB), og Finansiell Stabilitet den 19. juli 2010

Deltagere fra Finansiell Stabilitet:
Henning Kruse Petersen (HKP)
Jakob Brogaard (JB)
Henrik Bjerre-Nielsen (HBN)
Jette Styrihave, referent

Øvrige deltagere:
Karsten Ree, storaktionær i AB (KR)
Hans Nielsen, økonomisk rådgiver for KR (HN)

Jesper Reinhardt, aktionær i AB (1 % af aktiekapitalen) samt bestyrelsesmedlem i AB (JR)

...

Efter spørgsmål fra JR forklarede HBN, hvordan Finansiell Stabilitet var kommet frem til de 750 mio. kr. Der er stillet krav om en 50 % solvensoverdækning, fordi Finansiell Stabilitet anser Amagerbanken for at have en høj risiko-profil. Med udgangspunkt i bankens egen meddelelse om solvensbehov fra maj måned medfører kravet om 50 % overdækning et krav om kapitaltilførsel på ca. 732 mio. kr. Der er tale om en konkret vurdering, som skal ses i lyset af den 3-årige garantiperiode, som statsgarantien gælder.

HKP bekræftede, at der er tale om, at Finansiell Stabilitet har en skønsmæssig lovhjemmel til at vurdere de banker, der søger om individuel statsgaranti og at der er tale om en samlet konkret vurdering af Amagerbanken, som medfører, at Finansiell Stabilitet anser banken for at have en høj risiko.

HN spurgte, hvilke konkrete elementer, der indgik i Finansiell Stabilitets vurdering af Amagerbanken, herunder om en vurdering af ledelsen indgik.

JB svarede, at det måtte være banken, der underrettede herom, da det var meget konkrete oplysninger.

HKP bemærkede, at de stillede vilkår ikke var til debat, men at Finansiell Stabilitet er åben for drøftelse, hvis der er forhold, som Finansiell Stabilitet har misforstået.

Der var en kort drøftelse af sagsforløbet, hvor HKP understregede, at der er tale om en meget grundig sagsbehandling fra Finansiell Stabilitets side, og at Finansiell Stabilitet har drøftet og forhandlet vilkårene med Amagerbanken og bestyrelsesformand N.E. Nielsen.

Der var en drøftelse af, hvorvidt det er realistisk at hente yderligere kapital samtidig med, at Finansiell Stabilitet får vetoret i bestyrelsen.

HKP understregede, at vilkårene ikke var til forhandling.

HN bemærkede, at han havde forståelse for Finansiell Stabilitets krav om vetoret i bestyrelsen, men undrede sig over, at man ikke gik linen ud og krævede indflydelsen på fx direktørposten.

HKP sagde, at Finansiell Stabilitet har stillet de krav, der er nødvendige, rimelige og saglige.

JR spurgte, om den nuværende ledelse vægtede i kravet til kapital.

JB svarede, at der var tale om en helhedsvurdering, hvori indgik flere elementer.

...

HKP og HBN bekræftede, at hvis der skete ændringer i bankens risikoprofil, så ville der være grundlag for at revurdere kravet til kapital.

HKP understregede, at Finansiell Stabilitet har foretaget sin vurdering af Amagerbanken, drøftet og forhandlet med banken repræsenteret ved bestyrelsesformand N.E. Nielsen og indgået en aftale med banken. Finansiell Stabilitets modpart i sagen er Amagerbanken, og det er derfor banken, Finansiell Stabilitet har talt og taler med.

KR bemærkede, at det var nyt for ham, at Finansiell Stabilitet havde en rolle ”over” Finanstilsynet. Han følte, at han i december 2009 havde fået et løfte om, at hvis han indskød kapital, ville alt være på plads.

HKP bemærkede, at Finansiell Stabilitet havde fået opgaven med at udstede individuel statsgaranti i foråret 2009 og derfor var setuppet kendt i december 2009.

HBN supplerede med, at selv om setuppet med statsligt hybrid kernekapital og individuel statsgaranti var forbundne, var der tale om forskellige opgaver og regelsæt og bemærkede, at Finansiell Stabilitet ikke har kendskab til, hvad Amagerbanken har fortalt KR.”

Den 22. juli 2010 afholdt Amagerbanken ekstraordinær generalforsamling, hvor bestyrelsens formand N.E. Nielsen bl.a. redegjorde for bankens situation og aftalen med Finansiell Stabilitet. N.E. Nielsen betegnede kravet om yderligere 750 mio. kr. i basiskapital som overraskende og uventet. Han anførte videre, at banken havde søgt en forhandling af vilkårene, men at banken havde fået ”den begrundelse for vilkårene, at Finansiell Stabilitet vurderede risikoen på statsgarantien på 3 års sigt, og at Finansiell Stabilitet A/S var bekymret for engagementer med fast ejendom, som banken som bekendt har mange af, og at Finansiell Stabilitet A/S har hjemmel til at fastsætte de vilkår, som de skønner relevante.”

På generalforsamlingen fik bestyrelsen bemyndigelse til at træffe skridt til at foretage kapitaludvidelsen, ligesom man vedtog de ændringer vedrørende bl.a. antallet af bestyrelsesmedlemmer, som gav grundlag for, at Steen Hove og Steen Hemmingsen kunne indtræde i bestyrelsen.

Amagerbanken aflagde sin delårsrapport for 1. halvår 2010 den 22. juli 2010. I ledelsesberetningen anføres bl.a. følgende:

”Ud fra det nuværende kapitalgrundlag vil banken alt andet lige kunne tåle nedskrivninger på indtil 1.225 mio.kr. henholdsvis 750 mio.kr. med og uden fradrag i det individuelle solvensbehov uden at komme under bankens nu opgjorte individuelle solvensbehov.

...

Ved regnskabsafleggelsen har banken forudsat, at engagementer nedbringes i et kontrolleret tempo. Såfremt engagementer nedbringes med en meget kort tidshorisont, er der risiko for at dette vil øge tabene markant.

Såfremt kapitalfremskaffelsen mod forventning ikke kan gennemføres, er der risiko for, at banken ikke kan opnå anden funding, og banken kan derfor være tvunget til at træde i betalingsstandsning, eventuelt overdrage bankens virksomhed helt eller delvist til en køber anvist af Finansiell Stabilitet A/S, eller gå konkurs.”

I note 1 til delårsrapporten anførtes, at bankens nødvendige likviditet – og dermed fortsatte drift efter 30. september 2010 – var afhængig af, at banken opfyldte vilkårene i aftalen med Finansiell Stabilitet om individuel statsgaranti, herunder bl.a. kravet om tilførsel af basiskapital på mindst 750 mio. kr.

I et revisionsprotokollat af 20. juli 2010 til perioderegnskabet for 1. januar - 30. juni 2010 anførte bankens eksterne revisorer endvidere bl.a. følgende:

”Vedrørende gennemgang af enkeltengagementer giver Finanstilsynet [i sin funktionsundersøgelsesrapport af 21. juni 2010] banken to risikooplysninger: Der er risiko for yderligere tab som følge af, at banken har valgt en afventende strategi ved realisation af de finansierede aktiver, og at de valgte forudsætninger og beregning af individuelle nedskrivninger medfører betydelig risiko for, at bankens individuelle nedskrivninger vil skulle øges med et betydeligt beløb. Finanstilsynet oplyser i øvrigt, at nedskrivningerne efter deres vurdering er i den lave ende af det acceptable inden for regnskabsreglerne.

Vi er enige i Finanstilsynets risikovurdering.

...

Konklusion på gennemgang af individuel og gruppevis måling af engagementer

Amagerbankens direktion har over for os bekræftet, at den samlede måling af engagementerne anses for at afspejle det bedste aktuelle skøn.

En række af bankens væsentlige engagementer, hvorpå der skal foretages nedskrivninger, er af stor kompleksitet, og det beregnede nedskrivningsbehov baserer sig i betydeligt omfang på bankens planer og intentioner med engagementerne og dermed på ledelsens skøn over fremtidige betalingsstrømme.

For enkelte engagementer, hvorpå der ikke er foretaget nedskrivninger, har vi særligt drøftet nedskrivningsbehovet med direktionen, ligesom vi for et enkelt engagement har vurderet muligheden for tilbageførsel af en nedskrivning.

På grundlag af ovennævnte og den af os udførte revision kan vi samlet set acceptere det af ledelsen anlagte skøn over måling af bankens engagementer. Vi udtrykker ikke en konklusion om målingen af bankens enkeltengagementer.

Ved revisionen af engagementer har vi med bankens ledelse drøftet registrering af objektiv indikation på værdiforringelse (OIV) på en række engagementer, der efter vores opfattelse sker for sent på de enkelte engagementer. Vi har fået oplyst, at banken i 1. halvår af 2010 har udarbejdet forretningsgange m.v., og at ledelsen i 2. halvår 2010 vil implementere forretningsgange på området, herunder at der igangsættes uddannelsesaktiviteter m.v. Vi er enige i behovet herfor.”

Den 1. august 2010 fremsendte Amagerbankens advokater et tredje udkast til prospekt til Finanstilsynet. Dette nye udkast indeholdt som noget nyt angivelser af, hvor store nedskrivninger banken kunne tåle ved en udvidelse af kapitalgrundlaget med det forudsatte mindste nettoprovenu på 750 mio. kr. og et individuelt solvensbehov på 12,4 % pr. 30. juni 2010. Ifølge udkastet kunne banken under disse forudsætninger alt andet lige tåle nedskrivninger på indtil i alt ca. 1.975 mio. kr., hvis der samtidig skete fuldt fradrag i det individuelle solvensbehov, og ca. 1.500 mio. kr., hvis der ikke skete fradrag i det individuelle solvensbehov, udover de nedskrivninger, der kunne absorberes i bankens løbende basisindtjening.

Den 11. august 2010 fremsendte Amagerbankens advokater et fjerde udkast til prospekt. De angivne tal for, hvor meget banken kunne tåle af nedskrivninger, var nu angivet til 2.350 hhv. 1.175 mio. kr. under de samme forudsætninger.

Efter Finanstilsynets opfattelse var der herefter i de forskellige udkast løbende fremkommet sådanne nye oplysninger, at tilsynet den 13. august 2010 bad bankens rådgivere RBS og advokatfirmaet Bech-Bruun om at afgive erklæringer om, at al relevant information til at belyse udsteders forhold og udbud var indarbejdet i prospektet. Finanstilsynet endte dog med at acceptere, at der i stedet blev udstedt en erklæring fra advokat Steen Jensen til Amagerbanken afgivet den 17. august 2010, der blev videresendt til tilsynet.

Der blev den 11. august 2011 endvidere afholdt møde mellem Amagerbanken og Finanstilsynet, idet banken ønskede at orientere tilsynet om status i banken. Af et mødereferat udarbejdet af Finanstilsynet fremgår bl.a. følgende:

”Referat af møde den 11. august 2010 med Amagerbankens formand N. E. Nielsen samt medlem af revisionsudvalget Carsten Ehlers

Deltagere: Amagerbankens formand advokat N. E. Nielsen, Bestyrelsesmedlem Carsten Ehlers, ULN, JG, KVM og JOE.

...

For så vidt angår igangværende forhandlinger oplyste NE, at:

- 1) Banken formentlig ikke vil have investorer på plads med forhåndstilsagn til generalforsamlingen tirsdag.
- 2) Der er 3 potentielle investorer, der pt. er i en due diligence-proces, men banken har svært ved at forklare bankens situation til udenlandske investorer.

NE oplyste, at banken primært mødes med 3 forhold:

- a) Bankens organisation, hvilket ikke giver de store udfordringer for banken at forklare.
- b) Nedskrivningsbehovet, hvor banken på grund af engagements-koncentrationen relativt nemt kan identificere de væsentligste engagementer overfor investorerne.
- c) Finansiell Stabilitets krav til banken (overdommer), herunder særligt den risiko der er for nedskrivninger eller andet fremover, herunder risikoen for udvanding, såfremt staten skal konvertere dele af det statslige kapitalindskud.

For så vidt angår forholdet til det statslige kapitalindskud er banken i overvejelser om at tale med Departementet omkring det statslige kapitalindskud, idet staten efter bankens vurdering er nødt til at deltage i løsningen, idet risikoen for udvanding mindskes markant. NE oplyste, at banken er klar over, at Finansiell Stabilitet (via de to bestyrelsesmedlemmer) vil forlange yderligere nedskrivninger.”

Dagen efter, den 12. august 2010, holdt Amagerbanken desuden møde med Økonomi- og Erhvervsministeriet. Af et af ministeriet udfærdiget mødereferat fremgår bl.a. følgende:

”Referat fra møde med Amagerbanken den 12.08.10

Deltagere:

N.E. Nielsen (Amagerbanken)

Jørgen Brændstrup (Amagerbanken)

Steen Jensen (advokat Amagerbanken)

Peter Brixen (Finansministeriet)

Jens Lundager (Økonomi- og Erhvervsministeriet)

Louise Kleiner (Økonomi- og Erhvervsministeriet)

Amagerbanken gav på mødet den 12. august 2010 Økonomi- og Erhvervsministeriet og Finansministeriet en status på Amagerbankens arbejde med at fremskaffe de 750 mio. kr.

Amagerbanken sagde på mødet, at der er identificeret flere potentielle investorer, end Amagerbanken havde forventet, men også at de potentielle investorer ser den statslige hybride kernekapital og især muligheden for konvertering som en så stor risiko, at det efter det oplyste vil betyde, at de potentielle investorer ikke ønsker at tegne de nye aktier.

Det, der i følge Amagerbanken angiveligt bekymrer investorerne, er følgende scenario:

- Amagerbanken gennemfører kapitaludvidelsen, der tilfører banken omkring 750 mio. kr.
- Amagerbanken "tvinges" til at foretage yderligere nedskrivninger på 1,5 mia. kr. På mødet tilkendegav bankens ledelse, at man havde foretaget de nedskrivninger, man vurderede, at der var behov for, men også at Finansiell Stabilitet A/S er af den opfattelse, at der er behov for yderligere nedskrivninger. Da Finansiell Stabilitet A/S som nævnt via den kommende bestyrelsesrepræsentation får vetoret over visse spørgsmål i forhold til bankens udvikling, er bekymringen, at det vil føre til krav om de yderligere nedskrivninger.
- Nedskrivninger på yderligere 1,5 mia. kr. må for det første forventes at presse aktiekursen til ugunst for de private aktionærer.
- For det andet vil nedskrivninger på 1,5 mia. kr. ifølge Amagerbanken betyde, at Amagerbanken vil være forpligtet til at konvertere en del af det statslige kapitalindskud. Det vil i henhold til den indgåede aftale ske til markedskursen på tidspunktet for konverteringens gennemførelse.
- Set fra i dag vil det føre til, at de private aktionærers værdier udvandes, mens værdien af det statslige kapitalindskud fastholdes.

Amagerbanken tilkendegav, at ovenstående er en afgørende forhindring for, at investorerne kunne have interesse i Amagerbanken. Konsekvensen heraf vil være at Amagerbanken ikke kan rejse den af Finansiell Stabilitet krævede kapital, hvilket med overvejende sandsynlighed vil føre til, at Amagerbanken må afvikles gennem Finansiell Stabilitet.”

I en opfølgende mail af 12. august 2010 fra Peter Brixen, Finansministeriet, til Louise Kleiner og Jens Lundager, Økonomi- og Erhvervsministeriet, anføres bl.a., at ”angående de 1,5 mia. kr. i yderligere nedskrivninger, tror jeg, at det er baseret på en vurdering fra Finansiell Stabilitet. Se fx s. 4 i RBS-materialet, hvor linjen i tabellen med de 1,5 mia. kr. hedder "Konsekvens af FS' vurdering af bankens låneportefølje - er fratrukket i solvensbehovet".

Side 2 i det omhandlede materiale ”Amagerbanken Hybrid kernekapital fra Staten, august 2010, Amagerbanken – RBS” er sålydende:

Kapitaltilførsel til Amagerbanken forudsætter inddragelse af hybrid kernekapital fra Staten i restrukturering af Amagerbankens kapitalgrundlag

- Som følge af Finansiell Stabilitets krav, er det en forudsætning for en kapitaltilførsel, at Statens hybride kernekapital inddrages i restrukturering af Amagerbankens kapitalgrundlag
- Kapitalkravet er stillet af en statslig myndighed udover kravet til solvens i lov om finansiell virksomhed, og Staten har et tilgodehavende på DKK 1,1 mia., som utvivlsomt er tabt, hvis kapitaltilførslen ikke gennemføres
- Kapitalkrav fra Finansiell Stabilitet skal polstre mod risiko for fortsat værditab i låneporteføljen – men har effektivt øget risikoen for yderligere nedskrivningsbehov. Hvis kapitalkravet ikke opfyldes, kommer der betydelige samfundstab og skadevirkninger for virksomheder, ud over det direkte værditab på låneporteføljen og meget andet ved afvikling i stedet for fortsat going concern
- Markedsværdien af banken er - og bankens aktier handler til - en betydelig underkurs i forhold til indre værdi, hvilket blandt andet anses for indregning af en "konkursrisiko"
- Bankens udstedte ansvarlige kapitalbeviser med udløb 2012 og 2015 handler til væsentligt under pari (kurs 42 og kurs 61 den 9. august 2010), og disse er foranstillet Statens hybride kernekapital
- På grund af risiko for konsekvenserne af Finansiell Stabilitets vurderinger af bankens låneportefølje, vil banken også efter en kapitalforhøjelse være tæt på pligtig konvertering af Statens hybride kernekapital, hvilket hindrer investorers deltagelse
- Den tidsmæssige begrænsning med krav om gennemførelse inden 15. september 2010 nødvendiggør, at kapitaltilførsel skal ske på basis af den nu indkaldte ekstraordinære generalforsamling, der afholdes den 17. august 2010 med en fortegningsretsemission straks derefter
- I det følgende er beskrevet to scenarier for Statens hybride kernekapital som alternativ til en situation, hvor fordringen mister sin værdi i det hele. De to modeller forudsætter et kontant tilbagekøb af kapitalbeviserne eller en konvertering af kapitalbeviserne, hvor Staten ikke deltager i kapitalforhøjelsen
 - Ved tilbagekøb mod kontantbetaling er vist, hvorledes bankens egenkapital og solvens vil påvirkes, hvis den ved konvertering bevarede værdi for Staten i stedet betales til Staten som kontant indfrielse af den hybride kernekapital
 - Ved konvertering bliver hele den hybride kernekapital konverteret til aktier. Antallet af aktier opgøres ved konvertering og værdiansættes til aktiernes dagskurs/markedsværdi forud for kapitalnedsættelsen. Det aftalte antal aktier leveres samtidig med gennemførelsen af den offentlige fortegningsretsemission (stykstørrelse på DKK 3)
- Efter tilbagekøb eller konvertering og en gennemført emission anses banken for at være robust overfor Finansiell Stabilitets vurderinger af bankens låneportefølje

Staten kan bevare betydelige værdier ved at Statens deltagelse med den hybride kernekapital muliggør ekstern kapitaltilførsel

Materialets side 4 er sålydende:

Kapitaltilførsel til Amagerbanken involverer hybrid kernekapital - kontantafkøbs konsekvenser for solvens og robusthed

Simulering pr. 30. juni 2010	Faktisk	Simulering v/ DKKm 161	
Kapitalsammensætning og basiskapital (DKKm)	30.06.2010	30.06.2010	
Egenkapital efter Finanstilsynets regelsæt	1.627	1.627	
Indfrielse / erhvervelse af hybrid kernekapital fra Staten *		941	
Aktiekapitaludvidelse		898	
Konsekvens af FS' vurdering af bankens låneportefølje - er fratrukket i solvensbehov		-1.500	
Udskudte skatteaktiver	-330	-330	
Kernekapital efter fradrag	1.297	1.636	
Hybrid kernekapital	1.202	100	
Kernekapital efter fradrag inkl. hybrid kernekapital	2.499	1.736	
Efterstillede kapitalindskud m.v.	1.272	1.272	
Basiskapital efter fradrag	3.771	3.008	
Risikovægtede poster i alt	24.371	24.371	
Mulige yderligere nedskrivninger (skønnet effekt)	0	-1.500	
Risikovægtede poster i alt	24.371	22.871	
Individuelt solvensbehov	3.026	3.026	
Mulige yderligere nedskrivninger (skønnet effekt)	0	-1.500	
Individuelt solvensbehov	3.026	1.526	
Hybrid kernekapitals andel af kernekapital efter fradrag inkl. hybrid kernekapital	48,1%	5,8%	
Supplerende kapital's andel af kernekapital efter fradrag inkl. hybrid kernekapital	51,9%	73,4%	
Solvensoverdækning			
Solvensprocent	15,5%	13,2%	13,2%
Individuelt solvensbehov	12,4%	6,7%	Dog min. 8,0%
Solvensoverdækning	3,1%	6,5%	5,2%
Solvensoverdækning i %	25%	97%	64%
Kernekapitalprocent	10,3%	7,6%	

* Beløbet er eksklusiv betaling til staten på kontant DKKm

161

Også ved kontant afkøb er egenkapital og solvens robust over for værditab og nedskrivningsrisici

På et bestyrelsesmøde den 15. august 2010 besluttede Amagerbanken, at der snarest muligt skulle indkaldes til endnu en ekstraordinær generalforsamling med henblik på at indvælge Steen Hove og Steen Hemmingsen i bankens bestyrelse. Steen Hove meddelte i den anledning, at banken kunne iværksætte indkaldelse til generalforsamling, idet det var afstemt

med Marianne Simonsen, Finansiell Stabilitet. Han udtalte også, at han hverken ville eller kunne forholde sig til prospektet.

Dagen efter, den 16. august 2010, fremsendte bankens advokater et femte udkast til prospekt. I dette femte udkast gentog banken tallene for tålegrænsen for nedskrivninger fra fjerde prospekt samt tilføjede, at ved et nettoprovenu fra udstedelse af nye aktier på 878 mio. kr., ville banken kunne tåle nedskrivninger på indtil i alt ca. 2.478 mio. kr., henholdsvis 1.328 mio. kr.

I et sjette udkast til prospekt den følgende dag, 17. august 2010, satte banken ved et nettoprovenu på 750 mio. kr. ud fra de samme forudsætninger tålegrænsen til ca. 2.179 mio. kr., hvis der samtidig skete fuldt fradrag i det individuelle solvensbehov ned til lovens minimumskrav på 8 %, og ca. 1.175 mio. kr., hvis der ikke skete et sådant fradrag. Blev nettoprovenuet 878 mio. kr., ville bankens solvens kunne tåle nedskrivninger på indtil i alt 2.478 mio. kr., henholdsvis 1.328 mio. kr.

I et syvende udkast fremsendt samme dag angav banken tallene ud fra en kapitalforøgelse på 750 mio. kr. som ca. 1.175 mio. kr., hvis der ikke skete fradrag i det individuelle solvensbehov, og yderligere op til ca. 450 mio. kr., såfremt nedskrivningerne ville ske på engagementer, hvortil der allerede var reserveret kapital i det individuelle solvensbehov, uden at dette medførte, at bankens faktiske solvens kom under det opgjorte individuelle solvensbehov. Det blev også anført, at såfremt der kunne opnås et provenu på 878 mio. kr., ville banken alt andet lige kunne tåle yderligere nedskrivninger på indtil ca. 1.300 mio. kr., hvis der ikke skete fradrag i det individuelle solvensbehov, og yderligere op til ca. 450 mio. kr., såfremt nedskrivningerne skete på engagementer, hvortil der allerede var reserveret kapital i det individuelle solvensbehov, uden at dette medførte, at bankens faktiske solvens kom under det opgjorte individuelle solvensbehov.

Finanstilsynet godkendte det syvende udkast til prospekt senere samme dag, den 17. august 2010. I godkendelsen anførte Finanstilsynet, at tilsynet ikke havde taget stilling til prospektets materielle indhold.

I Finanstilsynets § 352 a-redegørelse af 24. august 2011 anfører Finanstilsynet s. 120f, at tilsynet under processen forud for godkendelsen af prospektet bl.a. krævede, at dette indeholdt oplysninger om, at Amagerbanken kunne blive udsat for yderligere nedskrivninger i

fremtiden, og hvilke virkninger dette kunne have på bankens forhold. Det anføres også, at Finanstilsynet i flere henseender påpegede, at beskrivelserne af Amagerbankens virksomhed, kundegrundlag eller engagementer, hvorpå der var foretaget nedskrivninger, ikke var retvisende eller var beskrevet på en for positiv måde, hvilket herefter blev søgt rettet. Ligeledes blev der foretaget en præcisering af yderligere nedskrivningsrisiko på investeringskreditter. Tilsynets krav blev imødekommet og indarbejdet i næste udgave af prospektet.

I det endelige prospekt anføres bl.a. følgende om risikofaktorerne:

”RISIKOFAKTORER

Investering i Amagerbankens værdipapirer indebærer høj risiko.

...

Risici forbundet med Amagerbankens aktuelle situation

Sikringen af Amagerbankens likviditetsbehov efter udløb af Garantiordningen under Bankpakke I den 30. september 2010 afhænger af, om Banken kan opfylde vilkårene i aftale med Finansiell Stabilitet A/S om ydelse af individuel statsgaranti, særligt vedrørende forøgelse af Bankens basiskapital med et kontantbeløb på mindst DKK 750 mio., der skal være indbetalt og registreret senest den 15. september 2010, og valg af to medlemmer til Bankens bestyrelse

...

Amagerbanken opfylder det individuelle solvensbehov, som Banken selv har fastlagt, og som Finanstilsynet har vurderet senest i juni 2010, og opfylder således det solvenskrav, der stilles til Banken efter Lov om Finansiell Virksomhed. Finansiell Stabilitet A/S har imidlertid vurderet, og i juni måned 2010 meddelt Banken, at ydelse af individuel statsgaranti for op til DKK 13,5 mia. forudsætter, at Bankens basiskapital forøges. Som særligt vilkår for ydelse af den individuelle statsgaranti, er der således stillet krav om forhøjelse af Bankens basiskapital med et kontantbeløb på mindst DKK 750 mio., der skal være indbetalt og registreret senest den 15. september 2010.

Bestyrelsen ønsker derfor at udvide kapitalgrundlaget ved udstedelse af nye aktier og eventuelt optagelse af ansvarlig lånekapital med eller uden ret til konvertering til aktiekapital med et nettoprovenu på mindst DKK 750 mio., med henblik på at kunne opfylde vilkåret i aftalen om individuel statsgaranti.

...

Opgørelsen af nedskrivningsbehovet på bankengagementer afhænger bl.a. af værdiansættelsen af de stillede sikkerheder, der fortsat er påvirket af de nuværende konjunkturer. Værdiansættelsen af sikkerhederne i Bankens engagementer med kunder inden for ejendomsbranchen er fortsat forbundet med usikkerhed og afhænger i høj grad bl.a. af Ledelsens aktuelle skøn over afkastkrav og

tidshorisont for engagementernes afvikling. Herudover er der efter Ledelsens opfattelse usikkerhed forbundet med værdiansættelse af sikkerheder i form af aktier og virksomhedsobligationer. Krisen og den deraf afledte økonomiske afmatning medfører således, at der efter Ledelsens vurdering er usikkerhed om niveauet for nedskrivninger i den resterende del af 2010 og fremover, idet niveauet vil afhænge af den generelle samfundsudvikling samt af eventuelle enkeltstående tab eller ændrede vurderingskriterier. En fortsat negativ konjunkturudvikling eller en stigning i det nuværende lave renteniveau kan føre til yderligere nedskrivninger og stiller øgede krav til Bankens solvens. Finanstilsynet har ved redegørelse om inspektion i Amagerbanken af 28. juni 2010, som er offentliggjort, oplyst, at der i solvensbehovet er taget højde for, at Bankens nedskrivninger vurderes at ligge i den lave ende af det acceptable inden for regnskabsreglerne.

Bankens robusthed mod yderligere nedskrivninger afhænger af, om det sker på engagementer, hvortil der er reserveret kapital i det individuelle solvensbehov, idet sådanne nedskrivninger som udgangspunkt også vil føre til en tilsvarende hel eller delvis reduktion af det individuelle solvensbehov. Såfremt nedskrivninger sker på engagementer, hvortil der ikke er reserveret kapital i det individuelle solvensbehov, vil det medføre et uændret individuelt solvensbehov samtidig med, at Bankens faktiske solvens reduceres. Dette kan betyde, at Bankens faktiske solvens ikke overstiger det individuelle solvensbehov, og at Banken derved kan få behov for yderligere styrkelse af Bankens basiskapital.

Amagerbanken havde pr. 31. december 2009 opgjort sit individuelle solvensbehov til 12,1 % og sin faktiske solvens pr. samme dato til 17,2 %. Efter fornyet gennemgang af Bankens udlånsportefølje og efter dialog med Finanstilsynet herom i april og maj måned 2010 er det individuelle solvensbehov den 26. maj 2010 ændret til 13,4 %. Pr. 30. juni 2010 er det individuelle solvensbehov opgjort til 12,4 % og den faktiske solvens udgør 15,5 %.

...

Ved en udvidelse af kapitalgrundlaget med det forudsatte mindste nettoprovenu på DKK 750 mio., vil Bankens faktiske solvens baseret på basiskapital og risikovægtede poster pr. 30. juni 2010 alt andet lige udgøre 18,6 %.

Såfremt det forudsatte mindste nettoprovenu på DKK 750 mio. fremkommer ved udstedelse af nye aktier eller fremkommer ved udstedelse af nye aktier samt kapitalbeviser, og lægges et individuelt solvensbehov på 12,4 % til grund pr. 30. juni 2010 med forudsætning om konvertering af det statslige kapitalindskud, vil Bankens solvens alt andet lige kunne tåle yderligere nedskrivninger på indtil ca. DKK 1.175 mio., hvis der ikke sker fradrag i det individuelle solvensbehov, og yderligere op til ca. DKK 450 mio., såfremt nedskrivningerne sker på engagementer, hvortil der allerede er reserveret kapital i det individuelle solvensbehov, uden at dette medfører, at Bankens faktiske solvens kommer under det opgjorte individuelle solvensbehov. I disse beregninger er ikke taget højde for effekten af et af Ledelsen forventet positivt resultat før nedskrivninger i perioden efter den 30. juni 2010.

Såfremt det forudsatte mindste nettoprovenu på DKK 750 mio. alene fremkommer ved udstedelse af nye aktier, og lægges et individuelt solvensbehov på 12,4

% til grund pr. 30. juni 2010, vil Banken alt andet lige kunne tåle nedskrivninger på indtil i alt ca. DKK 650 mio., før Banken vil skulle foretage hel eller delvis konvertering af det statslige kapitalindskud til nye aktier. Såfremt det forudsatte mindste nettoprovenu på DKK 750 mio. fremkommer ved udstedelse af nye aktier samt kapitalbeviser, og lægges et individuelt solvensbehov på 12,4 % til grund pr. 30. juni 2010, vil Banken alt andet lige kunne tåle nedskrivninger på indtil i alt ca. DKK 470 mio., før Banken vil skulle foretage hel eller delvis konvertering af det statslige kapitalindskud til nye aktier.

...

Bestyrelsen ønsker at opnå et højere nettoprovenu, således at nettoprovenuet fra udstedelse af nye aktier bliver på DKK 878 mio. Såfremt dette provenu opnås, og lægges et individuelt solvensbehov på 12,4 % til grund pr. 30. juni 2010 med forudsætning om konvertering af det statslige kapitalindskud, vil Bankens solvens alt andet lige kunne tåle yderligere nedskrivninger på indtil ca. DKK 1.300 mio., hvis der ikke sker fradrag i det individuelle solvensbehov og yderligere op til ca. DKK 450 mio., såfremt nedskrivningerne sker på engagementer, hvortil der allerede er reserveret kapital i det individuelle solvensbehov, uden at dette medfører, at Bankens faktiske solvens kommer under det opgjorte individuelle solvensbehov. I disse beregninger er ikke taget højde for effekten af et af Ledelsen forventet positivt resultat før nedskrivninger i perioden efter den 30. juni 2010.

Uanset gennemførelsen af den planlagte kapitaludvidelse kan der ikke gives sikkerhed for, at Amagerbanken vil være i stand til at opfylde fremtidige solvenskrav, hvilket er en forudsætning for Bankens fortsatte eksistens.

...

Risici forbundet med Amagerbankens drift

Banken er eksponeret for risiko for, at Bankens strategi ikke kan gennemføres

...

Gennemførelsen af Bankens strategi afhænger af en række forhold, herunder at Ledelsen i samarbejde med de af Finansiell Stabilitet A/S udpegede repræsentanter og Bankens medarbejdere er i stand til at foretage de nødvendige dispositioner for gennemførelsen af strategien. Der kan ikke gives sikkerhed for, at Ledelsen vil være i stand til at foretage sådanne dispositioner eller foretage sådanne dispositioner i nødvendigt omfang eller inden for den forudsatte tidshorisont.

Et væsentligt element i Bankens strategi er at minimere risikoen for, at nedskrivninger resulterer i endelige tab, bl.a. ved at udvise tålmodighed over for professionelle kunder særligt i forhold til ejendomsrelaterede udlån, hvor konjunkturforsværgelserne tilsiger en sådan tålmodighed. Finansiell Stabilitet A/S har i henhold til aftalen om individuel statsgaranti mulighed for at udøve betydelig indflydelse på Bankens organisation og virksomhed, herunder skal de af Finansiell Stabilitet A/S udpegede kandidater til Bankens bestyrelse, når disse er ind-

valgt, være enige i væsentlige beslutninger bl.a. ved forhøjelse af eksisterende engagementer af væsentlig størrelse eller særlig karakter mv., se afsnittet "Statslige initiativer til sikring af finansiel stabilitet - Bankpakke II – individuel statsgaranti". Såfremt der ikke kan opnås enighed om udvidelse eller forlængelse af større engagementer med henblik på at bevare sikkerheder for Banken i overensstemmelse med Bankens strategi, kan dette i sig selv medføre øget behov for nedskrivninger eller resultere i endelige tab for Banken. Endvidere kan dette medføre øget risiko for, at det statslige kapitalindskud af hybrid kernekapital skal konverteres, se afsnittet "Risici forbundet med Bankens aktuelle solvenssituation".

Gennemførelse af Bankens strategi er endvidere afhængig af en række eksterne forhold, herunder markedsmæssige forhold, muligheden for at tiltrække nye kunder samt muligheden for at foretage styrkelse af Bankens organisation.

Såfremt Ledelsen ikke er i stand til at gennemføre strategien i tilstrækkeligt omfang, kan dette have en væsentlig negativ indvirkning på Bankens økonomiske stilling og resultat samt stille øgede krav til Bankens kapitalgrundlag, herunder Bankens solvens.

...

Der er risiko for, at Banken kan blive tvunget til at nedbringe sine engagementer, herunder Store Engagementer, i et hurtigere tempo end forudsat ved regnskabsaflæggelsen, hvilket kan medføre markant større tab

Ved regnskabsaflæggelsen har Banken ved måling af udlån og garantier i forbindelse med nedskrivninger forudsat, at Banken ved afvikling af engagementer kan foretage dette ud fra Bankens fastlagte planer og intentioner for optimal afvikling af de enkelte engagementer, hvilket blandt andet typisk forudsætter en langsigtet afvikling af de enkelte engagementer. Såfremt Amagerbanken er nødsaget til at nedbringe disse engagementer med en kortere tidshorisont end forudsat, vil dette øge tabene markant på sådanne engagementer, hvilket kan få væsentlig negativ indvirkning på Amagerbankens økonomiske stilling og resultat samt resultatforventninger.”

Den 20. august 2010 anmodede Finanstilsynet Amagerbanken om yderligere oplysninger om bankens likviditetsforhold, herunder gennem daglige likviditetsindberetninger. Dette blev senere ændret til ugentlige likviditetsindberetninger.

På et bestyrelsesmøde i Amagerbanken den 26. august 2010 – hvor de daværende observatører Steen Hove og Steen Hemmingsen ikke var indbudt – anførte bestyrelsesformand N.E. Nielsen bl.a., at banken havde ”et behov for betryggelse omkring Finanstilsynets vurdering af bankens solvensmæssige situation ved tilførslen af 750 mio. kr. i ny egenkapital, herunder den bedst mulige tilsikring af den nødvendige arbejdsro i banken”. Det anføres videre, at

”På denne baggrund drøftede bestyrelsen indgående forskellige handlingsplaner og gennemgik overordnet solvenssimuleringer med fokus på kapitalsammensætning, kapitaludvidelse og hybrid kernekapital samt nedskrivningsscenerier. Endvidere drøftedes opgørelse af tabsrisiko efter 30. september 2010 samt akkumulerede nedskrivninger og yderligere potentielle nedskrivninger under forskellige forudsætninger.

Det var bestyrelsens konklusion, at der for Staten, Finansiell Stabilitet, Finanstilsynet og banken måtte være en fælles interesse for at sikre den bedst mulige værdibevarelse af alle interessenters værdier. Der var derfor enighed om, at banken rettede henvendelse til Økonomi- og Erhvervsministeriet med et samlet løsningsforslag, hvor:

- Bankens pligt og dermed Statens ret til konvertering af de hybride kapitalindskud i banken til aktier bortfalder
- Staten bærer ved eventuel midlertidig akkordering af den hybride kapital 85% af de yderligere nedskrivninger, som banken måtte være nødsaget til at foretage
- Finansiell Stabilitet frafalder kravet om, at FS og de to udpegede bestyrelsesmedlemmer har særlige rettigheder udover sædvanlige covenants
- Finanstilsynet godkender bankens solvensmæssige situation, og der søges en forståelse med Finanstilsynet, som tilsikrer banken mest mulig arbejdsro.”

Amagerbankens bestyrelse afholdt et yderligere bestyrelsesmøde den 29. august 2010 uden deltagelse af Steen Hove og Steen Hemmingsen. Af bestyrelsesmødereferatet fremgår bl.a. følgende:

”Nærværende møde indledtes med en læsepause, idet der var omdelt et omfattende materiale:

- Udkast til brev til Økonomi- og Erhvervsministeriet
- Notat vedrørende Solvenssimulering, August 2010
- Mail vedr. solvens/kapitaldækningssimuleringer
- Brev fra Finanstilsynet af 20. august 2010 vedr. RBS-materiale
- Amagerbanken – Liquidity Scenario, RBS, 26. august 2010

Formanden opsummerede drøftelserne fra det seneste møde, som baggrund for det fremlagte udkast til skriftlig henvendelse til Økonomi- og Erhvervsministeriet, og bestyrelsen bekræftede problemstillingerne omkring forhold vedrørende den hybride kapital, Finansiell Stabilitet og de udpegede bestyrelsesmedlemmer samt Finanstilsynet.

Jørgen Brændstrup gennemgik oversigt over solvens og individuelle solvensbehov for udvalgte danske pengeinstitutter. Endvidere drøftede bestyrelsen den beregnede værdi af Statens hybride kernekapital under forskellige forudsætninger. I et scenarie hvor Amagerbanken blev overtaget af Finansiell Stabilitet, ville værdien af Statens hybride kernekapital afhænge af niveauet for yderligere nedskrivninger samt eventuelt provenu ved salg. Det var vurderingen, at Sta-

tens hybride kernekapital ville være elimineret i tilfælde af nedskrivningsniveauer svarende til andre pengeinstitutter overtaget af FS samt Forstædernes Bank. Formanden kunne oplyse, at Økonomi- og Erhvervsministeriet var helt opmærksom på statens tabsrisiko.

Jørgen Brændstrup gennemgik notat om solvenssimulering og mail vedrørende solvens/kapitaldækningssimuleringer samt det af RBS udarbejdede Liquidity Scenario.

Bestyrelsen drøftede de opstillede scenarier ud fra forsvarlighedskriterier, og formanden bemærkede, at han havde bedt advokat Søren Lundsgaard se på dette.

Det var bestyrelsens klare opfattelse, at kapitaludvidelsen var for risikofyldt at gennemføre, såfremt Staten ikke frafaldt sin konverteringsret og der hos Finansiell Stabilitet og Finanstilsynet ikke var fremkommelighed. Det var således en afgørende forudsætning, at bestyrelsen kunne føle sig betrygget i en aftale med Finansiell Stabilitet og Finanstilsynet, som rakte tre år frem.

Såfremt Staten frasagde sig sin konverteringsret, ville nedskrivningskapaciteten blive forbedret, men det var en enig bestyrelse der vurderede, at det fortsat var afgørende at opnå en forståelse med Finansiell Stabilitet, Finanstilsynet og Økonomi- og Erhvervsministeriet, som kunne skabe ro om banken. Der var således enighed om, at samtlige tre instanser måtte kontaktes snarest, og formanden foreslog en handlingsplan for kontakt og kommunikation.”

Til brug for enten bestyrelsesmødet den 26. august eller mødet den 29. august 2010 havde banken udfærdiget en solvenssimulering af 25. august 2010, der havde følgende indhold:

Solvensopgørelse

Kolonne 1 = Bankens faktiske solvens

Kolonne 2 og 3 = Kapitaludvidelse på henholdsvis 565 mio.kr. og 750 mio.kr. samt størst mulige nedskrivninger uden at staten skal konverteres.

Kolonne 4 = Kapitaludvidelse på 750 mio.kr. samt aftale med staten om at den hybride kernekapital på intet tidspunkt skal konverteres.

Mio.kr.	30.06. 2010	Anvendt til prospekt		30.06. 2010
		30.06. 2010	30.06. 2010	
Simulering på data pr. 30. juni 2010				
Kapitalsammensætning og basiskapital	FAKTISK	Simulering		Kernekap. % min 5%
Egenkapital efter Finanstilsynets regelsæt	1.627	1.627	1.627	1.627
Aktiekapitaludvidelse		565	750	750
Nye nedskrivninger - ER FRATRUKKET i solvensbehov		-470	-650	-1.475
Maksimalt mulige nedskrivninger				
Udskudte skatteaktiver	-330	-330	-330	-330
Kernekapital efter fradrag	1.297	1.392	1.397	572
Medregnet hybrid kernekapital	1.202	1.202	1.202	1.202
Hybrid kernekapital der skal medregnes under suppl. kapital	-242	-190	-188	-632
Kernekapital inkl. hybrid kernekapital efter fradrag	2.257	2.404	2.411	1.142
Ny efterstillede kapital		185	0	0
Opskrivningshenlæggelser	-2	-2	-2	-2
Supplerende kapital der ikke kan medregnes i basiskapitalen	0	0	0	-764
Hybrid kernekapital flyttet til supplerende kapital	242	190	188	632
Medregnet efterstillede kapitalindskud	1.274	1.274	1.274	1.274
Basiskapital efter fradrag	3.771	4.951	3.671	2.282
Risikovægtede poster	24.371	24.371	24.371	24.371
Balancereduktion				
Maksimalt mulige nedskrivninger	0	-470	-650	-1.475
Risikovægtede poster i alt	24.371	23.901	23.721	22.896
Individuelt solvensbehov	3.026	3.026	3.026	3.026
Effekt på individuelt solvensbehov		-470	-650	-1.475
Maksimalt mulige nedskrivninger	0	0	0	0
Individuelt solvensbehov	3.026	2.556	2.376	1.551
Hybrid kernekapital - der kan medregnes				
Statens andel af kernekapital inkl hybrid kernekap. ør fradrag	53,3%	50,0%	49,9%	105,3%
Solvensoverdækning				
Solvensprocent	15,5	16,9	16,3	10,0
Individuelt solvensbehov, dog minimum 8%	12,4	10,7	10,0	8,0
Solvensoverdækning	3,1	6,3	6,3	2,0
Solvensoverdækning i %	25%	58%	63%	25%
Kernekapitalprocent	8,3%	10,1%	10,2%	5,0%

Køb af Statens hybride kernekapital for 161 mio.kr.

Simulation pr. 30. juni 2010	Faktisk		Simulation
	30.06.	30.06.	30.06.
Kapitalsammensætning og basiskapital (DKKm)			
Egenkapital efter Finanstilsynets regelsæt	1.627	1.627	1.627
Indfrielse / erhvervelse af hybrid kernekapital fra Staten *		841	941
Aktiekapitaludvidelse		898	898
Konsekvens af Finansiell Stabilitets nedskrivningsmodel - er fratrukket i solvensbehov		-1.500	-2.350
Udskudte skattekliver	-330	-330	-330
Kernekapital efter fradrag	1.297	1.836	786
Hybrid kernekapital	1.202	100	100
Hybrid kernekapital, der skal medregnes under supplerende kapital	-242	0	0
Kernekapital efter fradrag inkl. hybrid kernekapital	2.257	1.736	886
Opskrivningshenlæggelser	-2	-2	-2
Efterstillede kapitalindskud	1.274	1.274	1.274
Hybrid kernekapital flyttet til supplerende kapital	242	0	0
Supplerende kapital der ikke kan medregnes			-388
Basiskapital efter fradrag	3.771	3.008	1.770
Risikovægtede poster i alt	24.371	24.371	24.371
Mulige yderligere nedskrivninger (skannet effekt)	0	-1.500	-2.350
Risikovægtede poster i alt	24.371	22.871	22.021
Individuelt solvensbehov	3.026	3.026	3.026
Nedskrivninger der er Individuelt kapitaldækket	0	-1.500	-1.622
Yderligere mulige yderligere nedskrivninger			-39
Individuelt solvensbehov	3.026	1.526	1.365
Hybrid kernekapital			
Oprindeligt hybrid kernekapital	100	100	100
Hybrid kernekapital fra Staten	1.102		
I alt	1.202	100	100
Hybrid kernekapitals andel af kernekapital efter fradrag inkl. hybrid kernekapital	53,3%	5,8%	11,3%
Supplerende kapital der kan medregnes			
Supplerende kapital's andel af kernekapital efter fradrag inkl. hybrid kernekapital	56,4%	73,4%	143,8%
Solvensoverdækning			
Solvensprocent	15,5%	13,2%	8,0%
Individuelt solvensbehov dog minimum 8 %	12,4%	8,0%	8,0%
Solvensoverdækning	3,1%	5,2%	0,0%
Solvensoverdækning i %	25%	64%	0%
Kernekapitalprocent	9,3%	7,8%	4,0%
* Beløbet er eksklusiv betaling til staten på kontant DKKm		161	161

Opgørelse af tabsrisiko

Mio.kr.

Egenkapital	1.627
Akkumulerede nedskrivninger ekskl. det private beredskab	3.213
Samlet tabsbase	4.840
Hybrid kernekapital	1.202
Supplerende kapital	1.330
Tabbase for "almindelige indskydere" mister midler	7.372

Ovannævnte kapitalbase medfører følgende solvensopgørelse

Mio.kr.	Uden kapitalforhøjelse	Inkl. kap. forh. 750 mio.kr.
Solvensprocent	15,5	18,6
Kernekapitalprocent (alt ny kapital er aktiekapital)	9,3	13,3
Solvenskrav	13,6	13,6
Individuelt solvensbehov	12,4	12,4
Solvensoverdækning	3,1	6,2
Solvensoverdækning i % (krav = 50 %)	25%	50%

Kolonne 1 er bankens solvensprocent pr. 30. juni 2010 jfr. bankens delårsrapport for 1. halvår 2010. Kolonne 2 er bankens solvensopgørelse inkl. en kapitalforhøjelse på 750 mio.kr., som eneste forskel.

1. Hvis Amagerbankens engagementer med kapitaldækning udmønter sig i nedskrivninger

Denne opgørelse er baseret på Finanstilsynets gennemgang af bankens engagementer i maj 2010, som omfattede en væsentlig andel af bankens kreditportefølje, og som førte til fastsættelse af det individuelle solvensbehov på 12,4 %.

De i opgørelsen anvendte LGD'er er fastsat på baggrund af Finanstilsynets vejledning af 18. januar 2010, som forudsætter afvikling af engagementer inden for en kort tidshorisont samt værdiansættelse af ejendomme med afhændelse inden for ½ år samt med tilhørende forretningskrav, der alt andet lige ligger over en kontrolleret realisation. Dvs. at de anvendte LGD'er er fastsat på baggrund af en forsigtig vurdering.

Beregningen for engagementer over 100 mio.kr., dog for OIV engagementer over 40 mio.kr., bliver medtaget ud fra finanstilsynets gennemgang og øvrige engagementer bliver medtaget med en tabsrisiko på 10 %. Årsagen til den anvendte tabsrisiko på 10 % er til dækning af de eventuelle OIV engagementer, der ligger under 100 mio.kr., og hvor tabsrisikoen er større end den generelle kreditrisiko:

Mio. kr.	
Tabbase før indskydere lider tab	7.372
Finanstilsynets risikovurdering	
PD100	3.845
PD50	430
PD0-50	480
Resten af udlånsmassen - tabsrisiko på 10 %	747
Værdi af bankens basiskapital	-5.502
	1.870
Nedskrivninger	
Tabreservation i det individuelle solvensbehov	-5.502
Akkumulerede nedskrivninger ekskl. det private beredskab	3.213
Yderligere nedskrivninger	-2.289
Idet bankens egenkapital ved udgangen af juni 2010 udgør	1.627
Negativ egenkapital efter yderligere nedskrivninger	-662

Opgørelsen viser at såfremt Finanstilsynets kapitaldækning af bankens engagementer, og samtlige af de kapitaldækkede engagementer udmønter sig i tab svarende til kapitaldækningen vil det medføre at bankens egenkapital er negativ med 662 mio.kr., og at en andel af den supplerende kapital tabes. Alt i alt vil det betyde yderligere nedskrivninger på 2,3 mia.kr.

Såfremt de yderligere nedskrivninger eksempelvis udgjorde 1,5 mia.kr. – i stedet for 2,3 mia.kr. som fremgår ovenfor - ville bankens egenkapital udgøre 127 mio.kr.

2. Potentiell investor

Det er forudsat, at de af banken fastsatte LGD'er (Worst case tabsrisiko) bliver forøget, idet en eventuel køber ikke vil være interesseret i, at overtage en mulig fremtidig risiko. En mulig køber ønsker den laveste mulige købspris. Denne fremgår nedenfor i 3 scenarier for at vise spændet i opgørelsen af tabsrisikoen.

Bankens LGD'er er for engagementer over 100 mio.kr., dog er engagementer med OIV medtaget ned til 40 mio.kr. reguleret som følger:

	Forudsætninger for LGD			Scenario		
	100%	150%	200%	1	2	3
PD 100 bliver til PD	100	100	100	3.845	5.236	6.443
PD 50 bliver til PD	100	100	100	860	1.290	1.592
PD 0-50 bliver til PD 50	50	50	50	1.552	2.071	2.669
Resten af udlånsmassen	5,38%	7,50%	10,00%	402	560	747
				6.659	9.158	11.450
Akkumulerede nedskrivninger ekskl. det private beredskab				3.213	3.213	3.213
Yderligere potentielle nedskrivninger				3.446	5.945	8.237
Egenkapital ved udgangen af juni 2010				1.627	1.627	1.627
Hybrid kernekapital				1.202	1.202	1.202
Supplerende kapital				1.330	1.330	1.330
Tabbase før "almindelige" indskydere mister midler				713	-1.786	-4.078

Den 30. august 2010 mødtes Amagerbanken og Finansiell Stabilitet på ny. Af et mødereferat, dateret den 15. februar 2011, udarbejdet af Finansiell Stabilitet fremgår bl.a. følgende:

”Referat af møde i Finansiell Stabilitet den 30. august 2010 kl. 17.00 i Finansiell Stabilitet.

Deltagere: Fra Amagerbanken: N.E. Nielsen (bestyrelsesformand) og Michael Nellesmann (best. Medlem)
Fra FS: HBN, MS, Steen Hove og Steen Hemmingsen.

...

N.E. Nielsen vurderer, at FS og banken har samme dagsorden, nemlig at banken overlever. Bestyrelsen i banken ønsker imidlertid at FS bekræfter, at FS ikke vurderer at der i den nærmeste fremtid vil blive stillet krav om større nedskrivninger.

Banken forsøger at få FT til at komme med en tilkendegivelse om, at tilsynet ikke i den nærmeste fremtid vil stille krav om højere solvensbehov i banken.

N.E. Nielsen anførte, at bankens bestyrelse ikke ønsker at fortsætte kapitaltegningen, hvis FS vurderer at det ikke er forsvarligt.

På spørgsmål fra HBN oplyste N.E. Nielsen, at alle bestyrelsesmedlemmer – dog bortset fra borgmesteren i Tårnby – er villige til at stille deres mandat til rådighed. Jørgen Brændstrup skal blive som direktør i en periode frem til aflæggelse af årsregnskab for 2010. Direktøren har så indgående detailkendskab til bankens engagementer, at han ikke kan undværes fra den ene dag til den anden. Der arbejdes imidlertid på en løsning, hvor direktionen bliver suppleret med 2-3 personer med det samme. (Brændstrup skal "dækkes op".)

Med henvisning til bankens forslag/ønske om lempelse af vilkårene i aftalen anførte HBN, at FS mister muligheden for at kunne bringe banken på ret køl, hvis tingene går i den gale retning, dvs, en fortsættelse af den retning banken har haft indtil nu.

HBN understregede, at FS har stillet de omhandlede krav fordi FS vurderer, at kravene er nødvendige for at det er forsvarligt at stille en garanti på 13, mia. kr. Hvis vilkårene skal ændres skal der foreligge væsentlige nye forhold, der kan begrunde en ændring.

N.E. oplyste, at forslag/ønsker om ændring sker fordi potentielle investorer er betænkelige ved FS indflydelse. Alle forslag om ændringer, bortset fra forslag om ændring af pkt. 10 vedr. revision er fremkommet efter ønsker fra potentielle investorer.

HBN afsluttede med at oplyse, at FS vil gå i tænkeboks med hensyn til bankens ønsker. FS vil sandsynligvis også drøfte situationen med OEM og FT. Han understregede, at halvårsregnskabet for 2010 ikke trak i den "rigtige retning" – tværtimod.”

Den 30. august 2010 skrev Amagerbanken til Økonomi- og Erhvervsministeriet. Det blev anført bl.a., banken havde vanskeligheder med at skaffe de krævede 750 mio. kr.:

”Da FS med kravet om tilførsel af basiskapital har skabt tvivl om bankens nedskrivninger og dermed solvens, og da FS fremover gennem sin bestyrelsesrepræsentation og eget virke vil kunne have afgørende indflydelse på bankens nedskrivninger, er risikoen for banken og nye investorer uoverskuelig. Banken og nye potentielle investorer vurderer, at beslutningen om bankens mulighed for at eksistere fremadrettet ved opfyldelse af dette krav er overgået til FS og dets repræsentanter og dermed til staten.

...

Hvis banken ikke gennemfører tilførslen af den krævede basiskapital, vil den blive afviklet ved konkurs eller i andet regi.”

Amagerbanken kom på den baggrund med forslag til, hvordan den ville få nemmere ved at få tegnet minimum 750 mio. kr. i ny egenkapital i banken. Forslaget svarede i det store hele til det, som havde været skitseret på bankens bestyrelsesmøde den 26. august 2010. Det var således et grundlæggende element i forslaget, at Amagerbankens pligt og dermed statens ret til konvertering af de hybride kapitaltilskud i banken til aktier skulle bortfalde, og at de af Finansiell Stabilitet udpegede bestyrelsesmedlemmers særlige rettigheder skulle indskrænkes. Banken udtrykte også et ønske om, at ”Finanstilsynet opretholder deres godkendelse af principperne for bankens solvensmæssige og nedskrivningsmæssige forhold ved tilførsel af de nævnte 750 mio. kr. i egenkapital”.

På et bestyrelsesmøde i Amagerbanken den 30. august 2010, hvortil Steen Hove og Steen Hemmingsen ikke var inviteret, berettede bestyrelsesformand N.E. Nielsen, at han havde haft en samtale med repræsentanter fra Finansiell Stabilitet, og at det var hans forståelse, at ”FS forstod behovet for komfort og bankens ønske om en fælles opfattelse med Finansiell Stabilitet, Finanstilsynet og Økonomi- og Erhvervsministeriet.” Det fremgår også af bestyrelsesmødereferatet, at direktør Jørgen Brændstrup havde kontaktet Kristian Vie Madsen fra Finanstilsynet med henblik på at få kvantificeret tilsynets bemærkninger i funktionsregørelsen om, at bankens nedskrivninger lå i den lave ende af det acceptable inden for regnskabsreglerne, og at banken forventedes at skulle øge nedskrivningerne på visse engagementer. Ifølge referatet svarede Kristian Vie Madsen, at bemærkningen ”alene sigtede til bankens valg af metode til beregningen af individuelle nedskrivninger for boligejendomme, der var mere langsigtet end andre pengeinstitutter. Kristian Vie Madsen ønskede

ikke at sætte beløb på, hvor meget banken skulle nedskrive yderligere for at komme fri af bemærkningen.”

På det følgende bestyrelsesmøde i banken dagen efter, den 31. august 2010, hvortil Steen Hove og Steen Hemmingsen ikke var indbudt, anførte bestyrelsesformand N.E. Nielsen bl.a., at ”bestyrelsen nærmede sig det punkt, hvor man måtte vælge ud fra en forsvarlighedsvurdering. Bestyrelsen ville ikke trække pengene med mindre den var betrygget”.

Samme dag skrev N.E. Nielsen til Finansiell Stabilitet, idet han anførte bl.a. følgende:

”I forbindelse med gennemførelsen af kapitaludvidelsen er det væsentligt for bankens bestyrelse og direktion, at de vigtige fremtidige interessenter ikke mener, at banken disponerer afgørende forkert på visse konkrete områder, og at disse forhold vil kunne have væsentlig indflydelse på bankens solvens eller indtjening indenfor en kortere periode.

Banken søger således bekræftelse på, at der ikke foreligger forhold, der vil gøre det uforsvarligt at gennemføre kapitaltilførslen, og som banken kunne få oplyst ved henvendelse til for eksempel Finansiell Stabilitet A/S.

Hvis Finansiell Stabilitet A/S har sådan viden, bedes dette derfor venligst oplyst.”

Finansiell Stabilitet svarede hertil bl.a. følgende den 1. september 2010:

”Finansiell Stabilitet skal meddele, at de vilkår, der er indeholdt i aftalen af 28. juni 2010, er udtryk for de krav, som Finansiell Stabilitet vurderede var nødvendige at stille på tidspunktet for aftalens indgåelse, for at aftalen kunne antages at være forsvarlig.

Banken er ikke senere fremkommet med oplysninger, der kan begrunde en lempelse af de aftalte vilkår, ligesom bankens regnskab for 1. halvår 2010 ikke kan begrunde, at Finansiell Stabilitets stilling forringes.

Finansiell Stabilitet skal i øvrigt oplyse, at Selskabet gerne uddyber baggrunden for de stillede krav overfor potentielle investorer, ligesom Selskabet gerne deltager i drøftelser, såfremt der foreligger forhold eller konkrete planer, som afgørende ændrer på det grundlag – herunder vedrørende den fremtidige ledelse, der var gældende, da aftalen blev indgået.”

Samme dag afholdt Amagerbanken et bestyrelsesmøde, hvor formanden orienterede om brevet fra Finansiell Stabilitet og om, at man netop havde modtaget et brev fra Økonomi- og Erhvervsministeriet om, at man var indstillet på at imødekomme bankens forslag i ban-

kens brev af 30. august 2010 om ophævelse af bankens konverteringspligt i tilfælde af, at andelen af den hybride kernekapital oversteg 50 % af den samlede kernekapital.

På et yderligere bestyrelsesmøde den 2. september 2010 orienterede direktør Jørgen Brændstrup endvidere om, at Økonomi- og Erhvervsministeriet havde tilkendegivet, at ministeriet ikke var villig til at imødekomme bankens øvrige forslag. Henset til karakteren af de diskuterede emner var Steen Hove og Steen Hemmingsen ikke inviteret til de to bestyrelsesmøder.

Den 2. september 2010 blev der afholdt møde et mellem bl.a. storaktionær i Amagerbank Karsten Ree samt Henning Kruse Petersen, Henrik Bjerre-Nielsen og Marianne Simonsen fra Finansiell Stabilitet. Af et af Finansiell Stabilitet udarbejdet mødereferat fremgår følgende:

”Karsten Ree oplyste, at han ønskede at se HKP og HBN i øjnene og vurdere om de tror på at banken kan leve videre.

HKP svarede, at billedlig talt ville FS være de første der ”klappede i sine små hænder” hvis banken kan opfylde de krav der er stillet af FS som vilkår for at yde garanti på 13,5 mia. kr. Han uddybede med at forklare, at FS ikke havde nogen interesse i, at banken ikke overlevede og at de to personer, som FS vil kræve indvalgt i bankens bestyrelse er yderst kompetente.

På forespørgsel fra Karsten Ree om FS havde noget imod ham personligt svarede HKP, at det ikke var tilfældet.

Karsten Ree gav udtryk for, at han selv ville lade sig indvælge i bankens bestyrelse hvis han tegner yderligere kapital i banken.

HBN oplyste, at de af FS stillede vilkår er udtryk for de krav der skal være opfyldt for, at det er forsvarligt at yde garantien. Han understregede, at de to væsentligste forudsætninger for at banken kan overleve er at der dels tegnes yderligere kapital, dels styres på en grundlæggende anden måde. Det er FS vurdering, at banken fortsætter med at skubbe problemer foran sig.

HBN oplyste yderligere, at FS tidligere på ugen har meddelt banken, at FS ikke vurderer, at der pt. foreligger forhold der kan begrunde at der ændres i den indgåede aftale. Endvidere understregede han, at FS ikke kan udtale sig om hvorvidt det er tilrådeligt at investere yderligere i banken eller ej.

HKP supplerede med at oplyse, at FS ikke vil ændre på det foreliggende grundlag, men at FS vil drøfte vilkårene, hvis der fremkommer væsentlige nye oplysninger.”

Den 3. september 2010 offentliggjorde Amagerbanken et første prospekttillæg, hvori banken navnlig redegjorde for, at Økonomi- og Erhvervsministeriet havde frafaldet retten til i visse tilfælde at forlange konvertering af det statslige kapitalindskud af hybrid kernekapital. Endvidere tilføjede man følgende i relation til bankens evne til at tåle yderligere nedskrivninger:

”Såfremt det forudsatte mindste nettoprovenu på DKK 750 mio. fremkommer ved udstedelse af nye aktier, og lægges et individuelt solvensbehov på 12,4 % til grund pr. 30. juni 2010 med forudsætning om, at der ikke sker konvertering af det statslige kapitalindskud, vil Bankens solvens alt andet lige kunne tåle yderligere nedskrivninger på indtil ca. DKK 1.125 mio., hvis der ikke sker fradrag i det individuelle solvensbehov og yderligere op til ca. DKK 350 mio., såfremt nedskrivningerne sker på engagementer, hvortil der allerede er reserveret kapital i det individuelle solvensbehov uden at dette medfører, at Bankens faktiske solvens kommer under det opgjorte individuelle solvensbehov. I disse beregninger er ikke taget højde for effekten af et af ledelsen forventet positivt resultat før nedskrivninger i perioden efter den 30. juni 2010.

Såfremt det forudsatte mindste nettoprovenu på DKK 750 mio. fremkommer ved udstedelse af nye aktier samt kapitalbeviser og lægges et individuelt solvensbehov på 12,4 % til grund pr. 30. juni 2010 med forudsætning om, at der ikke sker konvertering af det statslige kapitalindskud, vil Bankens solvens alt andet lige kunne tåle yderligere nedskrivninger på indtil ca. DKK 950 mio., hvis der ikke sker fradrag i det individuelle solvensbehov, og yderligere op til ca. DKK 325 mio., såfremt nedskrivningerne sker på engagementer, hvortil der allerede er reserveret kapital i det individuelle solvensbehov, uden at dette medfører, at Bankens faktiske solvens kommer under det opgjorte individuelle solvensbehov. I disse beregninger er ikke taget højde for effekten af et af Ledelsen forventet positivt resultat før nedskrivninger i perioden efter den 30. juni 2010.”

Den 6. september 2010 afholdt Finanstilsynet et møde med Amagerbanken ved N.E. Nielsen og Jørgen Brændstrup og bankens advokat Steen Jensen. Af et af tilsynet udfærdiget mødereferat fremgår bl.a., at N.E. Nielsen oplyste, at bankens bestyrelse overvejede, om det var forsvarligt at gennemføre kapitaltilførslen. N.E. Nielsen spurgte, om Finanstilsynets ”syn på bankens solvens havde ændret sig, herunder hvorledes dette så ud på kort sigt”. Ulrik Nødgaard fra Finanstilsynet svarede hertil, at tilsynet havde ”været på inspektion i maj, og at verden er dynamisk, og hvorfor Finanstilsynet ikke kan love noget, men at der med kendelsen i efteråret er etableret en rimelig fast praksis.” N.E. Nielsen gav udtryk for, at banken havde behov for ”borgfred”. Det blev også drøftet, at tilsynet havde karakteriseret bankens nedskrivninger som værende i ”den lave ende ... hvilket skyldes dels lange betalingsrækker, forudsætningerne rentefølsomhed m.v.”.

Ifølge et andet referat af samme møde udarbejdet af advokat Steen Jensen spurgte N.E. Nielsen på mødet endvidere Finanstilsynet om, hvorvidt Finansiell Stabilitets dispositioner havde ændret tilsynets syn på Amagerbanken. Ulrik Nødgaard svarede, at dette ikke var tilfældet. Kristian Vie Madsen bemærkede, at Finanstilsynet jo havde kigget på banken, efter at Finansiell Stabilitet havde kommet med input. Banken kunne have nedskrevet mere, uden at Finanstilsynet ville have brokket sig over det, men tilsynet ville ikke kunne have krævet flere nedskrivninger. Flemming Nytoft Rasmussen betegnede bankens nedskrivninger som ”skrabede”.

Ligeledes den 6. september 2010 mødtes repræsentanter fra Amagerbanken med Finansiell Stabilitet for at diskutere, hvor længe direktør Jørgen Brændstrup kunne fortsætte efter en gennemførelse af kapitaludvidelsen.

Senere den 6. september 2010 afholdtes bestyrelsesmøde i Amagerbanken, idet observatørrerne Steen Hove og Steen Hemmingsen på grund af de diskuterede emner ikke var indbudt. Af bankens mødereferat fremgår bl.a. følgende:

”Formanden orienterede om sit møde d.d. med Steen Hemmingsen og Steen Hove. Formanden havde redegjort for status på tegningen og havde drøftet forsvarelsen ved at tage pengene. Han refererede i denne forbindelse til en længere drøftelse g.d. med bankens eksterne revisorer og revisionschefen, som ikke så særskilte ikke kendte problemstillinger. Formanden søgte Steen Hemmingsens og Steen Hoves forståelse for bankens politik for nedskrivninger og bankens strategi om tålmodighed i sin engagementsbehandling særligt indenfor fast ejendom. De to repræsentanter for FS bemærkede, at de trak på samme hammel som bestyrelsen og ville arbejde for værdibevarelse, men Steen Hove tilkendegav, at der kunne være behov for større nedskrivninger.”

På et bestyrelsesmøde i Amagerbanken den 8. september 2010 diskuteredes på ny, om det var forsvarligt at gennemføre kapitaludvidelsen. Steen Hove deltog. Af mødereferatet fremgår bl.a. følgende:

”Bestyrelsen drøftede forsvarelsesproblemet med udgangspunkt i møder og brevveksling med Finansiell Stabilitet, herunder særligt forhold vedrørende direktionen, som der efter aftale d.d. var sendt brev til Finansiell Stabilitet om, men endnu ikke modtaget svar på. Bestyrelsen fik på mødet lejlighed til at gøre sig bekendt med detaljerne i indholdet af formandens brev. Formanden forespurgte Steen Hove, om han besad viden, som indebar, at man ikke skulle gennemføre kapitaludvidelsen. Steen Hove fandt, at der på baggrund af hans foreløbige viden ikke var tale om så store mernedskrivninger, at banken umid-

delbart skulle komme i solvensproblemer. Steen Hove understregede dog, at der var behov for en afgørende styrkelse af bankers risiko- og kreditfunktioner.

...

Formanden forespurgte, om der fra direktionen og bestyrelsen var aktuelle spørgsmål at drøfte i relation til prospektets risikofaktorer. Bestyrelsen og direktionen havde derefter en nærmere drøftelse af risikofaktorer, driftsmæssige forhold og værdibevarelse i banken. Konklusionen var, at en gennemførelse af kapitaludvidelsen på nuværende tidspunkt var forsvarlig, bortset fra det uafklarede spørgsmål til Finansiell Stabilitet."

På et bestyrelsesmøde i Amagerbanken den 9. september 2010 oplyste N.E. Nielsen, at Henrik Bjerre-Nielsen fra Finansiell Stabilitet havde meddelt ham, at bankens administrerende direktør Jørgen Brændstrup alene kunne fortsætte i en kortere overgangsperiode, og at "denne periode nærmere var tre end tolv måneder". Bestyrelsen fandt dette problematisk især i forhold til styring af store engagementer og bankens økonomifunktion, og bestyrelsen besluttede at udarbejde yderligere et prospekttillæg og en selskabsmeddelelse.

Senere samme dag mødtes N.E. Nielsen og bankens advokat Steen Jensen med Finanstilsynet ved bl.a. Ulrik Nødgaard og Kristian Vie Madsen. Ifølge mødereferater udarbejdet af Finanstilsynet og Steen Jensen orienterede N.E. Nielsen Finanstilsynet om Finansiell Stabilitets udmelding vedrørende Jørgen Brændstrup og bankens bekymringer herom, hvortil Ulrik Nødgaard tilkendegav, at det ikke var forsvarligt, at banken var afhængig af en enkelt mand, og at der lå relevante og saglige betragtninger bag Finansiell Stabilitets krav.

Tillægsprospekt II vedrørende bankens ledelsesforhold blev offentliggjort den 12. september 2010. I dette tillægsprospekt beskrives bankens plan om en ledelsesmæssig og organisatorisk ændring. Herudover tilføjes følgende nye tekst til prospektet:

"Banken, Bankens aktionærer og Finansiell Stabilitet A/S har efter Ledelsens opfattelse samme interesse i at gennemføre Bankens strategi som beskrevet i afsnittet "Virksomhedsbeskrivelse - Bankens strategi og indsatsområder". Såfremt der måtte opstå uenighed om strategien og dennes gennemførelse, herunder om tålmodighed i forhold til og håndtering af Bankens engagementer, vil dette medføre risiko for, at Banken påføres tab, hvilket kan have en væsentlig negativ indvirkning på Bankens økonomiske stilling og resultat."

Den 13. september 2010 afholdt Amagerbanken A/S ekstraordinær generalforsamling, hvor Steen Hemmingsen og Steen Hove blev indvalgt i bankens bestyrelse.

Den følgende dag, den 14. september, 2010 sendte Steen Hemmingsen og Steen Hove en mail til medlemmerne af Amagerbankens bestyrelse og direktion samt til Finansiell Stabilitet, hvori de anførte følgende:

”Til bestyrelsen for Amagerbanken.

Vi er bekendt med, at fristen for aktionærene og investorerne, der tidligere har givet tilsagn om at tegne aktier i banken, til at trække deres tegning og tegningstilsagn tilbage – efter den seneste forlængelse – udløber i dag kl. 17.00. Vi forstår, at bestyrelsen i morgen skal tage stilling til om tegningen af den nye aktiekapital skal accepteres eller ej.

I den forbindelse finder vi det rigtigst at meddele, at da vi er nytiltrådte i bestyrelsen og ikke har medvirket til prospektets – herunder senere tillæg – udarbejdelse, vil vi undlade at stemme vedrørende dette punkt.

Vi ønsker, at dette medtages i bestyrelsesprotokollen samt i den selskabsmeddelelse, der skal udsendes efter beslutning er taget.”

Herefter mailede bestyrelsesformand N.E. Nielsen følgende til alle bestyrelsesmedlemmer og bankens direktion:

”Kære Steen og Steen

Tak for den nedenstående mail. Det er korrekt, at I ikke har godkendt børsprospektet og de to prospekttillæg, hvorfor I selvfølgelig ikke har ansvar herfor.

Omvendt har I fulgt banken siden udgangen af juni 2010 og fået en detaljeret indførsel i banken og bankens ca. 60 største engagementer, ligesom I har deltaget i bankens ordinære bestyrelsesmøder. Jeres opdragsgiver Finansiell Stabilitet har endvidere forud herfor haft indsigt i bankens forhold over en periode.

Dertil kommer, at I siden i går formelt har været medlemmer af bankens bestyrelse og således er underlagt det for banken gældende regelsæt.

Jeg kan ikke forestille mig en situation, hvor to så kyndige og erfarne bestyrelsesmedlemmer med indsigt i finansielle forhold ikke har en klar vurdering af bankens situation. På den baggrund er det en nødvendighed, at I deler jeres viden og indsigt med de øvrige bestyrelsesmedlemmer. Det medfører, at I må delagtiggøre jeres bestyrelseskollegaer i jeres svar på følgende spørgsmål:

1. Har I en viden, der, med jeres viden, kompetence og erfaring, efter jeres opfattelse gør det uforsvarligt at gennemføre kapitaltilførslen set med en almindelig tegnende aktionærs og et bestyrelsesmedlems øjne?
2. Har I en viden eller egen vurdering eller en vurdering fra Finansiell Stabilitet om, at bankens nedskrivninger, tab eller kapitaldækning skal ændres markant pr. 30. september 2010 eller 31. december 2010?

3. Har I en vurdering af, at bankens strategi om tålmodighed i sin engagementsbehandling er forsvarlig, også efter Finansiell Stabilitet har stillet den individuelle statsgaranti?
4. Vil en gennemførelse af kapitaltilførslen efter jeres personlige opfattelse være forsvarlig, henset til den viden I har i dag?

I betragtning af, at vi alle søger at skabe et tillidsfuldt samarbejde om banken, og den samlede bestyrelse skal varetage alle interessenters interesser, håber jeg, at vi alle kan og vil bidrage til at få besluttet kapitaltilførslen eller det modsatte.

Jeg vedhæfter til orientering en oversigt fra RBS om bankens og andre bankers kapitalforhold, som det vil se ud efter kapitalforhøjelsen.”

Kort derefter modtog Amagerbanken per mail et brev fra Finansiell Stabilitet, hvori sidstnævnte anførte, at man ”forventer, at Jørgen Brændstrup udtræder af bankens direktion senest om 3 måneder”. Finansiell Stabilitet anførte videre, at man havde modtaget kopi af den mail, som Steen Hove og Steen Hemmingsen havde sendt til medlemmerne af bankens bestyrelse vedrørende bankens udarbejdelse af prospekt, og at ”Selskabet kan tilslutte sig indholdet af denne mail.”

Brevet fik N.E. Nielsen til at sende en ny mail til bankens bestyrelse og direktion, hvori han anførte følgende:

”Kære Steen og Steen

Jeg har modtaget på mail Finansiell Stabilitets brev at 14. september 2010. I fortsættelse af min mail tidligere i dag giver det anledning til følgende yderligere spørgsmål:

5. Er det jeres personlige vurdering, at det er forsvarligt for værdibevarelsen af bankens aktiver – særligt kreditengagementerne – at agere i overensstemmelse med brevets indhold?”

Steen Hove og Steen Hemmingsen besvarede de to mails den 15. september 2010 kl. 00:45:

”N.E. Nielsen

Tak for dine mails af 14 september 2010 kl 17.33 og 18.33.

Som bekendt har det været en del af aftalen mellem Amagerbanken og Finansiell Stabilitet A/S, at vi som nye bestyrelsesmedlemmer, udpeget af FS først skulle indtræde efter at emissionen var på plads.

Det har således været en forudsætning at Amagerbanken selv sikre den kapital, som er nødvendig for en fortsættelse af banken.

Vi understreger at vi som nye bestyrelsesmedlemmer ikke haft ansvar for prospektet, og vi noterer os at du er enig heri.

Det er derfor overraskende at du alligevel afkræver os en stillingtagen til om kapitaltilførslen mv er forsvarlig. I den forbindelse henleder vi din opmærksomhed på at vi netop ikke har deltaget i de bestyrelsesmøder eller generalforsamlinger, hvor kapitaltilførslen har været behandlet.

Vi havde forventet at hele spørgsmålet om kapitaltilførslen var endelig afsluttet inden vi blev indvalgt i bestyrelsen. Der har været enighed herom og forsinkelsen af emissionen skyldes alene at bestyrelsen har fundet det nødvendigt at udarbejde to prospekttillæg.

Vi er imidlertid også enige i, at vi siden garantiaftalens indgåelse har fået nogen indsigt i bankens forhold, men henset til bankens størrelse og engagementernes kompleksitet har vi selvsagt på ingen måde den samme fuldstændige viden, som vi går ud fra at den "gamle" bestyrelse er i besiddelse af.

I forbindelse med gennemgangen af engagementerne med direktionen skal det for det første oplyses at adskillige spørgsmål fortsat er ubesvarede. Videre skal det oplyses at i det materiale vi har læst om engagementerne er disse generelt dårligt beskrevet og med ikke ajourførte oplysninger.

Vi har fået oplyst af direktionen at principperne for tabsafskrivning ikke er ajourførte, således at korrektivkontoen ikke er retvisende. Desuagtet indgår størrelsen af korrektivkontoen tilsyneladende både i beregningen af solvens og de gruppevise nedskrivninger. Sidstnævnte viser i øvrigt et fuldstændig atypisk lille beløb dækkende engagementer med en meget betydelig del af bankens engagementer. Dette er vel også baggrunden for ledelsens supplerende skøn på de gruppevise nedskrivninger. Det bør være klart at vi ikke har nogen mulighed for at vurdere rigtigheden af ledelsens skøn.

Vi har tidligere på et møde med dig som formand for banken givet udtryk for at vi på det meget foreløbige grundlag ikke umiddelbart kunne se så store nedskrivninger at der efter kapitaltilførslen kunne opstå solvensproblemer for banken i forbindelse med årsregnskabet.

De seneste oplevelser vi har haft i forbindelse med konkrete engagementer har ikke øget vor tillid til boniteten af engagementerne.

Det vil således ikke overraske os, hvis en nærmere gennemgang ville vise et behov for nedskrivninger på 500 mio. kr., men vi kan ikke udelukke at beløbet bliver væsentlig større.

På ovennævnte baggrund hverken kan, vil eller skal vi tage stilling til forsvarligheden af den aktuelle emission. Kun I, der har underskrevet prospektet er ansvarlige for dette. Det er tilsvarende jer, som skal tage stilling til forsvarligheden.

Det er vores vurdering at bankens fremtid fordrer en holdningsændring i ledelsen, både i henseende til engagementernes etablering, opfølgning og afvikling.

De tiltag, der i øvrigt er nævnt i prospektet vedrørende bankens fremtidige organisation og strategi bifalder vi, men det vil under alle omstændigheder være en meget stor udfordring at sikre at banken kan "stå på egne ben" ved garanti-aftalens udløb."

Mailen fra Steen Hemmingsen og Steen Hove blev sendt med autosignatur fra Finansiell Stabilitets advokat. Finansiell Stabilitet var c.c. på mailen.

Den 15. september 2010 kl. 9.15 afholdt Amagerbanken et nyt bestyrelsesmøde. Af møde-referatet fremgår bl.a. følgende:

"Samtlige medlemmer deltog, ligesom mødet blev overværet af adm. direktør Jørgen Brændstrup og bankdirektør Allan Ottsen. Desuden deltog advokat Steen Jensen og advokat Søren Lundsgaard.

...

Bestyrelsen konkluderede, at 898 mio.kr. var tegnet og indbetalt i Arbejdernes Landsbank.

...

Jørgen Brændstrup gennemgik nedskrivningssituationen i overensstemmelse med det netop meddelte i prospekttillæg 2 af 12. september 2010 baseret på uændrede vurderingskriterier. Øvrige nedskrivninger i perioden ligger på det af banken forventede niveau.

...

Nedskrivningsforventningerne for hele året var blot et tal og kunne ikke forudskikkes.

...

Formanden refererede drøftelser med Finanstilsynet, som havde godkendt prospekttillæggets indhold og på ny havde bekræftet, at bankens nedskrivninger holdt sig inden for regnskabsregler, bekendtgørelser og vejledninger. Bemærkninger fra funktionsrapporten i maj 2010 om at bankens nedskrivninger lå i den lave ende, relaterede sig alene til de af banken udarbejdede betalingsrækker på boligejendomme. Ifølge direktionen var der her tale om, at banken anlagde et likviditetssynspunkt frem for et salgssynspunkt.

...

Bestyrelsen drøftede samspillet med Finansiell Stabilitet, og formanden redegjorde for den seneste mail- og brevkorrespondance, senest med formandens forespørgsel til Finansiell Stabilitet om, hvorvidt den administrerende direktørs afgang og tiden herfor var en forventning eller et krav samt en anmodning om, at Finansiell Stabilitet godkender kapitaludvidelsen, som, jf. aftalevilkårene med FS, måtte anses for en væsentlig beslutning. Endelig havde banken forespurgt juridisk chef Marianne Simonsen, om banken kunne disponere over obligationerne.

Samtidig henviste formanden til mailkorrespondance med Steen Hemmingsen og Steen Hove, hvor bestyrelsen i forbindelse med accept af tegning af den nye aktiekapital – velvidende at de to nytiltrådte i bestyrelsen ikke havde medvirket ved prospektets – herunder senere tillægs – udarbejdelse, ønskede deres vurdering som bestyrelsesmedlemmer.

Der var flere bestyrelsesmedlemmer, der udtrykte skepsis i forhold til samspillet med Finansiell Stabilitet, og der udtryktes bekymring og stor betænkelighed i forhold til den manglende medvirken og spørgsmålet om bankens muligheder for aktivt at løse udestående problemer. Henset til de afledte effekter i forhold til organisation og styring af engagementer, ansås det således for særdeles risikabelt med forventninger om korte tidsfrister for den administrerende direktørs afgang.

Bestyrelsen drøftede forsvarligheden ved at gennemføre kapitaludvidelsen sammenholdt med forsvarligheden ved ikke at gennemføre. Søren Lundsgaard vurderede, at der var tale om et vanskeligt dilemma, hvor der ikke var sikre udgange. Uden at have et detailkendskab til faktum i den konkrete situation fandt han, at en ting var prospektansvarsspørgsmålet – en anden den personlige pligt til – uanset om man kom i går eller for ti år siden – at tage stilling til spørgsmålet, om der skulle hjemtages nu. Han uddybede forholdet omkring det individuelle, personlige ansvar, herunder ansvar for undladelser.

Steen Hove var forundret over kritikken af ham selv og Steen Hemmingsen samt Finansiell Stabilitet, og påpegede, at man blot havde søgt at besvare spørgsmål fra formanden efter bedste evne med den viden, man sad inde med på nuværende tidspunkt.

Flere bestyrelsesmedlemmer havde oplevet, at Finansiell Stabilitet havde strammet kravene efterhånden som banken havde opfyldt de i aftalen nævnte vilkår, men på direkte forespørgsel kunne Steen Hove afvise, at der lå skjulte dagsordener. Steen Hemmingsen tilsluttede sig Steen Hoves bemærkninger, og henviste til problemstillinger omkring ovenfor omtalte likviditets-stresstest, manglende nedbringelse af erhvervsudlån efter bankens egen strategi, beskrivelse af enkeltengagementer, risikostyring, resultatprognoser mv. Der var efter Steen Hemmingsens opfattelse ikke meget tid til rådighed før udløb af garantien, og der var behov for en virkelig styrkelse på ledelsesniveau.

Formanden understregede, at nedbringelse krævede ro omkring banken, og opfordrede til at bestyrelsen i dens beslutning balanceret afvejede hensyn til aktionærer, kunder, medarbejdere og værdibevarelsen af bankens aktiver og bankens omdømme.

...

Formanden oplæste brev fra Finansiell Stabilitet, som netop var modtaget. I sit indhold bidrog dette ikke til en nærmere afklaring af de rejste spørgsmål, dog at der fortsat udtryktes forventning. Finansiell Stabilitet tog ikke stilling til, om kapitaltilførslen skulle gennemføres.”

Bestyrelsen vedtog herefter kapitalforhøjelsen, og Amagerbanken hjemtog efterfølgende et nettoprovenu på ca. 878 mio. kr.

Den 27. september 2010 blev der afholdt bestyrelsesmøde i Finansiell Stabilitet. Af bestyrelsesmødereferatet fremgår bl.a., at man diskuterede ledelsesforholdene i Amagerbanken, herunder navnlig direktør Jørgen Brændstrups fortsatte virke i banken. Endvidere oplyste Henrik Bjerre-Nielsen, at N.E. Nielsen havde bedt om, at Finansiell Stabilitet skulle tiltræde, at tegning af aktierne ved emissionen var ansvarlig, hvilket man havde afvist.

På et bestyrelsesmøde den 8. oktober 2010 meddelte N.E. Nielsen, at han dagen inden havde modtaget et brev fra storaktionær Karsten Ree Holding ApS, hvori det blev angivet, at man havde tabt tilliden til N.E. Nielsen som bestyrelsesformand. Man anbefalede ham på den baggrund at trække sig frivilligt, og man agtede at gennemtvinge, at advokat Niels Heering blev indsat som ny bestyrelsesformand. Det fremgår videre af bestyrelsesmødereferatet, at bestyrelsen efterlyste en holdning hos Finansiell Stabilitets repræsentanter. Steen Hove svarede, at han og Steen Hemmingsen var informeret om brevet, men at de ikke var involveret i processen. Bestyrelsen besluttede herefter at indkalde til ekstraordinær generalforsamling og udarbejde en selskabsmeddelelse om, at bestyrelsesformanden ville trække sig.

På et bestyrelsesmøde i Amagerbanken den 22. oktober 2010 diskuterede bestyrelsen bl.a. et udkast til delårsrapport 1.-3. kvartal 2010. Af bestyrelsesmødereferatet fremgår bl.a. følgende herom:

”Steen Hove og Steen Hemmingsen ønskede følgende, som blev udleveret til alle bestyrelsesmedlemmerne, indført i protokollen:

Som anført i vor mail af 15. september 2010 til formanden anførte vi bl.a. at ”det vil ikke overraske os, hvis en nærmere gennemgang vil vise et behov for nedskrivninger på 500 mio. kr., men vi kan ikke udelukke, at beløbet bliver væsentlig større”

Der er ikke i den efterfølgende periode blevet forelagt os en fornyet vurdering af engagementernes bonitet, som overbeviser os om at vor frygt var ubegrundet. På den anden side er vi ikke bekendt med konkrete forhold, som vi mener bør indregnes i regnskabet, og vi vil derfor undlade at stemme.

Såfremt kvartalsrapporten godkendes af bestyrelsen ønsker vi anført i selskabsmeddelelsen, at vi har undladt at stemme.

Tina Fogh Aagaard bemærkede, at hun ved sin stemme for Q3 har lagt afgørende vægt på det anførte forbehold vedrørende niveauet for nedskrivningerne i den resterende del af 2010. Dette forbehold skal klart fremgå af regnskabsmeddelelsen. Det skal også fremgå af regnskabsmeddelelsen, at Q3 ikke er revideret.

John Skaftø var uforstående over for et forbehold nu, og ikke eksempelvis den 30. juni 2010, og spurgte, hvad der var ændret, men formanden fastslog, at det stod enhver frit for at tage forbehold.

Den øvrige bestyrelse var forundret over Steen Hove og Steen Hemmingsens udmelding, og det blev pointeret, at de ved at undlade at stemme skabe uro om banken. Der var en længere drøftelse af bevæggrunde for og konsekvenser af Steen Hove og Steen Hemmingsens handle måde. Flere bestyrelsesmedlemmer fandt, at Steen Hove og Steen Hemmingsen havde givet udtryk for, at de indgik i bestyrelsesarbejdet på lige fod med den øvrige bestyrelse, og det var også opfattelsen, at de havde haft mulighed for at følge bankens kredithåndtering. Steen Hemmingsen bemærkede, at de ikke ønskede at skade banken, men fastholdt, at de ikke havde tilstrækkeligt grundlag til stillingtagen.”

På det efterfølgende bestyrelsesmøde i Amagerbanken den 27. oktober 2010 blev delårsrapporten på ny diskuteret, og der anføres bl.a. følgende herom i bestyrelsesmødereferatet:

”Formanden havde håbet bestyrelsen kunne undgå at stemme om delårsrapporten, idet han fandt, at det måske kunne tjene enkeltinteresser men bestemt ikke bankens. Han påpegede, at den usikkerhed omkring niveauet for nedskrivningerne i den resterende del af 2010, som Tina Fogh Aagaard ønskede indføjnet til ledelsepåtegningen, allerede fremgik flere steder i det foreliggende materiale samt i tidligere materiale underskrevet af den samlede bestyrelse. En sådan særlig fremhævelse ville efter formandens opfattelse skabe usikkerhed og negativt påvirke banken og tilmed aktiekursen.

Tina Fogh Aagaard fastholdt, at hun i et formelt dokument ville have mulighed for at henvise til, hvad hun havde lagt vægt på, nemlig at der fortsat var usikkerhed omkring niveauet for nedskrivningerne i den resterende del af 2010.

Michael Nellemann var overbevist om, at Tina Fogh Aagaards melding ville have stor skadelig effekt, ikke mindst fordi hun tidligere havde underskrevet uden særstandpunkt, og Dan Hansen og John Skaftø fandt supplerende, at fremhævelsen var ødelæggende for de øvriges tilkendegivelse af, at de naturligvis også lægger vægt på den beskrevne usikkerhed.

Steen Hove bemærkede, at formuleringen i ledelsesberetningen om, at de to medlemmers undladelse af at stemme skabte uro om banken, burde revurderes.

Steen Hemmingsen tilføjede, at det bestemt ikke var ønsket at skabe uro, men at han og Steen Hove ikke følte, at man i den forløbne periode har erhvervet tilstrækkelig viden om bankens samlede engagementer til på kvalificeret vis at forholde sig til delårsrapporten og derfor undlader at stemme. Endvidere har der ikke været kontakt til hverken intern eller ekstern revision ej heller på revisionsudvalgsrådet ligesom der fortsat er usikkerhed omkring en række engagementer. Steen Hemmingsen fastslog at der ikke var tale om at udtrykke mistillid til bankens delårsrapport, men at han og Steen Hoves holdning som også tidligere udtrykt er af rent konstaterende karakter.

...

Jesper Reinhardt forespurgte, om der var noget specifikt, som gjorde, at Steen Hove og Steen Hemmingsen ikke ville skrive under på regnskabet. Steen Hove replicerede, at de kun kunne henvise til hvad de havde sagt og at der intet var konkret.

Kent Madsen fandt det ganske usædvanligt og bekymrende, når kompetente bestyrelsesmedlemmer ikke ville forholde sig til delårsrapporten, hvilket givetvis ville blive opfattet som usikkerhed. Vedrørende Tina Fogh Aagaards ønske om ledelsespåtegning bemærkede Kent Madsen, at det jo allerede stod i teksten.

Tina Fogh Aagaard replicerede, at hun naturligvis lyttede til det på mødet anførte, og med henblik på at undgå mere uro var indstillet på at frafalde anmodningen om den omtalte tekst i ledelsespåtegningen. Hun fastholdt, at en forudsætning herfor var, at udsagnet om usikkerhed omkring niveauet for nedskrivninger fremgik eksplicit af OMX-meddelelsen.

Formanden konstaterede, at bestyrelsen tilsluttede sig dette.

Steen Hove konstaterede, at påtegningen for hans og Steen Hemmingsens vedkommende stod fast, men fandt at bemærkningen om, at der skabes uro i banken burde udgå.

...

Formanden fastslog, at efter drøftelse i den øvrige bestyrelse af den omhandlede formulering i delårsrapporten samt formandskabets efterfølgende drøftelse med Steen Hove og Steen Hemmingsen måtte det konstateres, at der ikke kunne opnås enighed om de foreslåede, ændrede formuleringer.

Formanden opsummerede de i bestyrelsen aftalte rettelser til delårsrapporten for 1.-3. kvartal 2010 samt Tina Fogh Aagaards tilføjelse til OMX-meddelelsen, hvilket sidstnævnte hele bestyrelsen tiltrådte.

Steen Hove meddelte formelt, at han og Steen Hemmingsen undlod at stemme, og udbad sig rettelserne gennemført straks, således at bestyrelsen kunne få et rettet eksemplar af delårsrapporten.

Herefter godkendte den øvrige bestyrelse delårsrapporten.”

Amagerbanken afgav herefter sin delårsrapport 1.-3. kvartal 2010 den 27. oktober 2010. I delårsrapportens afsnit om ledelsesberetning anførtes bl.a. følgende:

”De af Finansiell Stabilitet A/S udpegede Steen Hemmingsen og Steen Hove, som blev valgt til Amagerbankens bestyrelse på bankens ekstraordinære generalforsamling den 13. september 2010, har ikke medvirket til udarbejdelse af prospekt af 17. august 2010 med efterfølgende tillæg til prospekt af 3. september og af 12. september 2010 og har undladt at stemme om kapitalforhøjelsens gennemførelse.

De af Finansiell Stabilitet A/S udpegede Steen Hemmingsen og Steen Hove har meddelt, at de ikke i den forløbne periode har erhvervet tilstrækkelig viden om bankens samlede engagementer til på kvalificeret vis at forholde sig til delårsrapporten for 1.-3. kvartal 2010, og de har derfor undladt at stemme om dette punkt.

Den øvrige bestyrelse, bortset fra næstformand Tina Fogh Aagaard, er forundret overfor de 2 bestyrelsesmedlemmers handlemåde, som finder sted, efter at de i ca. 3 måneder har fulgt banken og blandt andet dens kredithåndtering på lige niveau med den øvrige bestyrelse. Ved de to medlemmers undladelse af at stemme skabes der uro om banken. Banken aflægger i øvrigt sin delårsrapport efter bankens hidtidige fulgte principper og gældende regnskabsregler som påset af Finanstilsynet ved tidligere regnskabsaflæggelser, ligesom bankens revisorer har påtegnet årsrapporten for 2009, delårsrapporten for 1. kvartal og 1. halvår 2010 og bankens prospekt af 17. august 2010.”

I kvartalsrapporten kommenterede Amagerbankens ledelse endvidere bemærkningen i Finanstilsynets funktionsundersøgelse om, at ”bankens nedskrivninger vurderes at ligge i den lave ende af det acceptable indenfor regnskabsreglerne, og banken forventes at skulle øge nedskrivningerne på visse engagementer”:

”

- Finanstilsynet konstaterer, at bankens nedskrivninger ligger i den lave ende af det acceptable indenfor regnskabsreglerne, hvorfor bankens høje solvensbehov skal ses i direkte sammenhæng hermed. Såfremt banken valgte at lægge sig i midten eller over middel af det acceptable indenfor regnskabsreglerne, ville bankens individuelle solvensbehov tilsvarende falde, og dermed ville bankens solvensoverdækning – alt andet lige vil – være uændret. Da opgørelsen af nedskrivninger følger bankens praksis gennem mange år og regnskabspraksis, har banken fastholdt sin metode.
- I bankens betalingsrækker arbejder banken med en tidshorisont for udlejede boligejendomme på op til 15 år. De nye boligudlejningsejendomme, som banken har finansieret, er stort set alle færdigbygget indenfor de seneste 4 år, hvorfor banken vurderer, at sådanne ejendomme har et

relativt sikkert og forudsigeligt likviditetsflow over minimum de næste 15 år. Til imødegåelse af tidshorizonten samt det nuværende lave renteniveau, har banken indarbejdet et ikke ubetydeligt værdinedslag ved afhændelsen af aktivet i betalingsrækken, hvilket er udtryk for en reservation af måleusikkerheden ved værdiansættelsen af det enkelte engagement, som beskrevet i note 1 til delårsrapporten. Herigennem har banken søgt siden december 2009 at afdække en sådan eventuel risiko.

- Værdiansættelse af tilsvarende boligudlejningsejendomme i pensionskasser, der ligeledes er tilsynsregulerede sker baseret på en uendelig annuitet, og ikke en 15-årig periode. Værdiansættelse af et 15-årigt forløb anses således af banken for realistisk og indeholdende en vis forsigtighed. Ved strakssalg som følge af tvangssalg af sådanne boligudlejningsejendomme i modstrid med den af banken hidtidige fulgte strategi vurderes værdiansættelsen i det aktuelle marked lavere, hvilket som nævnt er afspejlet i bankens relative høje individuelle solvensbehov.

...

- Banken har en bevidst strategi om, at ejendomsengagementer ikke skal afhændes eller afvikles på bunden af et ejendomsmarked, men at tålmodighed med håndteringen af sådanne engagementer historisk har vist, at banken evner en sådan langsigtet strategi, hvor tilbageførsel af ikke ubetydelige nedskrivninger har kunnet konstateres. Banken ser ikke noget formål i at erklære kunder konkurs, men vurderer som udgangspunkt, at disse er de bedste til at håndtere egne nødlidende engagementer. I håndteringen af sikkerheder herunder fast ejendom, lægger Amagerbanken vægt på
 - at der er etableret lukkede kredsløb omkring de finansierede aktiver og deres likviditet,
 - at der er sikret en professionel administration, og
 - at markedet løbende aftestes for realisation af de pågældende aktiver.

Denne håndteringsform skaber i langt de fleste situationer et resultat for banken og dermed bankens kunder, som er økonomisk langt mere profitabelt end en sædvanlig omkostningstung behandling i konkurs.”

Den 10. november 2010 opsagde direktør Jørgen Brændstrup sin stilling. Senere samme dag afholdt Amagerbanken ekstraordinær generalforsamling bl.a. med henblik på valg af en ny bestyrelse. De hidtidige bestyrelsesmedlemmer N.E. Nielsen, Henrik Zimino, Kent Madsen, Carsten Ehlers, Henrik Håkonsson, Jesper Reinhardt og Michael Nellemann Pedersen udtrådte alle. Der blev herefter valgt en ny bestyrelse med advokat Niels Heering som formand og Tina Fogh Aagaard som næstformand.

I sin redegørelse om bankens forhold havde afgående bestyrelsesformand N.E. Nielsen forinden udtalt bl.a. følgende:

”Inden gennemførelsen af kapitalforhøjelsen og efter et børsprospekt og to tillægsprospekter drøftede bestyrelsen og direktionen på ny den 15. september, om der var væsentlige forhold i eller omkring banken, som ikke var udtrykt i børsprospektet med de to tillæg. I den forbindelse havde vi flere kontakter til både Finanstilsynet og Finansiell Stabilitet A/S uden at få oplyst et eneste eksakt forhold, der talte imod at gennemføre kapitaludvidelsen.

På den baggrund besluttedes det at gennemføre kapitaltilførslen og dermed endeligt at opnå den individuelle statsgaranti for obligationsudstedelser for op til 13,5 mia. kr.

...

[B]ankens direktion og et flertal i bankens bestyrelse er enige om, at den strategi, som banken har lagt – tålmodig men forretningmæssig – er den rigtige vej for banken; og den samme strategi, der gennem andre kriser i bankens og verdens historie har ført banken igennem disse.

...

Mine og mine kollegaers bekymringer er, at der ved en ændring af bankens strategi og abrupte skift i organisationen påføres banken tab og nedskrivninger, helt unødvendigt, som vil påføre aktionærene tab og i sidste ende bringe banken og alle aktionærer, inkl. Karsten Ree i risiko.

SITUATIONEN ER FØLGENDE

Banken har pr. 30. september 2010 en egenkapital	ca. mio. kr.	2.441
Hensættelser og nedskrivninger	-	<u>3.358</u>
Egenkapital og hensættelser	-	<u>5.800</u>
Hybrid kernekapital fra Staten og andre	-	1.203
Ansvarlig lånekapital og kapitalbeviser	-	<u>1.332</u>
Ansvarlig kapital	-	<u>2.535</u>
Egenkapital, hensættelser og ansvarlig kapital i alt	ca. mio. kr.	<u>8.335</u>

Først når denne kapital er tabt er bankens kreditgivere og indskydere i risiko for at tabe penge. Det omfatter også Finansiell Stabilitet A/S. Umiddelbart en ret tryk situation, når banken samtidig årligt tjener et trecifret millionbeløb før nedskrivninger og tab.

Vores bekymring er følgende: Hvis der sker nedskrivninger i størrelsesordenen 1,5 mia. - 1,8 mia. kr. eller mere, som det også fremgik som en risikofaktor i bankens bankprospekt i eftersommeren, ja, så opfylder banken ikke kravene til at drive bank og vil dermed være i risiko for at overgå til Finansiell Stabilitet A/S eller gå konkurs. Aktionærernes risiko er altså en helt anden end Finansiell Stabilitet A/S' og indskydernes risici, og derfor ikke sammenfaldende.

Der skal således ikke ændres på strategien, skabe usikkerhed, vises ny handlekraft eller en særlig form for kontant handling eller tøven, når engagementer skal behandles eller håndteres, og efter den 15. september 2010 er jeg blevet rigtig bekymret som følge af arbejdet i bestyrelsen.

OPFORDRING

Jeg og mine kollegaer opfordrer en ny bestyrelse til nu at skabe ro om banken, at følge bankens hidtidige strategi, ikke ligge under for presset om at vise handlekraft eller dække sig selv af ved at foretage nedskrivninger. Følg konsekvent bankens tålmodige strategi og få glæden ved, at det i denne svage optur, som vi ser, lykkes at få væsentlige dele af bankens nedskrivninger tilbage.”

Den 11. november 2010 meddelte bankens nye bestyrelsesformand Niels Heering bankens bestyrelse, at det var blevet aftalt med Finansiell Stabilitet, at Steen Hove skulle overtage rollen som bankens administrerende direktør, og at Finansiell Stabilitet herefter alene ville have ét bestyrelsesmedlem i banken.

Banken ansatte endvidere Michael Ahm som ny vicedirektør. Michael Ahm havde tidligere deltaget i Finansiell Stabilitets gennemgang af bankens udlån i foråret 2010.

På Amagerbankens bestyrelsesmøde den 15. december 2010 havde bankens nye bestyrelse en foreløbig gennemgang af bankens større engagementer. Gennemgangen skete på baggrund af dels et indledende notat dels et sammendrag af ca. 25 store engagementer. Af bestyrelsesmødereferatet fremgår bl.a. følgende herom:

”Steen Hove præsenterede materialet og fremhævede, at det p.t. ikke var direktionens indstilling til bestyrelsen, men et oplæg til en fælles forståelse af de fleste engagementer.

Michael Ahm tiltrådte mødet. Han redegjorde for grundlaget for og de væsentligste bevægelser i den foreløbige engagementsgennemgang, hvor der indtil videre var gennemgået 23 engagementer på DKK 8,8 mia.

I den foreløbige sagsgennemgang havde udgangspunktet været konservativt i forbindelse med værdiansættelse af sikkerheder i et forsøg på at identificere et restriktivt udfald af det samlede merbehov for hensættelser.

Det er hensigten inden bestyrelsesmødet den 5. januar 2011 at udsende en opdatering af analysen, hvor alle de 60 største engagementer var gennemgået med en markedskonform vurdering af sikkerheder, herunder gennem indhentning af ekspertbistand især i relation til vurdering af ejendomme.

Bestyrelsen gennemgik det fremlagte materiale fra den foreløbige engagementsgennemgang og havde en række afklarende spørgsmål og bemærkninger til de enkelte engagementer. Med enkelte tilføjelser tilsluttede bestyrelsen sig den valgte model, som vurderedes som et godt udgangspunkt.

Steen Hove understregede, at der var tale om foreløbige tal, som skulle behandles nøjere.

Michael Ahm forlod mødet.

Under henvisning til notat af 13. december 2010 vedrørende estimerede afskrivninger indstillede direktionen til bestyrelsens godkendelse, at der på 74 engagementer, hvorpå der pr. 31. oktober 2010 var nedskrevet mere end DKK 1 mio., samlet kunne afskrives i niveauet DKK 2.765 mio. Afskrivningerne vil medføre en reduktion på 84% af bankens akkumulerede individuelle nedskrivninger på DKK 3.283 mio., hvorefter disse med udgangspunkt i 31. oktober 2010 ville andrage DKK 518 mio. Resultatopgørelsen påvirkedes ikke heraf. Bestyrelsen godkendte indstillingen.”

2011

Den 10. januar 2011 orienterede Amagerbanken Finansiell Stabilitet om resultatet af den gennemgang af bankens engagementer, som den nye ledelse havde iværksat efter sin tiltrædelse. Det var bankens foreløbige vurdering, at der skulle nedskrives op til 2,5-3 mia. kr. Banken overvejede imidlertid en beredskabsplan, hvorefter der skulle ske konvertering af statens hybride kernekapital samt kapitaltilførsel fra Danske Bank, Nykredit og Nordea.

Den 19. januar 2011 orienterede bestyrelsesformand Niels Heering Finanstilsynet om beregninger, der tydede på et behov for nye nedskrivninger i størrelsesordenen 3 mia. kr.

Finanstilsynet indledte umiddelbart derefter en dialog med Amagerbankens ledelse om forudsætningerne for de øgede nedskrivninger. I Finanstilsynets § 352-a redegørelse af 24. august 2011 anføres s. 20 følgende herom:

”Denne dialog var væsensforskellig fra Finanstilsynets sædvanlige oplevelser i tilsvarende forløb med andre banker. Her er det typiske forløb, at Finanstilsynet stiller kritiske spørgsmål til boniteten af bankens engagementer, og at bankens ledelse derefter forsvarer lånebogen og værdien af de underliggende sikkerheder.

I dialogen med Amagerbankens nye ledelse stillede Finanstilsynet derimod en række spørgsmål, der blandt andet knyttede sig til, hvorfor ledelsen valgte at se bort fra værdien af forskellige sikkerheder, og hvorfor ledelsen valgte at nedskrive på engagementer, hvor driften synes at være blevet bedre.

Det var Finanstilsynets opfattelse, at den tilgang, som den nye ledelse havde til nedskrivninger, ville flytte niveauet for bankens nedskrivninger fra at ligge i den lave ende af det acceptable inden for regnskabsreglerne til at ligge i den øvre ende af intervallet. Da banken ikke havde tilstrækkelig solvens til de nedskrivninger, som ledelsen havde simuleret, spurgte Finanstilsynet 3. februar sin juridiske rådgiver, Kammeradvokaten, om Finanstilsynet havde en pligt til at agere på den baggrund.

Kammeradvokaten vurderede, at Finanstilsynet ikke pådrog sig et erstatningsansvar ved at undlade at tilsidesætte Amagerbankens nedskrivninger, alene fordi det dermed måtte antages at medføre betydelige tab for bankens nuværende aktionærer og efterstillet kapital. Kammeradvokaten lagde blandt andet til grund, at Finanstilsynet ikke havde grundlag for at tilsidesætte denne vurdering. Finanstilsynets gennemgang pegede således på, at nedskrivningerne lå – om end i den høje ende – inden for regnskabsreglerne, ligesom den nye ledelse havde tilpasset beregningerne, så de bedre afspejlede ledelsens ændrede strategi for engagementerne.”

Der blev herefter i løbet af januar og starten af februar 2011 afholdt en række møder med blandt andet Økonomi- og Erhvervsministeriet og fællesmøder med deltagelse af Amagerbanken, Danske Bank, Nykredit og Nordea, hvor der blev drøftet forskellige scenarier for Amagerbanken. Møderne resulterede i, at der ikke kunne findes en løsning på bankens kapitalproblemer.

Fredag den 4. februar 2011 meddelte Amagerbankens ledelse ved Niels Heering og Steen Hove Finanstilsynet, at der var behov for yderligere nedskrivninger på i alt 3.144 mio. kr. Dette indebar, at banken ikke længere opfyldte kapitalkravet og var nødlidende. Banken kunne således ikke uden en styrkelse af kapitalgrundlaget opfylde solvensbehovet.

Samtidig hermed indsendte Amagerbankens eksterne revisorer en erklæring, hvori de bl.a. anførte, at de ikke havde fundet grundlag for at anlægge en væsentlig anden vurdering af nedskrivningsbehovet end bankens ledelse. Også revisorerne fandt, at nedskrivningerne medførte, at bankens egenkapital måtte anses for tabt, og at banken dermed ikke opfyldte kapitalkravene i lov om finansiel virksomhed. Revisionen anførte videre, at nedskrivningerne primært hidrørte fra dels en nyligt indtruffet negativ udvikling i en række engagementer, dels en væsentlig ændring i planer og intentioner for en række engagementer, herunder en kortere tidshorisont for afvikling af engagementerne og de stillede sikkerheder.

Finanstilsynet fandt ikke grundlag for at tilsidesætte ledelsens og revisorerne vurdering af, at Amagerbanken ikke levede op til solvenskravet. Tilsynet gav på den baggrund samme dag Amagerbanken en frist til søndag den 6. februar 2011 til at opfylde solvenskravet. I den forbindelse bemærkede tilsynet bl.a. følgende om udviklingen i bankens situation siden tilsynets gennemgang af banken i det senere forår 2010:

”På baggrund af de foreliggende oplysninger er det Finanstilsynets vurdering, at der er sket en negativ udvikling i porteføljen, som resulterer i en merrisiko på 1,7 mia. kr. De 1,7 mia. kr. kan overordnet set forklares med forværringer i bonitetsvurderingerne af kunderne, udvidelse af nødlidende engagementer samt en nedvurdering af sikkerhederne.

Det overordnede billede er således, at forklaringen på de 1,7 mia. kr. i høj grad skal findes i forværringer siden inspektionen i april/maj 2010:

- Der er en række engagementer, hvor der er sket en forværring i risikobilledet siden inspektionen, herunder risikoen på engagementer inden for vindmøllesektoren som følge af konkurs og som følge udhulning af egenkapitalen som følge af fortsatte underskud. Den svage udvikling i byggebranchen har betydet tab af egenkapitalen for virksomheder, der lejer og leaser materiel ud til denne og reduktion af leasingaktivernes værdi.
- Også inden for transport- og ejendomsbranchen er der engagementer, hvor risikoen må siges at være steget blandt andet som følge af konkurs blandt debitorerne samt fald i værdien af børsnoterede ejendomsobligationer.
- Udlånet til en række svage kunder er steget, hvilket i visse tilfælde kan tilskrives løbende inddækning af manglende likviditet samt egentlige nye bevillinger uden tilsvarende nye sikkerheder.
- Der er for en række engagementer sket et fald i de stillede sikkerheder som følge af en yderligere negativ udvikling i f.eks. børsnoterede værdipapirer.
- Den schweiziske franc er steget i forhold til kronen, hvilket har medført betydelige mernedskrivninger i de nedskrivningsengagementer, der var finansieret heri. Dette kan forklare forværringen siden Finanstilsynets inspektion i april/maj 2010, men er ikke medvirkende til forøgelsen af nedskrivningerne pr. ultimo året 2010, idet disse i væsentligt omfang var indregnet i halvårsrapporten 2010.

Finanstilsynet har endvidere konstateret, at den tidligere ledelse i flere tilfælde efter tilsynets inspektion har sænket risikovurderingen af større engagementer i forbindelsen med afslutningen af 3. kvartal. En række nødlidende ejendomme er endvidere af den tidligere ledelse placeret i et investeringsselskab, der må vurderes at have fået en for lav solvensreservation.

En del af forklaringen skal dog også findes i, at banken nu anlægger en anden strategi for afviklingen af engagementerne. Banken ønsker i en række tilfælde ikke længere at finansiere færdiggørelse af projekter, ligesom banken i nogle få tilfælde vurderer, at 2. prioritetspanter er værdiløse, idet banken ikke vil forsvare panterne. En sådan strategi er med til at sikre at banken ikke påtager sig nye og likviditetskrævende risici, men indebærer på helt kort sigt lavere sikkerhedsværdier.

Finanstilsynet vurderer, at årsagen til nedskrivningernes størrelse – ud over den direkte effekt fra forværringerne – også skal findes i en mere indirekte effekt. Når kvaliteten af et i forvejen svagt engagement falder, således at det bliver et nedskrivningsengagement, sker der således også en overflytning af midler, der tidligere var afsat som solvensbehovsreservationer til nedskrivninger. Herudover har bankens nye ledelse ændret bankens regnskabsmæssige skøn, for så vidt angår nedskrivninger, således at banken nu har en mere forsigtig tilgang sammenlignet med tidligere, hvor nedskrivningerne lå i den lave ende af det acceptable. Banken har valgt en kortere afvikling af nedskrivningsengagementerne i forhold til tidligere med henvisning til, at de derved kommer i overensstemmelse med sædvanlig praksis i sektoren. Det indebærer større vægt på, hvad aktivernes kortsigtede realisationsværdi, og mindre vægt på den fremtidige udvikling i låntagers betalingsevne. En hurtigere afvikling kan dog samtidig mindske risikoen og dermed beskytte banken mod yderligere tab.

Disse forhold medfører samlet, at risici, der tidligere var afdækket i solvensbehovet, nu nedskrives. Det svarer til ca. 0,9 mia. kr. af nedskrivningerne på den i april/maj 2010 undersøgte del af engagementerne.”

Da der ikke kunne skaffes den fornødne kapital inden Finanstilsynets frist, indgik Amagerbanken aftale med Finansiell Stabilitet om overdragelse af aktiviteter til et pengeinstitut ejet af Finansiell Stabilitet.

Den 7. februar 2011 blev Amagerbanken erklæret konkurs på bestyrelsens begæring.

Finanstilsynet har efterfølgende i sin § 352 a-redegørelse vurderet, at mellem 1,6 og 2,0 mia. kr. – og dermed over halvdelen – af mernedskrivningerne skyldtes forværringer i porteføljen i form af forøgelse af udlån til dårlige debitorer, forringelse af boniteten af debitorerne og fald i værdien af sikkerheder siden gennemførelsen af finanstilsynets funktionsundersøgelse i det senere forår 2010. De resterende mernedskrivninger på 1,1-1,5 mia. kr. skyldtes den nye ledelses ændrede regnskabsmæssige skøn vedrørende nedskrivninger og strategi for engagementerne, jf. redegørelsens s. 6f, 21, 146f og 165.

I redegørelsen anføres endvidere s. 22, at en væsentlig del af nedskrivningerne, svarende til 1,25 mia. kr., blev foretaget på engagementer uden for ejendomssektoren, og at det er Fi-

nanstilsynets vurdering, at disse nedskrivninger i høj grad er et resultat af forværringer. Heroverfor er nedskrivninger på den ejendomsrelaterede del af porteføljen i større omfang et resultat af, at risici, der tidligere blev reserveret i solvensbehovet, blev nedskrevet. Tilsynet bemærker herefter følgende (s. 22 og 26):

”Banken kunne pga. solvensreservationerne tåle at nedskrive i alt 2,4 mia. kr., hvis 75 pct. af nedskrivningerne var på engagementer, hvor der var solvensreservationer. Derimod kunne banken alene tåle forværringer af låneporteføljen, der modsvarede en forøgelse af risikoen på 1,4 mia. kr. Hvis disse forværringer skulle nedskrives fuldt ud, ville dette endvidere fordrer en konvertering af den statslige hybride kernekapital til aktier.

Det er derfor også vurderingen, at de 1,85 mia. kr. i nedskrivninger (ud af de i alt 3,1 mia. kr. nedskrivninger), der var på ejendoms- og pantebrevsengagementer isoleret set ikke ville have bragt banken under solvenskravet, idet der netop var betydelige solvensreservationer på disse. Overlevelsen ville dog fordrer en konvertering af den hybride kernekapital til aktier.

...

Finanstilsynet har ved engagementsgennemgangen også kunnet konstatere, at den tidligere ledelse i en række tilfælde har givet Finanstilsynet vildledende oplysninger eller ikke har overholdt Finanstilsynets instrukser. ... Finanstilsynet har endvidere konstateret, at den tidligere ledelse i flere tilfælde efter tilsynets inspektion har reduceret nedskrivningerne eller solvensbehovsreservationerne på større engagementer i forbindelse med afslutningen af 3. kvartal 2010.

...

De samlede mernedskrivninger i 4. kvartal 2010 på engagementer, hvor den tidligere ledelse har givet misvisende oplysninger eller ikke har fulgt Finanstilsynets anvisninger, beløber sig til mellem 300-350 mio. kr.”

I redegørelsen anfører Finanstilsynet endvidere s. 141ff mere generelt følgende om en bankledelses nedskrivningspolitik og det dermed forbundne skøn:

”9.3.1. Ledelsens vurdering af nedskrivningsbehov

Hvis ledelsen i et pengeinstitut vurderer, at der er objektiv indikation for værdiforringelse, skal ledelsen vurdere nedskrivningsbehovet. Objektiv indikation for værdiforringelse (OIV) vil være indtruffet i tilfælde af en eller flere af nedenstående begivenheder:

- Låntager er i betydelige økonomiske vanskeligheder.
- Låntagers kontraktbrud, eksempelvis i form af manglende overholdelse af betalingspligt for afdrag og renter.
- Virksomheden har ydet låntager lempelser i vilkårene, som ikke ville have været overvejet, hvis det ikke var på grund af låntagers økonomiske vanskeligheder.

- Det er sandsynligt, at låntager vil gå konkurs eller bliver underlagt an den økonomisk rekonstruktion.

Konstatering af OIV beror på en vurdering, som instituttets ledelse skal foretage. Der kan være vanskelige grænsetilfælde.

Når ledelsen skal vurdere, hvor store nedskrivningerne skal være, opstilles en betalingsrække over, hvad pengeinstituttet forventer at modtage af midler fra låntager over den kommende årrække. Da der er tale om en situation, hvor låntager har betydelige økonomiske problemer, vil der ofte være tale om en vurdering behæftet med væsentlig usikkerhed.

...

9.3.2. Usikkerhed ved regnskabsmæssige skøn

I nogle tilfælde kan de observerede data, der kræves for at foretage et skøn over den beløbsmæssige størrelse af et tab ved værdiforringelse af et finansielt aktiv, være begrænsede eller ophørt med at være fuldt ud relevante under de aktuelle forhold. Dette kan eksempelvis være tilfældet, hvis en låntager er i økonomiske vanskeligheder, og der kun findes en begrænset mængde tidligere erfaringer med lignende låntagere. I sådanne tilfælde skal virksomheden anvende sine velunderbyggede vurderinger, når der foretages skøn over den beløbsmæssige størrelse af tab ved værdiforringelse. Det er i relation til ovennævnte regler i regnskabsstandardens pointeret, at anvendelse af rimelige skøn er en vigtig del af udarbejdelsen af årsregnskaber, og at det ikke påvirker disses pålidelighed.

Det er således vigtigt at holde sig for øje, at nedskrivninger på udlån kan være meget skønsmæssigt baseret. Et regnskabsmæssigt skøn er en tilnærmet værdi af en post som følge af mangel på en præcis målemetode.

...

Det forhold, at nedskrivninger på udlån er baseret på et regnskabsmæssigt skøn, betyder, at målingen af udlån ikke er entydig eller eksakt, men er ledelsens rimelige og velunderbyggede skøn baseret på vurdering af værdien af sikkerheder og låntagers betalingsevne i en situation, hvor denne har betydelige økonomiske vanskeligheder. Dette medfører, at der ikke altid er et entydigt facit for, hvor store nedskrivningerne skal være i en given situation. Et rimeligt og velunderbygget skøn er karakteriseret ved, at ledelsen vurderer, at det er det mest sandsynlige udfald af en given situation. En sådan vurdering kan være, at det er mest sandsynligt, at låntageren fortsætter med at afdrage på lånet i en given periode, at det er mest sandsynligt, at den stillede sikkerhed kan realiseres til en given værdi på et givent tidspunkt etc. Dette indebærer, at en marginal forværring, der medfører, at et tidligere opstillet scenarium ikke længere er det mest sandsynlige udfald, i nogle tilfælde kan få endog meget store konsekvenser for nedskrivningerne. Regnskabsmæssige skøn over udlån kan således være volatile.

Da både vurderingen af en nødlidende låntagers betalingsevne og vurderingen af værdien af sikkerheder kan være behæftet med betydelig usikkerhed, kan to

forskellige ledelsers vurderinger af, hvor meget der skal nedskrives på den samme portefølje af udlån, være markant forskellige.

9.3.3. Opgørelse af nedskrivninger i engagementer med sikkerheder

...

Det er således en opgave for revisorer og tilsyn at vurdere, om de skøn og vurderinger, som instituttets ledelse har foretaget i forbindelse med udarbejdelse af finansiell information, er i overensstemmelse med reglerne. Tilsynet har imidlertid ikke hjemmel til at vurdere hensigtsmæssigheden af skøn, der ligger inden for grænserne af reglerne, og kan således ikke ændre ledelsens skøn, når skønnet ligger inden for de intervaller, som reglerne tillader.

Såfremt revisorer eller tilsynsmyndigheder vil tilsidesætte ledelsens skøn i forbindelse med nedskrivningsberegninger, skal de således kunne sandsynliggøre, at de forudsætninger, som ledelsen har benyttet i sin vurdering af nedskrivningsbehovet, ikke er rimelige og velunderbyggede.

...

9.4.1. Udviklingen i Amagerbankens risici siden Finanstilsynets undersøgelse i april/maj 2010

...

Opgørelse af nedskrivninger er et regnskabsmæssigt skøn behæftet med en betydelig usikkerhed med hensyn til vurdering af låntagers betalingsevne, opgørelse af værdi af sikkerheder mv. Da der ved opgørelsen af det individuelle solvensbehov ikke er behov for at foretage reservationer til tab, der allerede regnskabsmæssigt er konstateret, og hvor udlånene er nedskrevet med det skønnede tab, vil der afhængigt af skønnet over nedskrivninger og dermed størrelsen af disse være forskelle med hensyn til, hvor store reservationer i solvensbehovet der skal foretages.”

Herudover anføres i § 352-a redegørelsen (s. 106f og 109f) bl.a. følgende om forholdet mellem Finansiell Stabilitets nedskrivningsvurderinger og de nedskrivninger, der blev foretaget af Amagerbankens nye ledelse efter ledelsesskiftet i efteråret 2010:

”7.4.1. Finansiell Stabilitets nedre skøn for nedskrivninger

...

At Finansiell Stabilitets skøn for nedskrivninger var ganske forsigtigt, understreges af, at hvis Finansiell Stabilitets nedre skøn for nedskrivninger sammenlignes med de nedskrivninger, som Amagerbankens nye ledelse foretog i februar 2011, kan det konstateres, at i størrelsesordenen ½ mia. kr. af det af Finansiell Stabilitet vurderede nedre skøn for nedskrivninger ikke blev realiseret på de engagementer, som de var afsat til. Hvis der tages hensyn til, at der efter

april/maj 2010 er sket engagementsforøgelse og forværringer, der ikke kunne forudses, er omfanget af ikke-realiserede nedskrivninger større.

Da Finanstilsynets solvensreservationer var på niveau med det nedre skøn, var der dermed også en del af disse, der ikke blev realiseret. Det er ikke så overraskende, da disse skal være forsigtige.

Den forsigtige tilgang kan også illustreres ved at analysere behandlingen af fire store ejendomsengagementer med en samlet eksponering på 2 mia. kr., hvor den tidligere ledelse i banken anvendte forholdsvis lange betalingsrækker ved opgørelsen af nedskrivningerne. Finanstilsynet finder ikke, at så lange betalingsrækker er markedsstandard, men omvendt ligger inden for regnskabsstandarderne. Her vurderede Finansiell Stabilitet, at der skulle nedskrives ud fra en helt kortsigtet realisation af engagementerne, mens den nye ledelse valgte, hvad man selv betegnede som en sektorkonform tilgang, hvor der opstilledes en 4-årig horisont for afvikling af engagementet.

Denne forskel medfører alene, at Finansiell Stabilitets skøn for nedskrivninger var over 350 mio. kr. højere end det skøn, den nye ledelse i Amagerbanken anlagde i februar 2011. Det skal i den forbindelse bemærkes, at de omtalte ejendomme i vidt omfang var lejet ud og således genererede et ikke ubetydeligt likviditetsafkast, hvilket kombineret med den lave rente var årsagen til, at de lange betalingsrækker gav lavere nedskrivninger end korte betalingsrækker. Den tidligere ledelses tilgang på disse engagementer var medvirkende til at Finanstilsynet i den offentliggjorte inspektionsredegørelse påpegede, at bankens nedskrivninger lå i bunden af det acceptable indenfor regnskabsreglerne og var meget følsomme overfor renteændringer.

Tabel 7.1. Nedskrivninger på de 4 store ejendomsengagementer, hvor der blev anvendt lange betalingsrækker, mio. kr.

	Gammel ledelse	Finansiell Stabilitet	Ny ledelse
Længde af betalingsrækker (år)	14	0	4
Nedskrivninger	73	760-816	397

Anm.: Skønnene er lavet på forskellige tidspunkter, men den afgørende forskel er betalingsrækkens længde.

...

7.4.2. Finansiell stabilitets øvre skøn for nedskrivninger

...

Hvis Finansiell Stabilitets øvre skøn for nedskrivninger sammenlignes med de nedskrivninger, som Amagerbankens nye ledelse foretog i februar 2011, kan det konstateres, at ca. 850 mio. kr. - 1 mia. kr. af det af Finansiell Stabilitet vurderede øvre skøn for nedskrivninger ikke blev realiseret på de engagementer, som de var afsat til. Det skal bemærkes, at der ved en sådan opgørelse ikke tages højde for, at der efterfølgende er engagementsforøgelse og forværringer, der ikke kunne forudses, men som alligevel bidrager til, at nedskrivningerne realiseres. I stedet kom der andre nedskrivninger til, som afspejlede forværrin-

ger af porteføljen siden april/maj 2010, som ikke indgik i Finansiell Stabilitets øvre skøn.

Der er således ca. 1 mia. kr. af de konkrete nedskrivninger fra den nye ledelse på enkeltengagementer i 4. kvartal 2010 i den af Finansiell Stabilitet gennemgående portefølje, som ikke var omfattet af Finansiell Stabilitets øvre skøn over nedskrivninger” (uddybende noter udeladt i citatet).

Endelig anføres i § 352-a redegørelsen (s. 110f) bl.a. følgende om forholdet mellem på den ene side Finansiell Stabilitets vurderinger af bankens nedskrivningsbehov og på den anden side bankens finansielle styrke:

”7.4.3. Finansiell Stabilitets vurderinger set i forhold til bankens finansielle styrke

...

Hvis det antages, at der var nedskrivninger – svarende til Finansiell Stabilitets øvre skøn for nedskrivninger – for 2,5 mia. kr., ville aktiekapitalen selv efter en kapitaltilførsel på 750 mio. kr. have været tabt. Banken havde således den 28. juni 2010, altså på det tidspunkt, hvor Finansiell Stabilitet og Amagerbanken indgik aftale, og dermed også inden aktieemissionen, en egenkapital opgjort efter Finanstilsynets regelsæt på 1.461 mio. kr., hvis egenkapitalen pr. 30. marts 2010 korrigeres for det offentliggjorte tab på 300 mio. kr. Hvis Amagerbanken fra dette udgangspunkt var blevet tilført 750 mio. kr. i aktiekapital, men kort efter havde måttet gennemføre nedskrivninger på 2,5 mia. kr., ville egenkapitalen efter fradrag mv. være - 290 mio. kr. Aktiekapitalen ville således være tabt. Hvis nedskrivningerne havde svaret til Finansiell Stabilitets gennemsnitlige skøn på ca. 2,1 mia. kr., ville der have været en begrænset egenkapital tilbage.

En forudsætning for, at banken i givet fald kunne fortsætte, ville i begge tilfælde være en konvertering af den statslige hybride kernekapital til aktiekapital. Efter en sådan konvertering kunne banken efter inspektionen i april 2010 tåle at tabe i størrelsesorden 925 - 1.925 mio. kr. Tabkapaciteten lå i den høje ende af det nævnte interval, hvis tabene og risiciene var centreret om de engagementer, som på daværende tidspunkt var identificerede som meget svage, og som allerede var afdækket ved reservationer i solvensbehovet. Omvendt ville tabkapaciteten ligge i den lave ende af det nævnte interval, hvis tabene/nedskrivningerne ramte den del af engagementsmassen, hvor der ikke var foretaget en særlig risikoafdækning med kapital i solvensbehovet. Amagerbankens tabkapacitet blev dog hurtigt udhulet, idet banken – da den annoncerede aftalen med Finansiell Stabilitet – samtidig meddelte, at den havde haft nedskrivninger i niveauet 300 mio. kr. i 2. kvartal 2010 som følge af kunders valutaeksponeringer.

Hvis de 300 mio. kr. fraregnes, var bankens tabkapacitet 625 mio. kr. - 1.625 mio. kr. En kapitaltilførsel på 750 mio. kr. ville øge tabkapaciteten til 1.375 mio. kr. - 2.375 mio. kr., hvilket alene lige var tilstrækkeligt til at absorbere et

tab på 2.373 mio. kr., svarende til Finansiell Stabilitets øvre skøn for nedskrivninger på 2,5 mia. kr. fratrukket de indregnede nedskrivninger på 127 mio. kr.

Hvis der kom nedskrivninger på 2 mia. kr., svarende til Finansiell Stabilitets gennemsnitlige skøn for nedskrivninger på 2,1 mia. kr. fraregnet indregnede nedskrivninger på 127 mio. kr., ville banken have en solvens på 10,8 %. Hvorvidt denne solvensprocent ville være tilstrækkelig til, at banken ved garantiens udløb kunne finansiere sig på egen hånd, ville blandt andet afhænge af, hvad solvensbehovet i den givne situation ville være, herunder ikke mindst om banken fremover blev ramt af nye forværringer af sin udlånsportefølje.”

Den 10. marts 2011 afgav Finansiell Stabilitet en foreløbig redegørelse til Rigsrevisionen om Finansiell Stabilitets behandling af Amagerbankens ansøgning om individuel statsgaranti, hvori der bl.a. anføres følgende (s. 4f):

”Finansiell Stabilitet udarbejdede i oktober 2009 interne retningslinjer for, hvornår det skulle overvejes at stille særlige/individuelle vilkår. Retningslinjerne kan anses som udgangspunkt for det skøn, Finansiell Stabilitet skulle foretage af, om det var forsvarligt at udstede en statsgaranti.

Retningslinjerne tog udgangspunkt i det ansøgende instituts solvensoverdækning og det ansøgte garantitilsagns andel af instituttets usikrede ikke-efterstillede gæld. Herudover kunne andre kvalitative forhold – herunder koncernforhold – medføre, at der blev stillet særlige vilkår. Finansiell Stabilitet kontrollerede løbende, at de konkrete bevillinger af garantitilsagn dels var i overensstemmelse med de interne retningslinjer dels ikke kunne anses for en tilside-sættelse af forbuddet mod at sætte skøn under regel.

Efter retningslinjerne anvendtes følgende vejledende grænser ved vurdering af, om der skulle stilles særlige vilkår:

Tabel 1: Vejledende grænser

	Realkreditinstitutter	Gruppe 1 pengeinstitutter	Gruppe 2 pengeinstitutter	Gruppe 3-4 pengeinstitutter
Minimal solvensoverdækning efter indskud af statslig hybrid kernekapital	33%	33%	33%	33%
Maksimal andel af garantitilsagn ift. instituttets usikrede, ikke-efterstillede gæld	Fastsættes individuelt – beregnet i forhold til instituttets samlede balance	Fastsættes individuelt – men op til 25%	25%	33%

...

Udgangspunktet med, at institutter, der fik bevilliget individuel statsgaranti, skulle have en solvensoverdækning på 33 %, skal ses i lyset af, at de individuelle statsgarantier kunne have en tidshorizont på op til 3 år. Solvensoverdæk-

ningen skulle således tage højde for denne tidshorizont i forhold til den kortere tidshorizont, Finanstilsynet anlægger ved sin vurdering af solvensbehovet.”

I den foreløbige redegørelse anførtes endvidere bl.a. følgende om, hvorfor Finansiell Stabilitet valgte at stille som vilkår for garantien til Amagerbanken, at denne forhøjede sin basiskapital svarende til en solvensdækning på omkring 50 %, og endvidere krævede ændringer i bankens ledelsesstruktur og sikrede sig en vetoet over visse større beslutninger (s. 9):

”Fastsættelse af kravet til solvensoverdækningen, jf. vilkår 2, skal ses i lyset af, at Finansiell Stabilitet i forhold til andre institutter, der vurderedes at have en høj risiko, havde anvendt samme grænse. Mens udgangspunktet med en solvensoverdækning på 33 % således skulle tage højde for tidshorizonten på 3 år, jf. ovenfor, skulle det forhøjede krav om 50 % sammen med øvrige vilkår imødekomme den forøgede risiko.

Finansiell Stabilitet har i sin øvrige administration ikke stillet vilkår om ændringer i direktionens struktur og -sammensætning eller indflydelse i form af vetoet for bestyrelsesmedlemmer, der repræsenterede Finansiell Stabilitet, jf. vilkår 3 og 4. Vilkårene skulle ses i lyset af, at Finansiell Stabilitet ikke havde den fornødne tillid til den strategi, som den daværende ledelse opererede efter.

Vilkårene til Amagerbanken er således de skrappeste, Finansiell Stabilitet har stillet og i øvrigt fastsat på baggrund af Finansiell Stabilitets praksis for behandling af øvrige ansøgninger om Individuel statsgaranti.”

Rigsrevisionen afgav sin redegørelse den 26. oktober 2011. I redegørelsen anføres bl.a. følgende (redegørelsens s. 2, 3, 6, 16f, 17f og 22f):

”Finansiell Stabilitet og Finanstilsynet havde en væsentlig forskellig vurdering af behovet for reservationer til afdækning af bankens risici. Det efterfølgende forløb i Amagerbanken har vist, at det samlede merbehov for reservationer var større, end både Finansiell Stabilitet og Finanstilsynet vurderede.

...

Resultatet af Finanstilsynets undersøgelse i maj 2010 var, at Amagerbanken opfyldte lovens solvenskrav, efter at banken havde foretaget yderligere reservationer. Rigsrevisionen finder, at det med Finanstilsynets vurdering blev godtgjort, at Amagerbanken opfyldte lovens solvenskrav på dette tidspunkt.

Finanstilsynets undersøgelse afdækkede imidlertid kun delvist Amagerbankens økonomiske tilstand. Amagerbankens udbredte anvendelse af særligt risikable forretningsmetoder medførte, at banken skubbede problemerne foran sig, hvilket Finansiell Stabilitet tillagde stor betydning i sin gennemgang af bankens engagementer.

...

Finansiell Stabilitets tildeling af individuel statsgaranti til Amagerbanken

Finansiel Stabilitet tildelte den individuelle statsgaranti til Amagerbanken på et forsvarligt grundlag. De væsentlige bekymringer, som Finansiell Stabilitet havde om Amagerbankens økonomiske tilstand, skulle afdækkes ved, at Finansiell Stabilitet fastsatte særlige vilkår som betingelse for, at banken kunne opnå en garanti. Finansiell Stabilitet opstillede på den baggrund en række særlige vilkår, som sikrede, at tildelingen kunne anses for forsvarlig. De særlige vilkår handlede bl.a. om et krav om kapitaltilførsel på 750 mio. kr. Finansiell Stabilitet kunne have fastsat et højere kapitalkrav, men fandt ikke tilstrækkeligt grundlag herfor. Derudover stillede Finansiell Stabilitet krav om ændringer i Amagerbankens ledelse. Rigsrevisionen finder, at der med de særlige vilkår – på tidspunktet for tildelingen af den individuelle statsgaranti – var fundet en forsvarlig løsning.

...

Amagerbankens nye ledelses afdækning af bankens risici

Det er Rigsrevisionens vurdering, at Amagerbankens nye ledelse tog udgangspunkt i en normaliseret kreditpolitik og nedskrivningspraksis, da den nye ledelse afdækkede bankens risici i januar 2011. Den nye ledelse gjorde op med de særligt risikable forretningsmetoder og baserede Amagerbankens kreditpolitik på mere markedskonforme principper. Amagerbankens kreditpolitik var herefter i overensstemmelse med bankens skriftlige politik på området. Rigsrevisionen konstaterer, at den nye ledelse herefter nedskrev yderligere 2,2 mia. kr. på de 35 engagementer. Der er i 1. halvår 2011 nedskrevet yderligere ca. 1,2 mia. kr. på de 35 engagementer.

...

C. Finansiell Stabilitets og Finanstilsynets vurderinger af økonomiske og forretningsmæssige risici i Amagerbanken i foråret 2010

42. Rigsrevisionens undersøgelse af Finansiell Stabilitets og Finanstilsynets vurderinger af økonomiske og forretningsmæssige risici i Amagerbanken i foråret 2010 har vist følgende:

- Såvel Finansiell Stabilitet som Finanstilsynet havde ved deres gennemgang af de 35 engagementer fokus på økonomiske risici. Der var dog væsentlig forskel på Finansiell Stabilitets og Finanstilsynets vurderinger af merbehovet for reservationer i de 35 engagementer.
- De 2 institutioner observerede desuden en række forretningsmæssige risici i den måde, Amagerbanken håndterede hovedparten af de 35 engagementer på. Finansiell Stabilitet tillagde disse forretningsmetoder betydning i sin samlede vurdering af Amagerbankens generelle økonomiske tilstand. Finanstilsynet identificerede det samme omfang af de forskellige risikable forretningsmetoder. Finanstilsynet vurderede, at tilsynet ikke i alle tilfælde kunne tilsidesætte Amagerbankens skøn over nedskrivningernes størrelse. Rigsrevisionen finder imidlertid, at Finanstilsynet burde have været endnu mere opmærksom på særligt risikable

forretningsmetoder, som Amagerbanken i betydeligt omfang var præget af.

- Finanstilsynet har oplyst, at regnskabsreglerne giver tilsynet begrænsede muligheder for at tilsidesætte ledelsens vurderinger af nedskrivningsbehovet. Rigsrevisionen finder, at det bør overvejes, hvordan det sikres, at særligt risikable forretningsmetoder i større grad kan tilsidesættes i forbindelse med Finanstilsynets undersøgelser.
- Finanstilsynet burde have gennemgået en større del af Amagerbankens engagementer givet den særlige situation, hvor tilsynets vurdering indgik i Finansiell Stabilitets behandling af bankens ansøgning om en individuel statsgaranti på 13,5 mia. kr.
- Det er Rigsrevisionens vurdering, at Amagerbankens udbredte anvendelse af de risikable forretningsmetoder medførte, at banken i betydeligt omfang skubbede problemerne foran sig og dermed ikke løste problemerne i engagementerne.

...

47. Tabel 1 viser en oversigt over Finansiell Stabilitets og Finanstilsynets vurderinger af merbehovet for reservationer i form af nedskrivninger og solvensreservationer på de 35 engagementer ved deres gennemgange i foråret 2010.

Tabel 1. Finansiell Stabilitets og Finanstilsynets vurderinger af merbehovet for nedskrivninger og solvensreservationer på Amagerbankens 35 største engagementer i april-maj 2010

	Mia. kr.
Finansiell Stabilitet (april 2010)	0,9-1,5
<u>Finanstilsynet (maj 2010)</u>	<u>0,4</u>
Forskel mellem Finansiell Stabilitets og Finanstilsynets vurderinger	0,5-1,1

Tabel 1 viser, at der er forskel på Finansiell Stabilitets og Finanstilsynets vurderinger af merbehovet for reservationer i de 35 engagementer på mellem 0,5 mia. kr. og 1,1 mia. kr. fordelt på øgede nedskrivninger og solvensreservationer.

Finanstilsynet vurderede, at der var behov for yderligere nedskrivninger på 127 mio. kr. og yderligere solvensreservationer på 255 mio. kr., dvs. i alt knap 0,4 mia. kr.

48. Finansiell Stabilitet vurderede efter gennemgangen af de 35 engagementer, at der var behov for yderligere nedskrivninger på mellem 1,7 mia. kr. og 2,5 mia. kr. med vægt på den øvre vurdering. Finansiell Stabilitet fandt, at Amagerbanken havde et behov for en samlet solvensreservation på min. 0,3 mia. kr. Selskabet fordelte ikke solvensbehovet på de enkelte engagementer.

Finanstilsynet godtgjorde over for Finansiell Stabilitet, at en del af Finansiell Stabilitets nedskrivninger allerede var dækket af Amagerbankens solvensreservationer. Det accepterede Finansiell Stabilitet efterfølgende. På den baggrund vurderede Finansiell Stabilitet, at med øgede nedskrivninger kunne Amagerban-

kens solvensreservationer delvist nedbringes, så Finansiell Stabilitets vurdering af merbehovet for reservationer udgjorde mellem 0,9 mia. kr. og 1,5 mia. kr.

49. Der skal tages en række forbehold i en sådan sammenligning af de 2 institutioners vurderinger af merbehovet for reservationer.

Finanstilsynet har for det første peget på, at hvis der tages udgangspunkt i Finansiell Stabilitets nedre skøn for yderligere nedskrivninger på ca. 1,7 mia. kr., var ca. 1,1 mia. kr. af disse dækket af Amagerbankens solvensreservationer. Det indgik i Finanstilsynets egen vurdering, og Finansiell Stabilitet accepterede dette. Når Finanstilsynets yderligere reservationer på ca. 0,4 mia. kr. medregnes, udgør forskellen kun ca. 0,2 mia. kr. I forhold til Finansiell Stabilitets øvre skøn på ca. 2,5 mia. kr. var ca. 1,3 mia. kr. dækket af Amagerbankens solvensreservationer på de pågældende engagementer. Når Finanstilsynets yderligere reservationer på ca. 0,4 mia. kr. medregnes, udgør forskellen ca. 0,8 mia. kr. Finansiell Stabilitets solvensreservationer på min. 0,3 mia. kr. øger disse forskelle.

Finanstilsynet har for det andet peget på, at Finansiell Stabilitet ikke i samme omfang tog højde for de reservationer, som Amagerbanken havde foretaget i løbet af 1. kvartal 2010. Finanstilsynet skønner, at Amagerbankens afdækning for de 35 engagementer i denne periode udgjorde mindst 60 mio. kr. Finansiell Stabilitet har præciseret, at materialet, der lå til grund for gennemgangen af de 35 engagementer, primært bestod af opgørelser fra den 31. december 2009 suppleret med yderligere oplysninger i løbet af 1. kvartal 2010. Det materiale, som ligger til grund for de 2 institutioners gennemgange, er således ikke i alle tilfælde opgjort på samme datoer.

Med disse forbehold finder Rigsrevisionen, at en rimelig sammenligning af de 2 institutioners vurderinger indebærer en forskel på de nævnte mellem 0,5 mia. kr. og 1,1 mia. kr.

Forretningsmæssige risici

50. Finansiell Stabilitet og Finanstilsynet observerede i hovedparten af de 35 engagementer en række forretningsmæssige risici (risikable forretningsmetoder) i den måde, Amagerbanken håndterede engagementerne på. Ifølge Finansiell Stabilitet udgjorde disse en risiko for Amagerbankens overlevelse.

...

58. Det var Finanstilsynets vurdering, at med de nye nedskrivninger og solvensreservationer i april 2010 var Amagerbankens mest sandsynlige tab reserveret i solvensbehovet, men at der ikke var sikkerhed for, at banken ville opfylde solvensbehovet på længere sigt.

Finanstilsynet finder, at forskellen på Finansiell Stabilitets og Finanstilsynets vurderinger af merbehovet for reservationer ikke skyldes en forskellig vurdering af de forretningsmæssige risici, men primært en forskellig vurdering af sikkerhedernes værdi.

59. Finansiell Stabilitet var af den opfattelse, at Amagerbankens risikable forretningsmetoder ikke var tilstrækkeligt dækket af bankens reservationer.

Finansiel Stabilitet har oplyst, at de store yderligere nedskrivninger, som selskabet mente, der var behov for, bl.a. var begrundet i de forretningsmæssige risici.

...

Forklaringer på Finansiell Stabilitets og Finanstilsynets forskellige vurderinger

61. Grundlaget for Finanstilsynets undersøgelse var den generelle tilsynsforpligtelse i henhold til lov om finansiel virksomhed. Finanstilsynet har oplyst, at tilsynets indsats skal stå i forhold til risikoen eller skadesvirkningerne af, at lovgivningen overtrædes. I den forbindelse skal Finanstilsynet identificere de væsentlige risici og om nødvendigt give påbud om overholdelse af lovgivningen. Finanstilsynet har videre oplyst, at tilsynet kun kan tilsidesætte en virksomheds vurdering, hvis tilsynet kan dokumentere, at reglerne er anvendt forkert, eller vurderingen ikke er rigtig.

Det indebærer, at Finanstilsynet godt kan have bekymringer for et pengeinstituts fremtid, men ikke i alle tilfælde kan tilsidesætte ledelsens vurderinger og påbyde yderligere reservationer. Krav om reservationer skal baseres på objektivt konstaterbare og kvantificerbare forhold.

62. Hvor Finanstilsynets fokus som udgangspunkt er en 1-årig horisont og identifikation af de umiddelbare risici, arbejdede Finansiell Stabilitet ud fra en 3-årig horisont. Det indebærer, at Finansiell Stabilitet i administrationen af ordningen om individuel statsgaranti måtte vurdere et ansøgende pengeinstituts økonomiske stilling med et 3-årigt sigte, herunder om det ville være forsvarligt at tildele en garanti.

63. I den konkrete vurdering af Amagerbankens engagementer havde Finansiell Stabilitet større mulighed for selvstændigt at skønne værdien af engagementernes sikkerheder og afdækning af risici for at vurdere bankens økonomiske tilstand. Finanstilsynet havde i sin gennemgang fokus på, om Amagerbanken opfyldte solvenskravet, og om de skøn og vurderinger, som banken havde foretaget, var i overensstemmelse med reglerne.

Dermed var der forskellige rammer for de 2 institutioners afdækning af de økonomiske og forretningsmæssige risici, som begge institutioner observerede i Amagerbanken.

64. I de 20 ud af de 35 engagementer, hvor de 2 institutioner var uenige om den økonomiske risiko og dermed i vurderingen af merbehovet for reservationer, fandt Finanstilsynet, at Amagerbanken overholdt regelgrundlaget for afdækning af risiko, og at hovedparten af bankens risiko var afdækket via de afsatte solvensreservationer. Finanstilsynet har oplyst, at det følger af regnskabsreglerne og Finanstilsynets vejledninger, at det kun er det neutralt forventede tab, som skal nedskrives, og ikke den samlede risiko. Den resterende del af risikoen skal afsættes i solvensbehovet. For Finanstilsynet indebærer dette, at når risikoen i engagementerne var vurderet neutralt, herunder omfanget af forventede tab, måtte tilsynet fastlægge behovet for nedskrivninger og solvensreservationer ud fra dette regelsæt.

65. På den baggrund tilsidesatte Finanstilsynet i en række tilfælde Amagerbankens tidligere ledelses vurdering af de pågældende engagementer.

Finanstilsynet tog forbehold for Amagerbankens langsigtede strategi.”

Statsrevisorerne afgav deres bemærkninger til Rigsrevisionens beretning den 26. oktober 2011. De anførte bl.a. følgende:

”Statsrevisorerne konstaterer, at Amagerbanken ikke var en veldrevet bank, og at banken benyttede sig af en række risikable forretningsmetoder, fx forhøjelse af lån til betaling af renter, indfrielse af andre pengeinstitutters panter og lån for at undgå kunders konkurs samt finansiering af kunders privatforbrug. Amagerbankens løbende afværgeforanstaltninger betød, at man i betydeligt omfang skubbede problemerne foran sig i stedet for at løse dem – og at man ikke levede op til bankens egen kreditpolitik.

På den baggrund er det velbegrunderet at spørge, om der var grund til at tildele Amagerbanken en individuel statsgaranti med henblik på videre drift.

Statsrevisorerne finder det i den forbindelse bemærkelsesværdigt, at Finanstilsynet og Finansiell Stabilitet har været uenige om Amagerbankens økonomiske tilstand. Finanstilsynet vurderede således i maj 2010, at behovet for nedskrivninger og solvensreservationer var mellem 0,5 mia. kr. og 1,1 mia. kr. mindre, end Finansiell Stabilitet havde vurderet i april 2010. Det var på dette tidspunkt Finansiell Stabilitets vurdering, at det ikke var forsvarligt at tildele Amagerbanken en statsgaranti, mens Finanstilsynet vurderede, at Amagerbanken opfyldte lovens solvenskrav. Erhvervs- og Vækstministeriet fastslog med udgangspunkt i lov om finansiell stabilitet, at Amagerbanken var berettiget til at ansøge om individuel statsgaranti. Finansiell Stabilitet indledte på den baggrund forhandlingerne med Amagerbanken og stillede de mest vidtgående vilkår, som var stillet til et ansøgende pengeinstitut.

Det er Rigsrevisionens konklusion, at der på dette tidspunkt og med de særlige vilkår var fundet en forsvarlig løsning for tildeling af individuel statsgaranti til Amagerbanken.

Denne sag viser, at man i overensstemmelse med lovens formål har forsøgt at styrke Amagerbankens kapitalgrundlag og finansielle robusthed. Statsrevisorerne må konstatere, at dette ikke lykkedes i sagen om Amagerbanken grundet bankens økonomiske tilstand og risikofyldte forretningsmetoder.

Statsrevisorerne finder det u hensigtsmæssigt, at der forud for tildeling af individuel statsgaranti til Amagerbanken ikke forelå en vurdering af Amagerbankens økonomiske tilstand, som både Finansiell Stabilitet, Finanstilsynet og ministeriet kunne være enige om – uanset deres forskellige roller i sagen. Statsrevisorerne kritiserer, at Finanstilsynet ikke i tilstrækkelig grad gjorde opmærksom på Amagerbankens økonomiske tilstand og risikable forretningsmetoder forud for tildelingen af statsgarantien.”

Erhvervs- og vækstministerens afgav den 7. februar 2012 en redegørelse vedrørende Statsrevisorernes bemærkning til Rigsrevisionens beretning, hvori ministeren anførte bl.a. følgende:

”Vurdering af Amagerbanken A/S’ økonomiske situation

Jeg kan godt forstå, at Statsrevisorerne hæfter sig ved, at Finansiell Stabilitet A/S og Finanstilsynet – forud for tildelingen af en individuel statsgaranti til Amagerbanken A/S – havde forskellige vurderinger af den økonomiske tilstand i Amagerbanken A/S.

Det er imidlertid vigtigt at være opmærksom på, at dette var en ganske kompliceret sag, og at Finansiell Stabilitet A/S og Finanstilsynet i henhold til lovgivningen skulle varetage hver sin opgave, som indebar udarbejdelsen af to uafhængige vurderinger af to forskellige spørgsmål.

Finanstilsynet er den myndighed i Danmark, som selvstændigt og uafhængigt tager stilling til og afgør, hvorvidt penge- og realkreditinstitutterne opfylder solvenskravene i lov om finansiell virksomhed. Det er således Finanstilsynet, der fører tilsyn med overholdelsen af den finansielle lovgivning. Det var derfor alene Finanstilsynet, der i henhold til lov om finansiell virksomhed kunne afgøre, om Amagerbanken A/S’ solvens var tilstrækkelig eller om der skulle fastsættes et højere individuelt solvenskrav. Det forhold, at det er tilsynet, der foretager en solvensvurdering, fremgår af lov om finansiell virksomhed. Vurderingen tager udgangspunkt i instituttets aktuelle situation og risici.

Finansiell Stabilitet A/S var efter lovgivningen også uafhængig i deres kreditfaglige vurderinger af Amagerbanken. Finansiell Stabilitet A/S skulle vurdere, om det var forsvarligt at give en garanti med en tre-årig løbetid, og – hvis dette ikke umiddelbart var tilfældet – vurdere hvilke krav, Amagerbanken skulle opfylde for at sikre, at tildeling af en individuel statsgaranti skete på et forsvarligt grundlag.

...

Det skal endvidere bemærkes, at Finanstilsynet som offentlig tilsynsmyndighed kun kan tilsidesætte en virksomheds vurdering, hvis tilsynet kan dokumentere, at reglerne er anvendt forkert, eller vurderingen ikke er rigtig. Det indebærer, at Finanstilsynet godt kan have bekymringer for et pengeinstituts fremtid, men ikke i alle tilfælde kan tilsidesætte ledelsens vurderinger og påbyde yderligere reservationer. Krav om reservationer skal baseres på objektivt konstaterbare og kvantificerbare forhold.

Som Rigsrevisionen også anfører i sin beretning, havde Finansiell Stabilitet A/S i den konkrete vurdering af Amagerbankens engagementer større mulighed for selvstændigt at skønne værdien af engagementernes sikkerheder og afdækning af risici for at vurdere bankens økonomiske tilstand. Finanstilsynet havde i sin gennemgang fokus på, om Amagerbanken opfyldte solvenskravet, og om de skøn og vurderinger, som banken havde foretaget, var i overensstemmelse med reglerne. Dermed var der forskellige rammer for de 2 institutionernes afdæk-

ning af de økonomiske og forretningsmæssige risici, som begge institutioner observerede i Amagerbanken A/S.

Endelig skal det nævnes, at formålet med Finanstilsynets gennemgang af Amagerbanken A/S var at få en vurdering af, hvorvidt Amagerbanken A/S på tidspunktet for ansøgning om individuel statsgaranti opfyldte lovens solvenskrav og dermed ansøgningskravet i lov om finansiell stabilitet.

Der er således gode forklaringer på, hvorfor Finansiell Stabilitet A/S og Finanstilsynet havde et forskelligt syn på den økonomiske situation i Amagerbanken A/S.”

Den 30. marts 2012 afgav advokat Jens Christensen en ”Advokatundersøgelse af visse forhold i Amagerbanken A/S”. Formålet med undersøgelsen var at få belyst, om Amagerbankens ledelse, revision eller nærtstående til denne kreds havde begået ansvarspådragende handlinger i banken. Opdragsgiver til undersøgelsen var Økonomi- og Erhvervsministeriet.

Advokat Jens Christensen ”lægger til grund, at Steen Hove og Steen Hemmingsen i Perioden er i et ansættelsesforhold med Finansiell Stabilitet”, og at Steen Hove og Steen Hemmingsen var informeret om Finansiell Stabilitets vurdering af Amagerbankens økonomiske situation for så vidt angår med nødvendigheden af betydelige yderligere nedskrivninger på en række engagementer, jf. undersøgelsens s. 15 og 159. Han anfører videre a.st., s. 15, at såfremt Steen Hove og Steen Hemmingsen ikke oplyste bankens øvrige bestyrelse om Finansiell Stabilitets vurdering af bankens økonomiske situation, var der efter hans opfattelse tale om en oplysning ”af så væsentlig betydning for arbejdet i bestyrelsen, at Steen Hove og Steen Hemmingsen burde have delt deres viden med den øvrige bestyrelse, evt. ved en frigørelse af en mulig tavshedspligt”, jf. a.st., s. 15 og 160.

For så vidt angår bankens prospekt i efteråret 2010 finder advokat Jens Christensen, at prospektet med tilstrækkelig tydelighed angav de væsentligste risici, der var forbundet med en investering i Amagerbanken, og som må antages at have været af afgørende betydning for investors beslutning, samt at disse oplysninger i det væsentlige må antages at være gengivet korrekt, jf. a.st., s. 15 og 155. Der er efter advokatens opfattelse endvidere ikke grundlag for at antage, at bankens nye ledelse handlede ansvarspådragende med de vedtagne nedskrivninger, idet han bl.a. bemærker, at der ikke er grundlag for en antagelse om, at et ændret ledelsesmæssigt lovligt skøn over nedskrivningsbehovet ville have ført til, at banken fortsat kunne opfylde lovgivningens solvenskrav, jf. a.st., s. 16 og 165 ff.

Den 12. september 2013 bragte Finanswatch en artikel om nærværende sag, hvor Henrik Bjerre-Nielsen gav udtryk for, at dele af Amagerbankens tidligere ledelse kendte til myndighedernes forskellige vurderinger af bankens problemer i sommeren 2010.

Herefter afgav en række tidligere medlemmer af Amagerbankens bestyrelse – N.E. Nielsen, Carsten Ehlers, Henrik O. Håkonsson, Kent Madsen, Michael Nellemann Petersen, Jesper Reinhardt og Henrik Zimono – samt de tidligere ledende medarbejdere Jørgen Brændstrup og Allan Ottsen den 17. september 2013 følgende erklæring:

”Foranlediget af direktør Henrik Bjerre Nielsens udtalelser til Finans Watch den 12. september 2013 skal jeg på vegne af nedennævnte oplyse:

1. De pågældende var ikke inddraget i drøftelserne mellem Finanstilsynet, Finansiell Stabilitet og Økonomi- og Erhvervsministeriet på noget tidspunkt i foråret 2010.
2. De pågældende blev først vidende om Finansiell Stabilitets notat af 27. april 2010 ved gennemlæsning af Finanstilsynets redegørelse af 24. august 2011.
3. De pågældende er hverken af Finansiell Stabilitet, Finanstilsynet, Økonomi- og Erhvervsministeriet eller andre blevet gjort bekendt med indholdet af det pågældende notat eller de deri indeholdte vurderinger.
4. De pågældende ville selvfølgelig ikke have gennemført en kapitaludvidelse som krævet af Finansiell Stabilitet, hvis de havde vist, at Finansiell Stabilitet allerede havde et erklæret aktuelt nedskrivningsbehov på 1,7 – 2,5 mia. kr., der ville medføre bankens konkurs, uanset den af Finansiell Stabilitet krævede kapitaludvidelse.”

Den 31. oktober 2013 afgav N.E. Nielsen en yderligere erklæring, som tiltrådtes af ovennævnte tidligere bestyrelsesmedlemmer og medlemmer af bankens direktion. I denne supplerende erklæring anføres bl.a. følgende:

”På intet tidspunkt i bankens korrespondance, møder eller telefonsamtaler med Finansiell Stabilitet eller andre blev der over for banken tilkendegivet konkrete forhold, ej heller fremkom der udsagn, som blot indikerede merhensættelser eller reservationer, der kunne have væsentlig negativ indvirkning på banken eller dens eksistens eller en kapitaludvidelse på 750 mio. kr. Der er aldrig i denne periode fremkommet én eneste talopstilling om merhensættelser fra Finansiell Stabilitet til banken”.

Den 13. august 2014 afsagde Sø- & Handelsretten dom i sagen Jan Hintze mod Amagerbanken A/S under konkurs (Hintze-sagen). Sagen angik, om banken havde handlet erstat-

ningspådragende over for Jan Hintze ved at have ladet sælge aktier til ham få dage før bankens konkurs, uden at advare offentligheden om sin finansielle situation. Ved dommen blev konkursboet frifundet for Jan Hintzes påstand.

Den 21. december 2016 afsagde SØ- & Handelsretten dom i sagen Kim Brangstrup mod Amagerbanken A/S under konkurs (Brangstrup-sagen). Sagen angik blandt andet spørgsmålet om prospektansvar i forbindelse med aktieemissionen i 2010, om ansvar for bestyrelsens beslutning om at foretage kapitalrejsningen i sommeren 2010, og om ansvar for den nye bestyrelses beslutning om at nedskrive for ca. 3,1 mia. kr. i 4. kvartal 2010. Ved dommen blev konkursboet frifundet for Kim Brangstrups påstande. Dommen blev anket til Østre Landsret, hvor sagen (B-138-17) fortsat verserer.

Den 12. juni 2017 afsagde Retten i Lyngby dom i sagen FS Finans III A/S mod Niels Erik Nielsen, Villy Rasmussen, Henrik Zimino, John Kim Skafte, Anne Toxværd, Kent Villadsen Madsen, Carsten Dan Ehlers, Henrik Ole Håkonsson, Jesper Michael Buster Reinhardt, Jørgen Christian Brændstrup og Allan George Ottsen (ledelsesansvarssagen). Sagen angik, om de sagsøgte tidligere medlemmer af Amagerbankens bestyrelse og direktion havde handlet erstatningspådragende ved varetagelsen af deres ledelseshverv i perioden fra 2006. Ved dommen blev de pågældende frifundet for FS Finans III's påstande. Dommen blev anket til Østre Landsret, hvor sagen (B-1390-17) fortsat verserer.

Forklaringer

Der er for landsretten afgivet forklaring af N.E. Nielsen, Jørgen Brændstrup, Tina Fogh Aagaard, Jesper Michael Reinhardt, Allan Ottsen, Steen Jensen, John Weibull, Carsten Dan Ehlers, Henrik Ole Håkonsson, Michael Nellemann Pedersen, Søren Lundsgaard, Kent Villadsen Madsen, Henrik Zimino, Lotte Pind, Steen Hove, Leif Busk, Henrik Bjerre-Nielsen, Michael Ahm, Kristian Vie Madsen, Ulrik Nødgaard, Julie Galbo, Henning Kruse Petersen, Marianne Simonsen, Anders Duedahl-Olesen, Torben Bender, Steen Hemmingsen og Jakob Brogaard.

N.E. Nielsen har vedstået den del af sin forklaring for Retten i Lyngby, som er gengivet i rettens dom af 12. juni 2017, side 296, 1. og 2. afsnit.

Vidnet har forklaret blandt andet, at Amagerbankens solvenssimulering fra den 25. august 2010 blev udleveret til bankens bestyrelsesmedlemmer den 26. august 2010. Simuleringen

blev udarbejdet, mens banken forsøgte at rejse de 750 mio. kr., som Finansiell Stabilitet havde krævet. Både bankens bestyrelse og direktion var meget skeptiske over for, om en så stor udvidelse ville være mulig inden den 15. september 2010. Det måtte herved tages i betragtning, at banken så sent som i december 2009 havde foretaget en kapitaludvidelse på omkring en mia. kr. Endvidere var mange af de relevante personer på kapitalmarkedet på sommerferie. De talte med mange, både i Danmark og i udlandet, der kunne være interesseret i at tegne sig for en del af kapitaludvidelsen eller stille garantier. De arbejdede sideløbende med at udfærdige prospektet. I banken fik de den tanke, at der måske kunne indgås en aftale med staten om afkøb af den hybride kernekapital til underkurs. Flere af de mulige udenlandske investorer forstod ikke rigtigt "spillet om banken" og statens rolle heri. De var betænkelige ved statens konverteringsret og den korte tidsfrist.

Banken fik udfærdiget mange solvenssimuleringer, herunder mindst 10 i august 2010. På et bestyrelsesmøde den 29. august 2010 så de på tallene fra den seneste simuleringstest. De tal var vist anderledes end tallene fra simuleringen fra den 25. august 2010. Simuleringerne blev foretaget for at finde ud af, om kapitaludvidelsen var forsvarlig. Bankens arbejdede sammen med eksterne advokater, herunder Steen Jensen fra Bech Bruun, navnlig vedrørende bestræbelserne på at afkøbe statens hybride kapital til underkurs. Advokaterne deltog i drøftelser med staten, Finanstilsynet og Finansiell Stabilitet. De medvirkede også ved drøftelser om prospektet. Bankens fik finansiell rådgivning fra Royal Bank of Scotland (RBS), der løbende bistod ved udarbejdelse af de mange simuleringerne, herunder den fra den 25. august 2010, som ikke står skarpest i hans erindring. Der blev regnet på, hvad banken kunne tåle under forskellige forudsætninger. Simuleringerne indgik i bankens beslutningsproces og blev anvendt over for de potentielle investorer.

Foreholdt fra solvenssimuleringen fra den 25. august 2010, hvori det på side 3, pr. 30. juni 2010, er anført "Konsekvens af Finansiell Stabilitets nedskrivningsmodel – er fratrukket i solvensbehovet -1.500 -2.350" ... Mulige yderligere nedskrivninger (skønnet effekt) -1.500 -2.350", har vidnet forklaret, at de to tal stammer fra bankens simuleringer. Det er ikke tal, som banken har modtaget fra Finansiell Stabilitet. Dette ses også af side 5, hvor det er anført: "Opgørelsen viser, at såfremt Finanstilsynets kapitaldækning af bankens engagementer, og samtlige engagementer, og samtlige af de kapitaldækkede engagementer udmønter sig i tab svarende til kapitaldækningen vil det medføre at bankens egenkapital er negativ med 662 mio. kr., og at en andel af den supplerende kapital tabes. Alt i alt vil det betyde yderligere nedskrivninger på 2,3 mia. kr. Såfremt de yderligere nedskrivninger ek-

sempelvis udgjorde 1,5 mia. kr. – i stedet for de 2,3 mia. kr. – ville bankens egenkapital udgøre 127 mio. kr.” Det fremgår af side 5, at de 2,3 mia. er en oprunding af det mere præcise tal på 2.289 mio. Beløbet 2.350 mio. kr. fra side 3 kan han ikke genfinde på side 5. Det må være de 2.289 mio. kr., der er blevet oprundet til 2.350 mio. kr. Den omstændighed, at det i RBS-materiale fra august 2010 om hybrid kernekapital fra staten på side 4 er anført ”Konsekvens af FS’ vurdering af bankens låneportefølje – er fratrukket i solvensbehov” samt under ”Simulering v/DKKm 161 30.6.2010” er anført ”-1.500”, gør for ham ingen forskel. Tallet 1,5 mia. er som anført et eksempeltal, der ikke stammer fra Finansiell Stabilitet. I banken havde de ikke hørt, at Finansiell Stabilitet havde en vurdering, hvor 1,5 eller 2,3 mia. kr. indgik. De har ikke været i besiddelse af Finansiell Stabilitets modeller. De havde intet skriftligt materiale herom. Han kan ikke svare på, hvorfor der står ”Konsekvens af FS’ vurdering”. Han er enig i, at teksten kan læses, som om tallene kom fra Finansiell Stabilitet, men det gjorde de altså ikke. Han har haft simuleringmaterialet og læst det. Hvis man regnede med eksempeltallet, -1,5 mia., så ville banken stadig have positiv egenkapital.

Finansiell Stabilitet meddelte, at banken skulle rejse 750 mio. kr., da de frygtede, at banken i de næste 3 år ville få større nedskrivninger, end banken selv havde regnet med. De 750 mio. kr. indgik i simuleringsovelsen. Det skulle indgå i prospektet.

Banken havde et historisk udgangspunkt som byggebank i København. Bankens strategi skal ses i lyset af dens historiske erfaringer. Under tidligere økonomiske kriser havde banken haft fordel af sin langsigtede strategi, hvorefter man i en række situationer efter en konkret vurdering, hvor kunderne samarbejdede, undlod at realisere sikkerheder og erklære kunderne konkurs, mens konjunkturerne var i bund. Når markedet senere vendte, stod banken i flere tilfælde bedre, end hvis den havde reageret hurtigt og hårdt. Bankens tålmodighedsstrategi havde f.eks. givet gode resultater under krisen i 1980’erne og under it-bublekrisen i begyndelsen af 00’erne. Banken anvendte ved nedskrivninger modeller, som Finanstilsynet var enige i kunne benyttes. Banken så ingen anledning til at forlade sin tålmodighedsstrategi, da finanskrisen opstod i 2008. Det senere forløb med store prisstigninger har i øvrigt vist, at strategien var rigtig.

Han har først under retssagen set Finanstilsynets referat af tilsynets møde med bankens revisorer den 4. maj 2010. Han kan læse, at Anders Duedahl-Olesen fra KMPG Ifølge referatet skulle have anført, at ”såfremt der blev nedskrevet med yderligere 2,3 mia. kr. ville

regnskabet ikke være baseret på going concern, men på netto-realisationstværdier". Overfor ham har Anders Duedahl-Olesen aldrig nævnt tallet 2,3 mia. kr. Hvis Anders Duedahl-Olesen havde fået denne oplysning, så skulle han have givet meddelelse i en § 200-erklæring. Ved en LDG på 100 nåede man frem til næsten det samme tal. Det har aldrig været nævnt for vidnet eller nogen i bestyrelsen. På grund af ansøgningen om 13,5 mia. kr. besluttede banken, at delrapporten for 1. kvartal 2010 skulle revideres af både interne og eksterne revisorer. Rapporten blev afleveret den 29. april 2010 og fik blank revisorpåtegning. Finanstilsynet, der ville foretage en funktionsundersøgelse, ønskede et møde med bankens revisorer. Efter det møde fik han at vide, at tilsynet havde været overrasket over, at kvartalsrapporten var blevet revideret.

Den 7. juni 2010 deltog han sammen med Jørgen Brændstrup og Carsten Ehlers i et møde med Finansiell Stabilitet om bankens ansøgning. De fik et brev, hvori var anført, at Finansiell Stabilitet ville stille en række vilkår, herunder om 2 bestyrelsesmedlemmer og vetoet vedrørende vigtige beslutninger. Vetorettens nærmere omfang fremgik ikke. Finansiell Stabilitet oplyste, at man ikke stillede spørgsmål ved Finanstilsynets solvensvurdering, men alligevel var bekymret over bankens udvikling over en 3-årig periode, hvilket de havde orienteret tilsynet om. Mens Jørgen Brændstrup var sendt uden for døren, blev bankens ledelsesforhold drøftet. Han fortalte tilsynets formand, Henning Kruse Petersen, som han kendte godt, om bankens bestræbelser på at få sammensat en ny direktion, og oplyste herunder, at de mulige kandidater var tilbageholdende på grund af bankens usikre fremtid. Kandidaterne ønskede først vished for, at banken fik den ansøgte garanti.

Dagen efter orienterede han sin bestyrelse om mødet. Den dag deltog han endvidere i et møde med Finanstilsynet. Han kan læse i tilsynets referat heraf, som han ikke fik tilsendt, at han i relation til mødet med Finansiell Stabilitet dagen før skulle have sagt, at det var urovækkende. Han husker ikke, at han skulle have anvendt udtrykket "urovækkende", men han lagde ikke skjul på, at han fandt det meget vanskeligt at opfylde betingelsen om fremskaffelse af 750 mio. kr. i sommerperioden. Han sagde, at han var dybt bekymret for, om dette ville være muligt. Banken fortsatte sit tætte samarbejde med tilsynet.

Forespurgt, hvorfor det på bankens bestyrelsesmøder den 12. og 13. juni 2010 ifølge referaterne blev anført, at Finansiell Stabilitet "tilsyneladende tog udgangspunkt i en ikke-going concern ... i klar modstrid med" tilsynets vurdering, samt at der "var ganske åbenbare forskelle i Finanstilsynets og Finansiell Stabilitets vurdering af bankens samlede stilling", har

vidnet henvist til, at man i bestyrelsen arbejdede på at få Finansiell Stabilitet til at skifte opfattelse. Han var overrasket over, at der var forskelle i vurderingerne fra Finansiell Stabilitet og Finanstilsynet, der arbejdede med en et-årig horisont. I banken havde de bemærket, hvilke nedskrivninger Finansiell Stabilitet havde foretaget i de banker, de havde overtaget, og efter hvilke principper, det tilsyneladende var sket. Det stod ikke klart, hvorfor man lige forlangte 750 mio. kr. Der blev ikke sat tal på nedskrivningsbehovet, men de 750 mio. kr. viste, at Finansiell Stabilitet forventede, at banken ville lide tab af ganske betydelig størrelsesorden de næste 3 år og større tab end banken selv forudså. Formuleringen om ”åbenbare forskelle” hang sammen med en samtale, han tidligere den 13. juni 2010 havde haft med RBS-medarbejdere.

Under møde den 15. juni 2010 mellem banken og Finansiell Stabilitet forsøgte han at få lempet vilkåret om 750 mio. kr. Forinden havde Henning Kruse Petersen sagt, at Finansiell Stabilitet var bekymret over nogle af bankens konkrete ejendomsengagementer, men vidnet forstod, at det måske var muligt at sænke beløbet. På selve mødet var Jakob Brogaard fra Finansiell Stabilitet meget negativ. Jakob Brogaard påstod, at bankens regnskaber var forkerte, fordi der var medregnet renter af nedskrevne engagementer. Deri var de fundamentalt uenige. Jakob Brogaard, der havde misforstået flere ting, var ophidset i længere tid, hvilket var overraskende. Det var kun Jakob Brogaard, der opførte sig sådan. Vidnet anførte, at det var svært at skaffe 750 mio. kr. i sommerferien. Jakob Brogaard sagde, at det var lettere at afvikle en bank i sommerperioden. Jakob Brogaard benyttede meget aggressive og værdiladede udtryk. Linjen var, at banken skulle gøre, hvad de sagde, eller lukke. Foreholdt, at Henning Kruse Petersen ifølge mødereferatet anførte, at der efter Finansiell Stabilitets opfattelse manglede betydelige nedskrivninger og spurgt, om han ikke bad om at få dette konkretiseret, herunder med angivelse af tal, har vidnet svaret, at han bad både Henning Kruse Petersen og Jacob Brogaard om at få at vide, hvad de talte om. Det var åbenbart, at Henning Kruse Petersen var blevet misledt. Bankens regnskabsførelse var ikke forkert. De fik at vide, at det var 750 mio. kr., fordi Finansiell Stabilitet forventede store nedskrivninger i løbet af de næste 3 år. De fik ikke oplyst tallene fra 20. april-notatet, som han først læste året efter i Finanstilsynets § 352 a-redegørelse. Det blev ikke sagt til banken, at der skulle opgøres som ikke-going concern. Det ville ikke give mening, hvis banken skulle fortsætte. Hele øvelsen gik jo ud på at skaffe yderligere kapital og garanti, så det kunne lade sig gøre.

På et møde den 21. juni 2010 om formiddagen foreslog han Henning Kruse Petersen at ændre beløbet til 250 mio. kr. Der var andre beløb i spil. På et tidspunkt taltes blandt andet om 500 mio. kr. Det skyldtes måske, at det var midt imellem 250 mio. kr. og 750 mio. kr. Han kan se, at han i referat af møde den 21. juni 2009 mellem banken og Finanstilsynet, som han ikke fik tilsendt, er citeret for at omtale ”de 500 mio. kr.”. Beløbet kom vel fra hans drøftelser med Henning Kruse Petersen. På et tidspunkt talte Henning Kruse Petersen om 600 mio. kr. som en eventuel mulighed.

Når han som anført i referatet af den ekstraordinære generalforsamling den 22. juli 2010, side 2, fandt det ”overraskende og uventet”, at der blev krævet 750 mio. kr., hang det sammen med de offentliggjorte krav, som Finansiell Stabilitet havde rejst overfor andre pengeinstitutter. Kun Alm. Brand blev vist stillet overfor tilsvarende krav.

Han kan se, at han ifølge side 2 i referat af møde med Finanstilsynet den 11. august 2010, som han ikke fik tilsendt, skulle have sagt, at ”banken er klar over, at Finansiell Stabilitet (via de to bestyrelsesmedlemmer) vil forlange yderligere nedskrivninger”. Det kunne de to bestyrelsesmedlemmer for så vidt ikke gennemtvinge, og det forsøgte de heller ikke at gøre. Det overraskende angreb fra Jakob Brogaard var ikke glemt, og forventningen var, at der kunne komme krav fra de to. Jakob Brogaard havde sagt, at Finansiell Stabilitet måske ville kræve nedskrivninger i bankens halvårsrapport, dvs. pr. 30. juni 2010. Det skete ikke, men det lå i luften, at så ville de to nye bestyrelsesmedlemmer måske senere kræve det. Jakob Brogaards udtalelser var medvirkende til, at banken spurgte Finansiell Stabilitet, om der var noget, de vidste, som gjorde, at banken ikke burde tage imod de 750 mio. kr.

Den 12. august 2010 deltog han i et møde i Økonomi- og Erhvervsministeriet. Ifølge referatet, som han ikke fik, oplyste de fra bankens side om et scenarie, der bekymrede investorerne. Ifølge dette scenarie ville banken, ifølge referatet, blive tvunget til at foretage yderligere nedskrivninger på 1,5 mia. kr. til skade for aktiekursen og med den konsekvens, at det statslige kapitalindskud skulle konverteres. Formålet med mødet var at få staten til at acceptere, at den hybride kapital ikke blev konverteret til aktier, eller at den blev nedskrevet. De havde identificeret flere potentielle investorer, end de havde forventet, og disse var ganske rigtigt bekymrede. På det tidspunkt havde de fået de første solvenssimuleringer fra RBS. Det er nok fra simuleringerne, at tallet 1,5 mia. stammer. Der var mange simuleringer med mange tal.

Foreholdt, at der på side 4 i RBS' "Amagerbanken Hybrid kernekapital fra Staten August 2010" er en linje med teksten "Konsekvens af FS' vurdering af bankens låneportefølje – er fratrukket i solvensbehov Simulering v/DKKm 161 30.06.2010 -1.500" anerkender han, at det kunne være en nærliggende tanke, at de 1,5 mia. kr. kom fra Finansiell Stabilitet, men han fastholder, at det ikke forholdt sig sådan. Sidstnævnte dokument er vist en pixiudgave af tidligere RBS-simuleringer. Feltet med teksten "Simulering v/DKKm 161" havde vist ikke – som i udgaven i ekstrakten – rød baggrund i den originale udgave. Banken forsøgte at få staten til sælge deres kapital til underkurs for 161 mio. kr., jf. også det anførte nederst på side 4 om individuelt solvensbehov på min 8,0 %.

Han husker ikke, at banken anvendte ordet "tvinges" som anført i referatet under bullit 2. Som nævnt fortalte de om investorernes bekymringer, der også skulle ses i forhold det, banken havde været igennem i 2008/09, hvor banken også måtte skaffe ny kapital. Investorerne frygtede, at Finansiell Stabilitet ville tvinge banken til yderligere nedskrivninger. De har sikkert nævnt tallet 1,5 mia. fra simuleringerne til investorerne og under mødet til Finanstilsynet. Det kan ikke udelukkes, at der på mødet har været nævnt ordet tvang i relation til de 1,5 mia. kr. Hvis banken havde kendt dette tal, ville det have været uforsvarligt at gennemføre kapitaludvidelsen.

På spørgsmål om, hvorvidt bekymring vedrørende de 1,5 mia. kr. burde have nævnt i prospektet, har vidnet forklaret, at de søgte oplysninger fra rigtig mange, og ingen rettede henvendelse med et bestemt tal. Revisorerne havde endvidere ingen bemærkninger ved underskrivelsen af prospektet. De spurgte ikke mindst Steen Hove og Steen Hemmingsen. Han kan ikke konkretisere, hvad de to skulle vide, som banken ikke selv vidste. De to ville imidlertid ikke tage ansvar for prospektet og kapitaludvidelsen, og de to fik derfor en særlig forespørgsel.

Han kan vedstå det, han skrev i punkt 2, 1. afsnit, i brev af 31. oktober 2013 til advokat Frantz Sigersted-Rasmussen. Simuleringerne var i overensstemmelse hermed. Det var, hvis banken stoppede, at LGD ville være minimum 2,3 mia. kr. De mente, at kapitaludvidelsen på 750 mio. kr. var tilstrækkelig ved going concern.

Som han skrev i pkt. 4 i brev af 17. september 2016 til samme advokat, ville banken helt klart ikke have gennemført kapitaludvidelsen, hvis man da havde vidst, at der var et erklæret aktuelt nedskrivningsbehov på 1,7-2,5 mia. kr. Det overskred, hvad banken kunne tåle.

Finansiel Stabilitet eller andre drøftede ikke dengang tallene med banken, som ikke kendte de tal. Finansielt Stabilitets notat af 7. juni 2010 har han vist stadig ikke set. Til brug for dagens afhøring har han talt med sin advokat, men han har ikke modtaget dette bilag.

Finanstilsynet og banken var enige om bankens solvens. Tilsynet havde været inde i detaljerne i en længere periode. Det var derfor betryggende for banken, at tilsynet var enige med dem. Sætningen om "naturligvis ..." i 5. afsnit i referat af bankens bestyrelsesmøde for den 16. juni 2010 skal ses på den baggrund. Sætningen i 4. afsnit, hvorefter det var Finansielt Stabilitets vurdering, at "det væsentlige nedskrivningsbehov var her og nu", refererede til Jakob Brogaards omtalte bemærkninger om nedskrivninger pr. 30. juni 2010.

RBS, der var antaget af bestyrelsen, arbejdede tæt sammen med blandt andet Lotte Pind og John Weibull samt direktionen. Den interne kommunikation foregik ikke så meget via mails. I stedet blev der kommunikeret mundtligt. RBS fået materiale til simuleringerne fra banken. Det var nok Lotte Pind, der var den løbende kontaktperson.

Det var et reelt alternativ at kaste håndklædet i ringen. Banken kunne undlade at tage imod garantien og de 750 mio. kr. Der ville formentlig i givet fald komme run på banken, der derefter ikke ville kunne overholde solvenskravet og gå konkurs. De kunne ikke bare lade banken gå i opløsning.

I ledelsesberetningen i bankens årsrapport 2009 er på side 7 anført, at "... opgørelsen af nedskrivningsbehovet ... afhænger blandt andet af værdiansættelsen ... [der er] forbundet med usikkerhed og afhænger i betydeligt omfang blandt andet af de aktuelle skøn over afkastkrav i ejendomsmarkedet ... Det kan ... ikke afvises, at en fortsat negativ konjunkturudvikling eller ændrede vurderingskriterier og markedsvilkår kan føre til yderligere nedskrivninger ...". Der henvises herved til de generelle vilkår og ikke til bankens konkrete engagementer. Bankens overvejede selvfølgelig, at der var lavkonjunktur. Bankens overvejede ikke at ændre sine nedskrivningsprincipper. De var jo på linje med Finanstilsynet. Der var ingen skjult agenda eller et skjult budskab i det afsnit.

Banken ansøgte i december 2009 om bankgaranti på 6,5 mia. kr. Finansielt Stabilitet fik i den anledning meget materiale fra banken. Efter råd fra Finanstilsynet forhøjede banken i februar beløbet. De finansielle markeder så også usikre ud i 2010, og Bankpakke I ville udløbe pr. 30. september. Tilsynet anførte i januar 2010, at banken havde arbejdet godt med

udfordringerne i 2009. Det endte med, at banken søgte om garanti på 13,5 mia. kr., hvilket for deres bank var et meget stort beløb. Beløbet byggede på, at stort set alle penge i banken hæves. Banken kunne nemt have klaret det med et mindre beløb. Banken Efter indgivelsen af ansøgningen stod økonomidirektør Lotte Pind for kontakten til Finansiell Stabilitet.

Henning Kruse Petersen fremhævede, ifølge Finansiell Stabilitets referat af møde den 23. marts 2010, at Finansiell Stabilitet vurderede, at der umiddelbart var ”et misforhold mellem bankens foretagne nedskrivninger og de budgetterede nedskrivninger”, og at Finansiell Stabilitet derfor havde ”behov for at blive betrygget med hensyn til bankens nedskrivninger”. Vidnet har hertil forklaret, at der på mødet ikke blev talt om konkrete nedskrivninger og om, hvad der ifølge Finansiell Stabilitet ville være tilstrækkelige nedskrivninger. Tonen var fredsommelig. Finansiell Stabilitet ønskede yderligere materiale, og det fik de. Finansiell Stabilitet og Finanstilsynet fik ham bekendt under hele forløbet det, de bad om. Han spurgte, hvornår der kunne forventes en afklaring, som jo var vigtig for regnskabsaflæggelse og ændringer af direktionen. Efter mødet fik Finansiell Stabilitet en række engagementer med underliggende bilag. Der blev heller ikke nævnt tal, da han i april 2010 talte alene med Henning Kruse Petersen om en løsning.

Finansiell Stabilitet rettede henvendelse til Finanstilsynet, der herefter foretog en funktionsundersøgelse. Bankens direktion, men ikke bestyrelsen, havde herunder en sædvanlig dialog med Finanstilsynets direktion, der blandt andet fik udleveret bankens største engagementer. Bestyrelsen blev løbende orienteret om forløbet. Banken fik tilsynets konklusioner til kommentering inden offentliggørelsen. Banken rettede ind efter tilsynets konklusioner. Det medførte nedskrivninger på 127 mio. kr. og solvensreservationer på 275 mio. kr. I bestyrelsen drøftedes blandt andet tilsynets bemærkninger om, at ”bankens nedskrivninger vurderes at ligge i den lave ende af det acceptable”, og at ”banken forventes at skulle øge nedskrivningerne på visse engagementer” samt det, der stod om ledelsesforholdene. De spurgte flere gange tilsynet ud om bemærkningen om ”den lave ende”. Tilsynet sagde, at bankens nedskrivninger lå inden for regnskabsreglerne, og ville ikke konkretisere deres vurdering ud over, at bankens betalingsrækker var lange og kunne være kortere. Banken kunne være mindre tålmodig. De fik aldrig at vide, hvad der skulle til, før banken ikke længere ville ligge i den ”lave ende”. Ulrik Nødgaard oplyste, at tilsynet havde sagt noget lignende til andre pengeinstitutter. I øvrigt havde Finanstilsynet jo året før godkendt Amagerbankens lange betalingsrækker.

Som nævnt var han ikke bekendt med, at revisorerne under mødet med Finanstilsynet den 4. maj 2010 skulle have omtalt tallet 2,3 mia. Han kan nu se, at tilsynets referat slutter med, at revisorerne skulle vende tilbage, og han fik da også kopi af revisorerens svar ved brev af 11. maj 2010. Han havde ikke forinden drøftelser med revisorerne herom. Sagen blev håndteret på direktionniveau. Brevet indeholdt ikke oplysninger, der var nye for ham, og revisorerne sagde intet om, at noget skulle ændres.

Banken blev første gang orienteret om Finansiell Stabilitets vilkår på mødet den 7. juni 2010, hvor det ikke blev oplyst, hvordan man nærmere var nået frem til 750 mio. kr. Det blev dog anført, at det hang sammen med en vurdering af nedskrivningsbehovet de næste 3 år. Først senere fik de at vide, at tallet hang sammen med et behov for en solvensoverdækning på 50 %. Han tænkte straks, at dette bliver svært. Bankens repræsentanter ”sugede luft ind” og udfordrede ikke beløbets størrelse på det møde. På bestyrelsesmødet dagen efter drøftedes bankens reaktion, herunder vedrørende Finansiell Stabilitet/de to nye bestyrelsesmedlemmers vetoret. Det lykkedes ikke banken at få ændret meget, inden den endelige aftale blev indgået den 28. juni 2010. Det var banken, der var den lille i det forhold.

På mødet med Finanstilsynet den 8. juni 2010 talte de om bestræbelserne på at få udvidet direktionen, samt at det var afgørende først at få afklaret spørgsmålet om statsgarantien. Tilsynet sagde heller ikke da noget om, hvordan Finansiell Stabilitet var kommet frem til netop 750 mio. kr.

Han husker ikke, at Henning Kruse Petersen på mødet med Finansiell Stabilitet den 15. juni 2010 sagde ”afgrundsdybe forskel”. Det var Jakob Brogaards mærkelige og specielle udsagn, han hæftede sig ved. Fra bankens side forsøgte man at komme igennem med et mindre beløb end 750 mio. kr. Finansiell Stabilitet fandt, at de 750 mio. kr. var nødvendige, idet banken anførtes at have brug for den ekstra polstring, så risikoen for yderligere nedskrivninger over 3 år kunne blive afdækket. Jakob Brogaard udbrød, at ellers kunne de jo bare lukke banken i sommerferien.

Inden bestyrelsesmødet den 18. juni 2010 talte han med Henning Kruse Petersen om et lavere beløb end 750 mio. kr. Han nævnte selv tallet 250 mio. og Henning Kruse Petersen overvejede 600 mio., som omtalt i referatet af bestyrelsesmødet. Den 19. juni 2010 sagde Henning Kruse Petersen imidlertid, at hverken 250 mio. og næppe heller 600 mio. kr. var nok. Det mente denne heller ikke under møde den 21. juni 2010. På et efterfølgende møde

med Finanstilsynet bad vidnet om et godt råd, da han fandt det livstruende for banken, hvis kravet om 750 mio. kr. blev opretholdt. Han fik ingen gode råd af tilsynet.

Den 23. juni 2010 blev der igen holdt møde med Finansiell Stabilitet. Mandagen inden havde han og Henning Kruse Petersen uformelt gennemgået Finansiell Stabilitets vilkår og det, der blev til bilag X og Y. Henning Kruse Petersen havde været fleksibel og udtrykt, at han syntes, at vidnet havde fremført nogle gode pointer, som han ville bringe videre. Den 22. juni 2010 fik banken imidlertid et formelt svar med opretholdelse af kravet om 750 mio. kr. På mødet den 23. juni 2010 indledte Henning Kruse Petersen fremkommeligt med runde udtalelser. Henrik Bjerre-Nielsen tog imidlertid over og fastholdt firkantet, at kravet var på 750 mio. kr. Der blev også sagt noget om manglende tillid til banken.

På møde med Finanstilsynet den 24. juni 2010 orienterede han om bestræbelserne på at opfylde Finansiell Stabilitets vilkår og om det realistiske i at skaffe 750 mio. kr. Finanstilsynet var på forhånd bekendt med beløbets størrelse.

Banken havde stadig ikke fået de mellemregninger, der førte frem til beløbet 750 mio. kr., da aftalen blev indgået den 28. juni 2010. Centralt i bestræbelserne på at skaffe pengene var at få udfærdiget et godt prospekt. Han var ikke i maskinrummet under dette arbejde, men han læste flere af udkastene. Han bemærkede, at beregningerne, som han ikke var inde over, blev ændret under forløbet.

Under det indledende møde med Steen Hove og Steen Hemmingsen den 2. juli 2010 fremgik det tydeligt, at de begge fra Finansiell Stabilitet var meget velorienteret om bankens forhold. Det fremgik af de spørgsmål, de stillede, og af den efterfølgende dialog. Endvidere havde de to en række noter med til mødet. Banken fik den 5. juli 2010 et brev fra Finansiell Stabilitet, hvoraf fremgik, at de to skulle repræsentere Finansiell Stabilitets interesser. Der var ingen tvivl om, at de, i tiden frem til, at de formelt blev indvalgt i bestyrelsen, også varretog Finansiell Stabilitets interesser. Under bestyrelsesmøder var de ofte ude at ringe til Finansiell Stabilitet, som de vel indhentede instruktion fra. Den 15. juli 2010 gennemgik han organisationen og bestyrelsen for de to og sagde, at banken nu var underlagt et regulatorisk regime. Der var samlet et større materiale om kreditterne mv., som Jørgen Brændstrup og Allan Ottsen skulle vise dem. Det foregik efter, at han havde forladt mødet.

Finanstilsynet var bekymret for, om banken var solvent og likvid frem til den 30. september 2010. Det blev drøftet på møde med tilsynet den 19. juli 2010. Det var fortsat ikke givet, at banken kunne skaffe de 750 mio. kr. De havde ikke sikre ”håndtag”, der kunne anvendes, hvis de ikke skaffede beløbet. Hvis ikke banken havde det nødvendige håndtag, måtte de forsøge at skaffe et. Han husker ikke, hvad han præcist sagde om ”plan B” og ”mission impossible”, men han udtrykte sig ikke så håndfast, som han er citeret på side 2 i Finanstilsynets referat fra mødet, som han ikke fik tilsendt. Banken ville kunne beslutte, at LGD var 100, hvorved banken ville være insolvent, men man kunne ikke bare lade banken falde fra hinanden.

De fik på bestyrelsesmødet den 20. juli 2010 ingen indikationer fra de eksterne revisorer om, at banken havde overset noget, eller at der var problemer med det anførte i halvårsrapporten. Revisorerne sagde ikke noget om 2,3 mia. kr. fra april måned. Finanstilsynet og Finansiell Stabilitet havde fortsat ikke præsenteret banken for andre beløb end de 750 mio. kr. Banken lagde stor vægt på, at tallene i halvårsrapporten skulle være rigtige. Revisorerne oplyste, at deres konklusion om going concern forudsatte, at de 750 mio. kr. blev skaffet. Det var der ikke noget overraskende ved. Revisorerne syntes, at banken gjorde det eneste rigtige ved at udarbejde prospektet og sikre bankens værdier ved kapitaludvidelsen. Hverken Steen Hove eller Steen Hemmingsen havde bemærkninger hertil.

Steen Hove og Steen Hemmingsen afslog løbende at forholde sig til prospektudkastene, som de ikke ville underskrive. Steen Hove begrundede dette med, at han ikke var medlem af bestyrelsen. Det afholdt ham dog ikke fra at fremsætte kommentarer til materialet på bestyrelsesmøder. De to ville ikke tage ansvar for den endelige afgørelse om kapitaludvidelsen, da de ikke havde været med til at træffe de forudgående beslutninger. De sagde, at de først fik ansvar, når de blev medlemmer af bestyrelsen.

Som tidligere nævnt var det ikke fra Finansiell Stabilitet, at banken fik beløbet 1,5 mia. kr., som var fremme under bankens møde med Erhvervs- og Økonomiministeriet den 12. august 2010. Der var et eksempeltal, som banken havde fra dens solvenssimuleringer. Banken nævnte tallet på mødet i forbindelse med sin oplysning om, at hvis ikke staten ville konvertere, så ville de private ikke investere. De forsøgte at få staten til at akkordere.

Revisorerne fik de forskellige prospektudkast til gennemsyn. Han er ikke bekendt med revisorerne's tilbagemeldinger om de forskellige tal, herunder om bankens smertetærskel.

Banken havde, som anført i referatet af bestyrelsesmødet for den 26. august 2010, ”behov for betryggelse omkring Finanstilsynets vurdering af bankens solvensmæssige situation ved tilførslen af 750 mio. kr. i ny egenkapital, herunder den bedst mulige tilsikring af den nødvendige arbejdsro i banken”. Bankens behov skal ses på baggrund af det hårde og meget langvarige forløb siden 2008.

Foreholdt, at afdelingschef Peter Brixen, Finansministeriet, i mail af 12. august 2010 til Louise Kleiner fra Økonomi- og Erhvervsministeriet anførte, at han troede, at de 1,5 mia. kr. i yderligere nedskrivninger ”er baseret på en vurdering fra Finansiell Stabilitet. Se fx s. 4 i RBS-materialet, hvor linjen med de 1,5 mia. kr. hedder ”Konsekvens af FS’ vurdering af bankens låneportefølje – er fratrukket i solvensbehovet””. Vidnet har hertil forklaret, at de fra bankens side nævnte tallet 1,5 mia. som deres eksempel. Måske kan der være anført en forkert tekst i simuleringmaterialet.

I referat af møde med Finansiell Stabilitet den 30. august 2010, som ikke blev sendt til ham, er han citeret for, at ”Bestyrelsen i banken ønsker imidlertid at FS bekræfter, at FS ikke vurderer, at der i den nærmeste fremtid vil blive stillet krav om større nedskrivninger ... N.E: Nielsen anførte, at bankens bestyrelse ikke ønsker at fortsætte kapitaltegningen, hvis FS vurderer at det ikke er forsvarligt”. Baggrunden herfor var indholdet af det, de potentielle investorer havde sagt til banken. De fik ikke på mødet at vide, at modtagelse af de 750 mio. kr. ville være uforsvarligt. Michael Nellesmann for Finansiell Stabilitet sagde, at hvis investorerne ønskede at forstå Finansiell Stabilitets bevæggrunde, så var investorerne velkomne til at rette henvendelse. Det er ikke korrekt, når referatet slutter med at citere Henrik Bjerre-Nielsen for ”at oplyse, at FS vil gå i tænkeboks med hensyn til bankens ønsker. FS vil sandsynligvis også drøfte situationen med OEM og FT. Han understregede, at halvårsregnskabet for 2010 ikke trak i den ”rigtige retning” – tværtimod”. Var det blevet sagt, ville vidnet have reageret.

Han sagde, jf. referatet af bestyrelsesmødet for den 31. august 2010, at ”man måtte vælge ud fra en forsvarlighedsvurdering” og ”ikke trække pengene med mindre den var betrygget”. Der var kun 2 uger, til fristen udløb, og de vidste fortsat ikke, om de 750 mio. kr. kunne skaffes fra blandt andre storaktionær Karsten Ree, og de ventede svar fra ministeriet. De talte i bestyrelsen om, at hvis de ikke var sikre, så måtte de tænke på, hvad der var alternativet.

Referatet af bestyrelsesmødet den 6. september 2010 mener han er retvisende. Det gælder blandt andet, at han oplyste, at Ulrik Nødgaard på møde havde anført, ”at bankens solvensopgørelser levede op til tilsynets krav, og for så vidt angår nedskrivninger, var det tilsynets opfattelse, at banken holdt sig inden for båndene i regnskabsreglerne. Finanstilsynet ville afholde sig fra at kvantificere, hvad der lå i tilsynets bemærkninger om, at banken lå i den lave ende vedrørende nedskrivninger, men bemærkede, at det drejede sig om en vurdering af forudsætningerne i de af banken beregnede betalingsrækker. Finanstilsynet bemærkede, at andre banker havde samme bemærkning om ”i den lave ende””. De blev herved betrygget om, at Finanstilsynet ikke sad med en kniv, der ville vanskeliggøre det for banken. Det er også korrekt, at han på mødet oplyste, at Steen Hove og Steen Henningsen havde sagt, at ”de trak på samme hammel som bestyrelsen og ville arbejde for værdibevarelse, men Steen Hove tilkendegav, at der kunne blive behov for større nedskrivninger”. De to havde tidligere henvist til regler og praksis, der ikke længere var gældende i branchen, og det var også derfor vigtigt at spørge dem, hvordan de stillede sig. Tonen var vigtig, og det var vigtigt ikke bare at slagte og nedskrive. Steen Hove sagde som nævnt, at der kunne blive behov for større nedskrivninger, men der kom ingen tal på bordet, og alle vidste jo, at der kunne komme større nedskrivninger på enkeltengagementer. Der var således ingen røde lamper, der lyste.

Det var ved vurderingen af forsvarligheden vigtigt, at banken havde alle oplysninger. For at få det blev alle stakeholders kontaktet.

Banken var forsigtig og oplyste for eksempel i prospektillæg 2 om direktionens ændringer og yderligere nedskrivninger på 40 mio. kr. vedrørende en retssag, der overraskende blev tabt.

Mailkorrespondancen den 14. og 15. september 2010 mellem ham og Steen Hove er affødt af Steen Hoves og Steen Henningsens meddelelse om, at de ikke ville stemme ved afstemningen om, hvorvidt den nye aktiekapital skulle accepteres. Han mente, at de to kendte tilstrækkeligt til bankens forhold til, at de kunne stemme. For ham var det ikke afgørende, hvad de stemte, bare de ville fortælle, hvad de vidste. Han bad dem derfor om at svare på en række konkrete spørgsmål, som de andre bestyrelsesmedlemmer også fik den 14. september 2010. Mailudvekslingen blev afsluttet med Steen Hoves mail fra den 15. september 2010, kl. 00.45. Den mail blev sendt fra Kromann Reumert, der er Finansiell Stabilitets advokatkontor. I mailen blev der for første gang omtalt et tal, der ikke var 750 mio. kr.,

idet det anførtes, at der kunne vise sig et behov for nedskrivninger på 500 mio. kr. samt, at de ikke kunne ”udelukke, at beløbet bliver væsentlig større”. Han vidste, at banken nok kunne tåle at tabe omkring 1,5 mia. kr., så han mente ikke, at nedskrivninger på 500 mio. kr. udelukkede kapitalforhøjelsen. Bemærkningen om, hvad man ikke kunne ”udelukke”, læste han som en forsigtigheds vending, der var gængs i bankverdenen.

På bestyrelsesmødet den 15. september 2010 foretog de en grundig gennemgang af det, de vidste, herunder mailkorrespondancen med Steen Hove. Han sagde til bestyrelsesmedlemmerne, at de ikke havde pligt til at tiltræde forslaget om at modtage beløbet. Steen Hoves mail førte til uro hos bestyrelsesmedlemmerne. Han spurgte hver enkelt bestyrelsesmedlem, om de fandt kapitaludvidelsen forsvarlig. Steen Hove og Steen Hemmingsen fastholdt, at de ikke ville stemme. Advokat Søren Lundsgaard redegjorde på mødet for ansvarsgrundlaget og bestyrelsens handlepligter. Denne sagde, at intet bestyrelsesmedlem kunne putte med den viden, vedkommende sad inde med. Steen Hove sagde hertil, at han ikke sad inde med anden viden end den, der fremgik af mailen fra kl. 00.45. Steen Hemmingsen var enig. Da der ikke fremkom nye oplysninger til belysning af forsvarligheden, blev kapitaludvidelsen besluttet.

Efter gennemførelsen af kapitaludvidelsen, vist den 20. september 2010, havde han et møde med Karsten Ree, der offentligt havde udtrykt sig meget lidt høvisk om Jørgen Brændstrup. De talte om den kommende ledelse. Karsten Ree sagde, at det kunne vente til næste forår. Alle havde sagt, at deres person ikke skulle være til hinder for en løsning. Om fredagen i samme uge talte han med Steen Hove og Steen Hemmingsen om den kommende ledelse. Han oplyste, at de havde arbejdet på ny direktionssammensætning siden foråret 2010, men kandidaterne ønskede dels kapitaludvidelsen på plads, dels at tale med Henrik Bjerre-Nielsen. Steen Hemmingsen ringede og spurgte ham bekymret, hvornår mødet skulle holdes. Den 2. eller 3. oktober 2010 skrev Karsten Ree til vidnet, at han havde mistet tilliden til ham, og at der skulle sammensættes en ny bestyrelse. Bortset fra Steen Hove, Steen Hemmingsen og de medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer meddelte de øvrige bestyrelsesmedlemmer derefter, at de ville trække sig. Det blev så ikke umiddelbart til noget med en ny direktion, da denne skulle afspejle den nye bestyrelse.

Han husker ikke, hvornår han første gang så Finansiell Stabilitets notat af 20. april 2010. Han hørte som nævnt første gang om det, da han læste § 352 a-redegørelsen fra sommeren 2011. Inden da havde han end ikke hørt om notatet, dets indhold og konklusionerne, herun-

der beløbene 1,7-2,5 mia. kr. Han læste på samme tidspunkt første gang om notatet af 7. juni 2010 med beløbene 1,7-2,5/2,0-2,8 mia. kr. Hvis bestyrelsen i september 2010 havde kendt til disse notater, ville de ikke have taget pengene, da banken ikke ville have kunnet overleve nedskrivninger i den størrelsesorden. Jakob Brogaard nævnte hverken disse eller andre beløb, da han fremkom med sit udfald om nedskrivninger pr. 30. juni 2010. Finansiell Stabilitet fulgte ikke senere op med krav om nedskrivninger pr. 30. juni 2010.

Heller ikke efter indgåelsen af aftalen fik han at vide, at der var et aktuelt nedskrivningsbehov. Efter møderne med Finansiell Stabilitet troede de, at 750 mio. kr. var tilstrækkeligt. Havde de havde hørt om krav om nedskrivning på f.eks. 1,7 mia. kr., var de ikke gået videre med sagen.

I 2010 var de i banken ikke jubeloptimister vedrørende konjunkturudviklingen, men de havde bemærket, at flere af de store aktører var begyndt at røre på sig, blandt andet i Københavns Havn. Der var også prisstigninger på ejendomme i Glostrup. Så de havde noget at have deres optimisme i. Desværre kunne bankens kunder ikke få belånt deres gæld med realkreditlån, før banken havde fået statsgarantien. Først når den var sikret, kunne mange af bankens kunder optage obligationslån og nedbringe deres banklån, hvorefter bankens likviditet ville blive forbedret. I banken mente de ikke, at de bare skubbede tab foran sig. De holdt liv i mange af kunderne for bankens skyld. Størrelsen af bankens hensættelser i rapporten for første halvår af 2010 var ikke baseret på, at konjunkturerne ville blive bedre. I banken tænkte de vel, at konjunkturerne nok ville være uændrede de næste 2-3 år. Det ville være ok for banken, bare likviditeten kom på plads. Det førnævnte afsnit på side 7 i ledelsesberetningen til Årsrapport 2009 er ikke i strid hermed.

Finansiell Stabilitet kunne ikke i perioden fra den 28. juni 2010, til han fratrådte, bestemme, at der skulle foretages nærmere angivne nedskrivninger, men ved engagementsforlængelser eller ved ændringer over 100 mio. kr. kunne de to bestyrelsesrepræsentanter nedlægge veto. Efter den 15. september 2010 var Steen Hove og Steen Hemmingsen generalforsamlingsvalgte bestyrelsesmedlemmer som alle de andre. Finansiell Stabilitet forsøgte 2 gange at gennemtvinge en nedskrivning. Første gang var mens, han stadig var i banken. Mellem banken og Finansiell Stabilitet var der en længere korrespondance herom. Finansiell Stabilitet havde på dette punkt ikke læst aftalen så godt som banken. Den anden gang var efter hans fratræden og førte til stort tab.

Spændet på 555-1.310 mio. kr. fra notatet af 7. juni 2010, som han altså ikke kendte, svarede ikke til det beløb på mindst 500 mio. kr., som Steen Hove mailede til ham. De 750 mio. kr. var den kapital, der ifølge Finansiell Stabilitet skulle til – ud over det beløb, de selv allerede havde afsat – for at dække nedskrivningsbehovet i 3 år. Hvis tallene i notatet var rigtige, var de 750 mio. kr. jo allerede brugt. Af solvenssimuleringer fremgik, at sådanne voldsomme nedskrivninger ikke kunne tåles. Banken kunne i en situation tåle nedskrivninger på 900 mio. kr. Han kan ikke tallene udenad.

Jørgen Brændstrup har vedstået den del af sin forklaring for Retten i Lyngby, som er gengivet i rettens dom af 12. juni 2017, side 241, næstsidste afsnit.

Vidnet har forklaret blandt andet, at Amagerbankens vanskeligheder i 2010 havde baggrund i Lehman Brothers krak den 15. september 2008 og den efterfølgende finanskrise, hvor de finansielle markeder frøs til. Finanstilsynet kom hurtigt i dialog med blandt andre Amagerbanken, der i få dage ikke opfyldte solvenskravet. Tilsynet gennemgik de 40 største engagementer sammen med bankens eksterne revisor. Nationalbanken ydede banken kredit. Efter vedtagelse af Bankpakke I arbejdede de i banken på konsolidering, der ikke lykkedes. Finanstilsynet foretog inspektion i november og december 2008. Tilsynet havde derefter en række bemærkninger, men fandt, at banken opfyldte solvenskravet. I banken blev der foretaget et paradigmeskifte. Banken måtte foretage væsentlige nedskrivninger, hvilket blev afspejlet i årsregnskabet, der kom i februar 2009, med oplysninger blandt andet om det individuelle solvensbehov. Efter vedtagelse af Bankpakke II i februar 2009 ansøgte banken om statsligt kapitalindskud i form af hybrid kernekapital. Det blev drøftet, om bankens opgørelse af det individuelle solvensbehov var tilstrækkelig, og i juni 2009 gennemgik Finanstilsynet bankens 100 største engagementer, herunder vedrørende værdiansættelserne og de foretagne nedskrivninger. Den 30. juni 2009 opgjorde Finanstilsynet bankens individuelle solvensbehov til 13,6 %. Under hele det lange forløb var det bankens holdning at stille de oplysninger til tilsynets rådighed, som blev efterspurgt. Banken havde til stadighed tæt kontakt til Finanstilsynet. I sommeren 2009 blev banken og tilsynet uenige om spørgsmål vedrørende opgørelse af bankens solvensbehov. Erhvervsankenævnet gav tilsynet medhold, og det rettede banken ind efter. Banken gennemførte i december 2009 en aktiekapitaludvidelse. Derefter opfyldte banken det af tilsynet fastsatte individuelle solvensbehov og betingelserne i Bankpakke II. Efter bankpakken lånte banken medio december 2009 1,1 mia. kr. i form af hybrid kernekapital. Banken søgte i december 2009 endvidere om individuel statsgaranti på 6,5 mia. kr.

Banken måtte i 2009 foretage store nedskrivninger. I ledelsesberetningen til bankens årsrapport for 2009 af 4. februar 2010 blev herom på side 7 anført, at opgørelsen af nedskrivningsbehovet blandt andet afhang af værdiansættelsen af de stillede sikkerheder, som på grund af konjunkturerne var forbundet med usikkerhed og skønnet over afkastkrav i ejendomsmarkedet, og at det kunne ikke afvises, at fortsat negativ konjunkturudvikling eller ændrede vurderingskriterier og markedsvilkår kunne føre til yderligere nedskrivninger. Beskrivelsen, der blev uddybet i en note 2, omhandlede både en generel beskrivelse af markedet og bankens konkrete erfaringer. I banken anvendte de gældende regnskabsregler og foretog skøn efter bedste evne og bankens erfaringer. Det anførte skal ikke forstås således, at banken var ved at ændre vurderingsprincipper eller havde konkrete overvejelser om at gøre dette. Finanstilsynet var enige med banken om enhver post. Banken var fuldstændig på linje med myndighederne.

Finanstilsynet anerkendte på møde den 29. januar 2010, at banken var kommet igennem prøvelserne. Tilsynet opfordrede banken til at være forsigtige ved opgørelsen af størrelsen af den statsgaranti, der var behov. For at være forsigtige forhøjede banken herefter ansøgningen til 13,5 mia. kr. Der var i realiteten ikke dialog med Finansiell Stabilitet herom. Ansøgningen blev primært indgivet digitalt, men der var også meget papir. Han så materialet, der blandt andet omfattede solvenssimuleringer, årsregnskaber og diverse oversigter, men ikke enkeltengagementer.

Under et møde den 23. marts 2010 anførte Finansiell Stabilitet ved Henning Kruse Petersen, at der var et misforhold vedrørende bankens nedskrivninger, og at Finansiell Stabilitet derfor blandt andet gerne ville gennemgå bankens 25 største engagementer. Henning Kruse Petersen konkretiserede ikke, hvorfor der skulle være et misforhold. Han henviste dog til, at der var foretaget store nedskrivninger i 2008 og 2009 og budgetteret med mindre nedskrivninger i 2010. Der blev ikke nævnt tal på mødet. Finansiell Stabilitet oplyste på mødet, hvordan de arbejdede. Beskrivelsen blev holdt på det overordnede plan. Banken stillede det materiale, der blev ønsket, til rådighed for Finansiell Stabilitet. Han blev senere ringet op af Henrik Bjerre-Nielsen med præcisering af, hvad Finansiell Stabilitet skulle have udleveret til brug for arbejdet i et nedsat kreditteam. Materialet, som de sendte den 26. og 29. marts 2010, indeholdt blandt andet de 10 største enkeltengagementer, kreditindstillinger, ejendomsskemaer, angivelser af risici og en række oversigter. De sendte også memoer om, hvorledes banken beregnede nedskrivninger. Den 30. marts 2010 anmodede Leif Busk fra

kreditteamet om yderligere materiale. På møde den 6. april 2010 spurgte Leif Busk ind til bankens procedure for nedskrivninger. Det var John Weibull, der svarede på spørgsmålene. De talte proces, og ingen nævnte tal. På møde den 12. april 2010 gik Finansiell Stabilitet ikke ind i enkeltengagementer. Det anførte herom i Finansiell Stabilitets referat for mødet kan han således ikke tilslutte sig. Han fik hverken dette eller de andre af Finansiell Stabilitets mødereferater. På mødet talte de om bankens forskellige værdiansættelsesmetoder, afhængigt af ejendomsstypen. Fra bankens side henviste man til, at den fulgte Finanstilsynets vejledning samt Erhvervsankenævnets afgørelse. Efter referatet skulle han have sagt, at Finansiell Stabilitet anvendte et nedlukningsscenario, men han husker ikke at have sagt sådan. Finansiell Stabilitet sagde ikke noget om, hvilke vilkår der ville blive stillet.

I slutningen af april 2010 anmodede Finanstilsynet om at få det materiale, som banken tidligere havde sendt til Finansiell Stabilitet. Det fik tilsynet naturligvis. Baggrunden for tilsynets henvendelse var, at Finansiell Stabilitet havde udtrykt utryghed om bankens solvensmæssige position. Banken gennemgik mange engagementer med Finanstilsynet, der vist fik 50-60 engagementer. Den 4. maj 2010 blev der holdt møde mellem tilsynet og bankens revisorer, idet tilsynet ønskede revisionens vurdering af, om bankens solvensberegninger var korrekte. Efter det møde beklagede Flemming Nytoft Rasmussen fra Finanstilsynet, at tilsynet havde bedt om mødet. Tilsynet havde da ikke haft blik på, at revisorerne netop havde revideret bankens regnskab for 1. kvartal 2010. Flemming Nytoft Rasmussen nævnte ikke til ham noget beløb.

Han hørte ikke, at der blev talt om nedskrivninger på 2,3 mia. kr. Finanstilsynets referat af mødet med revisorerne den 4. maj 2010, hvorefter Anders Duedahl-Olesen fra KPMG skulle have anført, at ”såfremt der blev nedskrevet med yderligere 2,3 mia. kr., ville regnskabet ikke være baseret på going concern, men netto-realisationsevner”, har han først læst i forbindelse med retssagen. Han læste KPMG’s erklæring af 11. maj 2010 til Finanstilsynet, inden erklæringen blev afgivet. Intet i erklæringen antydede behov for sådan nedskrivning.

På møde den 7. juni 2010 oplyste Finansiell Stabilitet, der havde gennemgået bankens materiale, at man anerkendte, at Finanstilsynet havde vurderet, at banken var solvent og dermed berettiget til at søge om statsgaranti. Finansiell Stabilitet meddelte dog, at man ville stille 4 individuelle vilkår. I den forbindelse understregede Finansiell Stabilitet, at man arbejdede med en 3-årig horisont, samt at de i det lys var betænkelige ved solvensen. Finan-

siel Stabilitet nævnte ikke andre beløb end 750 mio. kr. Størrelsen af det beløb blev ikke begrundet på mødet. De vilkår, der senere blev præciseret i bilag X og Y, blev ikke konkretiseret på mødet.

I banken arbejdede de senere på, at den endelige udformning af bilag X og Y blev således, at de blev praktisk anvendelige i det daglige arbejde. De forsøgte også at få nedsat beløbet på 750 mio. kr., og lagde ikke skjul på, at det ville blive vanskeligt at skaffe et så stort beløb. De foreslog, at overdækningen for Amagerbanken blev nedsat fra 50 % til 33 %. Efter at de havde arbejdet med vilkårsforslagene, og herunder indledt dialog med deres finansielle rådgivere, holdt banken og Finansiell Stabilitet et møde den 15. juni 2010. Foreholdt, at Henrik Bjerre-Nielsen fra Finansiell Stabilitet, ifølge referat fra mødet, skulle have sagt, at diskussionen afspejlede ”den afgrundsdybe forskel”, der var mellem banken og Finansiell Stabilitet, har vidnet forklaret, at han erindrer, at Jakob Brogaard fra Finansiell Stabilitet på mødet udtrykte sig meget håndfast om bankens værdiansættelse af fast ejendom. Jakob Brogaard sagde, at han ville have vurderet mere forsigtigt. Der blev ikke nævnt tal på mødet, hvor man i det hele taget ikke var så konkrete.

Resultatet af Finanstilsynets funktionsundersøgelse blev, at solvensbehovet var på 12,9 %, og at banken skulle foretage yderligere nedskrivninger på 127 mio. kr. og reservere yderligere 255 mio. kr. i det individuelle solvensbehov, hvorefter banken ville opfylde solvenskravet. Banken rettede ind efter tilsynets krav, hvilket tilsynet anerkendte medio juni 2010. I tilsynets offentliggjorte redegørelse om inspektionen af 29. juni 2010 var anført, at der i solvensbehovet var ”taget højde for, at bankens nedskrivninger vurderes at ligge i den lave ende af det acceptable indenfor regnskabsreglerne, og banken forventes at skulle øge nedskrivningerne på visse engagementer ... Bankens valg af metode til beregning af individuelle nedskrivninger for boligejendomme er således meget langsigtet i forhold til øvrige pengeinstitutter. Tidshorisonten medfører, at bankens individuelle nedskrivninger er følsomme overfor ændringer i blandt andet renten”. Forinden havde de talt med tilsynet om betalingsrækkerne, og at tilsynet syntes, at banken lå i den lave ende. Banken fik bekræftet, at bemærkningen herom alene vedrørte boligejendomme.

På møde med Finansiell Stabilitet den 23. juni 2010 begrundede Finansiell Stabilitet ikke kravet om overdækning på 50 % med andet end den overordnede usikkerhed, som de fandt, der var i relation til banken.

Han deltog i møderne med Steen Hove og Steen Hemmingsen den 15. og 16. juli 2010. Der blev udfærdiget fortrolighedserklæringer. Han og John Weibull gennemgik de 50 største engagementer for dem. De var langt nede i materien. Steen Hove og Steen Hemmingsen stillede enkelte spørgsmål, som han og John Weibull besvarede. Steen Hove og Steen Hemmingsen havde materiale med til mødet. Det materiale så han og John Weibull ikke. Det virkede som om, at Steen Hove og Steen Hemmingsen allerede inden mødet havde haft adgang til bankens materiale.

Advokat Steen Jensen rådgav banken ved udformningen af prospektudkastene. Som finansiel rådgiver havde banken Royal Bank of Scotland (RBS). Lotte Pind og bankens eksterne revisorer medvirkede også. Der blev nedsat en arbejdsgruppe.

Det var vigtigt i teksten at gøre udtrykkelig opmærksom på, at det var usikkert, om banken kunne skaffe de 750 mio. kr. Under arbejdet nævnte revisorerne intet om eventuelle nedskrivninger på i alt 2,3 mia. kr., hvilket beløb, ifølge Finanstilsynets referat, var blevet nævnt på tilsynets møde med revisorerne den 4. maj 2010.

Under bankens arbejde med halvårsregnskabet faldt aktiekursen til under den nominelle værdi, hvilket gav udfordringer i forhold til selskabslovgivningen. Banken rettede henvendelse til Økonomi- og Erhvervsministeriet herom. Det førte til, at banken kunne ændre stykstørrelsen af aktierne til 3 kr., der så kom til at passe med kursen. De anførte endvidere overfor ministeriet, at banken vedrørende den hybride kernekapital var tæt på 50 %-grænsen, hvilket medførte konverteringspligt for banken. Dette var ifølge bankens rådgivere et stort problem, som måtte antages at ville få investorer til at holde sig tilbage. Banken forhandlede derfor med staten om at slippe for konverteringen, hvilket lykkedes. Banken forhandlede også om køb af den hybride kernekapital til underkurs. Han har ikke før under retssagen set Økonomi- og Erhvervsministeriets referat af mødet med Amagerbanken den 12. august 2010. På mødet oplyste banken ikke, at Finansiell Stabilitet havde omtalt nedskrivningsbehov på 1,5 mia. kr. Tallet kom ikke fra Finansiell Stabilitet, og det sagde de fra bankens side heller ikke til tilsynet. Det synes han heller ikke står i referatet. Som anført i referatet var investorerne bekymret over vetoretten, samt for at banken ville blive påtvunget yderligere nedskrivninger på 1,5 mia. kr.

De 1,5 mia. kr. stammer fra de solvenssimuleringer, som Steen Jensen, Lotte Pind og RBS udførte for at finde frem til, hvor bankens smertegrænse for nedskrivninger lå. Man har

nok taget udgangspunkt i kravet om fremskaffelse af 750 mio. kr. og så regnet baglæns og fundet frem til 1,5 mia. kr. Det var smertegrænsen, hvor investorer ikke ville tabe penge. Banken kan have haft simuleringen fra den 25. august 2010 med til mødet med ministeriet. Der var mange simuleringer og mange tal.

Han kan se, at der på side 3 i simuleringen for den 25. august 2010 er en linje med teksten ”Konsekvens af Finansiell Stabilitets nedskrivningsmodel – er fratrukket i solvensbehov -1.500 - 2.350”. Disse tal havde banken imidlertid ikke fra Finansiell Stabilitet. Det er ikke ham, der har formuleret anførte tekst. Tallet er sat ind på side 3 fra side 5, sidste afsnit. På side 5 forudsættes blandt andet, at der skulle foretages afvikling af engagementer inden for en kort tidshorisont. Et meget negativt scenarie, hvor der skulle nedskrives med yderligere 2.289 mio. kr., afrundet til 2,3 mia. kr. Regnes der eksempelvis med nedskrivninger på 1,5 mia. kr., ville egenkapitalen udgøre 127 mio. kr. Der regnes måske fra 127 mio. kr., og ikke fra 0 kr., for at nå et rundt beløb på 1,5 mia. kr. Der blev regnet på, hvad banken maksimalt kunne tåle at tabe, og der blev herved, som anført på side 4, taget udgangspunkt i tabsbase på 7.372 mio. kr. Der blev foretaget beregninger både med og uden de 750 mio. kr. Forudsætningerne var Finanstilsynets beregninger, herunder solvensbehovet på 12,4 % og risikovurderinger på forskellige grupper af engagementer. Tabsreservationen udgjorde 5.502 mio. kr. Fratrukket de foretagne nedskrivninger fremkom beløbet 2.289 mio. kr. Dette ville indebære, at bankens egenkapital ville blive negativ, hvilket som nævnt næppe ville have været tilfældet, hvis der skulle nedskrives med 1,5 mia. kr. Ved tallene på side 3 er der taget udgangspunkt i en solvensprocent på 13,2 % (-1.500) og 8 % (-2.350). Regnestykkerne skulle vise, hvad der skete, hvis tingene ikke lykkedes. Han var ikke personligt inde over beregningerne, der blev foretaget af revisorerne. Smertegrænserne blev anført i prospekterne.

I banken havde de ikke en forventning om, at Finansiell Stabilitet ville kræve nedskrivninger på 1,5 mia. kr. Finansiell Stabilitet godkendte prospekterne.

I perioden frem til bestyrelsesmødet den 15. september 2010 forsøgte banken at afdække alle risici og vurdere, om det var forsvarligt at tage imod de 750 mio. kr. Der var fokus på, om der var indtrådt ændringer, der indebar, at dette ikke ville være tilfældet. Banken havde herved tæt kontakt til mange interessenter og ikke mindst til Finanstilsynet, der ikke signalerede, at det ikke ville være forsvarligt at tage imod pengene. Der var også dialog med Finansiell Stabilitet, der heller ikke gav udtryk for, at de så et andet nedskrivningsbehov.

Da han læste Steen Hoves mail fra kl. 00.45 den 15. september 2010 om, at det ikke ville overraske ham og Steen Hemmingsen, hvis en nærmere gennemgang ville vise behov for nedskrivninger på 500 mio. kr., og at det ikke kunne udelukkes, at beløbet ville blive væsentlig større, tænkte han, at det var så det niveau, som banken ikke tidligere havde kunnet få oplyst. Det anførte blev drøftet på bankens bestyrelsesmøde den 15. september 2010 og holdt op imod den "buffer", der var reserveret. Steen Hove og Steen Hemmingsen blev spurgt, om det var velfærdstruende for banken. De sagde ikke, at det var tilfældet. De kunne, eller ville, ikke rigtigt uddybe det, der stod i mailen. Det endte med, at banken tog pengene, og Steen Hove og Steen Hemmingsen blev valgt ind i bestyrelsen.

Kort efter fremsatte storaktionær Karsten Ree ønske om valg af en ny bestyrelse, hvilket skete den 10. november 2010. Han var knyttet til den gamle og nu forladte strategi, og han kunne ikke se sig selv i den nye bestyrelse. Derfor sagde han sin stilling op.

Finansiel Stabilitets notat af 20. april 2010 om gennemgang af kreditporteføljen i Amagerbanken så han første gang under sagen i Retten i Lyngby. Det var også først under retssagen, at han hørte om Finansiell Stabilitets vurdering om et nedskrivningsbehov på 1,7-2,5 mia. kr., som anført i notatet. Ingen nævnte de tal overfor banken. Det samme gør sig gældende med Finansiell Stabilitets notat om Amagerbanken og risikovurdering af 7. juni 2010 med gentagelse af et nedskrivningsbehov på 1,7-2,5 mia. kr. og et specifikt solvensbehov på de gennemgåede engagementer på min. 0,3 mia. kr., i alt 2,0-2,8 mia. kr. Hvis man i banken havde kendt de tal i september 2010, var kapitaludvidelsen ikke blevet gennemført. Fandt Finansiell Stabilitet, at der her og nu skulle foretages nedskrivninger på 1,7-2,5 mia. kr., ville banken, selv efter modtagelse af de 750 mio. kr., ikke have opfyldt solvenskravet. Han kan ikke svare på, hvad banken ville have gjort, hvis man var blevet gjort bekendt med, at Finansiell Stabilitet, som anført i notatet fra den 7. juni 2010, anslog, at forskellen mellem Finansiell Stabilitets og Finanstilsynets vurderinger lå i niveauet 555-1.310 mio. kr.

Under forløbet oplyste Finansiell Stabilitet, at beløbet 750 mio. kr. var fremkommet ved at lægge 50 % oven i Amagerbankens solvenstal fra ultimo marts 2010. Dermed blev der for Amagerbanken en særlig høj over overdækning.

Han tegnede selv aktier for ca. 4 mio. kr.

Angående funktionsundersøgelsen var det Kristian Vie Madsen, der oplyste, at bemærkningerne om den "lave ende" vedrørte bankens betalingsrækker for boligejendommene. Kristian Vie Madsen sagde intet om erhvervsejendommene. Vidnet udledte heraf, at bemærkningen alene vedrørte boligejendomme, og at Finanstilsynet for så vidt angår erhvervsejendommene fandt, at bankens nedskrivninger var sædvanlige i markedet.

I solvenssimuleringerne blev der ofte regnet baglæns fra et udgangspunkt om et individuelt solvensbehov på 8 %. Dette var også tilfældet i førnævnte simulering fra den 25. august 2010. På side 2, kolonne 4, forudsættes der en kapitalforøgelse på 750 mio. kr. samt at der indgås en aftale med staten om, at den hybride kernekapital ikke skulle konverteres. Hvis der blev regnet med kernekapitalprocent på 5,0, blev resultatet, at der skulle nedskrives med 1.475 mio. kr., som anført i linjen med teksten "Nye nedskrivninger – ER FRA-TRUKKET i solvensbehovet". Det er nok det beløb, der på side 3 kan genfindes ud for teksten "Konsekvens af Finansiell Stabilitets nedskrivningsmodel – er fratrukket i solvensbehov, hvor beløbet dog er 1,5 mia. kr.

Da han læste, at Steen Hove skrev 500 mio. kr., og at han ikke ville udelukke et væsentligt større beløb, tænkte han, at "væsentligt større" betød op til 25 %. De talte ikke på bestyrelsesmødet om, hvad der lå i "væsentlig større".

Den del af referat af mødet mellem ministeriet og banken den 12. august 2010, der kan læses i ekstrakten, ser ud til at være retvisende. Det var Steen Jensen, der førte ordet for banken. Han erindrer ikke, at de fra bankens side anvendte udtrykket "tvinges". På mødet omtalte de investorernes forskellige bekymringer, og banken bad staten om at frafalde konverteringsretten. Baggrunden var blandt andet bankens solvenssimuleringer. Beløbet 1,5 mia. kr. kom som nævnt derfra og ikke fra Finansiell Stabilitet.

Han var ikke med til at udarbejde RBS' "Amagerbanken Hybrid kernekapital fra Staten August 2010". Formuleringerne deri må være fra advokat Steen Jensen, som førte pennen. Tallene fremkom i et samarbejde mellem RBS og Amagerbanken. Han så under tilblivelsen udkast. Han husker ikke, at han skulle have rettet heri. Han kan ikke forklare, hvad der menes med teksten i 3. bullit på side 2. Polstring efter krav fra Finansiell Stabilitet ville ikke umiddelbart øge risikoen for yderligere nedskrivningsbehov. Det skal erindres, at Finansiell Stabilitet arbejdede med en 3-årig horisont. 6. bullit på samme side, hvorefter banken "På grund af risiko for konsekvenserne af Finansiell Stabilitets vurderinger af bankens

låneportefølje ... også efter en kapitalforhøjelse [ville] være tæt på pligtig konvertering ...” henviser til, at Finansiell Stabilitet havde en hårdere vurdering af låneporteføljen vedrørende risici og krav om yderligere reservationer. Der kan også henses til bullit 9 på samme side, hvorefter banken anses for robust overfor Finansiell Stabilitets vurderinger af bankens låneportefølje, hvis der sker tilbagekøb og emissionen gennemføres. Foreholdt, at der står - 1.500 på side 4 ud for ”Konsekvens af FS’ vurdering af bankens låneportefølje – er fratrukket i solvensbehov Simulering v/DKKm 161 30.06.2010”, fastholder vidnet, at beløbet 1,5 mia. kr. stammer fra bankens egne simuleringer, og at Finansiell Stabilitet ikke havde nævnt beløbet overfor banken. Det var det beløb, banken kunne klare ifølge simuleringen. Han går ud fra, at det er RBS, der har skrevet sætningen på side 4, eller at denne er hentet fra RBS’ simuleringer. Rettelig ved han ikke, hvorfra sætningen stammer. Han erindrer ikke, at han studsede over omtalen af Finansiell Stabilitet i sætningen. Han interesserede sig mere for tallene end teksten. Han så adskillige simuleringer den måned. Det var vist ikke simuleringen fra den 25. august 2010, der blev omtalt på bestyrelsesmødet den 29. august 2010. Han tænkte ikke over linjen, hvor der stod konsekvens af Finansiell Stabilitets model, da han læste simuleringen fra den 25. august 2010. Måske var det Steen Jensen, der skrev sætningen.

Inden bestyrelsesmødet den 15. september 2010 havde de hos alle efterspurgt nye oplysninger. Da han læste Steen Hoves mail fra kl. 00.45 tænkte han, at nu fik de endelig et tal.

Vedrørende Finansiell Stabilitets notat af 20. april 2010 med de tal, banken ikke blev gjort bekendt med, var det den deri liggende trussel om, at banken ville blive tvunget til at foretage yderligere nedskrivninger, og ikke selve vurderingen, der ville have afholdt dem fra at gennemføre kapitalforhøjelsen. Rent faktisk tvang Finansiell Stabilitet aldrig banken til at foretage nedskrivninger.

Indtil den 15. september 2010 havde Finansiell Stabilitet instruktionsbeføjelser overfor Steen Hove og Steen Hemmingsen. Derefter var de ordinære bestyrelsesmedlemmer.

Vidnet deltog i bestræbelserne på at få formuleret bilag X og Y, så de blev operationelle for banken. Vetoretten omfattede den situation, at banken stoppede renteskrivningen. Om der også var vetoret, hvis banken ikke udnyttede sine misligholdelsesbeføjelser, blev måske ikke testet. Hvis banken ikke fulgte gældende normer og planer for tabsgivende

kunder, så kunne det give anledning til veto med den følge, at kunderne måtte erklæres konkurs, og at banken ville indkassere tab.

Hvis banken havde kendt yderligere nedskrivningsbehov, havde man anført disse i prospektet og måske undladt at foretage kapitalforhøjelsen.

Under det lange forløb og de mange drøftelser med Finansiell Stabilitet, herunder med Jakob Brogaard, der den 15. juni 2010 udtrykte sig meget kritisk overfor bankens vurderinger, fremkom Finansiell Stabilitet ikke med nogle tal overfor banken. I banken vidste de ikke, at der forelå tal vedrørende Finansiell Stabilitets vurderinger af bankens nedskrivningsbehov. Selv efterspurgte han ikke sådanne tal. Han hørte endvidere aldrig, at der skulle foreligge en "nedskrivningsmodel" fra Finansiell Stabilitet, som det er anført i omtalte linje i solvenssimuleringen fra den 25. august 2010.

Tina Fogh Aagaard har forklaret blandt andet, at hun var næstformand i Amagerbankens bestyrelse. Hun blev valgt ind i bestyrelsen i marts 2010. Hun er advokat og nu ansat som chef i Uddannelses- og Forskningsministeriet. Tidligere var hun direktør i et af Karsten Rees selskaber. Det var Karsten Ree, der fik hende valgt ind i bestyrelsen. Det var på bestyrelsesmøderne vigtigt at få statsgarantien i hus. Hun husker ikke, at hun for banken skulle have deltaget i møder med myndigheder. Finansiell Stabilitet stillede hårde vilkår, hvilket var et chok for bestyrelsen. De talte om, hvorvidt bestyrelsen kunne få myndighederne til at fire på vilkårene. Måske var hun i den anledning alligevel med til møder med myndighederne. Hun husker det ikke. Det skal nok passe, at hun den 2. juli 2010 deltog i et møde med Finansiell Stabilitet. Hun husker ikke mødet. Hun deltog i møde med Steen Hove og Steen Hemmingsen, inden de indtrådte i bestyrelsen. Det virkede som om, de da allerede vidste en hel del om banken. Hun husker ikke mødet med Finanstilsynet den 19. juli 2010, men hun kan nu godt erindre, at hun deltog i et møde med tilsynet. Hun kan dog ikke huske noget fra omhandlede møde. Derudover var hun ikke i kontakt med Finansiell Stabilitet eller Finanstilsynet, heller ikke telefonisk.

Det kom i bestyrelsen frem, at myndighederne ikke så ens på bankens nedskrivningsbehov, men, som hun husker det, kom det ikke rigtigt frem, hvad forskellen beroede på. De fik løbende tilbagemeldinger om møderne med de to myndigheder.

Hun var ikke med til at udarbejde prospekterne. Hun husker ikke, at revisorerne skulle have sagt, at der var fejl i prospekterne. Tværtimod mente både de interne og de eksterne revisorer, at banken var klædt godt på.

Hun var ikke med til at udarbejde solvenssimuleringer. Hun erindrer ikke, at hun skulle have set simuleringen fra den 25. august 2010. Hun husker heller ikke, at hun tidligere har set RBS' Amagerbanken Hybrid kernekapital fra Staten August 2010. Hun ved ikke, hvad teksten på side 4 "Konsekvens af FS' vurdering af bankens låneportefølje - er fratrukket i solvensbehov -1.500" betyder.

I perioden op til kapitalforøgelsen var der uroligt mange møder i bestyrelsen. Der var en intensiv stemning. De talte om, hvorvidt de kunne ifalde et ansvar. Eksterne advokater rådgav dem herom.

Hendes chef Karsten Ree rettede personligt henvendelse til Finansiell Stabilitet, og der blev derefter holdt et møde mellem Karsten Ree og Finansiell Stabilitet. Hun husker ikke datoen for mødet. At der havde været et sådant møde kom ikke frem på et bestyrelsesmøde.

Bestyrelsesmødet den 15. september 2010, hvor kapitalforhøjelsen blev vedtaget, husker hun ikke detaljer fra.

Hun læste første gang om Finansiell Stabilitets notater af 20. april 2010 og 7. juni 2010 i Rigsrevisionens beretning fra 2011. Forinden havde hun ikke hørt om Finansiell Stabilitets vurderinger med tal for de nedskrivninger, der efter Finansiell Stabilitets opfattelse var behov for. Hun kan ikke sige, hvad bestyrelsen ville have gjort, hvis den havde kendt Finansiell Stabilitets vurdering om et yderligere nedskrivningsbehov. Bestyrelsen skulle jo i så fald have foretaget sine drøftelser på et andet grundlag.

Jesper Michael Reinhardt har forklaret blandt andet, at han i mange år har været selvstændig. Efter at have været medlem af Amagerbankens repræsentantskab blev han i marts 2009 rekrutteret som bestyrelsesmedlem. I foråret 2010 var bestyrelsen fortrøstningsfuld. Han blev som bestyrelsesmedlem løbende orienteret om bestræbelserne på at opnå garantien på 13,5 mia. kr. Han husker ikke, om han herunder blev orienteret om et møde mellem Finanstilsynet og bankens revisorer den 4. maj 2010. Han erindrer ikke, at der blev talt om et beløb på 2,3 mia. kr., og at der skulle have været drøftelser med Finanstilsynet herom.

Han har ikke hørt tallet 2,3 mia. kr. fra revisorerne. Banken stresstestede i perioden alle tal løbende. Den gennemgang, som bankens revisorer ifølge referatet af bestyrelsesmødet for den 20. juli 2010 skulle have foretaget, husker han ikke.

Han har håndskrevne notater fra en række møder, herunder fra sit første møde med Finansiell Stabilitet, der fandt sted den 2. juli 2010. På mødet deltog for Finansiell Stabilitet blandt andre Henrik Bjerre-Nielsen, og under en del af mødet, Michael Ahm. Steen Hove og Steen Hemmingsen blev præsenteret på mødet. Det var hans indtryk, at de to allerede inden mødet var orienteret rigtig godt om bankens forhold. De agerede begge i bestyrelsen, som om de repræsenterede Finansiell Stabilitet. De forlod flere gange møder for at ringe. Han går ud fra, at det var Finansiell Stabilitet, de ringede til.

Den 19. juli 2010 deltog han i et møde med Finansiell Stabilitet. Fra Finansiell Stabilitet deltog Henning Kruse Petersen, Jakob Brogaard, Marianne Simonsen og Henrik Bjerre-Nielsen. Han fik at vide af Finansiell Stabilitet, at der ikke ville blive skrevet referat. Han skrev selv 5 håndskrevne sider om mødet. Fra bankens side forsøgte de at forhandle beløbet på 750 mio. kr. ned. Han deltog endvidere, med blandt andre Hans Nielsen, den 15. juli 2010 i et møde, hvor banken gerne ville have opklaret, hvorfor der var forskel i de 2 myndigheders vurderinger. Fra bankens side fremførtes under møderne, at det var sent i forløbet, at kravet blev stillet. De var i banken nervøse for, om der senere kunne blive stillet yderligere krav. Endvidere søgte de afdækket, hvad der i givet fald skulle til, for at kravet om de 750 mio. kr. kunne blive reduceret. Han spurgte, om kapitaludvidelsen kunne blive delt op. Vedrørende tallet 750 mio. fik de at vide, at normal praksis tilsagde en overdækning på 33 %, men at Finansiell Stabilitet fandt, at Amagerbanken havde en forhøjet risikoprofil, der gjorde, at der skulle være en overdækning på 50 %. Han forstod, at dette ville indebære en forhøjelse på 741 mio. kr. De fik ikke at vide, hvorfor der var en forhøjet risikoprofil for Amagerbanken. Henning Kruse Petersen sagde, at det ikke var unormalt, at nogle bestyrelsesmedlemmer havde vetoret. Jakob Brogaard ville ikke svare på, om sammensætningen af direktionen havde indflydelse på risikoprofilen. Han fik at vide, at Henning Kruse Petersen kunne forhandle med N.E. Nielsen. Det var en særdeles ubehagelig oplevelse at deltage i mødet. Navnlig Jakob Brogaard var ekstremt fjendtligt indstillet i sin tilgang til bankens repræsentanter.

I bestyrelsen fik de løbende solvenssimuleringer. Han erindrer ikke, at han har set simuleringen fra den 25. august 2010, men det har han sikkert. De fik meget materiale. Han ved

ikke, hvorfra teksten, herunder "Konsekvens af Finansiell Stabilitets nedskrivningsmodel ... -1.500 -2.350", stammer. Han tænker, at det er stresstal, man har valgt. Han husker heller ikke i dag RBS' "Amagerbanken Hybrid kernekapital fra Staten August 2010" med sætningen på side 4 om "Konsekvens af FS' vurdering af låneportefølje ... -1.500", og han ved ikke, hvorfra formuleringen og tallet hidrører. Tallet er måske baglænsregning fra en solvensoverdækning på 6,5 %.

Inden der blev truffet endelig beslutning om kapitalforhøjelsen på 750 mio. kr., søgte banken betryggelse hos blandt andre Finansiell Stabilitet og Finanstilsynet, da de ikke ønskede at tage imod 750 mio. kr. fra investorerne, hvis der var tvivl om, hvorvidt banken ville overleve. Banken søgte at få tilsagn om, at det, de skrev, var korrekt. De ønskede det bedst mulige beslutningsgrundlag.

På bestyrelsesmødet den 15. september 2010 spurgte N.E. Nielsen, om der var nogen, der syntes, at likviditeten var således, at de ikke burde fortsætte projektet. Man var bordet rundt. Alle blev spurgt. Der var ingen, der protesterede, heller ikke Steen Hove og Steen Hemmingsen, der imidlertid ikke ville stemme. De to ville ikke sætte hænderne på kogepladen som de øvrige. Han udtrykte overraskelse over, at de to ikke skulle være klædt på til at nikke. Han henviste til, at de jo sammen med bankens kreditafdeling i flere dage i juli 2010 havde gennemgået bankens forhold og siden været til mange bestyrelsesmøder. De to havde endvidere i forløbet haft mange meninger om enkeltengagementer, som de havde specifik viden om. Steen Hove sagde under drøftelsen, at han følte sig dæmoniseret og presset. Debatten om Steen Hoves og Steen Hemmingsens tilknytning til Finansiell Stabilitet var hård. På mødet var det fremme, at Finansiell Stabilitet var blevet spurgt, om de kunne anbefale kapitalforhøjelsen. Det spørgsmål kom der ikke svar på under mødet. Efterfølgende anførte Finansiell Stabilitet, at det ikke var deres bord.

I bestyrelsen fik de ikke Finansiell Stabilitets notat af 20. april 2010. Han hørte først om notatet og tallene deri i 2011/12. Han hørte heller ikke inden da om tallene i notatet af 7. juni 2010, som han første gang så i forbindelse med den sag, der blev rejst mod blandt andre ham ved Retten i Lyngby. I bestyrelsen syntes de, at det var urimeligt, at banken var blevet pålagt at foretage en kapitaludvidelse på 750 mio. kr., der skulle sikre en bedre polstring. Hvis bestyrelsen havde hørt, at Finansiell Stabilitet mente, banken burde nedskrive med 1,7-2,5, endsige 2,8, mia. kr., så var kapitalforhøjelsen ikke blevet gennemført. Et tab i juni 2010 på 1-1 ½ mio. kr. ville have lukket banken.

Selv tegnede han aktier for 10 mio. kr.

Han husker ikke noget fra bestyrelsesmødet den 29. august 2010. Han har ikke taget referat af det møde.

Når bestyrelsen ville have handlet anderledes, hvis den havde kendt til de 2 notater fra Finansiell Stabilitet, så skyldtes det ikke isoleret set, at Finansiell Stabilitet havde foretaget en anden vurdering end banken. Afgørende var, at det var myndighederne, der bestemte, og hvis de så sådan på det, så ville bestyrelsen ikke have fortsat. Hvis bestyrelsen havde vidst, at Finansiell Stabilitet ønskede at lukke banken, var de ikke gået videre med sagen.

Finansiell Stabilitet rejste for så vidt ingen krav, men de fik jo valgt deres kandidater til bestyrelsen, og de fik Karsten Ree over på deres side. Den nye bestyrelse lukkede i samarbejde med Karsten Ree banken i februar 2011. Forinden var den nye bestyrelse blevet præsenteret for gevaldige nedskrivninger.

Allan Ottsen har vedstået den del af sin forklaring for Retten i Lyngby, som er gengivet i rettens dom af 12. juni 2017 på side 350, 1. nye afsnit.

Vidnet har forklaret blandt andet, at han ikke arbejdede i bankens hovedsæde. Han var ikke medlem af bestyrelsen, men var til stede under møderne, som han tog referat af. På bestyrelsesmødet den 4. februar 2010 talte man om drøftelser med Finanstilsynet den 29. januar 2010, som han havde deltaget i. Stemningen på mødet med tilsynet havde været god. Tilsynet anerkendte bankens indsats og opfordrede dem til at søge om en langt større garanti end på 6,5 mia. kr.

Han deltog ikke i andre møder med Finanstilsynet. Det var Jørgen Brændstrup og eventuelt John Weibull, der førte den daglige kommunikation med tilsynet. Han deltog heller ikke i møder med Finansiell Stabilitet om vilkårene for garantistillelsen. Derimod deltog han i det første møde med Steen Hove og Steen Hemmingsen. Michael Ahm var da også til stede. Den kommende selskabsmeddelelse blev drøftet. Banken ønskede, at meddelelsen ville give anledning til mindst mulig uro. Det var ham, der havde ansvaret for kommunikationen.

Han kan vedstå at have forklaret som anført i Lyngby Rets dom på side 367, de to midterste afsnit. Det var hurtigt hans fornemmelse, at Steen Hove ville få stor indflydelse på bankens drift. Banken ville blive mere styret. Hans indstilling var, at det skulle fungere. Det blev ikke sagt på mødet den 2. juli 2010, men det var tydeligt, at de to var Finansiell Stabilitets mænd. Efter de to kom med, fik han fornemmelsen af, at bestyrelsesmøderne fik et andet forløb. Steen Hove og Steen Hemmingsen havde fokus på kreditsiden. Under mødet med Steen Hove og Steen Hemmingsen den 15. juli 2010, hvor han selv deltog, blev mange af bankens engagementer gennemgået. Det fremgik, at de på enkelte områder allerede inden mødet vidste en del. De to stillede enkelte spørgsmål og var meget lyttende. Over 2 dage blev i alt 60 engagementer gennemgået.

Under udarbejdelsen af prospekterne havde han en redaktørrolle, men leverede ikke nogen tal. Det var ikke en del af hans ansvarsområde.

Han reagerede på, at Steen Hove i mail af 15. september 2010, kl. 00.45, havde nævnt tallet 500 mio. Han hæftede sig ikke ved, hvor meget større beløbet kunne blive, jf. Steen Hoves eftersætning om, hvad der ikke kunne udelukkes.

På mødet den 15. september 2010 blev de alle bedt om at tilkendegive deres opfattelse. Det blev også drøftet, om banken skulle forsøge at få en udtrykkelig tilkendegivelse fra Finansiell Stabilitet, der ikke havde meldt konkret ud, om banken burde gennemføre forhøjelsen. Steen Hove og Steen Hemmingsen kom heller ikke med en sådan konkret udmelding, hvilket medførte en lidt stram stemning. I Amagerbanken havde de ment, at kravet om 750 mio. kr. var urimeligt. På mødet blev det overvejet både, om det ville være ansvarspådragende at tage imod de 750 mio. kr., og om det ville være ansvarspådragende at undlade dette. De følte, at de var i et ingenmandsland. De vidste ikke, hvor de havde Finansiell Stabilitet. De følte, at Finansiell Stabilitet havde skærpet tonen.

Han deltog ikke i udarbejdelsen af de mange solvenssimuleringer. Det var særligt økonomichefen, der stod for det. Han så imidlertid, hvad der kom ud af simuleringerne. Han ved ikke, hvorfra formuleringerne i simuleringen fra den 25. august 2010 på side 3, "Konsekvens af Finansiell Stabilitets nedskrivningsmodel ..." og "Mulige yderligere nedskrivninger (skønnet effekt)" samt tallene "-1.500 -2.350", kom fra. Han erindrer ingen drøftelse herom på bestyrelsesmøder. Som nævnt efterspurgte bestyrelsen Finansiell Stabilitets hold-

ning, men han hørte aldrig, at Finansiell Stabilitet opererede med et nedskrivningstal på 1,5 mia. kr.

Han var ikke involveret i drøftelserne med staten om hybrid kernekapital og ved ikke, hvorfor der i RBS' notat herom fra august 2010 på side 4 står: "Konsekvens af FS' vurdering af bankens låneportefølje ... -1.500".

Efter udskiftningen af bestyrelsen og direktionen havde han møder med Steen Hove, som sagde, at vidnet skulle passe den private del af banken, og at de andre ville tage sig af resten. Vidnet fortsatte i kreditkomiteen. I banken kom der fuldt fokus på nedskrivninger. Det var nye vinde. Man talte næsten kun om nedskrivninger.

Han kan vedstå den forklaring, han er refereret for i det store afsnit på side 368 i Lyngby Rets dom. Revisorerne advarede mod, at resultatet fra stikprøver af mindre engagementer automatisk blev lagt til grund for andre og større engagementer, da der i så fald ville være risiko for, at der blev nedskrevet for meget. Det blev både Steen Hove og bestyrelsen advaret mod. Det tema blev nævnt på flere bestyrelsesmøder.

Den 10. december 2010 udarbejdede Michael Ahm, der refererede til Steen Hove, en opgørelse over 23 engagementer, som han havde gennemgået. Ifølge opgørelsen var der behov for yderligere nedskrivninger på ca. 716 mio. kr. Vidnet blev overrasket over beløbets størrelse. Omkring jul var beløbet steget til over 1 mia. kr. På det tidspunkt blev vidnet ikke taget med på råd.

Hvis bestyrelsen i starten af september 2010 havde hørt, at Finansiell Stabilitet opererede med nedskrivningstal på op til 2,7 mia. kr., så ville man med sikkerhed ikke have gennemført kapitalforhøjelsen.

Finansiell Stabilitets notater fra den 20. april og 7. juni 2010 så han første gang i forbindelse med sagen i Retten i Lyngby. Han havde ikke før hørt om notaterne eller det deri anførte.

I forbindelse med kapitalforhøjelsen tegnede han selv aktier for 300.000 kr.

Steen Jensen har forklaret blandt andet, at han i mange år bistod Amagerbanken med en række opgaver. Han medvirkede ikke vedrørende Finanstilsynets funktionsundersøgelse eller bankens ansøgning om en garanti på 13,5 mia. kr., men han ved, at Finansiell Stabilitet i forbindelse med den ansøgning fik adgang til en række engagementer med tabs- og solvensopgørelser samt diverse oversigter m.v.

Lotte Pind og han deltog i et teknikermøde med Finansiell Stabilitet om Finansiell Stabilitets vilkår. Fra bankens side mente de, at beløbet på 750 mio. kr. var stort og tidsrammen meget snæver. Finansiell Stabilitet oplyste, at banken kunne udstede obligationer til eget brug og lægge disse i egen boks og først sælge dem, når det var kommet i orden med de 750 mio. kr. På mødet talte de også om procentsatser og andre vilkår, jf. herved bilag X og Y. Det er ham, der har skrevet notatet fra den 17. juni 2010 "Aftaleudkast og tilhørende bilag X og Y". Han sendte det vist til Finansiell Stabilitets juridiske chef, Marianne Simonsen, der deltog i mødet, samt til Kromann Reumert. Vedrørende punkt 8.1.12 og 8.1.14 i aftaleudkastet oplyste Marianne Simonsen, at hun ikke havde beføjelser til at sige noget om, hvem Finansiell Stabilitet påtænkte skulle indvælges i bestyrelsen. Hun anførte, at de pågældende to personer skulle være i bestyrelsen i 3 år. Der fremkom ikke på mødet nogen konklusion om sammensætningen af direktionen. For så vidt angår punkt 5 om, hvorvidt Finansiell Stabilitet allerede havde en vurdering af bankens individuelle solvens, oplyste Marianne Simonsen, at det havde de ingen holdning til. Det var Finanstilsynets område sagde Marianne Simonsen, og Finansiell Stabilitet ville ikke gå tilsynet i bedene. Det fremgik dog, at Finansiell Stabilitet havde en anden vurdering end Finanstilsynet. Det blev nævnt, at Finansiell Stabilitet jo havde en 3-årig horisont. Han husker ikke, at han skulle have spurgt nærmere ind til, hvilken anden vurdering Finansiell Stabilitet havde. Det var ham, der skrev referat af mødet med Finansiell Stabilitet den 23. juni 2010, hvor der blev talt om de samme emner. Navnene på dem, som Finansiell Stabilitet ville have valgt til bestyrelsen blev heller ikke oplyst på det møde.

Da det var blevet besluttet, at det skulle være Steen Hove og Steen Hemmingsen, der skulle være medlemmer af bestyrelsen, deltog de to i bestyrelsesmøder. De havde fået delegation fra Finansiell Stabilitet. Steen Hove og Steen Hemmingsen, der var aktive på møderne, repræsenterede i praksis Finansiell Stabilitet. Medio september 2010 indtrådte de i bestyrelsen.

Han deltog i arbejdet med at udarbejde prospekter.

Fra den 7. juni 2010, herunder på et møde den 21. juni 2010, forsøgte banken at forhandle, således at vilkårene for at få statsgarantien blev lempeligere. Bankens ønskede blandt andet at få reduceret det krævede beløb på 750 mio. kr. samt at få ændret formuleringen af bilag X og Y.

Under prospektforløbet deltog han som en af de juridiske rådgivere. Han medvirkede også ved talbearbejdelsen vedrørende tabsabsorberingskapacitet mv. Det blev undersøgt, hvilke nedskrivninger banken kunne tåle. Der blev regnet på flere scenarier med forskellige forudsætninger, herunder vedrørende frivillig eller tvangsmæssig konvertering af den hybride kernekapital, som var en stor udfordring for banken. Statens konverteringsret havde betydelig negativ betydning for muligheden af at få private investorer.

Han hørte, at N.E. Nielsen på møder med Finansiell Stabilitet spurgte, hvorfor det var nødvendigt med 750 mio. kr. Svaret var, at Finansiell Stabilitets model viste, at det var nødvendigt med en sådan kapitalforøgelse. Finansiell Stabilitets formand sagde, at 250 mio. kr. ikke var tilstrækkeligt, men hvis banken fremkom med ønsker om et beløb tæt på de 750 mio. kr., så ville det blive overvejet, men der blev ikke afgivet nogen løfter.

Revisorerne udtrykte ikke utryghed under et møde den 20. juli 2010 vedrørende halvårsrapporten. Revisorerne sagde dog, at fremskaffelsen af 750 mio. kr. ville blive en udfordring. Han husker ikke, om revisorerne nævnte tallet 2,3 mia. kr., og han fik ikke indikationer på, at revisorerne var uenige med banken.

Han var tæt på prospektprocessen. I august 2010 havde han en mailkorrespondance med vicedirektør Julie Galbo fra Finanstilsynet om rådgivererklæring. Tilsynet havde ikke hjemmel til at kræve en sådan, og han afslog derfor af principielle grunde at afgive erklæringen, selv om han for så vidt ikke havde en viden, han ikke ville ud med. For at undgå konflikt endte det med, at han i stedet afgav en erklæring til Amagerbanken.

Han husker sin deltagelse i mødet den 12. august 2010 med Økonomi- og Erhvervsministeriet. Forinden var der udfærdiget en kapitalsimulering, hvor man havde foretaget beregninger vedrørende statens hybride kernekapital. Det søgtes påvist, hvorledes denne kunne veksles til reelle værdier, så banken lettere kunne opfylde kravet om de 750 mio. kr. Der blev regnet på bankens balance og hvad banken kunne tåle af tab, jf. herved også scenari-

erne opstillet i RBS' Amagerbanken Hybrid kernekapital fra Staten August 2010", som ministeriet fik udleveret på mødet. Bilaget er udfærdiget af RBS i samarbejde med ham og Lotte Pind. N.E. Nielsen og Jørgen Brændstrup var med til at rette i teksten. Det er ham, der har skrevet side 2. Tallene på side 3 er fra RBS. Det er Lotte Pind, der har leveret tallene på side 4. De spurgte ministeriet, om staten ville sælge sin kapital for 161 mio. kr. Dette ville hjælpe meget på solvensen. I så fald ville banken kunne tåle nedskrivninger på ca. 1,5 mia. kr.

Der blev foretaget mange simuleringer. De 1,5 mia. kr. kom fra Lotte Pinds regnestykker, men selve tallet er tilfældigt valgt. Et regnestykke endte med nedskrivninger på 1.475 mio. kr. Tallet kan være rundet op til 1,5 mia. kr. Det må være ham, der skrev teksten: "Konsekvens af FS' vurdering af bankens låneportefølje – er fratrukket i solvensbehov -1.500". Han havde ikke fået tallet 1,5 mia. fra Finansiell Stabilitet, hvorfra han alene hørte tallet 750 mio. Nederst på side 2 står der: "Efter tilbagekøb eller konvertering og en gennemført emission anses banken for at være robust overfor Finansiell Stabilitets vurderinger af bankens låneportefølje". Den sætning er ren kosmetik. Det er en politisk korrekt formulering, som blev foreslået af deres finansielle rådgiver, Folke Friis-Frederiksen. Det skulle lyde godt, men de havde altså ikke et tal på Finansiell Stabilitets vurdering af bankens låneportefølje.

Det anførte i mailen af 12. august 2010 fra Peter Brixen fra Finansministeriet til Økonomi- og Erhvervsministeriet ændrer ikke hans svar, men i øvrigt har Peter Brixen ret i, at der var tale om strøgne mål, og at der ikke var en-til-en sammenhæng. De havde ikke fra bankens side ytret frygt for, at Finansiell Stabilitet vurderede, at banken skulle foretage nedskrivninger på 1,5 mia. kr. Banken arbejdede med mange scenarier og var i dialog om at få fjernet konverteringspligten. Omhandlede tekst kan måske ses i det lys, at banken gerne ville have den bedst mulige forhandlingsposition. Bestyrelsen ønskede, at staten kunne se, at det var i alles interesse, at den gav sig. Staten havde på grund af EU-forpligtelser vanskeligheder med at efterkomme bankens ønske om salg af gældsrevet til underkurs. Der blev svaret, at først skulle der foretages kapitalforhøjelse, og så kunne markedskursen vedrørende konverteringen beregnes. Et sådan skud til hjørne hjalp ikke banken, men senere blev problemet løst.

Der blev foretaget mange solvenssimuleringer. Han var involveret heri. Han hjalp Lotte Pind. Det var en del af bankens værktøjskasse at beregne, hvorledes forskellige omstæn-

digheder påvirkede solvensen. De foretog naturligvis udregninger, hvori indgik, at banken udvidede aktiekapitalen med 750 mio. kr., men der blev også foretaget beregninger vedrørende andre muligheder, så som frasalg af engagementer eller oprettelse af et datterselskab til ejendomsengagementerne.

Tallet -1.475, ud for sætningen ”Nye nedskrivninger - ER FRATRUKKET i solvensbehov” på side 2 i simuleringsnotatet fra den 25. august 2010, er summen af 2 tal fra side 5 i det første prospekttillæg, nemlig -1.125 og -350. Tallene vedrørte statens frafald af den pligtmæssige konverteringsret. De 1.125 mio. kr. var fra nye nedskrivninger, mens de 350 mio. kr. var fra allerede foretagne reservationer. Det er i hvert fald sådan, han husker det. Der må ligge excel-regneark fra Lotte Pind herom.

Han ved ikke, hvorfra teksten på side 3 i simuleringen fra den 25. august 2010: ”Konsekvens af Finansiell Stabilitets nedskrivningsmodel – er fratrukket i solvensbehov” stammer. Sætningen har nok stået i noget, Lotte Pind har skrevet. For så vidt angår de to tal ud for linjen, dvs. -1.500 og -2.350, er forudsætningen, at banken køber den hybride kernekapital for 161 mio. kr. De 1,5 mia. kr. svarer til det beløb, der blev nævnt i førnævnte mail fra den 12. august 2010. Beløbet 2.350 mio. kr. er det maksimale beløb, banken kunne tåle at tabe, hvis lovens solvenskrav på 8 % skulle overholdes. Det var Lotte Pind, der havde regnet sig frem til de tal. På side 4, hvor forudsætningerne er anderledes, beregnes, hvor meget banken kunne tabe, før de simple kreditorer ville lide tab. Han så mange udkast og mange simuleringer, og han var med til at kommentere på mange tal og opstillinger. Teksten på side 4, og sammenhængen med side 3, kan måske diskuteres.

Han deltog i bestyrelsesmødet den 15. september 2010, hvor det blev drøftet, om det var forsvarligt at modtage de 750 mio. kr. Der var usikkerhed om Finansiell Stabilitets rolle, og om myndighederne ville blive ved med at komme med nye krav. I bestyrelsen frygtede man, at de 2 myndigheder havde en skjult dagsorden. Steen Hove sagde, at han var forundret over, at der var blevet udtrykt tvivl om hans intentioner. Han sagde, at han ønskede at bringe banken godt videre. De talte om fælles mål. Steen Hove sagde, at de var i bestyrelsen for at varetage bankens interesser, og at der ikke var nogen skjult dagsorden. Steen Hemmingsen tilsluttede sig dette. Der var drøftelse af, om Steen Hove og Steen Hemmingsen skulle deltage i beslutningen om at tage de 750 mio. kr. Han og advokat Søren Lunds-gaard svarede på spørgsmål om bestyrelsesmedlemmernes rettigheder og pligter. I relation til Steen Hoves mail fra kl. 00:45 blev der talt om, at 500 mio. kr. var et meget stort beløb.

Han husker ikke, om andre og større beløb blev nævnt. Steen Hove og Steen Hemmingsen sagde, de ikke ville deltage i afstemningen. Søren Lundsgaard anførte, at bestyrelsesmedlemmer ikke kunne undslå sig fra at tage stilling.

De 5 bullit-punkter, som er nævnt i referatet af mødet den 12. august 2010 mellem banken og Økonomi- og Erhvervsministeriet, blev vel formuleret af N.E. Nielsen. Han vil mene, at referatet er retvisende. Det anførte i bullit 2, hvorefter banken ”tvinges” til at foretage yderligere nedskrivninger på 1,5 mia. kr., at Finansiell Stabilitet fandt behov for yderligere nedskrivninger, og at det på grund af veto retten ville føre til krav om yderligere nedskrivninger, omtales ikke i prospektet. Der var jo alene tale om et oplæg til dialog med ministeriet med henblik på at afsøge muligheden for at erhverve den hybride kernekapital til en fornuftig pris. Der var derimod ikke tale om en reel kendt risiko. Da der på et senere tidspunkt kom en afklaring, så blev den nævnt i prospektet.

Han talte i den periode med en del investorer, som ikke alle fik det samme materiale. Først skulle de potentielle partnere undertegne fortrolighedserklæringer. Nogle af dem fik møder med Jørgen Brændstrup. Han husker ikke, at de præsenterede nogle af investorerne for en bekymring om, at Finansiell Stabilitet måske ville tvinge banken til at nedskrive med 1,5 mia. kr. Når det i referatet for bestyrelsesmødet for den 2. september 2010 er oplyst, at de udenlandske investorer meldte, at ”... og Finansiell Stabilitet havde været en væsentlig problemstilling”, så drejede det sig vist om veto retten, jf. bilag X og Y, og Finansiell Stabilitets kommende væsentlige indflydelse på banken. Han husker ikke, om udtalelsen også omhandlede bekymringer om nedskrivninger.

Det er ham, der har formuleret side 2 i RBS´ notat fra august 2010 om hybrid kernekapital, herunder bullit 6: ”På grund af risiko for konsekvenserne af Finansiell Stabilitets vurderinger af bankens låneportefølje, vil banken også efter en kapitalforhøjelse være tæt på pligtig konvertering af Statens hybride kernekapital, hvilket hindrer investors deltagelse”. Der sigtes her nok til, at det var Finansiell Stabilitet, der var den udfarende kraft, hvorfra banken mente risiciene kom. Dette hang også sammen med Finansiell Stabilitets 3-årige horisont. Der var jo risiko for, at Finansiell Stabilitet ville kræve yderligere nedskrivninger. Den tilsvarende sætning på side 4: ”Konsekvens af FS´ vurdering af bankens låneportefølje ...” er formuleret af ham eller Folke Friis-Frederiksen og er nok indsat som en konsekvens af førnævnte afsluttende sætning på side 2. Tallet 1.500 mio. hidrørte som nævnt fra Lotte Pind og var en reminiscens fra et tidligere arbejde. Side 5 kom fra Folke Friis-Frederiksen. Der

var nok 6-8 udkast, før bilaget var færdigt. N.E. Nielsen og Jørgen Brændstrup rettede under forløbet i teksten.

Det var Lotte Pind, der var pennefører og tovholder vedrørende solvenssimuleringerne, herunder den fra den 25. august 2010. Hans indsats bestod i at læse korrektur og stille gode spørgsmål.

Da de holdt møder med Finansiell Stabilitet og skrev prospekt, kendte de ikke Finansiell Stabilitets notater fra den 20. april og 7. juni 2010, og de havde ikke hørt om de tal og vurderinger, der er anført i notatet. Havde de hørt herom i prospektfasen, ville det blandt andet have givet anledning til overvejelser om udfærdigelse af et prospekttillæg, da det anførte i notaterne afveg væsentligt fra bankens egne vurderinger og tal.

I banken fandt man det urovækkende, at Finansiell Stabilitet havde en model, der tilsagde, at banken skulle skaffe 750 mio. kr. Man tænkte, hvad bliver det næste, og frygtede, at der var en skjult dagsorden. De fik ikke oplyst andre tal end 750 mio. Som nævnt regnede de i banken på, hvad der ville ske, hvis der skulle foretages yderligere nedskrivninger på 1,5 mia. kr., men det tal hidrørte altså ikke fra Finansiell Stabilitet eller fra andre udefrakommende. Det var et vilkårligt indsat tal, der ikke stammede fra en beregning. Det var et stort tal, der skulle vise, hvad der ville ske i en sådan alvorlig situation. Efter simuleringen ville banken dog i givet fald trods alt stadig være i live.

John Weibull har forklaret blandt andet, at han er cand.jur. og HD i regnskabsvæsen. I Amagerbanken var han ansat som vicedirektør med primært ansvar for kredit og jura. På kreditkontoret producerede de til bestyrelsen materiale vedrørende ansøgningen om statsgaranti. Han er ikke bekendt med, i hvilket omfang materialet tilgik Finansiell Stabilitet.

Han deltog i mødet den 6. april 2010. Det var deres indtryk, at de deltog i en form for partshøring, og at Finansiell Stabilitet allerede havde besluttet sig. På mødet var der ikke nogen særlig dialog og slet ikke om konkrete sager. Det samme gjorde sig gældende for mødet den 12. april 2010. Fra Finansiell Stabilitet talte man om deres generelle opfattelse af rentemarkederne etc. Hvis Finansiell Stabilitet var kommet med noget konkret, var de gået hjem og bearbejdet dette, men det var der altså slet ikke tale om. Han er 99 % sikker på, at der ikke fremkom konkrete tal for nedskrivningsbehov. Hvis Finansiell Stabilitet havde ønsket, at banken skulle have forholdt sig til konkrete tal, så havde Finansiell Stabilitet nok

udleveret papirer herom. Finansiell Stabilitet bad heller ikke banken om at få papirer, og de ville ikke se de papirer, de fra bankens side havde medbragt.

Han var involveret i funktionsundersøgelsen og deltog i møder med Finanstilsynet herom. Finanstilsynet var interesseret i, om bankens risici var afdækket korrekt. Finanstilsynet anførte, at banken skulle foretage nedskrivninger på yderligere 150 mio. kr. De blev overraskede, men rettede ind.

Han deltog kun en gang i et møde med Finansiell Stabilitet. Han afløste Jørgen Brændstrup under en del af det møde. Man talte om bankens kreditside. Mere konkret talte de om en vindmøllesag. Steen Hove og Steen Hemmingsen deltog aktivt i mødet.

Han deltog ikke direkte i udfærdigelsen af prospektet, men han og hans kontor leverede oplysninger dertil. Han foretog ikke i den forbindelse nogen beregninger.

Referatet af mødet med Økonomi- og Erhvervsministeriet den 12. august 2010 så han ikke, mens banken var i live.

Solvenssimuleringerne hørte under økonomiafdelingen og var Lotte Pinds område. Han læste nok i sin tid mange af simuleringerne, herunder måske den fra den 25. august 2010, og han kan meget vel have fremsat detailkommentarer til disse. Han ved ikke, hvor de enkelte tekstbider og tal kommer fra. Han hørte aldrig, at Finansiell Stabilitet mente, at banken burde nedskrive med 1,5 mia. kr. eller med et andet beløb.

Dagligdagen i banken ændrede sig, da direktionen og bestyrelsen blev udskiftet. Tidligere var de en forretningsbank, der prioriterede kunderne. Efter skiftet kom der fokus på at finde noget, der var galt i sagerne. De skulle navnlig efterse, om lånene var vurderet korrekt. Selv røg han ud af kreditudvalget. Der blev indkaldt kreditfolk udefra, der havde en anden dagsorden. De skulle gennemgå alle sager og foretage nedskrivninger. Steen Hove fik hurtigt Michael Ahm ind i banken. Denne kom fra Danske Bank. Kreditkonsulenterne refererede til Michael Ahm. De rådførte sig ikke længere med ham, og han hørte ikke resultatet af konsulenternes beregninger.

Han så ikke notaterne af 20. april og 7. juni 2010, mens han var i banken, og han hørte da heller ikke om notaternes indhold, herunder tallene. Han hørte heller ikke på anden måde, at Finansiell Stabilitet havde sat tal på bankens nedskrivningsbehov.

Han tegnede i 2010 Amagerbank-aktier for omkring 137.000 kr.

Carsten Dan Ehlers har vedstået den del af sin forklaring i Retten i Lyngby, der er gengivet i rettens dom af 12. juni 2017 på side 385, sidste afsnit, side 386, første halvdel af første afsnit, og side 387-388 om revisionsudvalget.

Vidnet har forklaret blandt andet, at han ikke deltog i mødet med Finanstilsynet den 29. januar 2010. Han husker ikke længere afrapporteringen heraf i bestyrelsen, men han kan jo læse herom i referatet af bestyrelsesmødet. Han har hørt, at ansøgningen om garanti blev forhøjet på foranledning af tilsynet.

Til Årsrapport 2009 fandt ledelsen grundlag for at fremsætte de bemærkninger og reservationer, der fremgår af ledelsesberetningen til rapporten, herunder side 7, sidste og tredjesidste afsnit. Teksten i de afsnit afspejlede ledelsens realistiske vurdering af de daværende markedsforhold og hang ikke sammen med skønmæssige vurderinger af enkeltengagementer. Banken var ofte tålmodig over for kriseramte engagementer. Det blev der ikke lagt skjul på i rapporten. Dette skyldtes en strategi, der havde tjent banken under tidligere kriser. Reservationen hang som anført i rapporten også sammen med afkastkrav i ejendomsmarkedet, hvor banken havde en lang tidshorisont. I banken havde de ikke konkrete overvejelser om at ændre deres strategi til en praksis med en kortere tidshorisont.

Han medvirkede ikke ved overdragelsen af materiale til Finansiell Stabilitet.

Den 23. marts 2010 deltog han i et møde med Finansiell Stabilitet. Man drøftede overordnet bankens nedskrivninger, men der blev ikke nævnt konkrete tal. Der var ikke konkrete indvendinger imod nedskrivningspolitikken. Det, der blev sagt om uenighed mellem myndighederne, var heller ikke konkret. Det hang måske sammen med, at det var et foreløbigt møde.

Han deltog ikke i revisorerernes møde med Finanstilsynet den 4. maj 2010. Han så aldrig referat fra mødet, og han har heller aldrig hørt, hvad der blev talt om på mødet. Revisorerne omtalte aldrig beløbet 2,3 mia. kr. – heller ikke i relation til dette møde.

Han blev ikke orienteret om brevet af 11. maj 2010 til Finanstilsynet, inden det blev afsendt. Han så ikke brevet i den periode, han var i banken, men brevet blev omtalt på et bestyrelsesmøde. For ham stod der vist ikke noget nyt i det brev.

Den 7. juni 2010 deltog han i et møde med Finansiell Stabilitet. På mødet begrundede Finansiell Stabilitet i et vist omfang de vilkår, som blev krævet, hvis staten skulle stille den af banken ansøgte garanti. Vigtigt var kravet om en stor kapitalforhøjelse. De fik at vide, at der normalt blev krævet en solvensoverdækning på 33 %, men i denne sag havde Finansiell Stabilitet besluttet at kræve 50 %, og banken skulle derfor skaffe 750 mio. kr. Beløbet var ikke begrundet i særlige nedskrivninger. Finansiell Stabilitet oplyste, at de havde en 3-årig tidshorizont, og at det var i det lys, at beløbet skulle være på 750 mio. kr. Beløbet var ikke begrundet i særlige nedskrivninger. Fra bankens side blev de noget groggy, da de hørte beløbets størrelse og tidsrammen for, hvornår kapitalforøgelsen skulle være på plads. Vilkårene blev ikke præsenteret som et oplæg til forhandling, men der var efterfølgende møder om det nærmere indhold af vilkårene.

Da tidsrammen var en stor udfordring, blev der arrangeret et yderligere møde den 15. juni 2010. Ifølge referatet af mødet skulle Henrik Bjerre-Nielsen have sagt, at diskussionen ”afspejler den afgrundsdybe forskel, der er mellem banken og FS”, men han husker ikke, at dette blev sagt. Det er dog rigtigt, at banken og Finansiell Stabilitet havde forskellige vurderinger af nedskrivningsbehovet. Han syntes generelt ikke, at referatet er særligt præcist. Finansiell Stabilitet har ved udfærdigelsen heraf selektivt udvalgt en del af dialogen. Der blev ikke drøftet konkrete tal på mødet. I stedet talte de om bankens regnskabspraksis. Jørgen Brændstrups udtalelse herom er ikke som gengivet i referatet. Finansiell Stabilitet holdt fast i de 750 mio. kr. Formålet med beløbet var at dække Finansiell Stabilitet af i forhold til den garanti, staten skulle stille. Jakob Brogaards udtalelse om at erkende situationen og vel lukke banken er også gengivet upræcist og ude af sammenhæng. Jakob Brogaard sagde dette efter, at N.E. Nielsen havde forklaret, at banken ville få svært ved at nå at skaffe de 750 mio. kr. Jakob Brogaard sagde ikke, at situationen var håbløs for banken.

På de næste møder kom der ikke nye begrundelser for størrelsen af beløbet på 750 mio. kr. Årsagen blev stadig anført at være, at solvensoverdækningen skulle være på 50 %, og at tidshorizonten var på 3 år. Bankens formand forsøgte i perioden forgæves at forhandle beløbet ned.

Han deltog ikke i udfærdigelse af prospekterne og foretog ikke beregninger af bankens smertegrænse.

På bestyrelsesmødet den 20. juli 2010 deltog de eksterne revisorer i drøftelsen af punkt 4.5-4.6, som anført i referatet. Revisorerne sagde intet om, at de var utrygge ved bankens økonomiske situation. Revisorerne gav en blank påtegning med en supplerende oplysning om kapitaludvidelsen på 750 mio. kr. Der var ikke tale et forbehold, men om en serviceoplysning. Banken havde selv skrevet stort set det samme i rapporten.

Han deltog ikke i udarbejdelsen af solvenssimuleringen fra den 25. august 2010. I bestyrelsen så de mange simuleringer, der også anvendes i tilsvarende brancher. Formålet hermed er at forsøge at finde de vanskelige punkter. Det er en stresstest, der foretages. Man vælger kritiske faktorer ved sådanne test. Han ved ikke, hvor tekst og tal i linjen ”Konsekvens af Finansiell Stabilitets nedskrivningsmodel – er fratrukket i solvensbehov -1.500 -2.350” stammer fra. Han husker ikke, at han under et bestyrelsesmøde skulle have hæftet sig her ved.

Han erindrer ikke, at han i forbindelse med sit bestyrelsesarbejde skulle have set RBS’ notat om hybrid kernekapital fra staten fra august 2010. Han husker ikke, at han skulle have studset over linjen på side 4, ”Konsekvens af FS’ vurdering af bankens låneportefølje – er fratrukket i solvensbehov -1.500”. Han har ikke hørt om et sådant krav.

Mailen fra Steen Hove fra den 15. september 2010, kl. 00.45, overraskede bestyrelsen. Forinden var det på bestyrelsesmødet den 8. september 2010 blevet drøftet, om det ville være forsvarligt at modtage de 750 mio. kr., og Steen Hove havde på det møde udtalt sig herom, som anført på side 2 i referatet. Nedskrivninger på 500 mio. kr., som Steen Hove nævnte i sin mail, kunne banken for så vidt godt klare, men Steen Hove havde jo i mailen tilføjet, at beløbet kunne blive væsentligt større. Steen Hove sagde ikke på mødet, hvad der lå i formuleringen om væsentligt større. Han husker ikke, om der på mødet var nogen, der spurgte Steen Hove herom. Steen Hove og Steen Hemmingsen blev derimod spurgt, om de mente,

at gennemførelsen af kapitalforhøjelsen ville være forsvarlig. De to svarede nok ikke direkte på det spørgsmål. I stedet meddelte de, at de ikke ville deltage i afstemningen.

Han fik ikke Finansiell Stabilitets notat af 20. april 2010. Han læste første gang om notatet i Finanstilsynets redegørelse fra 2011. Mens han var i banken, hørte han ikke, at Finansiell Stabilitet havde en vurdering af nedskrivningsbehov af den størrelse, som er nævnt i notatet. Finansiell Stabilitets notat af 7. juni 2010 fik han først i forbindelse med landsretssagen. Han hørte ikke om tallene i notatet, da han var i banken. Havde de dengang i bestyrelsen hørt om disse tal, ville de have spurgt ind til, hvordan tallene var fremkommet. De ville have bedt om dokumentation og bedt revisorerne analysere det. Derefter ville de nok have taget en dialog med Finanstilsynet. Hvis de pågældende beløb var korrekte, ville banken ikke have taget de 750 mio. kr.

Han tegnede selv aktier for et mindre beløb.

Han kan vedstå referatet af sin forklaring om bankens strategi, som gengivet på side 387 i Lyngby Rets dom. Strategien var langsigtet. Det var for strategien vigtigt at holde kontakten til kunderne ved lige. Hvis strategien blev ændret, således at tidshorizonten blev kortere, ville det have kostet yderligere nedskrivninger. Han kan ikke sige, om banken ville have kunnet overleve dette. Inden kapitalforhøjelsen på 750 mio. kr. ville banken kunne tåle at tabe 1,25 mia. kr.

Han deltog sammen med bankens formand i et møde med Finansiell Stabilitet den 15. juni 2010. Han omtalte det møde på bestyrelsesmødet dagen efter, jf. referatet for bestyrelsesmødet, side 2 øverst. Han gengav da det, som Henning Kruse Petersen havde sagt på mødet om bekymringer for bankens kreditbog, jf. det omtalte referat. Ingen efterspurgte tal fra Finansiell Stabilitet på mødet den 15. juni 2010.

Han deltog også i mødet med Finansiell Stabilitet den 11. august 2010. Ifølge Finansiell Stabilitets referat fra mødet skulle N.E. Nielsen have oplyst, at Finansiell Stabilitet ville forlange yderligere nedskrivninger. Selv husker han ikke, at N.E. Nielsen sagde dette, eller at de i bestyrelsen regnede med dette.

Steen Hove og Steen Hemmingsen kunne ikke gennemtvinge nedskrivninger, men de havde, jf. bilag X og Y, vetoret. Hvis banken ønskede at revurdere et kundeforhold og her-

under give yderligere kredit, kunne de to ved større beløb blokere for sådan løsning, hvilket kunne indebære konkurs for kunden og tab for banken.

Hvis banken havde vidst, at Finansiell Stabilitet mente, at der burde anlægges en anden strategi med kortere betalingsrækker samt kræve væsentlige nedskrivninger, ville det have indgået med vægt, da bestyrelsen skulle tages stilling til, om banken skulle tage imod de 750 mio. kr.

Finansiell Stabilitet havde ikke bestemmelsesret vedrørende de enkelte engagementer, men det var opfattelsen, at Finansiell Stabilitet havde meget tæt kontakt til Steen Hove og Steen Hemmingsen. Det ville være et problem at tage de 750 mio. kr., hvis bankens strategi ville blive ændret. Det var helt afgørende for banken at kunne fortsætte strategien. Ingen udefra kommende forhindrede banken heri, men den nye bestyrelse valgte en anden strategi.

Henrik Ole Håkonsson har vedstået den del af sin forklaring i Retten i Lyngby, der er gengivet i rettens dom af 12. juni 2017 på side 375, det store afsnit, og side 386, det andet nye afsnit.

Vidnet har forklaret blandt andet, at han ikke for banken deltog i møder med myndighederne.

I bestyrelsen så de en række solvenssimuleringer. Simuleringerne blev foretaget for at finde ud af, om det var forsvarligt at tage imod de 750 mio. kr. Han husker ikke simuleringen fra den 25. august 2010, og han ved ikke, om netop denne blev gennemgået på et bestyrelsesmøde. Han ved ikke, hvor tekst og tal i linjen på side 3, hvor Finansiell Stabilitet og -1.500 mio. kr. og -2.350, er nævnt, kommer fra.

Han erindrer ikke RBS' notat fra august 2010 om hybrid kernekapital fra staten. Han ved ikke, hvor linjen på side 4, hvor Finansiell Stabilitet og -1.500 mio. kr. er nævnt, kommer fra. Han husker ikke, at sætningen og tallet blev diskuteret i bestyrelsen.

I bestyrelsen talte de om, at der var vigtigt at finde ud af, om der var nogen, der havde et grundlæggende andet perspektiv på bankens overlevelsesmuligheder end bestyrelsen. Det var vigtigt at høre Steen Hoves og Steen Hemmingsens perspektiv. Det var måske navnlig vigtigt i lyset af det, Steen Hove havde skrevet om 500 mio. kr. På bestyrelsesmødet den

15. september 2010 agerede de to politisk korrekt. De var meget nervøse for at påtage sig en risiko. De fremstod, som om de tog afstand fra de andre. På bestyrelsesmødet fremkom ikke andre beløb end 500 mio. kr. Man kom det ikke nærmere.

Finansiel Stabilitets notat af 20. april 2010 så han ikke, mens han sad i bestyrelsen. Han hørte første gang herom efter bankens nedlukning. Han så først notatet og notatet af 7. juni 2010 i sidste uge. Da han var i banken, hørte han ikke om de tal, der fremgår af de to notater. Havde bestyrelsen kendt notaterne, ville den have taget det alvorligt. Man ville have lyttet til argumenterne herfor, og hvis bestyrelsen var blevet overbevist, havde man ikke gennemført kapitalforhøjelsen. Man ville naturligvis have lyttet til Finansiell Stabilitet, der havde stor viden og havde meget stor indflydelse.

Selv tegnede han aktier for 500.000 kr.

Michael Nellesmann Pedersen har vedstået den del af sin forklaring i Retten i Lyngby, der er gengivet i rettens dom af 12. juni 2017 på side 451 og side 452, indtil omtalen af bestyrelsesmødet den 17. marts 2010.

Vidnet har forklaret blandt andet, at han deltog i et møde med Finansiell Stabilitet den 30. august 2010. Fra bestyrelsens side forsøgte de at få det bedst mulige grundlag for deres stillingtagen til, om de skulle trække kapitalemmissionen. De var interesseret i, om Finansiell Stabilitet havde en anden dagsorden end dem. Banken ville gerne have et godt forhold til de offentlige myndigheder. På mødet talte man om den fremtidige direktionssammensætning. Finansiell Stabilitet havde mistet tilliden til Jørgen Brændstrup og ønskede, at denne på sigt blev udskiftet. Dette var hovedemnet for mødet. Banken var interesseret i Finansiell Stabilitets holdninger, og om Finansiell Stabilitet ville rejse krav om yderligere nedskrivninger. Han ved ikke, om Finansiell Stabilitet i givet fald ville kunne gennemtvinge et sådant krav, men Finansiell Stabilitet kunne i hvert fald påvirke bestyrelsen via de to personer, Finansiell Stabilitet skulle have valgt ind i bestyrelsen. Det var svært at skaffe 750 mio. kr. Dette store beløb skulle give banken sikkerhed og tryghed over en længere periode. Banken kunne ikke få en tilsikring om, at den ikke senere ville blive mødt med flere krav. Finansiell Stabilitet oplyste på mødet noget i retning af, at man ikke havde yderligere bemærkninger.

Solvenssimuleringen fra den 25. august 2010 havde navnlig sammenhæng med forhandlingerne med staten om den hybride kernekapital. Han hæftede sig ikke ved de anvendte formuleringer. Han ved ikke, hvor de stammer fra, og han har herunder ikke kendskab til, om de var fra Finansiell Stabilitet.

Han husker notatet fra RBS. Han ved ikke, fra hvem formuleringen "Konsekvens af FS' vurdering af bankens låneportefølje ..." hidrører. Han erindrer, at notatet blev drøftet på et bestyrelsesmøde. Spørgsmålet om kernekapitalen samt opstillinger med forskellige scenarier var vigtige for kommende investorer. RBS' notat var et blandt mange analysepapirer.

Kapitalforhøjelsen blev besluttet på bestyrelsesmødet den 15. september 2010. De talte på mødet om Steen Hoves mail af kl. 00.45. De spurgte denne og Steen Hemmingsen om, hvad beløbet 500 mio. kr. byggede på. Som han husker det, kunne de to ikke komme det nærmere, måske kendte de reelt ikke svaret. De sagde, at beløbet også kunne blive væsentligt større. Opfattelsen på mødet var, at bankens solvens ikke ville blive bragt i fare, hvis der skulle nedskrives med yderligere 500 mio. kr. og måske lidt mere.

Han hørte først om notatet af 20. april 2010, da han læste Finanstilsynets § 352 a-redegørelse fra 2011. Indholdet overraskede ham voldsomt. Notatet af 7. juni 2010 har han først set for nyligt. I bestyrelsen hørte han ikke om nedskrivningsbehov på 1,7-2,8 mia. kr. Hvis de i bestyrelsen havde været bekendt med, at Finansiell Stabilitet mente, at der var et sådant nedskrivningsbehov, ville de efter hans vurdering ikke have gennemført kapitalforhøjelsen. Det ville have været uansvarligt over for de nye investorer, og det ville have været ansvarspådragende for bestyrelsesmedlemmerne.

Finansiell Stabilitet havde stor indflydelse via Steen Hove og Steen Hemmingsen. De to var i tæt telefonisk kontakt med Finansiell Stabilitet. Hvis Finansiell Stabilitet havde en holdning om 2,5 mia. kr., ville der ikke kunne blive et konstruktivt samarbejde i bestyrelsen, og så kunne banken næppe fortsætte. Han tror, at Finansiell Stabilitet indirekte kunne have lammet bestyrelsens arbejde.

Han måtte på grund af sin ledende stilling i PKA ikke selv tegne aktier.

Finansiell Stabilitet vurderede vel, at bankens sikkerheder var mindre værd, end banken selv mente. Banken var uenig i den strategi, som Finansiell Stabilitet mente var bedst for

banken. Finansiell Stabilitets holdning var vigtig. Virksomheden skulle drives konstruktivt, og det ville ikke være muligt, hvis Finansiell Stabilitet havde en helt anden tilgang vedrørende strategi og nedskrivningsbehov end bankens bestyrelse. At det forholdt sig således, var overraskende for ham. I bestyrelsen vidste de dog godt, at der var så store forskelle i holdningerne angående behovet for yderligere nedskrivninger. Hvis Finansiell Stabilitet havde anført, at de mente, at der burde foretages yderligere nedskrivninger for 400 mio. kr., så ville det ikke have været overraskende. Tallene i notatet var imidlertid udtryk for en fundamental forskel. 2,5 mia. kr. er jo ca. faktor 6 i forhold til 400 mio. kr. Steen Hove antydede ikke, at der skulle lægges flere mia. kr. til de 500 mio. kr. Vidnet forstod ikke, at der kunne blive tale om 2,5 mia. kr. Det er svært at sige, hvad der ville have været den afgørende grænse.

På et bestyrelsesmøde den 16. juni 2010 blev det, ifølge mødereferatet, omtalt, at der dagen forinden havde været et møde med Finansiell Stabilitet, hvor Jakob Brogaard skulle have ”givet udtryk for, at bankens nedskrivninger skulle øges væsentligt uanset Finanstilsynets vurderinger ... Det var Brogaards opfattelse, at eventuelle bestyrelsesmedlemmer udpeget af FS ville forlange mernedskrivninger allerede pr. 30. juni”. Som nævnt regnede de med, at Finansiell Stabilitet ville kræve visse yderligere nedskrivninger. De stillede derfor spørgsmål til både Steen Hove og Steen Hemmingsen, men fik aldrig andet svar end førnævnte udtalelse om et beløb på 500 mio. kr., der eventuelt kunne blive væsentligt større. Han mener, at de to på bestyrelsesmødet den 15. september 2010 direkte blev spurgt, om forbeholdet om et væsentligt større beløb kunne dække over flere mia. kr. Det bekræftede de ikke. Han forstod det sådan, at så store tal ikke var på tale.

Han husker ikke, at Finansiell Stabilitet i efteråret 2010 konkret forlangte yderligere nedskrivninger.

Søren Lundsgaard har forklaret blandt andet, at han i 2010 løste ad hoc advokatopgaver for Amagerbanken. Bestyrelsen havde hørt, at Finansiell Stabilitet ville stille skærpede vilkår. Han skulle rådgive om bestyrelsens manøvrerum og ansvar. Han havde ikke noget med prospektet at gøre. Han blev dog taget med på råd ved udarbejdelsen af prospektillæg angående Jørgen Brændstrups situation. Det var Bech Bruun, der tog sig af det. Kontakten til Finansiell Stabilitet blev ikke varetaget af ham.

Den 14. september 2010 blev han kontaktet af advokat Steen Jensen. Han mener, at N.E. Nielsen var på medhør. Om aftenen havde han også telefonsamtaler med Allan Ottsen og Jørgen Brændstrup. Problemet var, at N.E. Nielsen havde rettet henvendelse til Finansiell Stabilitet samt Steen Hove og Steen Hemmingsen og fået oplyst, at Steen Hove og Steen Hemmingsen ikke ville tage stilling til, om det ville være forsvarligt at tage pengene hjem. De ville ikke involvere sig. Han blev bedt om at vurdere den situation. Næste morgen deltog han i en yderligere telefondrøftelse herom med Allan Ottsen og Jørgen Brændstrup. På det tidspunkt havde de læst Steen Hoves mail fra kl. 00.45. Han deltog senere på dagen i bankens bestyrelsesmøde. Han var kommet hurtigt ind i problematikken uden at have styr på alle de konkrete omstændigheder. Han vurderede, jf. herved referatet på side 3 (side 2816), at ”der var tale om et vanskeligt dilemma, hvor der ikke var sikre udgange” og tilføjede, at alle bestyrelsesmedlemmer efter hans opfattelse havde ”pligt til ... at tage stilling til spørgsmålet, om der skulle hjemtages nu”, og at dette også gjaldt for nytiltrådte medlemmer. Steen Hove og Steen Hemmingsen var ikke enige. De anførte, at de ikke havde ansvar for prospektet, samt at afstemningen om at tage imod de 750 mio. kr. var accessorisk til prospektbeslutningerne. De ville ikke stemme.

På mødet anførte han videre, at det var en uhensigtsmæssig situation, bestyrelsen sad i, da der ikke var tid til at foretage yderligere undersøgelser og udsende et yderligere prospekt-tillæg. Han understregede, at hvis de ikke gik videre, ville banken blive nødlidende. Bankens aktiver skulle i så fald realiseres på ugunstige vilkår, hvilket kunne være ansvarspådragende for bestyrelsesmedlemmerne. Der ikke måtte ud fra overfladiske betragtninger træffes afgørelser, der indebar, at banken ville lukke. Det ville have været overraskende, hvis banken havde lukket kort efter, at den havde opfyldt alle myndighedskrav. Hvis kapitalforhøjelsen omvendt blev gennemført, og banken så efterfølgende fik problemer med store nedskrivninger, så ville bestyrelsesmedlemmerne, blandt andet på grund af Steen Hoves mail, også kunne komme i problemer. Det var ikke en attraktiv situation for bestyrelsesmedlemmerne. Han sagde på mødet, at Steen Hove skulle spørges om, hvad der lå til grund for mailen, herunder om der var tale om en principiel betænkelighed, eller om mailen skyldtes en konkret viden om forhold i banken. De skulle vide, om mailen var en advarsel og om hvad. Han sagde, at Steen Hove og Steen Hemmingsen havde en ubetinget pligt til at svare ærligt og give bestyrelsen de herom relevante oplysninger. Det synspunkt opponerede Steen Hove ikke mod. Steen Hoves og Steen Hemmingsens svar var ret lange. Steen Hemmingsen talte om engagementer, som vidnet ikke kendte. En stor del af svarene husker han ikke, men det fremgik, at de to ikke var sikre på, at der var et behov for at

nedskrive for 500 mio. kr. eller et bestemt andet beløb. Det var de ikke blevet adviseret om. De gjorde gældende, at N.E. Nielsens mail havde ført dem ind i et ansvar, de ikke ønskede at være en del af, samt oplyste, at mailen fra kl. 00:45 var ment som en slags genpres.

Forløbet den 15. september 2010 var nogenlunde som Steen Hove er citeret for at have forklaret i Brangstrup-sagen, jf. SØ- og Handelsrettens dom af 21. december 2016, side 442. De 500 mio. kr. var ikke et residualbeløb. På bestyrelsesmødet sagde Steen Hove intet om, at de 500 mio. kr. skulle være inspireret af et notat fra den 20. april 2010. Kammeradvokaten udlagde under Brangstrup-sagen bemærkningen om de 500 mio. kr. som gisninger, jf. side 59 i dommen. Den karakteristik flugter med det indtryk, vidnet fik på bestyrelsesmødet. Steen Hove og Steen Hemmingsen fremstod ikke på mødet som om, de havde opdaterede beregninger, og han opfattede ikke tallet 500 mio. som summen af et konkret regnestykke. Da han sagde, at de skulle forklare sig, så bestyrelsen kunne træffe afgørelse på et tilstrækkeligt oplyst grundlag, svarede de, at de ikke kendte til et aktuelt, konkret nedskrivningsbehov. Steen Hove sagde, at der ikke var skjulte dagsordener. Han og Steen Hemmingsen anførte, at de ønskede at ændre bankens profil. I bestyrelsen vidste de altså godt, at Finansiell Stabilitet gerne ville have, at banken fik en anden profil. Steen Hove sagde imidlertid også, at han og Steen Hemmingsen ikke var bekendt med et stort, konkret nedskrivningsbehov på 500 mio. kr., endsige på flere mia. kr. Steen Hoves bemærkninger blev for så vidt opfattet som værende fair, og disse betryggede de andre i bestyrelsen.

Kent Villadsen Madsen har vedstået den del af sin forklaring i Retten i Lyngby, der er gengivet i rettens dom af 12. juni 2017 på side 369, det første afsnit.

Vidnet har forklaret blandt andet, at han ikke deltog i møder med Finansiell Stabilitet eller Finanstilsynet.

På bestyrelsesmøder blev der gennemgået en umådelig stor mængde papir. Han husker ikke solvenssimuleringen fra den 25. august 2010. Han ved ikke, hvor sætningen på side 3 om konsekvens af Finansiell Stabilitets nedskrivningsmodel stammer fra. Han husker ikke, at den sætning gav anledning til overvejelser. Han ved heller ikke, hvor tallene ud fra sætningen, dvs. -1.500 og -2.350, stammer fra. Han hørte ikke, at Finansiell Stabilitet skulle have oplyst tal i den størrelsesorden. I marts-april 2010 fik de oplyst, at det ikke bare ville være en ekspeditionssag at få statsgarantien. Finanstilsynet foretog en funktionsundersø-

gelse og forlangte nedskrivninger. RBS' notat om hybrid kernekapital fra august 2010 husker han ikke. Han ved ikke, hvorfra linjen på side 4, "Konsekvens af FS' vurdering ... - 1.550", kommer, og husker ikke, om der blev talt herom i bestyrelsen.

På bestyrelsesmødet den 15. september 2010 var der en meget grundig drøftelse af, om det var 100 % forsvarligt at gennemføre udvidelsen. De talte herunder om Steen Hoves mail fra kl. 00.45. Nogle var usikre på Finansiell Stabilitets intentioner. Selv så han positivt på projektet. Han forstod mailen som en generel reservation om, at der kunne blive behov for yderligere nedskrivninger på måske omkring 500-700 mio. kr. Steen Hove sagde, at der ikke var skjulte dagsordener fra Finansiell Stabilitets og hans side.

I 2010 kendte han intet til Finansiell Stabilitets notat af 20. april 2010. Han blev vel først klar over eksistensen heraf i forbindelse med, at Finanstilsynet kom med en redegørelse i 2011. Notatet af 7. juni 2010 hørte han først om efter konkursen. Oplysningerne i notaterne havde været meget vigtige under drøftelserne den 15. september 2010. Bestyrelsen havde nok ment, at banken næppe ville have kunnet klare så store yderligere nedskrivninger. De måtte da enten foretage en endnu større kapitalrejsning eller aflevere nøglerne.

Den trufne beslutning indebar, at Finansiell Stabilitet fik vidtgående beføjelser vedrørende bankens drift. Han kan ikke vurdere, i hvilket omfang Finansiell Stabilitet kunne gennemtrumfe sin vilje, herunder om, hvor meget der skulle nedskrives. Han er ikke jurist.

Oplysningerne i de 2 notater var væsentlige og burde i givet fald have fremgået af prospektet samt have ført til, at banken havde forsøgt at skaffe en markant større kapitalforøgelse.

Han tegnede ved de 2 kapitalforhøjelser aktier for i alt 10 mio. kr.

På spørgsmål om, hvorvidt det efter den 15. september 2010 viste sig, om Finansiell Stabilitet havde en skjult dagsorden, har vidnet henvist til, at der kort efter opstod en konkret diskussion om nogle enkeltengagementer. Finansiell Stabilitet kommunikerede herom direkte til bankens bestyrelse. Han husker dog ikke, at de i perioden havde større diskussioner om nedskrivninger, eller at Finansiell Stabilitet rejste krav.

Hans opfattelse var, at Steen Hove og Steen Hemmingsen, og for så vidt også Finansiell Stabilitet, havde en kritisk tilgang til bankens tålmodige strategi, men som Steen Hove

sagde, så trak de på samme hammel. Han havde en forhistorie sammen med Steen Hove, som han kendte som en redelig person. Han havde tillid til Steen Hove. Vidnet forventede slet ikke, at omtalte kritik kunne have et så stort niveau, som fremgår af de 2 notater.

Henrik Zimino har vedstået den del af sin forklaring i Retten i Lyngby, der er gengivet i rettens dom af 12. juni 2017 på side 341, de første to afsnit.

Vidnet har forklaret blandt andet, at han ikke husker at have deltaget i møder med Finanstilsynet eller Finansiell Stabilitet i 2010. Han har i hvert fald højst deltaget i et møde. Han erindrer ikke, om de i bestyrelsen fik solvenssimuleringen fra den 25. august 2010, og han ved ikke, hvor tekst og tal deri stammer fra. Tallene kom vel fra bankens simuleringer. Han erindrer ikke, om formuleringen på side 3, ”Konsekvens af Finansiell Stabilitets nedskrivningsmodel”, og de tilknyttede tal blev drøftet. Der blev ikke drøftet tal i den størrelsesorden i bestyrelsen. Han hørte ikke, at Finansiell Stabilitet mente, at banken burde nedskrive svarende til de tal. Han har tilsvarende ingen erindring om linjen på side 4 om ”Konsekvens af FS’ vurdering af bankens låneportefølje ... -1.500” i RBS’ notat fra august 2010. Han har ikke set papirer fra Finansiell Stabilitet og har heller ikke fået sådanne forelagt mundtligt.

Steen Hoves mail fra den 15. september 2010 blev drøftet på bestyrelsesmødet senere på dagen. Vidnet fandt det besynderligt at komme med en sådan mail så sent i forløbet. Indholdet af mailen blev ikke rigtigt uddybet under mødet. De kom det ikke nærmere.

Under sit arbejde i bestyrelsen så han ikke Finansiell Stabilitets notater fra den 20. april og 7. juni 2010, og han hørte heller ikke på anden vis om de meget store tal i notaterne. Havde de kendt dem den 15. september 2010, havde sagen stillet sig helt anderledes. Ingen sagde på mødet, at de havde yderligere oplysninger. Han finder det underligt, at bestyrelsen blev forholdt oplysningerne i notaterne. Havde de den 15. september 2010 hørt om beløb på op til 2,8 mia. kr., havde det haft enorm betydning for bestyrelsen, der ikke havde andre interesser end at gøre det bedste for banken. Bestyrelsen ville ikke have gennemført kapitaludvidelsen.

Det er rigtigt, at tallene i de 2 notater for så vidt alene beror på vurderinger. Var de kommet frem på bestyrelsesmødet, var de blevet diskuteret. Tallene stemmer dårligt med Finansiell Stabilitets krav om 750 mio. kr. Han kan ikke sige med sikkerhed, hvordan reaktio-

nen i bestyrelsen havde været, hvis de på mødet havde hørt om krav på 1,8 mia. kr. eller 2,3 mia. kr. Det er et hypotetisk spørgsmål. Det ville have været til drøftelse at lukke banken.

Lotte Pind har vedstået den del af sin forklaring i Retten i Lyngby, der er gengivet i rettens dom af 12. juni 2017 på side 440.

Vidnet har forklaret blandt andet, at hun deltog i mødet med Finansiell Stabilitet den 6. april 2010. Finansiell Stabilitet fik materiale, som hun havde været med til at skaffe. På mødet var Leif Busk meget negativ over for banken. Det var et forfærdeligt møde. Som hun huskede det, varede mødet ikke så lang tid. Leif Busk var generelt uenig i den måde, banken foretog nedskrivninger på. Han brød sig ikke om bankens principper. Måske så man under drøftelsen på enkelte af bankens engagementer. På det næste møde, den 12. april 2010, gennemgik de nedskrivningerne i de enkelte sager. Hun mindes ikke, at Finansiell Stabilitet skulle have oplyst, hvor store nedskrivninger, man fandt, at banken skulle foretage. Der blev ikke nævnt noget tal.

Hun deltog også i møder med Finanstilsynet, som banken havde et anderledes og bedre samarbejde med. Finanstilsynet samlede op på drøftelserne og udleverede herunder papirer med de tal, som var blevet gennemgået på møderne. Finanstilsynet antydede ikke, at der ville komme krav om yderligere nedskrivninger end de 127 mio. kr. Banken gik ud fra, at der derefter var styr på det.

Hun deltog ikke i revisorerne's møde med tilsynet den 4. maj 2010. Hun var tæt på processen, men husker ikke, hvad hun fik at vide om det møde. Hun talte løbende med bankens revisorer. På intet tidspunkt hørte hun, fra revisorerne eller Finanstilsynet, beløbet 2,3 mia. kr., og hun fik ikke Finanstilsynets notat af 16. maj 2010 med omtale heraf.

Finansiell Stabilitet præsenterede sine vilkår den 7. juni 2010, og den 28. juni 2010 blev der indgået aftale. Hun deltog ikke i drøftelserne med Finansiell Stabilitet om vilkårene.

Hun var med til at skrive tekster og foretage solvenssimuleringer til brug for prospektet. Det var hende, der udførte beregningerne til solvensoversigterne. Opstillingerne tager udgangspunkt i det generelle lovkrav om solvens og i bankens individuelle solvenskrav. Simuleringerne blev brugt til at beregne, hvor store nedskrivninger banken kunne tåle, hvis

solvenskravene fortsat skulle være overholdt. De foretog i sommeren 2010 mange forskellige simuleringsberegninger ud fra forskellige scenarier. Det var en vigtig variabel, hvad der skete med den hybride kernekapital.

Hun leverede tal til RBS' notat fra august 2010 om den hybride kernekapital. RBS arbejdede naturligvis også selv med notatet. Jørgen Brændstrup var ligeledes inde over notatet. Det var Allan Ottsen vist også. Af side 4 ses, at banken under givne forudsætninger kunne tåle at nedskrive for 1,5 mia. kr. Det skulle i givet fald være vedrørende allerede foretagne reservationer. Det var også en forudsætning, at kernekapitalen blev indfriet for 161 mio. kr. Regnestykket viste umiddelbart et individuelt solvensbehov på 6,7 %, men det kunne jo forhøjes til 8,0 %. Med en solvensprocent på 13,2 % var solvensoverdækningen i givet fald på 5,2 procentpoint eller 64 %. Finanstilsynet var enige i omregningsmetoden, hvorefter de 6,7 % kunne forhøjes til 8,0 %.

I simuleringen fra den 25. august 2010 kan hun på side 3 læse linjen "Konsekvensen af Finansiell Stabilitets nedskrivningsmodel ... -1.500 -2.350". Hun ved ikke, hvor teksten stammer fra. I alle de solvenssimuleringer, banken foretog den sommer, og for så vidt også i årene forud derfor, blev beløbet 1,5 mia. kr. anvendt. Måske blev der lavet enkelte simuleringer med andre tal. 1,5 mia. kr. er et stort beløb og velegnet i en stresstest. De skulle undersøge, hvad der ville ske, hvis der blev foretaget store nedskrivninger. Hun er ikke bekendt med, at banken havde tallet fra Finansiell Stabilitet eller andre. Det var tilfredsstillende, at testen viste, at banken kunne klare nedskrivninger på 1,5 mia. kr. I den midterste søjle medregnes den hybride kernekapital. I søjlen længst til højre er vist den situation, at nedskrivningerne var blevet så store, at den hybride kernekapital ikke længere kunne medregnes ved opgørelsen af basiskapitalen. I så fald ville der kunne nedskrives for yderligere 2,35 mia. kr. Det ville så være det maksimale, banken kunne klare. Altså et fuldt skrald, som banken lige akkurat kunne overleve. Det var hende, der skrev side 3, men hun kan ikke huske, hvorfra hun havde teksten om en model fra Finansiell Stabilitet. Hun ved ikke, hvad teksten dækker over. Hun husker ikke, at der skulle være en model fra Finansiell Stabilitet.

Banken fik garantien og en ny ledelse, der havde en ambition om at få nedbragt tabene. Steen Hove satte sit eget hold og hev en masse kreditfolk ind i banken. Alt i banken blev endevendt. Det var stressende. Rygtet var, at de nye kreditfolk skulle finde yderligere nedskrivninger. Hun var involveret i et vist omfang og foretog fortsat solvenssimuleringer.

Tidligere vidste hun næsten alt om, hvad der foregik i banken. Sådant var det ikke længere. Hun beholdt sin titel, men fik en anden rolle og havde ikke længere den samme indsigt. Hendes tidligere rolle blev overtaget af dem, der kom udefra, herunder Michael Ahm. Denne foretog ikke selv beregninger, men satte andre i gang.

Mens hun var i banken, så hun ikke notaterne af den 20. april og 7. juni 2010, og hun hørte ikke om vurderinger på 1,7-2,5 og 2,0-2,8 mia. kr. Når Michael Ahm talte om nedskrivninger, nævnte han endnu større tal. Hun ved ikke, om han sagde det for sjov. Hvis de dengang havde kendt de tal, ville det ikke have givet mening at hjemtage de 750 mio. kr.

Hun tegnede selv aktier for 130.000 kr.

Hun deltog ikke i forhandlinger med Finanstilsynet om prisen på køb af den hybride kernekapital.

De afleverede i foråret 2010 3 ringbind med materiale til Finansiell Stabilitet. På mødet den 6. april 2010 grinede Leif Busk af deres tal. Han var meget negativ. Det var måden, banken beregnede nedskrivninger på, han tog afstand fra. Han mente, at de skulle nedskrive langt mere. Hun kan vedstå sin forklaring herom til Lyngby Ret, jf. side 444 øverst i byretsdommen. Leif Busk nævnte ikke konkrete tal under sin kritik, men det stod klart, at banken og Finansiell Stabilitet ikke så ens på nedskrivninger.

Under det næste møde med Finansiell Stabilitet, den 12. april 2010, blev der gennemgået enkeltengagementer, og de kom længere ned i detaljerne. Heller ikke på det møde fremkom Finansiell Stabilitet med vurderinger med talangivelser. Hvis Finansiell Stabilitet havde nævnt nogle af deres store tal, havde de fra bankens side spurgt nærmere ind til disse. Hun husker ikke, at Finansiell Stabilitet under mødet anførte, at flere af bankens engagementer de facto var nødlidende, og at banken skulle anvende forrentningskrav, der afveg fra Finanstilsynets, eller at Jørgen Brændstrup skulle have sagt, at Finansiell Stabilitet skulle anvende et nedlukningsscenario, sådan som det er anført på side 1 i Finansiell Stabilitets referat af mødet. Hun tror ikke, at hun tidligere har set referatet, der er dateret den 10. september 2010. Hun husker ikke så meget fra mødet. Hun erindrer, at Finansiell Stabilitet udfordrede dem. De talte vist mere om enkeltengagementer end om bankens tålmodighedsstrategi. Det var frustrerende, at banken ikke fik nogle tal. Hun husker ikke, om Jørgen Brændstrup efterspurgte tal. Selv gjorde hun det ikke. Hun var ikke udfarende under møder

med Finansiell Stabilitet. Hendes opgave var mere at tage referat. De talte i banken internt om, at det ville være rart, hvis Finansiell Stabilitet ville komme med nogle tal.

Den 3. juli 2010 deltog hun i bankens bestyrelsesmøde. Hun var med til at udarbejde det materiale, der viste, "at banken havde behov for en kapitaludvidelse på op til ca. 1 mia. kr. for fremadrettet at kunne fremstå troværdig", som anført på side 2 (2755) i referatet. Vedrørende bankens LGD-værdier havde de rettet ind efter det, Finanstilsynet havde krævet. Hun husker ikke umiddelbart, hvad der lå i sætningen nederst på side 2 om "worst-case nedskrivninger", men det var vel en hentydning til de foretagne solvenssimuleringer om størrelsen af de nedskrivninger, banken kunne klare. Hun husker ikke, hvordan de kom frem til 1 mia. kr. og kan ikke sige, hvorledes sammenhængen er mellem det beløb og beregningen, der ender med yderligere nedskrivninger på 2.289 mio. kr. på side 5 i solvenssimuleringen fra den 25. august 2010. Hun husker heller ikke, hvad der lå bag, når de, jf. referatet fra den 3. juli 2010, side 2 nederst, talte om, at banken så ville "fremtræde som en positivt indtjenende bank".

Det var kreditkontoret, der leverede de tal, hun benyttede ved udarbejdelsen af solvenssimuleringen fra den 25. august 2010. Hun satte tallene ind i en regnemodel. Hun kan ikke sige, hvorfor der står "Konsekvens af Finansiell Stabilitets Nedskrivningsmodel"/"Mulige yderligere nedskrivninger (skønnet effekt)", mens der står "Konsekvens af FS' vurdering af bankens låneportefølje" i RBS' notat. I simuleringsnotatet fra den 25. august 2010 fremgår, at tallet for nedskrivninger, der er individuelt kapitaldækket, er 1.500 mio. kr. i den midterste søjle. Der var op til 1,5 mia. kr. en 1:1-effekt. I søjlen yderst højre er tallet 1.622 mio. kr. Ved de store engagementer var det ikke muligt at foretage fulde nedskrivninger inden for de foretagne solvensreservationer.

Efter tallene på side 3 i solvenssimuleringsnotatet fra den 25. august 2010 kunne banken lige klare nedskrivninger på 2.350 mio. kr. På side 5 er forudsætningerne ændret, og banken kunne i så fald ikke tåle nedskrivninger på 2.289 mio. kr. I sidstnævnte regnestykke er ikke medregnet ny kapital på 750 mio. kr. Det er vel i sidstnævnte eksempel heller ikke forudsat, at den hybride kernekapital er frikøbt for 161 mia. kr.

Steen Hove har vedstået den del af sin forklaring i Retten i Lyngby, der er gengivet i retens dom af 12. juni 2017 på side 500 og øverst på side 501. Der var derimod nogle fejl i gengivelsen af hans øvrige forklaring. På side 503 skal der f.eks. nederst stå: "Hans be-

mærkninger til protokollen” og ikke: ”Hans bemærkninger til prospektet”. Som en anden alvorlig fejl kan nævnes, at der i 8. sidste linje på side 506 skal stå ”250 mio. kr.” og ikke ”5-600 mio. kr.”.

Vidnet har forklaret blandt andet, at han ikke var ansat i Finansiell Stabilitet, som kontaktede ham i maj 2010. Han arbejdede for Finansiell Stabilitet på konsulentbasis. Finansiell Stabilitet bad ham om at fokusere på plan B, dvs. den situation, hvor det ikke lykkedes Amagerbanken at rejse kapitalen, og banken måtte lukke. Det var i så fald vigtigt for Finansiell Stabilitet at være klar. Finansiell Stabilitet skulle ”over night” kunne gribe banken.

Han fik konsulenthonorar af Finansiell Stabilitet i perioden indtil, han blev indvalgt i Amagerbankens bestyrelse, men deltog alligevel i en del bestyrelsesmøder. Da han blev egentligt medlem af bestyrelsen, fik han sædvanligt honorar herfor af banken.

I SØ- og Handelsrettens dom af 21. december 2016, Brangstrup-dommen, er han på side 42 citeret for at have forklaret, at han ”betragtede sig selv som tredjemand i forhold til Finansiell Stabilitet og Amagerbanken”. Han havde det samme ansvar som de øvrige medlemmer af bestyrelsen, og han underskrev på egne vegne.

Steen Hemmingsens og hans veto rakte ofte ikke til, at de kunne blokere for en beslutning, der var flertal for i bestyrelsen. Vetoretten var begrænset til særlige tilfælde. Hvis banken overtrådte de vilkår, der var aftalt med Finansiell Stabilitet, skulle Steen Hemmingsen og han orientere Finansiell Stabilitet herom. En sådan orientering blev i september 2010 foretaget vedrørende et konkret engagement, hvor han og Steen Hemmingsen var blevet nedstemt. Amagerbanken havde i den sag forøget et engagement med 150 mio. kr. Vetoretten omfattede større kreditudvidelser og solvensbelastninger. Jakob Brogaard fortalte ham, at Finansiell Stabilitet vedrørende omhandlede sag ville sende et krast brev til banken, men at Finansiell Stabilitet ikke ville opsigte kautionen kort tid efter, at den var stillet. I Finansiell Stabilitets brev blev vist herefter ikke påberåbt misligholdelsesbeføjelser. Steen Hemmingsen og han var som nævnt almindelige bestyrelsesmedlemmer, men med den særlige opgave, at de skulle rapportere til Finansiell Stabilitet, hvis banken ikke opfyldte de stillede vilkår. Finansiell Stabilitet kunne ikke pålægge dem at forsøge at gennemtvunge konkrete nedskrivninger. Det forsøgte Finansiell Stabilitet heller aldrig at gøre. De to skulle foretage deres egne selvstændige, konkrete vurderinger af de sager, der blev forelagt dem.

Han havde ikke et bundet mandat fra Finansiell Stabilitet, der ikke kunne instruere ham, men han orienterede Finansiell Stabilitet om, hvad der foregik i banken.

Han kan vedstå sin forklaring om valutakurser, jf. Lyngby Rets dom, side 492 nederst og side 493 øverst.

Som anført i referatet af bestyrelsesmødet den 20. juli 2010, side 1, var det ikke korrekt, når det i prospektet var anført, at "Finansiell Stabilitet havde delegeret sine beføjelser".

N.E. Nielsen havde over for Finansiell Stabilitet udtrykt betænkeligheder vedrørende Steen Hemmingsens og hans ret til at orientere Finansiell Stabilitet og spurgt, hvordan dette passede med deres tavshedspligt overfor banken. Betænkeligheden gik på, om Finansiell Stabilitet via dem fik oplysninger om enkeltengagementer, som derfra blev givet videre til andre banker, som Finansiell Stabilitet havde hånd i hanke med. Diskussionen endte vist med, at de to efter deres eget jugement kunne orientere Finansiell Stabilitet, hvis der var særlige forhold. De sendte aldrig konkrete lånesager til Finansiell Stabilitet. Det var slet ikke Finansiell Stabilitets opgave at forholde sig hertil.

Den 2. juli 2010 deltog han i et "hilse på-møde" hos Finansiell Stabilitet. Der blev ikke drøftet detaljer på det møde. Der blev aftalt, at han senere skulle tale med bankens formand, og at de skulle prøve at finde fælles fodslag. Han havde ikke et særligt indgående kendskab til Amagerbanken, da han kom til møder med banken i juli 2010. Han var til 2 møder i juli 2010. Begge varede vist 4-5 timer. Det ene møde blev holdt den 15. juli 2010. På møderne fik han og Steen Hemmingsen af Jørgen Brændstrup en præsentation af en række engagementer, måske 30 eller 60. Han vil sætte spørgsmålstegn ved, om der var tale om en "gennemgang", som det er anført i referatet fra bestyrelsesmødet den 16. juli 2010. På møderne stillede han og Steen Hemmingsen spørgsmål, men de kom ikke på møderne dybt ned i de enkelte engagementer. Den overfladiske gennemgang satte dem derfor ikke i stand til at forholde sig kritisk til bankens konkrete engagementer og nedskrivningsbehov.

Han var ikke på nogen måde involveret i udarbejdelsen af Finansiell Stabilitets notater af 20. april 2010 og 7. juni 2010. Det første notat er skrevet før, han blev kontaktet af Finansiell Stabilitet. Han så ret hurtigt det notat. Det var vel Henning Kruse Petersen, der gav ham en opdatering om disputten mellem Finansiell Stabilitet og Finanstilsynet og mødet herom i ministeriet. Det blev fastslået, at Finansiell Stabilitet skulle lægge tilsynets vurde-

ring om solvensen til grund, men stille de vilkår Finansiell Stabilitet fandt grundlag for med afsæt i bankens konkrete situation. Formentlig fik han 20. april-notatet i maj 2010, hvor tiden allerede havde overhalet notatet på nogle punkter. Opgørelserne er jo blandt andet foretaget pr. 31. december 2009. Der var endvidere en løse ende vedrørende en noget bred formulering om modregning, solvens og nedskrivninger.

Efter mødet i ministeriet foretog Finanstilsynet en fornyet gennemgang af banken. Finansiell Stabilitet foretog også løbende revurderinger af banken. I august 2010 var divergensen mellem Finansiell Stabilitet og Finanstilsynet – der jo skulle forholde sig til, hvad banken formelt lovligt kunne anføre – i niveauet ½-1 mia. kr. Den oplysning havde han i august 2010.

Han var ikke med til at forhandle om vilkårenes endelige udformning. Det var hidtil uhørt skræppe vilkår. N.E. Nielsen sagde, at han vidste, at Finansiell Stabilitet havde en mere kritisk holdning til banken end Finanstilsynet. Han deltog i et møde om vilkårene sammen med en advokat fra Kromann Reumert og Marianne Simonsen. Fra Finansiell Stabilitets side var man betænkelig ved, om vilkårene var så hårde, at Finansiell Stabilitet ved rapportafleggelse skulle konsolidere Amagerbanken ind i sine regnskaber, fordi Finansiell Stabilitet på grund af de strenge vilkår ville få en sådan indflydelse på ledelsen, at dette skulle ske. Frygten var altså, at der skulle udarbejdes et koncernregnskab, hvori tallene fra banken skulle medregnes. Det var Henrik Bjerre-Nielsen, der havde den betænkelighed. Han sørgede for at få en ”legal opinion” herom. Denne viste, at frygten herfor var ubegrundet.

Under bestyrelsesmøder i juli og august 2010 fik han indtryk af, at bestyrelsesmedlemmerne vidste, at Finansiell Stabilitet havde et mere negativt syn på banken end Finanstilsynet. Om denne viden var kvantificeret, skal han ikke kunne sige.

Han bad hurtigt om at få bestyrelsesprotokollerne. Det fremgik heraf, at der havde været en dialog med Finanstilsynet om, hvad det ville koste i yderligere nedskrivninger, hvis tilsynet skulle droppe sine bemærkninger om ”den lave ende” og de lange betalingsrækker. Der var lavet beregninger herpå. Han husker ikke, om man på bestyrelsesmøderne i juli og august 2010 talte om de forskellige vurderinger hos de to myndigheder, men han husker, at der på møderne var en meget kritisk holdning overfor Finansiell Stabilitet.

På mødet i bestyrelsen den 6. september 2010 så han sådan på det, at der ikke burde være et modsætningsforhold mellem ham og Steen Hemmingsen samt Amagerbanken. Som han så det, burde de have samme interesser, herunder at balancen mellem ind- og udlån blev bedre, samt at banken efter 3 år ville være i god stand, når garantien udløb. Han sagde som anført i referatet for mødet, at ”de trak på samme hammel”. Det måtte han tro. Han ved ikke helt, hvad der hentydes til, når der i referatet derefter anføres, at han sagde, at de ”ville arbejde for værdibevarelse”. Måske var den formulering et forsøg på at pådutte dem, at de skulle have tilkendegivet en vis opbakning til de lange betalingsrækker. Sådan forholdt det sig imidlertid ikke. Steen Hemmingsen og han har aldrig sagt, at det var en god ide med de lange betalingsrækker, som indebar enorme risici. Han sagde, at de skulle arbejde for at få fjernet bemærkningen om den lave ende, hvilket var i overensstemmelse med Finansiell Stabilitets holdning om, at banken burde foretage yderligere nedskrivninger. Han mener ikke, at han nævnte tal på det møde. Han havde på daværende tidspunkt ikke den fjerneste anelse om, hvordan banken så ud.

Vedrørende bestyrelsesmødet den 8. september 2010 og formandens spørgsmål til ham om hans viden, så var vidnet på det tidspunkt klar over, at Finansiell Stabilitet mente, at der burde nedskrives med yderligere ½-1 mia. kr. Det ville være rædselsfuldt for den kommende rapportaflæggelse, men beløbende var dog ikke større end, at banken, ifølge de foretagne solvenssimuleringer, kunne fortsætte. Som han husker det, var grænsen herfor på godt 1,5 mia. kr. Han sagde noget om, at med den begrænsede viden, han havde, så ville banken nok ikke komme i solvensproblemer. På dette tidspunkt havde banken lige tabt 400 mio. kr. på valutaspekulation. Endvidere kunne det erindres, at banken i de forrige år havde tabt 3 mia. kr. på kreditter. Det var mærkeligt, at formanden stillede ham omhandlede spørgsmål. Bestyrelsesmedlemmerne måtte jo vide mere om engagementerne end han.

Det var planlagt, at først skulle den gamle ledelse have kapitaludvidelsen på plads, og så skulle de to nye bestyrelsesmedlemmer tiltræde. Forløbet med prospektet mv. trak lidt ud. Det virkede på mailkorrespondancen fra den 14. september 2010 som om, at den gamle ledelse ville have ham og Steen Hemmingsen til at tage ansvar for de andres beslutninger om aktietegningen. Efter der var holdt en lang række møder, ville man pludselig i sidste øjeblik have deres vurderinger. Han kunne ikke se, at de skulle kunne vide mere end bestyrelsesmedlemmerne. N.E. Nielsens formuleringer i mailkorrespondancen var polerede, næsten som var de tænkt som bilag 1 i en kommende retssag.

Til brug for deres svar stillede Finansiell Stabilitet advokat Carsten Fode til deres rådighed. Vidnet tog hen til denne. Fra Finansiell Stabilitet blev Henning Kruse Petersen, Henrik Bjerre-Nielsen og Jakob Brogaard taget med på råd. Steen Hemmingsen deltog også, men det var navnlig Carsten Fode og vidnet, der i fællesskab konciperede svaret, der blev sendt kl. 00.45. Svaret var aftalt med Finansiell Stabilitet. Deres fastholdelse i svaret om, at de ikke ville have noget med prospektet at gøre, var ikke ny. De havde i perioden op til den 15. september 2010 flere gange spurgt forgæves efter materiale. Han havde f.eks. skrevet en mail til Jørgen Brændstrup, der ikke var blevet besvaret. Derfor skrev de, at ”adskillige spørgsmål fortsat er ubesvarede”, og at ”i det materiale vi har læst om engagementerne, er disse generelt dårligt beskrevet og med ikke ajourførte oplysninger”.

Deres bemærkning om, at det ”således ikke ville overraske os, hvis en nærmere gennemgang ville vise et behov for nedskrivninger på 500 mio. kr., men vi kan ikke udelukke at beløbet bliver væsentligt større”, skyldtes Finansiell Stabilitets til ham oplyste vurdering om ½-1 mia. kr. De tilføjede, at ”fremtiden fordrer en holdningsændring i ledelsen”. Han formulerede sig forsigtigt med hensyn til beløb, da ½-års rapporten jo lige var blevet godkendt af 4 revisorer og godtaget af Finanstilsynet. Man måtte vel tro, at rapporten var korrekt, så måske havde Finansiell Stabilitet ikke ret. Meningen med formuleringen i mailen var at sige, at det dog også kunne være, at Finansiell Stabilitet havde ret.

Han husker ikke, om der på bestyrelsesmødet den 15. september 2010 var drøftelser om tallet 500 mio. Han husker slet ikke, om der blev talt om tal på mødet, og der er vist intet anført herom i referatet. Stemningen på mødet var meget negativ over for Finansiell Stabilitet, der nærmest blev dæmoniseret. Dette smittede i et vist omfang af på holdningen til Steen Hemmingsen og ham, der blev set som Finansiell Stabilitets ”forlængede arm”. Han anførte, at han ikke kunne se, at de to skulle kunne være i konflikt med bestyrelsesmedlemmerne, og at de havde en fælles interesse i, at banken var i orden om 3 år. Først senere fandt han ud af, at bestyrelsesmedlemmerne slet ikke havde dette fokus. De søgte i stedet at skubbe problemerne foran sig, således at der kunne aflægges en rimelig årsrapport, hvorefter de ville slippe for ansvaret.

Han var ikke sendt i byen af Finansiell Stabilitet for at få større nedskrivninger, hvilket ikke var et mål i sig selv.

Steen Hemmingsen og han havde den 15. september 2010 ikke tilstrækkelig viden til, at de kunne stemme om kapitalforhøjelsen, hvilket bragte dem i et dilemma. Det ville ikke være klogt at stemme for noget, som de manglede den tilstrækkelige viden om, men det ville, i den svære og følsomme situation banken befandt sig i, have givet ubehagelige overskrifter, hvis de ligefrem havde stemt imod. De havde sådan set heller ikke tilstrækkelig viden til at stemme imod. Efter modtagelse af juridiske råd undlod de at stemme. Deres beslutning medførte, at bølgerne gik højt på bestyrelsesmødet. Flere sagde, de havde fået tilstrækkelig viden, men de holdt fast. Det er han, henset til det han senere erfarede, glad for i dag.

Medio november 2010 blev han administrerende direktør i banken. Karsten Ree var blevet meget oprevet over valutakurstab, som bestyrelsen havde forsøgt pakke ind i noget med anlægsengagementer. Karsten Ree krævede, at formanden skulle gå, og der blev indkaldt til ekstraordinær generalforsamling. Samarbejdet i bestyrelsen var reelt brudt sammen. Det endte med, at de fleste bestyrelsesmedlemmer og Jørgen Brændstrup trak sig. Sidstnævnte fik mod hans stemme en særlig fratrædelsesgodtgørelse. Han havde ikke i længere tid planlagt, at han skulle blive administrerende direktør for banken. Der var ikke så mange, der kunne bestride posten, og de andre direktøremner havde allerede gode job, så han meldte sig. Det var vigtigt med en ny og troværdig ledelse.

Han fik ikke i forbindelse med aflæggelsen af årsrapporten for 2010 instrukser fra Finansiell Stabilitet om, hvad der nu skulle ske.

Da han var tiltrådt som direktør, kunne han hurtigt se, at sagsgangen og organisationen, med den nødvendige funktions- og kompetenceadskillelse, ikke i orden. Bankens vitale funktioner var smeltet ned. Jørgen Brændstrup havde påtaget sig alt for meget. Han samlede et nyt team med blandt andre Michel Ahm fra Danske Bank. Michel Ahm havde også arbejdet for Finansiell Stabilitet. De var i november og december 2010 i en tidspresset situation. Det hastede med at få styr på tingene. Først kom der ansatte fra Finansiell Stabilitet. Efter en kortere overgangsperiode ansatte de ledere fra Nykredit, Danske Bank og Sydbank. De pågældende skulle foretage en helt sædvanlig gennemgang af bankens engagementer under anvendelse af branchens almindelige kriterier. De var 5, der foretog dette arbejde. Der blev gennemgået 169 engagementer. Michel Ahm var ikke som sådan en kreditmand, men medvirkede fra starten og stod for det samlede risikobillede. Gennemgangen afslørede, at der var behov for meget store nedskrivninger pr. 31. december 2010. Der var ikke styr på tinglysninger og registreringer. Opgørelser af mange engagementer var i kon-

flikt med loven. Der var særligt problemer i den for dem tunge ejendoms/development-sektor. De ændrede betalingsrækkerne til 4 år, hvilket vist medførte yderligere nedskrivninger på 355 mio. kr. De ændrede endvidere den tidligere praksis med at hælde penge i dårlige engagementer. Mange risici var opgjort helt forkert. De konstaterede ikke-registrerede tab på ca. 2 mia. kr. på ejendoms- og develop-engagementer. De anvendte den linje, der blev anvendt af alle ordentlige pengeinstitutter. De gik over til at være markedskonforme.

De rapporterede ikke alt til Finansiell Stabilitet, men fortalte om de særlige forhold. Der var ikke vandtætte skotter.

Han husker ikke den præcise udformning af deres veto. De skulle ikke spørge Finansiell Stabilitet, hvis de overvejede at nedlægge veto.

Foreholdt Lotte Pinds forklaring i Lyngby Ret, jf. dommen side 447, om advokatregninger på 9 mio. kr., blandt andet vedrørende etablering af den ny bank, har vidnet forklaret, at det næppe var Amagerbankens bestyrelse, der bestilte det pågældende advokatarbejde. Arbejdet blev måske påbegyndt i december 2010. Der var vigtigt for Finansiell Stabilitet at være klar med en ny bank. Finansiell Stabilitet mente, at Amagerbanken skulle betale herfor. Det gjorde de så. Den nye bank skulle købe de sunde aktiver af den gamle bank. Et konkursbo kan ikke drive bank. Han fik forelagt mange regninger til godkendelse. Han skulle jo også godkende regninger angående arbejde, han ikke personligt havde bestilt. Hvis der kom en regning fra Finansiell Stabilitet, må han have skrevet under. De benyttede sig af flere advokater fra Kromann Reumert og Gorrissen Federspiel.

Som nævnt havde han fået at vide, at forskellen mellem Finansiell Stabilitets og Finanstilsynets opfattelser var på mellem ½ og 1 mia. kr. Han videregav nok ikke andet herom end det, der kan læses i hans mail fra den 15. september 2010. Han kan dog også have sagt noget på et bestyrelsesmøde. Det er mest sandsynligt, at han den 15. september 2010 havde læst Finansiell Stabilitets notat af 7. juni 2010. Han husker ikke præcis, hvem der meddelte ham de to tal, 500 mio. kr. og 1 mia. kr., men det var en fra Finansiell Stabilitet. Det kunne være flere forskellige personer. Det er mest sandsynligt, at han hørte det fra Michel Ahm. Han fik formentlig denne viden om Finansiell Stabilitets vurdering i august 2010. Han mener, at det ene tal var 500 mio. Måske var det andet tal over 1,0 mia. Det kan være, at det var 1,1 mia. Han omtalte ikke et beløbsmæssigt spænd i sin mail. Der var jo usikkerhed om vurderingen. Han husker ikke, hvorfor han kun skrev et tal, 500 mio. kr., og ikke

nævnte det andet tal. De 500 mio. kr. til ca. 1 mia. kr. var forskellen i myndighedernes opgørelser vedrørende de samlede reservationer, inkl. nedskrivninger. Han husker som sådan ikke, hvorfor de ikke i mailen skrev om solvensreservationer. Det bør herved erindres, at nedskrivninger jo i sammenhængen er mere alvorlige end reservationer.

N.E. Nielsen efterspurgte deres vurderinger af størrelsen af bankens behov for yderligere nedskrivninger, og vidnets svar om 500 mio. kr. mv. omhandlede reelt en opfattelse af forskellen mellem Finansiell Stabilitets og Finanstilsynets vurderinger. Det skal dog herved erindres, at banken jo have fået godkendt sine tal af Finanstilsynet, og vel derfor måtte formodes at dele opfattelse om nedskrivningsbehovet med tilsynet. Dette fremgik vel af sammenhængen.

Hans mail af 15. september 2010 er et svar på N.E. Niensens mail af 14. september 2010 med 4 spørgsmål. Der kom kort efter et 5. spørgsmål.

Han husker ikke, om Carsten Fode og han drøftede, om der i mailen skulle stå 500 mio. kr., men de talte om flere af formuleringerne i mailen. Vurderingen om ½-1 mia. kr. var alene Finansiell Stabilitets og ikke hans personlige opfattelse. På det tidspunkt havde han ikke personligt en tilstrækkelig viden til at foretage en sådan vurdering. Han kan ikke sige, hvorfor det ikke blev anført direkte i mailen fra den 15. september 2010, at oplysningen om 500 mio. kr. eller et væsentligt større beløb hidrørte fra Finansiell Stabilitet og altså ikke fra ham og Steen Hemmingsen, som var blevet spurgt. Det fremgik måske af sammenhængen, herunder hvem der var cc på mailen.

Foreholdt, at han i Brangstrup-sagen, jf. dommens side 44, skulle have forklaret, at beløbet på 500 mio. kr. var inspireret af notatet fra den 20. april 2010, samt at der under nærværende sag er flere, der har forklaret om drøftelser på bestyrelsesmødet den 15. september 2010 vedrørende hans formulering om 500 mio. kr., har vidnet forklaret, at notatet af 20. april 2010 alene var et historisk papir, som han derfor ikke overvejede at gøre opmærksom på den 15. september 2010. Notatet var ikke længere relevant, og det var på det tidspunkt ude af hans sind. Han erindrer som nævnt ingen drøftelser om tallet på bestyrelsesmødet. Hvis det vedrørende tal havde foregået på ”høje bølger”, havde han nok kunne huske det. Bestyrelsen vidste, at der var forskellige holdninger hos Finansiell Stabilitet og Finanstilsynet, men han ved ikke, om bestyrelsen vidste, at forskellen var på mellem ½ og 1 mia. kr. Han kan ikke udelukke, at han på mødet nævnte nogle tal uden, at det blev protokolleret.

Få dage efter sin tiltræden fik han kontakt til Michael Ahm, der som nævnt havde en fortid i Danske Bank og Finansiell Stabilitet. Han blev ikke påduttet Michel Ahm. Der blev anvendt nogle senior-kreditfolk i omkring 2 uger, indtil han kunne få samlet sit eget hold.

Han deltog ikke i drøftelserne med revisorerne på bestyrelsesmødet den 20. juli 2010.

Når han på bestyrelsesmødet den 8. september 2010 udtalte, at han ikke mente, at banken ville komme i solvensproblemer, så var det ud fra den viden, han havde på det tidspunkt. Det lå ham da fuldstændigt fjernt, at banken var i så dårlig forfatning, som det senere viste sig at være tilfældet. Endvidere kendte han jo simuleringer, der havde vist, at banken kunne tåle nedskrivninger på ca. 1,5-2,0 mia. kr. Han rejste dog et advarselssignal på mødet.

Efter at Karsten Ree i et brev havde udtrykt ønske om at få udskiftet formanden, skete der en vis gruppering i bestyrelsen, som det fremgår af referatet af bestyrelsesmødet den 12. oktober 2010. Karsten Ree havde forinden haft kontakt til Finansiell Stabilitet, der derfor ikke blev overrasket over brevet.

I overgangsperioden, efter han blev administrerende direktør, anvendte han bankens egne kreditfolk. Kreditchefen var træt og slidt og var kørt ud på et sidespor. Den eksisterende organisation magtede ikke opgaven. De var under et stort tidspres. Det var bydende nødvendigt, at der kom nye folk til. Det var alvorligt med de lange betalingsrækker, som Finanstilsynet under Erhvervsankenævns-sagen havde betegnet som uforsvarlige. Senere mente tilsynet, at de ikke havde hjemmel til at gribe ind over for de lange betalingsrækker.

Han blev omfattet af Finansiell Stabilitets overordnede forsikring, da han blev medlem af bestyrelsen. Før det tidspunkt var han næppe dækket af forsikringen.

Leif Busk har vedstået den del af sin forklaring i Retten i Lyngby, der er gengivet i rettens dom af 12. juni 2017 nederst på side 539 og øverst på side 540.

Vidnet har forklaret blandt andet, at det alene var ham, der skrev det notat, der omtales som ”20. april-notatet”. Notatet er vist retteligt fra den 7. eller 8. april 2010. Vurderingerne i notatet er hans vurderinger. Disse baserede han på arbejde, der blev udført af ham selv samt af Michael Ahm, Allan Jørgensen og Palle Villadsen, der blev hyret ind til formålet.

Deres opgave var som anført i Rigsrevisionens beretning fra 2011, side 13, punkt 31: ”Udgangspunktet var at vurdere værdien af engagementerne, herunder behovet for eventuelle nedskrivninger, som en fornuftig og ansvarlig bankledelse ville have gjort”.

Teamet fik det materiale, han omtalte først i 20. april-notatet. Som anført på side 2 ville en grundigere efterprøvning have krævet mere materiale. De fik materiale til en sædvanlig kreditvurdering. En mere eksakt vurdering havde blandt andet krævet nærmere oplysninger om lejeres bonitet samt besigtigelse af ejendommene. De vidste meget om de generelle forhold i markedet, men de talte ikke konkret om bankens engagementer med revisorerne, kunder, ejendomsmæglere eller vurderingsfolk. Nogen vil vel kalde deres arbejde for en skrivebordsøvelse.

Henrik Bjerre-Nielsen sagde, at han havde undret sig over niveauet på Amagerbankens nedskrivninger. Denne sammenlignede herved med nedskrivningerne i Forstædernes Bank, Fionia Bank og Roskilde Bank, som de kendte til i Finansiell Stabilitet. Bankerne havde en række af de samme kunder.

Nedskrivningsbehovene for de enkelte engagementer kan ses i oversigtsbilaget til notatet. De skønnede ikke, om nedskrivningerne allerede var dækket af solvensreservationer. En del af de 1,7-2,5 mia. kr., der er anført i notatet, er dækket af solvensreservationer.

Han har deltaget i et møde med Rigsrevisionen. Det varede et par timer. Han mener ikke, at han har talt i telefon med nogen fra Rigsrevisionen.

Han deltog i 2 møder med Amagerbanken. Det første møde foregik den 6. april 2010. På det møde fik banken nærmere oplysninger om det arbejde, Finansiell Stabilitet var i gang med, og fra deres side kunne de stille spørgsmål til det materiale, de havde modtaget. Det andet møde, den 12. april 2010, var anderledes. Deres arbejde var da tilendebragt, og ledelsen i Finansiell Stabilitet havde fået deres notat. Det havde banken ikke fået. I stedet fik banken at vide, at der senere ville komme en afklaring, men at der var tale om en svær sag. Bankens folk ønskede en afgørelse så hurtigt som muligt. De pågældende oplyste, at de gerne ville forsøge at bringe klarhed over det, Finansiell Stabilitet ønskede. Selv deltog han ikke i behandlingen af bankens ansøgning. Han havde en mere begrænset opgave. Det var ikke op til ham at videregive præcise oplysninger til banken om tal etc., så det gjorde han ikke. Det hang sammen med, at tallene indgik i en sammenhæng, han ikke var en del af.

Referatet af mødet ser rigtigt ud. Det var ikke alle, men nogle få, af engagementerne, der blev gennemgået på mødet. Han husker ikke, hvordan gennemgangen foregik. På mødet udtrykte de sig fra Finansiell Stabilitets side kritisk om den måde, banken lavede nedskrivninger på. De mente ikke, at banken fulgte Finanstilsynets og Erhvervsankenævnets spilleregler. Det anerkendte Jørgen Brændstrup for så vidt. Jørgen Brændstrup anførte, at de i banken havde deres måde at gøre tingene på, samt at de i banken var optimistiske og forventede stigende priser. Fra Finansiell Stabilitets side sagde de, at man måtte holde sig det nuværende prisniveau, de eksisterende kurser og den øjeblikkelige rente.

Han deltog i 2 møder med Finanstilsynet. De 2 myndigheder så forskelligt på flere af bankens engagementer, således som det nærmere er beskrevet i referatet af mødet den 26. maj 2010. De så f.eks. forskelligt på K/S Amalieparken, K/S CPH Boliger og Main Road Invest ApS. Finansiell Stabilitets notat af 7. juni 2010 er skrevet på baggrund af mødet den 26. maj 2010. Han fik besked på at sammenfatte opfattelserne i ”20. april-notatet” med det, der var kommet frem på møder med Finanstilsynet. Det var ikke en opgave, han havde lyst til at foretage, da tallene ikke var umiddelbart sammenlignelige, herunder fordi de vedrørte forskellige perioder. Finanstilsynet bestemte jo, hvad der skulle med i solvensberegningen, og tilsynet havde netop foretaget en funktionsundersøgelse. Samlet var der, med de forskellige forudsætninger myndighederne havde, en forskel mellem myndighedernes vurderinger på 555-1.310 mio. kr. Man kan vel sige, at der dermed også var en forskel i samme størrelsesorden mellem bankens og Finansiell Stabilitets vurderinger, da banken havde fået sine tal godkendt af Finansiell Stabilitet.

Hans ansættelse i Finansiell Stabilitet ophørte i 2012, hvor han gik på pension.

Hans opdrag ved undersøgelsen var at vurdere engagementerne realistisk. Han aftalte med Henrik Bjerre-Nielsen, hvilket materiale han skulle rekvirere fra banken. Han mener, at de ad flere gange i alt modtog 9 flyttekasser med ringbind etc. De fik det materiale, de bad om. Det var et materiale af et omfang, som man normalt får, når der skal træffes en kreditvurderingsafgørelse. Materialet var samlet pænt og ordentligt. Det var bankens dømmekraft, der var problemet. Hvis hans team skulle have foretaget en mere nøjagtig vurdering, skulle de, som nævnt, have haft yderligere materiale. I så fald kunne deres nedskrivningsvurderinger været blevet større. Hans næse sagde ham, at hvis de havde gravet dybere, så ville tallene stige. De havde jo set betænkelige stråmandshandler og grov valutaspekulation

mv. Det var endvidere kun omkring halvdelen af udlånsporteføljen, de havde set, og de var som nævnt ikke gået helt i dybden med de engagementer, de havde vurderet.

Han tør ikke sige, hvorfor referatet af mødet den 12. april 2010 først blev udfærdiget den 10. september 2010. De havde vel for travlt til at skrive det før.

Han havde ikke inden mødet den 12. april 2010 fået besked på, at han ikke måtte oplyse tal til banken. Han har aldrig meddelt tallet til Amagerbanken. Han går ud fra, at andre har gjort det.

I notatet fra den 7. juni 2010 holdt Finansiell Stabilitet fast i sin vurdering på 1,7-2,5 mia. kr. Han mener stadig, at det var en rigtig vurdering.

Henrik Bjerre-Nielsen har vedstået den del af sin forklaring i Retten i Lyngby, der er gengivet i rettens dom af 12. juni 2017 på side 232, første afsnit.

Vidnet har forklaret blandt andet, at han er administrerende direktør i Finansiell Stabilitet, der blev etableret i 2008 i forbindelse med vedtagelsen af den første bankpakke. De pengeinstitutter, der ville være omfattet af ordningen med statsgaranti, skulle betale en præmie og acceptere, at hvis de fik solvensproblemer, så var de forpligtet til at acceptere, at de blev overtaget af, i praksis, et datterselskab af Finansiell Stabilitet.

Amagerbanken havde omkring årsskiftet 2009/10 søgt om en betydelig statsgaranti. I Finansiell Stabilitet var de i tvivl om, hvorvidt Amagerbanken fortsat var solvent. Finansiell Stabilitet rettede derfor henvendelse herom til sin ejer, staten, der meddelte, at det skulle Finanstilsynet tage sig af, og således afgøre, om banken var berettiget til at søge om statsgaranti. Det var derefter Finansiell Stabilitets opgave at stille de betingelser, som banken skulle opfylde for at få garantien. De måtte ikke stille krav, der ikke var nødvendige. De var oprigtigt i tvivl om, hvorvidt banken ville kunne opfylde de krav, der skulle stilles. Kunne banken det, måtte det være forsvarligt, at banken fortsatte. De prøvede at finde den rigtige balance.

Han tager afstand fra, at Finansiell Stabilitet skulle have haft et motiv om at få lempet Amagerbanken ud af den generelle statsgaranti, men han kan ikke benægte, at det er korrekt, at det for staten var økonomisk fordelagtigt, at banken først brød sammen efter udløbet af den

garanti, der udløb i september 2010. Dette var bestemt ikke formålet for Finansiell Stabilitet.

I 2009 havde Finansiell Stabilitet udarbejdet en handlings- eller beredskabsplan for, hvorledes man skulle forholde sig, hvis en overtagelse af banken blev aktuel. Finanstilsynet havde påbudt banken et skærpet solvenskrav, og der verserede sag ved Erhvervsankenævnet, så de skulle være forberedte på det tilfælde, at det ikke ville lykkes for banken at skaffe den nødvendige kapital.

Bankens ansøgning på 13,5 mia. kr. angik et stort beløb, der svarede til 46 % af bankens usikrede krav. Garantien var en af de største, der ville blive stillet fra statens side. Inden garantien blev stillet, gennemgik Finansiell Stabilitet det materiale, de havde fået fra banken, og de stillede derefter vilkår til banken, som blev opfyldt. Sagsbehandlingen hos Finansiell Stabilitet trak måske lidt ud. Det materiale, som Amagerbanken oprindeligt havde vedlagt til sin ansøgning, indeholdt tal fra 3. kvartal 2009, og Finansiell Stabilitet bad derfor om ajourført materiale.

Finansiell Stabilitet syntes, at Amagerbankens nedskrivninger så ud til at kunne være for lave. Banken havde tidligere måttet foretage meget store nedskrivninger, men budgetterede kun fremadrettet med mindre nedskrivninger. De mistænkte, at der skulle nedskrives mere. Der blev derfor den 23. marts 2010 holdt et møde med banken. De ønskede klargjort, om banken hvilede på et forsvarligt grundlag og anmodede om at gennemgå de 25 største engagementer. Det var vist første gang, Finansiell Stabilitet anmodede herom i en tilsvarende situation, hvor banken jo kort forinden havde opfyldt de krav, som Finanstilsynet havde stillet. Formålet var, at Finansiell Stabilitet skulle finde ud af, om det ville være forsvarligt at udstede statsgarantien, jf. herved formuleringen på side 110 i referatet af bestyrelsesmøde i Finansiell Stabilitet for den 26. marts 2010. Finansiell Stabilitet skulle, som han forklarede i Lyngby Ret, dommen side 236, have ”mulighed for gennemføre en mere dybdegående analyse af Amagerbankens kreditrisici”. Rammen var som nævnt, hvad der var ”forsvarligt”.

Den 6. april 2010 blev der holdt et nyt møde med Amagerbanken. Referater fra sådanne møder blev udfærdiget på baggrund af de håndskrevne noter, som Finansiell Stabilitets mødedeltagere havde skrevet i forbindelse med møderne. Konkret er det så i dette tilfælde først blevet sammenfattet i et maskinskrevet referat den 25. august 2010. Leif Busk og

hans team havde den 6. april 2010 foretaget deres gennemgang. Mødet havde til formål, at Leif Busk m.fl. på den baggrund kunne stille de fornødne opklarende spørgsmål. Det blev på mødet drøftet, hvor tålmodige banken skulle være ved afviklingen af nødlidende engagementer. Det var i den forbindelse meget vigtigt, at banken skulle kunne refinansiere sig selv om 3 år. Hvis banken i den periode blot skubbede problemerne foran sig, ville banken være i en dårlig forfatning efter de 3 år. Det var den grundlæggende strategi. Han spurgte Jørgen Brændstrup, om deres politik var realistisk, når der var tale om en 3-årig tidshorison. Jørgen Brændstrup svarede, at bankens strategi ganske rigtigt var langsigtet, men tanken var, at engagementerne skulle realiseres på kortere sigt. Det, Jørgen Brændstrup sagde, gav efter hans opfattelse ikke mening. De blev ikke enige.

Han deltog i mødet med Økonomi- og Erhvervsministeriet den 9. april 2010. Finansiell Stabilitet ville gerne orientere sin ejer, staten, om resultatet af Leif Busks undersøgelse, herunder om nedskrivningsbehov på 1,5-2,5 mia. kr. De oplyste, at der var tvivl om bankens solvens. Henning Kruse Petersen anførte, som det fremgår af mødereferatet, at vurderingen var foretaget ”på ikke-fuldstændigt grundlag”. Finansiell Stabilitet havde jo kun haft adgang til 35 engagementer og havde ikke foretaget besigtigelser af ejendommene etc. Henning Kruse Petersen skulle nok have sagt ”nedskrivninger” i stedet for ”hensættelser”.

På mødet med Amagerbanken den 12. april 2010 orienterede de om, at de ikke kunne nå at blive færdige inden for den tidstermin, ultimo april 2010, de tidligere havde stillet banken i udsigt. Dette hang sammen med, at Finanstilsynet skulle kontaktes. Fra Finansiell Stabilitet så de ikke på kort sigt et nedlukningsscenario foran sig. Problemet var, at banken blev ved med at skubbe problemerne foran sig. Det skyldtes tilsyneladende alene et håb om, at tiderne ville skifte til bedre, at banken holdt liv i mange af engagementerne. Fortsatte det, ville banken på sigt få store problemer. De ville gerne forklare dette nærmere, men bankens repræsentanter var tydeligvis ikke rigtig interesserede i deres synspunkter med henblik på at overveje holdbarheden af deres egne holdninger. Banken var sig bevidst, at det for banken havde betydning, hvad Finansiell Stabilitet besluttede, og det var banken interesseret i at påvirke. Referatet af mødet afsluttes således: ”Pt. vurderer FS ikke, at det er forsvarligt at udstede individuel statsgaranti, men kan overbevises herom. FS’ bekymring er ikke, hvordan banken ser ud nu, men hvordan banken ser ud om 3 år”. Det skal forstås således, at Finansiell Stabilitet ikke den 12. april 2010 anså banken for at være ansøgningsberettiget.

Finansiel Stabilitets formand orienterede på bestyrelsesmøde den 20. april 2010, jf. side 113 i referatet, om, at det ”umiddelbart” var deres vurdering, at der var behov for yderligere nedskrivninger på mellem 1,5 og 2,3 mia. kr. Vurderingen var umiddelbar, da Finansiell Stabilitet jo ikke havde hele bankens materiale, og da tingene jo hele tiden udviklede sig. Endvidere beror regnskabsmæssige nedskrivninger på et skøn. Flere forskellige skøn kan være inden for reglerne. Det er Finanstilsynets opgave at tilsidesætte skøn, der ligger uden for reglerne. Han deltog ikke selv i sagsbehandlingen, der førte frem til Leif Busks notat. I notatet af 20. april 2010 tages der på side 2 forbehold for, at ”det nødvendige grundlag for en egentlig efterprøvning af værdiansættelserne er i en række sager ikke til stede”. Det førte ikke til, at Finansiell Stabilitet senere foretog yderligere undersøgelser og en mere præcis vurdering. Sagen var sendt til Finanstilsynet, der måtte foretage det fornødne.

På møde den 18. maj 2010 med Økonomi- og Erhvervsministeriet fik de oplyst, at Finanstilsynet havde fundet, at solvenskravet var opfyldt, idet banken dog skulle foretage korrektioner for knap 400 mio. kr. Som anført på referatets side 2 spurgte de ind til, om deres observationer var blevet overrulet af Finanstilsynets vurdering og gennemgang. Departementschefen svarede, at ”det alt andet lige kunne få betydning for deres vurdering og at FS må lægge Finanstilsynets vurdering til grund, men at det selvfølgelig er muligt at tage/sætte yderligere vilkår for den individuelle statsgaranti mhp. at sikre at det er forsvarligt”. Finansiell Stabilitet skulle således foretage sin egen vurdering af, hvilke vilkår det ville være forsvarligt at stille. Som også fremgår af bestyrelsesmødereferatet fra den 20. maj 2010, side 121, 5. afsnit, så mente Finanstilsynet, at banken her og nu var solvent, men at det ikke kunne afvises, at banken over en 3.årig periode ville få solvensproblemer. Finansiell Stabilitets opgave var at stille forsvarlige vilkår, således at det kunne antages, at banken også ville være i live efter 3 år.

Finanstilsynet og Finansiell Stabilitet holdt møde den 26. maj 2010. Det ville være bedst, hvis myndighederne så ens på bankens forhold, eller at årsagen til en eventuel uenighed i det mindste blev klarlagt. De ville gerne blive klogere på tilsynets vurdering. Der var uenighed om det reelle nedskrivningsbehov. Forskellen blev i notatet fra den 7. juni 2010 vurderet til at ligge i niveauet 555-1.310 mio. kr. Det skal herved erindres, at det i et vist omfang beror på et skøn, hvad der skal nedskrives, og hvad der alene skal foretages solvensreservationer for. Forskellen var måske snarere på 500-1.100 mio. kr., som

Rigsrevisionen – ud fra et betydeligt større materiale end de var i besiddelse af – angav på side 17 i deres beretning fra 2011.

Han videregav ikke tallene i notaterne fra den 20. april og 7. juni 2010 til Amagerbanken, der heller ikke efterspurgte disse. Det bemærkes herved, at tallene i notatet fra den 20. april 2010 delvist var blevet tilsidesat af Finanstilsynet. Tallene i notatet fra den 7. juni 2010 blev endvidere ikke anvendt til at kræve yderligere nedskrivninger, hvilket Finansiell Stabilitet heller ikke havde kompetence til at gøre. Finansiell Stabilitet havde ikke nogen direkte rolle vedrørende bankens halvårsrapport og prospekttegning.

Han henviste ifølge referatet af Finansiell Stabilitets bestyrelsesmøde den 7. juni 2010 til, at der var fejl i notatet, og at ”Forskellen mellem Finanstilsynets og Selskabets [Finansiell Stabilitets] vurderinger kan beløbsmæssigt opgøres til mindst 500 mio. kr. og maksimalt 1,3 mia. kr. Hvis den mindste forskel lægges til grund, vil banken også være solvent efter Selskabets vurdering, mens dette ikke er tilfældet med den største forskel. Selskabet vurderer således, at Amagerbanken er i en dårligere økonomisk tilstand, end det fastsatte solvensbehov viser. På den baggrund stilles som et vilkår for statsgarantien, at banken opnår en solvensoverdækning på 50 %”.

På spørgsmål om, hvad han sigtede til med bemærkningen om, at det var ”på den baggrund”, at der blev stillet vilkår om overdækning på 50 % har vidnet henvist til, at der er 3 former for sikkerheder i bankregnskaber, nemlig nedskrivningerne, solvensopgørelsen og overdækningen i forhold til solvenskravet. Udgangspunktet for Finansiell Stabilitet var en overdækning på 33 %, men det beroede på et konkret skøn, hvori også graden af tillid til bankledelsen indgik. Finansiell Stabilitet vurderede, at Amagerbanken havde en høj risiko-profil, og krævede derfor 50 %, hvilket vist var ca. 730 mio. kr., som skønsmæssigt blev oprundet til 750 mio. kr. Det skulle være tilstrækkeligt til at modstå de rimelige risici. Ved behandlingen havde Finansiell Stabilitet lagt Finanstilsynets vurdering om, at banken var solvent til grund, jf. nederst på side 1 i referatet. Opgavefordelingen var som nævnt således, at det var tilsynet, der skulle fastsætte solvenskravene og give frist for opfyldelse. Deres opgave var at sørge for overdragelsen, hvis banken ikke lykkedes hermed.

Banken argumenterede på et møde den 15. juni 2010 for, at kravet om 750 mio. kr. var urimeligt, dels på grund af beløbets størrelse, dels på grund af den fastsatte tidsfrist. Han sagde, ifølge mødereferatets side 1, at ”diskussionen afspejler den afgrundsdybe forskel, der er

mellem banken og FS". Bemærkningen vedrørte bankens linje om at vise meget stor tålmodighed over for dårlige betalere under henvisning til, at tiderne nok engang ville blive bedre. Der var tale en fundamental uenighed. Han husker ikke præcist, hvad Jakob Brogaard sagde på mødet. Når det i referatet er anført, at Jakob Brogaard sagde, "Bør banken ikke snart erkende situationen og indse, at banken ikke kan magte tingene og overlade afviklingen til FS. Sælg de gode dele fra og sikre aktionærene så godt som muligt og så håndtere de værditabsgivende sager, der skal håndteres", så var det budskab i overensstemmelse med Finansiell Stabilitets holdning. Jakob Brogaard tilføjede, ifølge referatet, at "Kredsen af købere til den grønne bank vil være større og vil give en bedre pris nu end medio september". Han tror, at Jakob Brogaard fandt, at banken ville få svært ved at skaffe det store beløb. Det kunne så overvejes, om ikke banken skulle begynde at forberede sig på at lukke ned i god ro og orden. Han tænkte måske herved også på, at der kunne blive trængsel i september 2010, hvor statsgarantierne udløb. Jakob Brogaard mente vel, at banken burde se realiteterne i øjnene. Han opfattede det således, at banken ikke fandt, at det skulle overvejes. Banken syntes alene interesseret i den præcise udformning af vilkårene.

Vilkårene endte, som det kan læses i aftalen af 28. juni 2010. Nogle af vilkårene var generelle og optrådte i alle Finansiell Stabilitets aftaler om individuel statsgaranti. De vilkår, som Amagerbanken blev stillet over for, jf. aftalens pkt. 8.1.11-8.1.15, var de skrappeste, Finansiell Stabilitet havde stillet.

De havde overvejet størrelsen af den krævede kapitalforhøjelse, jf. pkt. 8.1.11, nøje. Overdækningskravet på 50 % harmonerede vel med deres praksis, hvor udgangspunktet var 33 %. Havde de krævet et for højt beløb, ville de have risikeret at løbe ind i kritik om, at de skulle have forsøgt at omgå deres ejers, statens, beslutning om, at de skulle rette sig efter tilsynets afgørelse angående solvensen. Selv hvis man bortser herfra, var der næppe basis for, at de kunne have gået meget højere op end de 750 mio. kr.

Vedrørende pkt. 8.1.12 om bestyrelsesmedlemmer, var det vigtigt, at disse havde adgang til at rapportere til Finansiell Stabilitet. De skulle have besked, hvis vilkår ikke blev overholdt. De valgte Steen Hove og Steen Hemmingsen, fordi de to var erfarne, kompetente bankfolk, der delte holdninger med Finansiell Stabilitet. De mente, Steen Hove og Steen Hemmingsen tænkte som dem. De to vidste nok, hvordan Finansiell Stabilitet gerne ville have det. Finansiell Stabilitet havde imidlertid ikke instruktionsbeføjelser overfor de nye bestyrelsesmedlemmer. Finansiell Stabilitet ønskede nogle bestyrelsesmedlemmer, der ikke

var for tålmodige og ikke skubbede problemerne foran sig. Finansiell Stabilitet blev kontaktet vedrørende en konkret sag, hvor der var tvivl, om der forelå misligholdelse af vilkårene fra bankens side. Finansiell Stabilitet skulle ikke i enkeltsager tage stilling til nedskrivninger. Forelæggelse heraf for Finansiell Stabilitet kunne være i strid med bankens tavshedspligt. Endvidere havde Finansiell Stabilitet slet ikke ressourcer til at behandle sådanne spørgsmål. Nedskrivninger er heller ikke nævnt i bilag x. I bilag y med eksemplificeringer af, hvilke beslutninger der er så væsentlige, at de af Finansiell Stabilitet udpegede bestyrelsesmedlemmer skal godkende disse, er imidlertid i pkt. 20 anført: ”Forhøjelse af engagementer over 25 mio. kr. med nedskrivninger eller forhøjet solvensbehov, efter nærmere fastlæggelse i direktionsinstruksen”.

Finansiell Stabilitet fik foretaget en juridisk vurdering af vilkårene. I den blev det konkluderet, at vilkårene, der gav Finansiell Stabilitet væsentlig indflydelse på Amagerbanken, trods alt ikke var så skrappe, at Finansiell Stabilitet kunne siges at have bestemmende indflydelse på Amagerbanken. Amagerbanken skulle derfor ikke betragtes som et datterselskab af Finansiell Stabilitet.

Det anførte på side 4 i referatet af ekstraordinær generalforsamling i banken den 22. juli 2010 illustrerer, at man i banken, efter hans opfattelse, ikke var så optaget af at gøre det rigtige og overveje, om kapitalforhøjelsen skulle foretages. I stedet så det ud til, at der i banken blev fokuseret på, hvordan man kunne få statsgarantien på de mest fordelagtige vilkår.

Den 30. august 2010 skrev banken til ministeriet, at Finansiell Stabilitet og banken havde fælles interesse. Dagen efter skrev banken til Finansiell Stabilitet, at den søgte ”bekræftelse på, at der ikke foreligger forhold, der vil gøre det uforsvarligt at gennemføre kapitaltilførslen”, og hvis Finansiell Stabilitet havde en sådan viden, så ville banken gerne have dette oplyst. I Finansiell Stabilitet ville de kun forholde sig til, om det var forsvarligt at give garantien, ikke om banken skulle foretage kapitalforhøjelsen og modtage garantien. Dette ansvar påhvilede bankens ledelse, der i øvrigt havde flere informationer og dermed et bedre beslutningsgrundlag for at træffe denne afgørelse end Finansiell Stabilitet havde. De ville ikke påtage sig et medansvar for beslutningen og besvarede ikke opfordringen. Lidt tilsvarende spurgte Karsten Ree dem den 2. september 2010, om det ville være tilrådeligt at tegne yderligere kapital i banken. Det afslog de også at give råd om.

Ved brev af 14. september 2010 til bankens bestyrelse anførte Finansiell Stabilitet, at Finansiell Stabilitet ”forventer, at Jørgen Brændstrup udtræder af bankens direktion senest om 3 måneder”. Efter Finansiell Stabilitets opfattelse var det nødvendigt at udskifte direktøren. Det skulle han, hvis bankens strategi med at skubbe problemerne foran sig skulle omlægges. Jørgen Brændstrup havde været med til at bevilge mange af de nødlidende kreditter, og det ville derfor have været svært for ham at agere mere brutalt og rydde op i de samme engagementer.

Planen var, at Steen Hove og Steen Hemmingsen først skulle blive medlemmer af bestyrelsen, når kapitalforøgelsen var vedtaget. Banken rykkede imidlertid tidsplanen, så den endelige afgørelse først skulle træffes umiddelbart efter, at de var blevet medlemmer. Steen Hove og Steen Hemmingsen reagerede ved i mail af 14. september 2010 til bankens bestyrelse at meddele, at de som nytiltrådte ville undlade at stemme, da de ikke havde medvirket til prospektets udarbejdelse. Han var cc på den mail.

Finansiell Stabilitet blandede sig ikke i almindelig bankdrift, herunder i Amagerbankens nye ledelses beslutning om at foretage store nedskrivninger. Finansiell Stabilitet var ikke som sådan optaget af nedskrivninger, men af at banken fik løst sine problemer, så den kunne finansiere sig selv, når garantien udløb om 3 år. Finansiell Stabilitet sagde ikke ja til de store nedskrivninger. De blev underrettet herom i januar 2011, jf. herved hans forklaring herom til Lyngby Ret, som gengivet i byrettens dom, øverst på side 239. Finansiell Stabilitet kunne derfor nå at forberede sig på årsrapporten. Bankens beslutninger om nedskrivninger beroede på et skøn, som Finansiell Stabilitet ikke havde grundlag for at være uenige i. Finansiell Stabilitet gik selv ind for en forsigtig linje, men blandede sig ikke, så længe reglerne blev fulgt.

Han kan også vedstå den del af sin forklaring i Retten i Lyngby, der er gengivet i dommen på side 237, sidste afsnit, første punktum, og side 238, de tre første punktummer i sidste afsnit. De fik fra Steen Hove og Steen Hemmingsen en række informationer, herunder om rapporten for 3. kvartal 2010. De hørte også om det, hvis der var problemer med at overholde vilkårene. De enkelte låneforhold skulle de ikke høre om. Banken måtte endvidere selv finde ud af, om den samlet set var nødlidende. Banken havde et rum, en skønsmargin. Det skøn måtte banken selv udfylde. Finansiell Stabilitet lå i den konservative side af spændet. Man burde efter hans opfattelse ikke udøve sit skøn lige til kanten. De nye ledelses

principper flugtede med Finansiell Stabilitets principper, men de anmodede ikke banken om at nedskrive som sket og dermed reelt lukke banken.

Han husker ikke, at han, som forklaret af Niels Heering i byretten, jf. dommens side 513, tog kontakt til denne og opfordrede den pågældende til at blive bestyrelsesformand i banken. I Finansiell Stabilitet var det typisk formanden eller næstformanden, der begge havde et stort netværk, der foretog sådanne henvendelser. Han kendte ikke selv på det tidspunkt Niels Heering så godt. Det var vist heller ikke ham, der fra Finansiell Stabilitets side først rettede henvendelse til Steen Hove. Han ved ikke præcis, hvorfor man i sin tid netop henvendte sig til Steen Hove, og han husker ikke bestyrelsesdrøftelser om, hvorvidt Steen Hove skulle være administrerende direktør.

Angående Lotte Pinds forklaring om, at det af advokatregninger skulle fremgå, at Finansiell Stabilitet allerede medio december 2010, jf. byrettens dom, side 447, skulle have været ved at forberede stiftelsen af en ny bank, ved han ikke, hvad der var baggrunden for et sådant arbejde. Hvis en bank ser ud til at blive nødlidende, forbereder Finansiell Stabilitet sig. Men han erindrer altså ikke, hvilket arbejde de konkrete regninger vedrørte.

Han har ingen erindring om, at han skulle have været med til at formulere Steen Hoves mail fra den 15. september 2010, kl. 00:45. Foreholdt Steen Hoves forklaring herom i Brangstrup-sagen, jf. side 43 nederst og side 44 øverst i SØ- og Handelsrettens dom, vil han dog ikke udelukke, at det skulle være tilfældet. N.E. Nielsen forsøgte at involvere Finansiell Stabilitet i noget, Finansiell Stabilitet netop ikke skulle involveres i. Steen Hove benyttede i sit svar på henvendelsen til ham og Steen Hemmingsen en formulering med beløbet 500 mio. kr. og en angivelse af, at nedskrivningsbehovet kunne vise sig at være større. Han husker ikke, hvorfor Steen Hove skrev 500 mio. kr. Denne havde vel det beløb fra vurderingen af de forskelle, der var mellem de 2 myndigheders opfattelser. Hove skrev ikke 555-1.310 mio. kr. som nævnt i notatet fra den 7. juni 2010, men han skrev, at beløbet kunne blive væsentligt større. Vidnet husker ikke, hvem der foreslog "500 mio. kr.", og at han skulle have været involveret i et forløb, hvor udkast blev sendt frem og tilbage, som anført på side 44. Han husker ikke, hvad der nærmere skete den aften.

Han husker ikke Leif Busks bemærkning om, at "bankens vurdering af sikkerheder – efter hans [Leif Busks] opfattelse er optimistisk, og at banken mangler nedskrivninger", jf. referatet af mødet med banken den 12. april 2010. Han går ud fra, at Leif Busk udtrykte, hvad

denne selv ville have gjort, hvis han sad i Amagerbanken. Leif Busk havde tidligere arbejdet på højt niveau i en bank og vidste, hvad han talte om. Vidnet oplyste på mødet ikke tallet, og han blev heller ikke spurgt herom.

Vurderingerne på enten 1,5-2,3 mia. kr., jf. referatet af bestyrelsesmødet den 20. april 2010, eller 1,7-2,5 mia. kr., jf. omtalte notat, var vist færdige fra Leif Busks hånd den 8. eller 9. april 2010. I Finansiell Stabilitet lagde de tallene til grund. Han husker ikke, hvorfor det ikke helt var de samme beløb.

Jakob Brogaards omtalte bemærkninger på mødet med banken den 15. juni 2010 var vel inspireret af den linje, den pågældende selv ville have lagt, hvis han havde siddet i Amagerbanken. Jakob Brogaard, der havde stor erfaring, sagde vel, at han i givet fald ville have nedskrevet mere, end banken havde gjort. Selv havde han nok ikke helt Jakob Brogaards grundlag for at udtale sig herom, men han syntes, at det Jakob Brogaard sagde, lød fornuftigt.

Vedrørende mødet med Karsten Ree den 19. juli 2010 mente vidnet ikke, at Finansiell Stabilitet var berettiget til at oplyse en aktionær nærmere.

I brev af 1. september 2010 til banken afslog Finansiell Stabilitet at ændre aftalen. Han husker ikke, hvad der lå i det afsluttende afsnit om, at de gerne ville uddybe baggrunden herfor.

N.E. Nielsen vurderede på møde med Finansiell Stabilitet den 30. august 2010, som anført i referatet fra mødet, at de havde samme dagsorden, samt udtrykte ønske om, at Finansiell Stabilitet bekræftede, at de ikke vurderede, at kapitaltegningen var uforsvarlig, samt om banken i den nærmeste fremtid ville blive stillet overfor krav om større nedskrivninger. Det afslog de at forholde sig til. De ville ikke blåstemple noget, som det ikke var deres opgave at blåstemple, og som banken selv bedst kendte svaret på. De ville se det med garantens øjne og ønskede ikke at tage stilling til, om banken skulle tage pengene. Det skal herved erindres, at det materiale, de havde, var fra 1. kvartal 2010 og ikke var fuldstændigt.

Michael Ahm har forklaret blandt andet, at han arbejdede i Danske Bank til 2010. I 2007-10 var han i forretningsanalyseafdelingen. Før da arbejdede han i bankens kreditafdeling. I foråret 2010 fik han arbejde i Finansiell Stabilitet, hvor han deltog i undersøgelse af Ama-

gerbanken. Han fik senere arbejde i Amagerbanke og derefter i Finansiell Stabilitets datterselskab. Det var Leif Busk, der ledede det kreditteam, han blev en del af i foråret 2010. Han kom vel til Finansiell Stabilitet på grund af sine færdigheder med kredithåndteringer, men vel også på grund af sine mere generelle kompetencer. Det spillede nok også en rolle, at han kendte lidt til Leif Busk, der ligeledes havde arbejdet i Danske Bank. Teamets opdrag var som anført på side 13 i Rigsrevisionens beretning. Udgangspunktet var således, at de skulle ”vurdere værdien af engagementerne, herunder behovet for eventuelle nedskrivninger, som en fornuftig og ansvarlig bankledelse ville have gjort”. De skulle således ikke vurdere, om nedskrivningerne var lovlige. De skulle vurdere, hvad en fornuftig og ansvarlig bankledelse ville have gjort, og om der med den målestok var nedskrevet tilstrækkeligt.

De 4 personer i teamet var i harmoni med hensyn til synet på ejendomsmarkedet, der da ikke var præget af optimisme. Han forstod, at undersøgelsen skulle anvendes internt i Finansiell Stabilitet. Teamet modtog materiale om bankens største engagementer, herunder typisk den seneste indstilling. Der var også en del mødereferater. Materialet var gennemgående ret detaljeret. Det var ikke et homogent materiale. Det var ikke gjort op pr. samme dato. Teamet kunne i flere tilfælde godt have brugt nogle eksterne vurderinger. De havde heller ikke vurderinger af lejerne. Han ved ikke, om bankens ledelse havde et bedre materiale, men materialet var mere uddybende end det, man normalt vil give til en bestyrelse.

Han var ikke med til i notatet af 20. april 2010 at skrive. ”Banken har ved opgørelsen af det individuelle solvensbehov afsat kapital til dækning af store engagementer og engagementer med finansielle problemer. Det er vores vurdering, at en forøgelse af nedskrivningerne som estimeret, ikke i væsentligt omfang giver baggrund for at reducere disse kapitalbindinger”. Vurderingen holder nok ikke i praksis vand, og dækkede efter hans opfattelse næppe heller situationen i Amagerbanken på det tidspunkt. Beslattes det at øge nedskrivningerne, kan man normalt reducere reservationerne. Det var nedskrivningerne, han så på.

Han var med til at udarbejde oversigtsbilaget til rapporten på en side med angivelse af nedskrivningsbehovet for hver af de 26 engagementer. For hvert engagement skrev de 1-3 sider med en række tal, andre oplysninger og vurderinger. I det underliggende papir om engagement nr. 4, Øster Fælledparken A/S, ses, at der allerede er nedskrevet med 540 mio. kr., og at teamet finder, at der bør nedskrives med yderligere 70 mio. kr. til dækning af blanco inkl. bevilget kredit til dækning af underskuddet i resten af 2010. Der er nok tale

om et ret konservativt skøn. Det er bestemt tænkeligt, at en del af de 70 mio. kr. kunne være medtaget som solvensreservation i stedet for.

Han deltog ikke i udarbejdelsen af notatet af 7. juni 2010, men han læste det vel igennem. Notatet kom vist i kølvandet på en drøftelse, de havde med Finanstilsynet hos Gorrissen Federspiel. Flere engagementer blev gennemgået, og de forklarede deres synspunkter. Der blev ikke opnået enighed om vurderingen af OIV og nedskrivninger. Efter mødet begyndte de vist at se mere på solvensreservations og Finanstilsynet forlangte nogle justeringer af banken.

I november 2010 blev han ansat som vicedirektør i Amagerbanken. Han havde forinden haft en dialog med Steen Hove, da han var ansat i Finansiell Stabilitet. Mens Steen Hove og Steen Hemmingsen deltog i bestyrelsesarbejdet, havde han også en vis dialog med dem. Det var vist allerede dagen efter Steen Hove blev indsat som administrerende direktør, at denne spurgte, om han ville over i banken, hvor han derefter blev i 4 år. Hans første opgave var at få udarbejdet en kreditgennemgang af 169 engagementer til brug for 2010-rapporten. Han ledede arbejdet. Selv gennemgik han ikke nogle af engagementerne. Han sammensatte en gruppe hertil. Palle Villadsen indgik i gruppen. De var i alt 3-4 personer, der kom fra Danske Bank og Sydbank. Hans rolle svarede lidt til den rolle, Leif Busk havde haft i april 2010. Hans gruppe havde langt flere informationer og dermed et langt bedre grundlag at foretage deres vurderinger på, end det Leif Busks team havde haft. Hans gruppe rådede f.eks. over 2 eksterne vurderingsmænd, der foretog besigtigelser. De kreditfolk, der allerede var ansat i banken, bistod under arbejdet. Det var typisk ham, der lagde niveauet for hans gruppes arbejde. I forbindelse sin opsamling af det materiale, han modtog fra sine folk, fremkom han med en del bemærkninger. John Weibull blev degraderet af direktionen.

Kristian Vie Madsen har vedstået den del af sin forklaring, der er gengivet i Lyngby Retsdom af 12. juni 2017, side 571, 1. afsnit.

Vidnet har forklaret, at han har været med til at skrive Finanstilsynets § 352 a-redegørelse af 24. august 2011, og at han har det overordnede ansvar for redegørelsen.

Når Finanstilsynet træffer konkrete tilsynsafgørelser, refererer de til deres bestyrelse, og de er ikke i den sammenhæng afhængige af ministeriet. Tilsynet kan af ministeriet få mandat

til at deltage i krisehåndtering, men ministeriet kan ikke give dem konkrete instrukser om, hvordan en tilsynsopgave skal løses. Ved lovgivningsopgaver refererer de til ministeriet.

Da de først undersøgte forholdene i Amagerbanken, fandt de ikke mange gode engagementer, så banken kom under skærpet tilsyn. Det var især kreditterne, der var en meget stor svaghed. Banken havde et meget stort indlånsunderskud, som indebar, at den skulle hente finansiering i markedet. Banken var særlig eksponeret over for developer/erhvervsejendomme. Likviditeten i banken var heller ikke for god. Deres samarbejde med bankens ledelse må vel siges at have været godt. De kendte begge deres roller. Ind i mellem forsøgte bankens ledelse at anfægte deres vurderinger, men banken agerede i sådanne sammenhænge professionelt og endte med at rette ind.

Den 13. april 2010 holdt de møde med Finansiell Stabilitet, som var bekymrede over forholdene i Amagerbanken, herunder størrelsen af nedskrivningerne og bankens solvens. Det var Finansiell Stabilitet kommet frem til efter gennemgang af en række af bankens engagementer, som de havde fået udleveret. Ifølge referatet af mødet var det materiale, som Finansiell Stabilitet havde modtaget, ”ikke fuldt udbygget”. Han husker ikke, hvad Finansiell Stabilitet herved hentydede til, men Finanstilsynet besluttede sig for at foretage en funktionsundersøgelse af banken og rekvirere mere materiale, end Finansiell Stabilitet havde fået. Tilsynet fokuserede i sin undersøgelse på, om bankens nedskrivninger og solvensreservationerne på store engagementer var tilstrækkelige. Han har set mindst en version af Finansiell Stabilitets notat af 20. april 2010. Notatets indhold understøttede det, som Finansiell Stabilitet havde sagt under mødet den 13. april 2010. Det var ikke usædvanligt, at det var en henvendelse fra en anden myndighed, der førte til, at Finanstilsynet besluttede sig for at foretage en funktionsundersøgelse. Anledningen hertil kunne imidlertid også være meget andet, f.eks. en kritisk avisartikel.

Resultatet af deres funktionsundersøgelse er gengivet i § 352 a-redegørelsen, hvor der blandt andet foretages sammenligning mellem Finansiell Stabilitets undersøgelse og Finanstilsynets undersøgelse. Finansiell Stabilitet vurderede den 27. april 2010, jf. redegørelsens side 79, ”at der burde være øgede nedskrivninger på mellem 1,7 og 2,5 mia. kr.”. Det tilføjes i redegørelsen, at ”Dette niveau svarede til, hvad der lå i fremtidige nedskrivninger i Finanstilsynets solvenskrav fra efteråret 2009 ... Finanstilsynet var i det store hele enig i de risici Finansiell Stabilitet påpegede i forhold til konkrete engagementer i det nedre interval for nedskrivninger (de 1,7 mia. kr.). Men med reglerne på området skulle hoved-

parten af risiciene solvensreserveres, idet der alene var hjemmel til at kræve en mindre del nedskrevet". Finanstilsynet fandt, at en del af Finansiell Stabilitet anførte behov for øgede nedskrivninger, var dækket af solvensreservationer.

Finanstilsynet foretog ikke håndhævelsesskridt i det omfang, de formelle regler ikke var blevet overtrådt. Amagerbankens nedskrivninger "i den lave ende" er et eksempel herpå. Finanstilsynet var ikke afskåret fra at fremsætte bemærkninger om forhold, der var lovlige, men som tilsynet mente burde anføres. De skrev jo netop, at Amagerbanken nedskrev i den lave ende. Hvis banken foretog yderligere nedskrivninger for 1,7 mia. kr., ville banken ikke længere befinde sig i den lave ende. Den ville ligge i den pæne ende. Ved nedskrivninger på 2,5 mia. kr. ville banken være på vej ud af skalaen. Det dagældende regelsæt gav for store skønsmessige muligheder, og reglerne blev senere, blandt andet på grund af Amagerbanken-sagen, ændret.

Under mødet den 11. maj 2010 mellem Finanstilsynet og Amagerbanken drøftede de, hvordan de hver for sig så på bankens forhold. Han orienterede om funktionsundersøgelsen og oplyste, at hvis de kunne blive enige om tilsynets vurdering af solvensbehovet og nedskrivningsbehovet, så ville banken efter tilsynets opfattelse være solvent. De talte på mødet om at forøge det individuelle solvenskrav til 13,4 %, hvilket også blev det endelige resultat. Det endte med, at banken i det hele accepterede tilsynets vurdering.

Finanstilsynet sammenfattede sin gennemgang af Amagerbanken i et 12-siders notat af 17. maj 2010. Han husker ikke, om notatet blev sendt ministeriet eller Finansiell Stabilitet. Amagerbanken fik det ikke. Notatet lå til grund for deres kommunikation med f.eks. Finansiell Stabilitet. På side 2 anføres, at "Det må understreges, at det forhold, at banken i dag opfylder solvensbehovet, ikke giver sikkerhed for, at banken vil gøre det på sigt". Han læser "på sigt" som nogle år, 2-5 år. Det materiale, som Finanstilsynet havde gennemgået omfattede, som det fremgår af side 3, i alt 43 (ikke 53) engagementer.

Finanstilsynet havde, som det fremgår af side 5, "på en række nedskrivningsengagementer ikke kunnet tilbagevise ledelsens skøn over betalingsstrømme, der indgår i de opstillede betalingsrækker i forbindelse med beregning af nedskrivningernes størrelse". De meget lange betalingsrækker, typisk på 10-20 år, og bankens tilbagediskonteringer i den forbindelse gav anledning til stor usikkerhed. Det fremtidige renteniveau var usikkert, og banken opererede med en lav rente og en lav rentemarginal. På længere sigt var størrelsen af leje-

indtægterne også usikre. Endelig var de beløb, ejendommene efter flere år kunne sælges for, omgivet af betydelig usikkerhed. Som anført fandt de dog ofte ikke grundlag for at tilsidesætte skønnet. Det gjorde de alene, hvor betalingsrækkerne var urealistiske. De lange betalingsrækker var usædvanlige i forhold til andre bankers praksis. Nogle banker foretog alene en her og nu-vurdering, mens det var normalt at anvende betalingsrækker på f.eks. 2-5 år.

Det anførte på side 9 om ”risici afsat i det individuelle solvensbehov” illustrerer forskellen på Finanstilsynets og Finansiell Stabilitets tilgange. Hvis der på grund af forsigtighed blev nedskrevet så meget, som Finansiell Stabilitet mente, der burde, ville det være i strid med regnskabsreglerne og princippet om, at nedskrivningerne skulle vurderes neutralt. I stedet var det rigtige efter reglerne ofte at foretage solvensreservationer, hvilket banken, som det ses af skemaet på side 12, faktisk også havde gjort for i alt 1.074 mio. kr., hvor Finansiell Stabilitet mente, at der burde nedskrives med 1.695-2.615 mio. kr. Finanstilsynet fandt nye nedskrivninger for 127 mio. kr. og fastsatte tillæg til det individuelle solvensbehov på 255 mio. kr. Det rettede banken sig efter. Blev der taget hensyn til bankens solvensreservationer, var forskellen op til de 1.695 mio. kr. ikke så stor. Vurderingerne beroede på vanskelige skøn. Bankens lange betalingsrækker var forudsætningstunge med hensyn til udviklingen i renteniveau og lejernes økonomi mv. Banken troede, at ejendomsmarkedet ville rejse sig igen, og ønskede ikke at realisere, hvor priserne var i bund. Det kunne derfor ifølge banken ofte bedst betale sig ikke at gøre misligholdelsesbeføjelser gældende. Banken lod f.eks. normalt entreprenører færdiggøre deres byggerier.

Efter referatet af deres møde den 8. juni 2010 med N.E. Nielsen sagde denne, at han dagen før havde været til møde med Finansiell Stabilitet. N.E. Nielsen oplyste, ”at det var urovækkende, og at det var en stor udfordring, som banken var indstillet på et løfte”. Vidnet husker ikke, hvad der præcist var ”urovækkende”. De holdt også et møde med N.E. Nielsen den 16. juni 2010. På et af møderne sagde N.E. Nielsen, at Finansiell Stabilitet havde udtrykt bekymring over Amagerbankens tilgang. Banken var for afventende og manglede nedskrivninger.

Når Finanstilsynet i sin rapport af 21. juni 2010 om funktionsundersøgelsen ikke meddelte banken påbud vedrørende bankens afventende strategi og nedskrivninger i den lave ende, skyldtes det, at banken holdt sig inden for lovens rammer, og at det er bankens ledelse, der driver virksomheden. Det banken foretog sig, var imidlertid som nævnt usædvanligt i for-

hold til praksis hos andre pengeinstitutter, og det var risikabelt. Tilsynet gav derfor øverst på side 4 og øverst side 5 banken risikoplysninger herom. Han kan vedstå sig sin forklaring om risikoplysninger til Retten i Lyngby, jf. side 573 i dommen. De gav ikke risikoplysninger om Finansiell Stabilitets eller andre myndigheds vurderinger, men om det, som banken foretog sig eller ikke foretog sig. Det var ikke sådan, at de ikke gav påbud til banken, se herved nederst på side 4 i rapporten af 21. juni 2010. Ved risikoplysningen om de lange betalingsrækker etc. nævnte tilsynet ikke noget tal, men skrev dog et ”betydeligt beløb”. Størrelsen var meget usikker og ville afhænge af, hvorledes scenariet ville udvikle sig.

Ifølge referatet af bankens bestyrelsesmøde den 22. juni 2010 orienterede Jørgen Brændstrup om, at vidnet telefonisk ”havde henledt opmærksomheden på muligheder for at kombinere nedskrivninger og reduceret solvensbehov”. Han husker ikke den specifikke samtale, men det lyder rimeligt, at han har udtalt sig herom. Det så jo ud til, at banken nedskrev for lidt. Nedskrev banken mere, ville den i højere grad blive markedskonform, hvilket ville forbedre mulighederne for et samarbejde med andre banker. Det var begrænset, hvor meget større nedskrivninger reelt ville betyde for Amagerbanken, da det i vidt omfang drejede sig om engagementer, hvor banken allerede havde foretaget solvensreservationer.

De holdt flere møder med Amagerbanken, herunder den 6. september 2010. På mødet skulle Ulrik Nødgaard, ifølge et referat af bestyrelsesmøde i banken den 6. september 2010, have sagt, at ”Finanstilsynet ville afholde sig fra at kvantificere, hvad der lå i tilsynets bemærkninger om, at banken lå i den lave ende vedrørende nedskrivninger”. Tilsynet meddelte ikke et bestemt tal til banken. Gjorde de det, havde de jo f.eks. lagt sig fast på en bestemt længde af betalingsrækkerne. Det var ikke deres opgave som kontrolinstans. Det var banken, der måtte vælge, om den ville opretholde sin risikable strategi med lange betalingsrækker etc. Det ville have været relativt simpelt for banken at beregne, hvor meget der skulle til, før banken ikke længere ville ligge i den lave ende.

De fik tal og vurderinger fra Finansiell Stabilitet, der havde en mere restriktiv tilgang til nedskrivninger end banken. Det var Finanstilsynet, der bestemte, hvem og hvad de ville undersøge. Finansiell Stabilitets oplysninger fik reel betydning for rammerne for den funktionsundersøgelse, tilsynet satte i gang. De fik nogle informationer, som de mente gav grundlag for en undersøgelse.

Om Finansiell Stabilitets og Finanstilsynets forskellige vurderinger kan han vedstå sin forklaring til Retten i Lyngby, jf. dommens side 581. Han kan endvidere vedstå sin forklaring om bankens nye ledelse, jf. side 582, 1. afsnit. Den nye ledelse nedskrev mere konservativt, og dens nedskrivningspolitik lå herved i den ”høje ende”.

I Finansiell Stabilitet var de overraskede over, at Amagerbanken alene søgte om en statsgaranti på 6,5 mia. kr. De mente, at banken burde overveje at søge den store risiko, banken var i bedre afdækket og derfor søge om en højere garanti. Det skal nok passe, at de – som anført i referat af bestyrelsesmøde i banken den 4. februar 2010, side 2670f – talte herom den 29. januar 2010. Han husker ikke udtalelsen om ”at søge at kalibrere bankens ansøgning om likviditetsgaranti også efter disse 5 mia. kr.”, jf. referatet fra den 4. februar 2010.

Han erindrer ikke et møde med Amagerbanken den 28. april 2010, men det er rigtigt, når det i referatet af bankens bestyrelsesmøde den 29. april 2010, om mødet den 28. april 2010, er anført, at de ønskede et møde med bankens revisorer. Det er en helt almindelig del af en funktionsundersøgelse at tale med de pågældende revisorer. Dette gælder, uanset om der foreligger et nyt revideret regnskab. Tilsynet foretager sin egen gennemgang og vurdering af engagementerne. Han læste i sin tid revisorerens brev til tilsynet af 11. maj 2010, men erindrer ikke længere, hvad brevet måtte have givet tilsynet anledning til.

Tilsynet havde gerne set, at banken havde nedskrevet mere på engagementerne med de lange betalingsrækker. Skulle banken væk fra den lave ende, var det nødvendigt at nedskrive væsentligt mere end de krævede 127 mio. kr.

På mødet den 11. maj 2010 med banken, oplyste tilsynet, som det fremgår af mødereferatet, at årsagen til funktionsundersøgelsen ”var, at Finansiell Stabilitet var utry[g] ved bankens solvens, hvilket naturligvis giver anledning til, at FT ”naturligt” også ville skulle være nervøse”. Tilsynet var ”nervøse”, da nedskrivningstallene fra Finansiell Stabilitet var så store, at de stillede spørgsmålstegn ved bankens solvens.

Hvordan tilsynet kom frem til beløbene på 127 og 255 mio. kr., fremgår af tilsynets notat af 17. maj 2010. Som anført på side 5 var der taget højde for, ”at nedskrivningerne i en række engagementer ligger i den nedre del af det interval af acceptable neutrale skøn over de fremtidige betalinger” ved opgørelsen af solvensreservationerne. At de skrev, at banken lå i den lave ende, kan ses som en kritik af bankens langsigtede strategi. Trods solvensre-

servationerne var tilsynet bekymrede. Betalingsrækkerne var meget lange og atypiske samt gav anledning til stor usikkerhed.

Finanstilsynet orienterede Finansiell Stabilitet om, hvordan de så på Finansiell Stabilitets vurderinger, jf. herved side 9 i notatet. Han tror dog ikke, at de, jf. næstsidste afsnit på side 9, til Finansiell Stabilitet henviste til de stigende kurser og anførte, at "Selv om det indtil videre har vist sig at være en god forretning at være afventende, så øger det risikoen og dermed solvensbehovet". Han er usikker på, om de under deres drøftelser med Finansiell Stabilitet udtalte sig i overensstemmelse med det anførte på side 10 under "Håndtering af likviditetsmæssige underskud".

Tilsynets notat af 18. maj 2010 blev sendt til både ministeriet og Finansiell Stabilitet, men ikke til banken.

De drøftede ikke konkrete nedskrivninger på deres møde med banken den 11. august 2010. I referatet er anført, at N.E. Nielsen "oplyste, at banken primært mødes med 3 forhold ... Finansiell Stabilitets krav til banken (overdommer), herunder særligt den risiko der er for nedskrivninger ...". Han husker ikke i dag, at N.E. Nielsen anførte, at Finansiell Stabilitet krævede at blive "overdommer".

Amagerbanken ville, som anført i referatet af bankens bestyrelsesmøde den 26. august 2010 (side 2788), gerne betrygges ved at få "Finanstilsynets vurdering af bankens solvensmæssige situation ved tilføjelsen af 750 mio. kr. i ny egenkapital". Bankens søgte også fra andre lignende bekræftelser på, at det, den var ved at gøre, var en god ide. Han mener, at Finanstilsynet svarede, at tilsynet ikke havde grundlag for at oplyse andet end det, de sagde til banken i juni 2010. De havde ikke opdaterede oplysninger, og banken måtte selv bedst vide, hvad den seneste udvikling tilsagde. Han husker ikke, at Finanstilsynet, som N.E. Nielsen skulle have oplyst på mødet (side 2789), "havde lagt vægt på, at Søren Lundsgaard udarbejder et notat om, at han har gennemgået prospektet uden at finde problemstillinger".

Han var ikke involveret i Finanstilsynets angiveligt skiftende opfattelser af, hvorledes Steen Hove og Steen Hemmingsen skulle stemme på bestyrelsesmødet den 15. september 2010, jf. herved Steen Hoves forklaring under Hintze-sagen, side 33 i SØ- og Handelsret-

tens dom af 13. august 2014. Det var i givet fald tilsynets regnskabskontor, der håndterede den sag. Han kan ikke sige, hvad der i måtte have ligget til grund for meldingerne herom.

Forespurgt om notatet af 20. april 2010 husker han ikke dette præcist. Han har set flere notater eller notatudkast fra Finansiell Stabilitet. Han fik mindst et af dem.

Han mener ikke, at han tidligere har set Finansiell Stabilitets notat af 7. juni 2010, men han er ikke sikker. Han kan ikke umiddelbart sige noget sikkert om, hvorledes opgørelsen over det beløb på 2.615 mio. kr., som Finansiell Stabilitet maksimalt mente, der burde nedskrives med, jf. side 12 i tilsynets notat af 17. maj 2010, forholder sig til angivelsen på 2.515 mio. kr. i Finansiell Stabilitets notat af 20. april 2010.

Finansiell Stabilitet orienterede Finanstilsynet om de vilkår, Finansiell Stabilitet påtænkte at stille banken over for, jf. herved f.eks. Ulrik Nødgaards udateret telefonnotat (ekstrakt 12, side 454) herom. Vidnet fik nok i den forbindelse oplysningen om, at Henning Kruse Petersen skulle have sagt, at de overvejede et beløb på 750-1.000 mio. kr., men han husker det ikke. Han erindrer ikke, hvor præcist Finansiell Stabilitet orienterede dem om sine vilkårsovervejelser. Han husker ikke Finansiell Stabilitets begrundelse for, at Finansiell Stabilitet ville have valgt 2 personer ind i bankens bestyrelse.

Han læste de centrale dele af prospektet, inkl. allongerne.

Det lå klart, at banken ikke kunne tåle at nedskrive med 2,5 eller 2,8 mia. kr., jf. Finansiell Stabilitets vurderinger, uden at komme i konflikt med solvensreglerne. Som nævnt mente Finanstilsynet, at nedskrivningsbehovet var mindre, og tilsynet fandt ikke grundlag for at orientere banken om Finansiell Stabilitets vurderinger.

Ulrik Nødgaard har forklaret blandt andet, at han er cand.oecon. Han blev i 2005 finansdirektør i Økonomi- og Erhvervsministeriet og i 2009 direktør i Finanstilsynet. I 2015 blev han direktør i Finans Danmark. I Finanstilsynet fulgte han Amagerbank-sagen ret tæt, men ikke på enkeltsagsniveau. Han rettede i § 352 a-redegørelsen, inden den blev afleveret.

Finanstilsynet havde et udmærket forhold til Amagerbankens ledelse, N.E. Nielsen og Jørgen Brændstrup, selv om der var rigtig mange sager, de vurderede forskelligt. Et langt forløb i 2009 endte med, at Erhvervsankenævnet måtte træffe en afgørelse. Derefter blev

tilsynets afgørelser ikke anfægtet. Tilsynet havde fortsat fokus på banken. Dette blev intensiveret, da Finansiell Stabilitet udtrykte utryghed med bankens forhold. Finanstilsynet gennemførte derefter en funktionsundersøgelse af banken i foråret 2010. Den 26. maj 2010 holdt Finanstilsynet og Finansiell Stabilitet møde om Amagerbanken. På side 3 i referatet af mødet er anført, at "UN vurderede, at parternes forskellige vurdering skyldes forskellig værdiansættelse". De omhandlede parter var Finanstilsynet og Finansiell Stabilitet. De så ikke ens på bankens nedskrivningsbehov. Der skal nedskrives, hvis et tab er indtrådt eller forventes (OIV). Solvensreservation anvendes, hvor der er risiko for tab. Afgrænsningen beror på et skøn. Han havde ikke på mødet de enkelte engagementer og udtalte sig ikke om den eksakte størrelse af, hvor meget der burde nedskrives eller solvensreserveres. Diskussionen var mere generel. De talte om, hvordan linjen skulle være. Det, der er anført nederst på side 3 om tidshorisont og solvensoverdækningsprocent, giver mening. Mens Finanstilsynet skulle hense til tab, der allerede var indtrådt eller næsten var indtrådt, skulle Finansiell Stabilitet vurdere forsvarligheden af at stille en stor garanti, der først skulle udløbe om 3 år, og Finansiell Stabilitet skulle så tro på, at der også til den tid var en bank, der kunne honorere sine forpligtelser. For Finansiell Stabilitet var risici for tab på sigt derfor meget vigtige.

Den 8. juni 2010 holdt tilsynet møde med N.E. Nielsen, der oplyste, at han dagen før havde været til møde med Finansiell Stabilitet. Ifølge N.E. Nielsen havde mødet den 7. juni 2010 været "urovækkende" for banken. De kom ikke i bund med, hvad N.E. Nielsen mente med den bemærkning. Han opfattede det således, at man i banken skulle bruge noget tid på at forholde sig til Finansiell Stabilitets krav, inden han ville drøfte disse med Finanstilsynet. Det fandt vidnet var fair. 8 dage senere holdt tilsynet igen møde med N.E. Nielsen. Fra banken deltog også Carsten Ehlers. Alle vidste på det tidspunkt, at Finansiell Stabilitet mente, at banken skulle nedskrive mere, end den havde gjort, og at vurderingen var, at der kunne stilles spørgsmål ved bankens fortsatte solvens, hvis der skulle nedskrives i overensstemmelse med Finansiell Stabilitets opfattelse. Finansiell Stabilitets vurdering lå som et baggrundstæppe under tilsynets samtaler med banken. På det tidspunkt var han bekendt med Finansiell Stabilitets tal. Der var flere udgaver af Finansiell Stabilitets notat med konkrete beløb vedrørende bankens nedskrivningsbehov.

Som anført i mødereferatets side 2 har han formentlig afslået at kommentere noget, Henning Kruse Petersen den 15. juni 2010 sagde om bankens solvens. Det var ikke hans opgave. Han henholdt sig til, at de 2 myndigheder havde forskellige roller. Med hensyn til N.E.

Nielsens tanker om at indskyde et ejendomsfinansieringsselskab udtalte han, som anført i referatet, at en sådan opdeling ikke ville gøre nogen forskel vedrørende de underliggende engagementer og de risici, disse indebar. Finansiell Stabilitets syn på banken ville næppe heller blive ændret. I Finanstilsynet fandt de ikke, at der var behov for så store nedskrivninger, som Finansiell Stabilitet mente var nødvendige.

Han husker, at man fra bankens side anvendte ordet overdommer om Finansiell Stabilitet. Det kan de f.eks. have gjort under tilsynets møde med banken den 11. august 2010. Efter et langt forløb følte de i banken, at de stadig var til eksamen, og de var ikke tilfredse med, at en ny myndighed, Finansiell Stabilitet, nu krævede, at banken skulle skaffe yderligere 750 mio. kr. Finanstilsynet videregav ikke Finansiell Stabilitets interne papirer med beløb til banken. Banken var bekendt med Finansiell Stabilitets vurdering af, at banken skulle foretage store nedskrivninger, især vedrørende ejendomsengagementerne. Banken kendte Finansiell Stabilitets opfattelse eller principper, men næppe Finansiell Stabilitets konkrete tal fra notaterne. At banken havde anført viden fremgik af tilsynets samtaler med bankens ledelse. På spørgsmål om, hvorledes banken skulle kunne vide, at der ikke var ”gjort rent bord”, har vidnet svaret, at efter funktionsundersøgelsen og opfyldelsen af tilsynets krav vedrørende 127 og 255 mio. kr., så var der i forhold til tilsynet gjort rent bord.

I banken vidste man også i perioden fra juni til august 2010, at Finansiell Stabilitet stadig ikke var tilfredse med størrelsen af bankens nedskrivninger. Finansiell Stabilitet krævede jo 750 mio. kr., selv om banken havde opfyldt tilsynets krav. Banken mente derfor, at Finansiell Stabilitet var overdommer eller gerne ville være det. På et møde søgte N.E. Nielsen betryggelse angående Finanstilsynets vurdering af bankens solvensmæssige situation efter tilførslen af 750 mio. kr. Tilsynet svarede, at de havde vurderet situationen i maj 2010, og at banken selv bedst måtte vide, hvordan den aktuelle situation var. Fra bankens side henviste man til, at man havde fulgt alle regler. Fra tilsynet havde man hertil sagt, at banken testede grænserne af og lå ”i den lave ende”. Det anførte i referatet, hvorefter N.E. Nielsen på bestyrelsesmødet oplyste, at ”Finanstilsynet havde lagt vægt på, at Søren Lundsgaard udarbejder et notat om, at man har gennemgået prospektet uden at finde problemstillinger”, siger ikke vidnet noget.

Han deltog den 6. september 2010 i endnu et møde med Amagerbanken. Ifølge mødereferatet svarede vidnet på N.E. Nielsens spørgsmål om, hvorvidt tilsynets syn på bankens solvens havde ændret sig, at ”FT har været på inspektion i maj, og at verden er dynamisk,

og hvorfor FT ikke kan love noget, men at der med kendelsen i efteråret er etableret en rimelig fast praksis". Derefter blev der drøftet "nedskrivninger ... der er i "den lave ende" ..., hvilket skyldes dels lange betalingsrækker, forudsætningsrentefølsomhed m.v." Således så Finanstilsynet på det, uafhængigt af Finansiell Stabilitets vurderinger. Banken var klar over, at Finansiell Stabilitet havde en mere kontant tilgang til nedskrivninger end Finanstilsynet. Det kom således ikke ud af det blå, at Finansiell Stabilitet havde stillet krav om 750 mio. kr. Finansiell Stabilitets tal blev ikke drøftet under tilsynets møder med banken.

I tilsynet kunne de godt forstå Finansiell Stabilitets bekymringer vedrørende governance og Jørgen Brændstrup, jf. herved referat af møde mellem tilsynet og banken den 9. september 2010. Fra bankens side spurgte de, om ikke tilsynet kunne indse, at der kunne være brug for, at Jørgen Brændstrup blev på sin post. Banken ville gerne have tilsynet til at sige, at det af hensyn til kontinuiteten var vigtigt, at Jørgen Brændstrup blev i hvert fald nogen tid. Han husker ikke, at de talte om strategi i forhold til, om Jørgen Brændstrup blev eller ikke blev i banken. Tilsynet talte ofte med Finansiell Stabilitet om Amagerbanken. Det havde deres bevågenhed, at en anden myndighed havde en vurdering af nedskrivninger, som Finansiell Stabilitet jo havde. Måske har de også talt sammen om Jørgen Brændstrups fratreden. Jørgen Brændstrup blev i hvert fald nævnt i hans mail af 8. september 2010 til Kristian Vie Madsen m.fl. I tilsynet var de klart skeptiske over for Jørgen Brændstrup, men for tilsynet var det ikke vigtigt, om Jørgen Brændstrup blev udskiftet hurtigt eller hen ad vejen.

I referatet fra et yderligere møde den dag mellem banken og tilsynet anføres, at vidnet ikke mente, at det skulle være "irrelevante betragtninger fra FS, der står bag kravene fra FS". I tilsynet kunne de godt få øje på de økonomiske risici, Finansiell Stabilitet pegede på. Finansiell Stabilitets opfattelse var ikke grebet ud af luften. Tilsynet mente imidlertid, at flere af de omtalte nedskrivningsbehov rettelig burde klassificeres som solvensreservationer.

Julie Galbo har forklaret, at hun er cand. jur. I 2009 blev hun kontorchef i Økonomi- og Erhvervsministeriet. Året efter blev hun udnævnt til vicedirektør i Finanstilsynet. Fra 2014 har hun arbejdet i Nordea.

Hun bidrog til § 352 a-redegørelsen for så vidt angår det materiale, som kom fra tilsynets børskontor. Hun læste det hele igennem.

Ved behandlingen af prospekter var det normalt, at tilsynet fra virksomhedens advokatkontor fik et udkast med tidsplan, hvorefter der blev kommunikeret frem og tilbage mellem virksomheden og tilsynet. Hos tilsynet havde de 2 sagsbehandlere på alle sagerne. Det var normalt ikke hendes opgave at være med til at godkende prospekter, men hun kom ind i Amagerbank-sagen. Hun husker ikke, hvorfor hun gjorde det, men det skyldtes vel, at der var mange juridiske og principielle spørgsmål. Det var ikke sådan, at hun læste alt i de enkelte udkast eller fungerede som sagsbehandler. I stedet fik hun forelagt enkeltspørgsmål.

Det endte med, at Finanstilsynet godkendte bankens prospekt. I meddelelsen herom af 17. august 2010 til NASDAQ anføres, at "Tilsynet har ikke taget stilling til prospektets materielle indhold". Det er en standardbemærkning. Tilsynet forholder sig aldrig til indholdet. Det er den konkrete ledelse og revisionen, der kender forholdene bedst. Ledelsen, og ikke tilsynet, har ansvaret for den materielle rigtighed. Tilsynets opgave er at se efter, om der i prospektet er nævnt alle de oplysninger, som efter lovgivningen skal oplyses. Det er formalia, der undersøges.

Når en udsteder i forvejen var under tilsynets bevågenhed, læste de materialet mere grundigt. Hun har formentlig bedt Jens Østergaard om at læse dele af Amagerbank-prospektet. Forløbet vedrørende godkendelsen af det prospekt var usædvanligt. Udsteder udarbejder ofte omkring 4 udkast. Amagerbanken var oppe på 7 udkast. Forløbet var også usædvanligt på grund af Finansiell Stabilitets og ministeriets rolle samt på grund af den involverede dynamiske personkreds. Hun var bekendt med, at der havde været drøftelser mellem banken og Finansiell Stabilitet om størrelsen af bankens nedskrivningsbehov. Finanstilsynet havde også talt med Finansiell Stabilitet herom. I tilsynet var de ikke sikre på, at de havde fået alle oplysninger om bankens dialog med Finansiell Stabilitet og ministeriet.

I § 352 a-redegørelsen anføres på side 121, at de seneste udkast indeholdt en meget stor mængde ændringer, og at "Det er ikke normalt at medtage sådanne oplysninger på et så sent tidspunkt i processen". Dette "medførte, at Finanstilsynet af flere omgange spurgte ind til, om alle relevante oplysninger var medtaget i prospektet. Dette blev blandt andet gjort ved at afkræve en erklæring fra Amagerbankens juridiske rådgivere på prospektet vedrørende det faktiske grundlag og oplysninger medtaget i prospektet". Hun husker ikke, om det er noget, hun har skrevet, eller om hun har haft afsnittet til kommentering, men det er sandsynligt. Den 15. august 2010 skrev hun i mail til advokat Lisa Reinholt, Bech-Bruun, at der efter tilsynets vurdering pt. var "en betydelig usikkerhed om de faktiske forhold".

Usikkerheden hang sammen med de mange ændringer, der kom i sidste øjeblik. Der var drøftelse vedrørende den erklæring, tilsynet krævede. Advokat Steen Jensen, Bech-Bruun, skrev, at de ikke ville give en erklæring på den måde, tilsynet ønskede. Han mente vist ikke, at han havde kendskab til de relevante forhold på en sådan måde, at han kunne afgive den ønskede erklæring. De endte med at blive enige, og tilsynet fik en erklæring.

Hun erindrer ikke, om hun inden retssagen skulle have set Finansiell Stabilitets notater af 20. april og 7. juni 2010.

Vedrørende de 2 prospekttillæg var hun mere inddraget i processen. Det gjaldt særligt det om Jørgen Brændstrup. Det blev drøftet, om Jørgen Brændstrup skulle forlade banken. Hun mailede blandt andet herom med Hanne Krog.

Spørgsmålet om tilsynets ønske om at få en rådgivererklæring fra bankens advokat er anført på side 3 i tilsynets bemærkninger til prospektets 4. version af 13. august 2010. Advokat Lisa Reinholdt skrev til hende herom i mails af 13. og 14. august 2010. Vidnet svarede på den første mail den 14. august 2010. Korrespondancen fortsatte den 15. og 16. august 2010. Drøftelsen skyldtes ikke, at tilsynet havde oplysninger, der manglede i prospektet. Tværtimod var tilsynet på grund af de mange ændringer, der fremkom på et sent tidspunkt, usikker på, om banken havde oplysninger, der burde medtages i prospektet. Tilsynet mente, at det måske kunne afklares ved at kræve rådgivererklæringen. Tilsynet accepterede, at advokat Steen Jensen afgav sin erklæring til bankens bestyrelse.

I advokat Steen Jensens notat om møde med Finanstilsynet den 6. september 2010 er anført, at vidnet "efterspurgte SLundsgaard notat". Hun erindrer ikke, hvilket notat der konkret henvises til. Hun husker slet ikke, at hun har efterspurgt et notat fra advokat Søren Lundsgaard.

Henning Kruse Petersen har forklaret blandt andet, at han er cand. jur. Fra 1994 til 2007 var han ansat i Nykredit. Han var formand for Finansiell Stabilitet fra 2008 til 2012.

I Finansiell Stabilitet så de med skepsis på Amagerbankens ansøgning om statsgaranti på 13,5 mia. kr., jf. referatet af Finansiell Stabilitets møde med banken den 23. marts 2010, herunder side 1, 3. afsnit. Finansiell Stabilitet var måske især betænkelig, da man iagttog, at Amagerbanken havde overtaget en række usunde engagementer fra andre banker. Finans-

tilsynet skulle foretage en her og nu-vurdering, mens Finansiell Stabilitet skulle vurdere, at banken også ville være i live om 3 år. Det anførte i omhandlede afsnit om misforhold mellem de allerede foretagne og de budgetterede nedskrivninger indgik i overvejelserne. De syntes, at banken skulle nedskrive mere. Finansiell Stabilitet så heller ikke så lyst på den forventede konjunkturudvikling de næste år, som Amagerbanken gjorde. Mistilliden til de budgetterede nedskrivninger hang blandt andet sammen med, at renteudgifter vedrørende flere engagementer ofte ikke indgik, som de skulle. Deres vurderinger gjorde ikke indtryk på bankens repræsentanter, der ikke rigtig lyttede til det, de sagde. Amagerbanken mente, at det var tilstrækkeligt, at de overholdt de formelle regler og de krav, som Finanstilsynet og Erhvervsankenævnet havde opstillet.

Da der var en betragtelig diskrepans mellem Finanstilsynets og Finansiell Stabilitets vurderinger af, hvor store nedskrivninger Amagerbanken havde behov for at foretage, havde Finansiell Stabilitet bedt om et møde med Økonomi- og Erhvervsministeriet. Mødet blev afholdt den 9. april 2010. Ministeriet oplyste, at det var Finanstilsynet, der skulle tage stilling til solvensen. Det tog Finansiell Stabilitet til efterretning. Mødet blev afholdt tidligt i Finansiell Stabilitets undersøgelsesfase. Finansiell Stabilitet havde da ikke alle relevante oplysninger. Han sagde derfor, som det fremgår af referatet, at deres vurdering var foretaget på et "ikke-fuldstændigt grundlag". Han tilføjede, jf. referatet, at vurderingen efterlod "indtryk af behov for 1,5 – 2,5 mia. kr. mere i hensættelse og forventning er, at jo længere ned i øvrige engagementer så stiger behovet for hensættelser". Da Finansiell Stabilitet ikke havde alle oplysningerne, arbejdede man, som det ses, med en bred margin i skønnet over størrelsen af de nødvendige nedskrivninger.

På et nyt møde med ministeriet, den 18. maj 2010, spurgte han, jf. referatet af mødet, side 2, "ind til, hvorvidt de observationer der er gjort ifbm. behandlingen af ansøgningen "overrules" af Finanstilsynets vurdering og gennemgang". Departementchef Michael Dithmer udviste i sit svar forståelse og respekt for Finansiell Stabilitets synspunkter, herunder at Finansiell Stabilitet i modsætning til Finanstilsynet skulle se 3 år frem i tiden. Michael Dithmer formulerede sit svar som gengivet i referatet.

Til det anførte på side 1 i referatet af Finansiell Stabilitets bestyrelsesmøde den 7. juni 2010 har vidnet forklaret, at Finansiell Stabilitet på det tidspunkt lagde til grund, at Amagerbanken var solvent, dvs., at banken havde positiv egenkapital. For en bank er det imidlertid ikke nok at være solvent. Loven kræver, at der er en solvensoverdækning. Det er Finanstil-

synet, der træffer afgørelse om det individuelt solvensbehov, der dog som minimum skal være på 8 %. Fastsættelsen heraf er ikke en eksakt videnskab. Tilsynets skønsmarginen er ofte stor. Ud over den øjeblikkelige solvensoverdækning så Finansiell Stabilitet på forventningerne til de næste års løbende drift. Finansiell Stabilitet stillede ved bevilling af statsgarantien krav om betydelig solvensoverdækning – i Amagerbankens tilfælde på 50 %.

Den 15. juni 2010 holdt Finansiell Stabilitet møde med Amagerbanken, primært om bankens governance. Drøftelserne om, hvilke vilkår banken skulle stille for at få statsgaranti, var påbegyndt på det tidspunkt. I den forbindelse var det centralt, at Finansiell Stabilitet var utilfreds med bankens ledelsesstruktur, hvor Jørgen Brændstrup havde for mange kasketter. På mødet talte de også om nedskrivninger. Han er på side 1 i referatet af mødet citeret for, at de havde ”kikket i bøgerne og kommet frem til betydelige behov for nedskrivninger”, hvilket afspejler rammen for diskussionen, og det som Finansiell Stabilitet syntes, at banken burde gøre. Det virkede på ham, som om N.E. Nielsen og Jørgen Brændstrup heller ikke på det møde rigtigt forsøgte at forstå Finansiell Stabilitets argumenter. Det skal ikke forstås således, at N.E. Nielsen og Jørgen Brændstrup ikke hørte efter det, som de fra Finansiell Stabilitet sagde om vilkårene for, at banken kunne få den ansøgte garanti. N.E. Nielsen og Jørgen Brændstrup var bevidste om, at hvis banken ikke fik garantien, så ville der ikke være nogen bank.

Amagerbanken vidste godt, at det var Finansiell Stabilitets vurdering, at banken burde nedskrive mere, end tilsynet havde krævet. Finansiell Stabilitet kunne ikke sætte et bestemt beløb på denne forskel. Ifølge mødereferatet sagde han, at ”diskussionen afspejler den afgrundsdybe forskel, der er mellem banken og FS. FT har vurderet, at banken er solvent, derfor skal vi vurdere, om vi kan stille en garanti i forhold til kravet om forsvarlighed. Det er det, vilkårene er udtryk for”. Det, synes han stadig, er en udmærket måde at beskrive det på. Finansiell Stabilitet kunne ikke sige, hvor meget mere banken burde nedskrive. Det var en bevægelig situation. Først havde de vurderet, at der manglede nedskrivninger for 1,5-2,5 mia. kr. Senere havde de lidt andre tal, herunder 1,8-2,3 mia. kr. Endvidere havde Finansiell Stabilitet trods alt kun gennemgået et begrænset antal engagementer. På grund af deres vurdering stillede de krav om, at banken skulle skaffe ekstra kapital og dermed fik en stødpude. Man kan sige, at Finansiell Stabilitets vurdering om nedskrivningsbehovet blev konverteret til et krav om kapitalforøgelse på 750 mio. kr.

Ifølge mødereferatet sagde Jakob Brogaard: ”Bør banken ikke snart erkende situationen og indse, at banken ikke kan magte tingene og overlade afviklingen til FS. Sælg de gode dele fra og sikre aktionærerne så godt som muligt og så håndtere de værditabsgivende sager, der skal håndteres. Det er det bedste alternativ, hvis banken ikke kan efterleve de stillede vilkår. Banken skal vurdere, om den skal erkende, at den næstbedste situation er aktuel nu”. Vidnet husker udsagnene, som han var og er helt enige i. Han mente ikke, at bankens ledelse havde den fornødne kompetence til at klare den komplicerede situation og redde banken i land. Det skal nok være rigtigt, at han på mødet optrådte roligere end Jakob Brogaard.

Finansiel Stabilitet havde klart en tro på, at banken kunne komme igennem krisen og de næste 3 år, hvis de kunne skaffe 750 mio. kr. og have deres egne folk til at kontrollere den løbende drift. Det kunne Finansiell Stabilitet naturligvis ikke være sikker på. De havde jo ikke alle oplysninger. Finansiell Stabilitet mente imidlertid ikke, at man kunne kræve flere oplysninger. Hvis Finansiell Stabilitet ikke havde ment, at banken ville kunne klare skærene, var den ansøgte garanti ikke blevet bevilget. I Finansiell Stabilitet var de langt fra sikre på, om banken ville kunne skaffe 750 mio. kr., eller om kravet herom var urealistisk. Deres vurdering var imidlertid, at det var et sådant beløb, der skulle til, og hvis ikke banken kunne skaffe pengene, så var det rigtigste, at det så måtte gå, som det kunne.

Finansiell Stabilitet fik valgt to bestyrelsesmedlemmer ind i Amagerbankens bestyrelse. Disse skulle følge med i bankens drift. Han og Steen Hove havde via deres tidligere stillinger kendt hinanden i årevis. Steen Hove og Steen Hemmingsen blev valgt på grund af deres lange erfaringer med bankdrift, herunder vedrørende kreditter. De havde også begge gode formidlings- og samarbejdsevner. Det var for ham vigtigt at få dygtige folk i bestyrelsen i en så stor og udfordret bank som Amagerbanken. På daværende tidspunkt var der ikke mange kvalificerede kandidater at vælge imellem. Han var derfor meget tilfreds med, at de begge accepterede at træde til.

Foreholdt sidste afsnit side 43 og første afsnit på side 44 i SØ- og Handelsrettens doms gengivelse af Steen Hoves forklaring i Brangstrup-sagen, har vidnet forklaret, at Steen Hove og Steen Hemmingsen da kun havde deltaget i ret få bestyrelsesmøder i banken. De havde set noget i banken, der ikke så godt ud, men de måtte være forsigtige. De havde ikke et sikkert grundlag for at anføre et større tal, og det endte altså den 15. september 2010 med formuleringen om 500 mio. kr. samt eftersætningen om, at det ikke kunne udelukkes,

at beløbet ville blive væsentligt større. De 500 mio. kr. tog ikke udgangspunkt i analyserne i Finansiell Stabilitets notater af 20. april og 7. juni 2010. Finansiell Stabilitets kreditteam havde gjort iagttagelser, der samlet vedrørte beløb på op til flere mia. kr. Finansiell Stabilitet rejste navnlig kravet om nytegning af kapital for 750 mio. kr. for at imødekomme den nærliggende risiko for, at banken senere ville få behov for at nedskrive store beløb. Beløbet størrelse blev fastsat ud fra en beregning af en overdækning på 50 %. Han kan ikke præcist sige, hvorfor Steen Hove ikke nævnte et større tal end 500 mio. kr. Mange af tallene er skønnede. Det er de 750 mio. kr. også. Han husker ikke, om de i Finansiell Stabilitet diskuterede, om Steen Hove lige skulle skrive 500 mio. kr., men Steen Hoves mail fra kl. 00:45 er godkendt af Finansiell Stabilitet. Det var et væsentligt budskab, at nedskrivningerne kunne blive væsentligt større end 500 mio. kr. Der var store usikkerheder, og derfor benyttede de ordet ”væsentligt”, der i sammenhængen var vanskeligt at kvantificere. Det skal herved erindres, at banken jo selv bedst kendte sin egne engagementer. For Finansiell Stabilitet var det vigtige at sende et signal om, at der var behov for yderligere nedskrivninger.

Ifølge et udateret telefonnotat skulle han have sagt til Ulrik Nødgaard, at Finansiell Stabilitet formentlig ville kræve en kapitaltilførsel på 750-1.000 mio. kr. Som nævnt var der også skøn i størrelsen af deres krav om kapitaltilførsel. Ingen kan vel sige, hvilket beløb mellem 750 mio. kr. og 1 mia. kr., der havde været det ”rigtige” beløb. De 750 mio. kr. var udtryk for en balance. Finansiell Stabilitet var påpasselig med ikke at kræve et helt urealistisk stort tal, som kunne opfattes provokerende. Finansiell Stabilitets bestyrelse vidste, at der ville være stor opmærksomhed om deres beslutning. Finansiell Stabilitet var bevidst om, at banken alligevel kunne gå ned efter modtagelse af 750 mio. kr., men mente, at dette beløb var tilstrækkeligt og udtryk for en rimelig risikofordeling.

Hans ovennævnte udtalelse under mødet den 9. april 2010 med ministeriet om, at ”jo længere ned i [de] øvrige engagementer [man kommer,] så stiger behovet for hensættelser” skal blandt andet ses i sammenhæng med, at Finansiell Stabilitet havde bemærket, at når dårlige betalere blev presset af andre pengeinstitutter i problemer, som Roskilde Bank og Fionia Bank, så forsvandt en del af de usunde engagementer over i Amagerbanken. Ordningen med kunderne var nogle gange således, at eventuel gevinst tilfaldt kunden og et eventuelt tab hang banken på. I Finansiell Stabilitet forventede de, at hvis de gravede i flere engagementer hos Amagerbanken, ville de finde flere dårlige engagementer.

Da Finansiell Stabilitet ikke havde tillid til bankens ledelse og organisering, var det nødvendigt at supplere kravet om kapitaltilførsel med vilkår om valg af bestyrelsesmedlemmer og vetoret. Uden de supplerende vilkår havde det været for risikabelt at give garantien.

Marianne Simonsen skrev i mail af 7. juni 2010 ”baggrunden for FS vurdering”. Hun hentydede herved til summen af en række iagttagelser, Finansiell Stabilitet havde gjort.

Han sagde flere gange til N.E. Nielsen, at bankens struktur var livsfarlig, og at det ikke på sigt kunne fortsætte med Jørgen Brændstrup. Han nævnte det første gang inden sommerferien 2010. Det var karakteristisk for de banker, der kom i store problemer, at de havde en enmandsdirektionen, og Amagerbanken havde reelt kun en direktør.

Når han som nævnt på mødet den 15. juni 2010 med Amagerbanken ikke fulgte sin bemærkning om, at der var betydelige behov for nedskrivninger, op med at nævne konkrete tal, så hang det sammen med Finansiell Stabilitets kompetence. Det var Finanstilsynet, der kunne kræve nedskrivninger, mens Finansiell Stabilitet kunne stille betingelser for at stille garantien, herunder om kapitalforøgelse.

N.E. Nielsen ytrede flere gange nervøsitet for, om Finansiell Stabilitet havde besluttet, at Jørgen Brændstrup ikke måtte fortsætte og hurtigt skulle forlade banken. Vidnet svarede N.E. Nielsen, at Finansiell Stabilitet ikke gik efter personen, men at det var helt afgørende, at der kom styr på governance. Finansiell Stabilitet traf ikke beslutning om, at Jørgen Brændstrup skulle ud, og denne sagde da også, vidnet bekendt, selv op.

På Finansiell Stabilitets bestyrelsesmøde den 27. september 2010 blev der informeret om valget af Steen Hove og Steen Hemmingsen til Amagerbankens bestyrelse. Det blev også meddelt, at Jørgen Brændstrup havde sagt sin stilling op.

Marianne Simonsen har forklaret blandt andet, at hun er cand. jur. Indtil 2006 arbejdede hun i Finanstilsynet som fuldmægtig. I 2009 blev hun ansat som juridisk chef i Finansiell Stabilitet, hvor hun i 2012 blev forfremmet til underdirektør. Hun refererede i 2010 som juridisk chef til Henrik Bjerre-Nielsen. Hun var ikke medlem af bestyrelsen, men deltog i bestyrelsesmøderne. Hun var sparringspartner for bestyrelsen.

I 2010 arbejdede hun blandt andet med pengeinstitutters, herunder Amagerbankens, ansøgninger om statsgaranti. Hun undersøgte i den forbindelse, om pengeinstitutterne havde den nødvendige juridiske organisation til at kunne varetage den fornødne sagsbehandling. Hun koncentrerede sig om det juridiske. Hun havde ikke selv nogen beslutningskompetence, men sagde sin mening. Sine indstillinger lagde hun til Henrik Bjerre-Nielsen. Hun havde ansatte under sig, der sagsbehandlede. Var der behov for det, kunne hun give opgaver til eksterne advokater.

Finansiel Stabilitets formandskab og bestyrelse var meget involveret i Amagerbankens ansøgning. Der blev holdt flere møder med banken, hvor hun deltog. Hun deltog ikke for at sige sin mening under møderne. Hendes opgave var før og efter møderne at sparre med direktionen samt skrive de fornødne breve etc. Man kan sige, hun gik til hånd for bestyrelsen og direktionen, der gav hende opgaver.

Hun var ikke involveret i beslutningen om, at Amagerbanken skulle foretage en kapitaludvidelse på 750 mio. kr.

Under møderne skrev hun håndskrevne referater, der senere blev renskrevet, når der var tid til det. Mødet den 23. marts 2010 mellem Finansiell Stabilitet og Amagerbanken blev for eksempel, som det fremgår af dateringen, først renskrevet den 3. maj 2010.

Hun husker ikke sin mail af 7. juni 2010 med bemærkningen om "FS vurdering", men det må vel referere til noget, de havde talt om på det forudgående møde.

Steen Hoves bemærkning i referatet af bestyrelsesmødet i banken den 15. august 2010 om, at indkaldelse til generalforsamling "var afstemt med Marianne Simonsen/Finansiell Stabilitet" må have vedrørt noget praktik. Hun mener, at hun havde en dialog med advokat Steen Jensen, men husker ikke længere, hvad det nærmere drejede sig om.

Det er hendes initialer, der er på Finansiell Stabilitets brev af 1. september 2010 til Amagerbanken. Det betyder, at det er hende, der har konciperet brevet. Det er tænkeligt, at Henrik Bjerre-Nielsen har foretaget rettelser i hendes udkast. De svarer ikke i brevet klart på spørgsmålet i Amagerbankens brev af 31. august 2010 om, hvorvidt der "foreligger forhold, der vil gøre det uforsvarligt at gennemføre kapitaltilføjelsen". De svarede heller ikke direkte på N.E. Nielsens anmodning, fremsat under møde den 30. august 2010, om, "at FS

bekræfter, at FS ikke vurderer at der i den nærmeste fremtid vil blive stillet krav om større nedskrivninger”. De har givet drøftet, hvor præcist de ville svare. Hun husker ikke, hvorfor Henrik Bjerre-Nielsen besluttede, at svaret skulle formuleres, som det blev. Det må være et bevidst valg, at der ikke blev svaret klart på lige de spørgsmål.

Ifølge referatet af møde den 2. september 2010 med Karsten Ree sagde Henrik Bjerre-Nielsen, at det var en væsentlig forudsætning for, at banken kunne overleve, at banken blev styret ”på en grundlæggende anden måde”. Hun husker ikke, om synspunktet blev uddybet under mødet, og hun ved ikke, hvad Henrik Bjerre-Nielsen nærmere mente med sin bemærkning.

Steen Hove sendte den 14. september 2010 en mail til en række personer, hvori han oplyste, at han og Steen Hemmingsen ikke ville stemme dagen efter vedrørende forslaget om kapitaludvidelse. Den omstændighed, at hun er sat cc på mailen samt på den mail, som Steen Hove og Steen Hemmingsen sendte den 15. september 2010, kl. 00:45, indebærer ikke, at der i disse var noget, som hun skulle forholde sig til. Hun var ikke involveret i formuleringen af de to mails. Hun deltog herunder ikke i møder herom om aftenen den 14. september 2010.

Anders Duedahl-Olesen og Torben Bender har forklaret blandt andet, at de kan vedstå referatet af deres forklaringer i henholdsvis 1. og 2. afsnit på side 469 i Lyngby Rets dom.

De husker ikke meget fra mødet med Finanstilsynet den 16. maj 2010, som de ikke fik referat af. De husker herunder ikke, hvad der var den nærmere anledning til mødet.

Torben Bender husker dog, at Finanstilsynet ville drøfte bankens nedskrivninger. Kort tid forinden havde revisorerne påtegnet bankens rapport. Finanstilsynet havde på anførte tidspunkt fulgt banken tæt i en periode. De havde som revisorer tidligere haft dialog med Finanstilsynet om bankens engagementer.

De erindrer ikke, hvad der på mødet måtte være blevet sagt om Finansiell Stabilitets tilgang til bankens nedskrivningsbehov.

Anders Duedahl-Olesen husker herunder ikke, at beløbet 2,3 mia. kr. blev nævnt. Han kan have fået et spørgsmål om, hvad der ville ske, hvis der skulle nedskrives med 2,3 mia. kr.,

som han så har svaret på. Det anførte på side 1, nederste afsnit, tyder herpå. Han havde ikke selv foretaget en udregning, hvori 2,3 mia. kr. indgik., og de havde ikke fået oplyst tallet fra andre, der ikke deltog i mødet, herunder Finansiell Stabilitet, som de ikke havde dialog med.

De mener derfor, at Finanstilsynet må have nævnt tallet under mødet.

Torben Bender har nok, som han er citeret for i anførte afsnit, sagt, ”at der ikke regnskabsmæssigt kunne nedskrives, som en ekstern køber ville gøre det i forbindelse med due diligence”. Ved regnskabsaflæggelse skal reglerne om objektiv indikation følges. Der fremkommer herved helt andre tal end de, der indgår i en markedsværdiopgørelse. Det talte de åbenbart om på mødet. Han erindrer ikke, at der skulle have været forskellige opfattelser herom. ”Ikke ... kunne” betyder, at de som revisorer skulle følge de regnskabsmæssige regler og derved lægge ledelsens principper til grund. I en lavkonjunktur, i et illikvidt marked, vil markedsværdiansættelsen typisk være lavere end den værdi, der følger af regnskabet. Dengang kunne regnskaberne for eksempel forudsætte lange betalingsrækker, som ikke kunne anvendes ved ansættelse af markedsværdien.

De mener ikke, at de efterfølgende orienterede banken om det, der på mødet blev sagt om et nedskrivningsbehov på 2,3 mia. kr. De tillagde sikkert ikke dette særlig vægt. Der var jo tale om noget, som Finanstilsynet havde fra Finansiell Stabilitet.

Anders Duedahl-Olesen henviser herved til, at de skulle rette sig efter regnskabsreglerne. De skulle foretage deres egne vurderinger, og så var det for revisorerne ikke så vigtigt, hvad en udefrakommende tredjemand, Finansiell Stabilitet, måtte mene.

Anders Duedahl-Olesen husker ikke, at de på det møde gennemgik konkrete engagementer. De havde i lang tid haft dialog med tilsynet om engagementerne.

Det var tilsynet, der valgte de 16 engagementer, de ville se. Revisorerne havde selv gennemgået engagementerne flere gange.

De har ikke set efter, om de har et referat af mødet. Måske har de et håndskrevet referat. Det vil tage lang tid at finde et sådant referat. De har måske 10-20.000 sider med notater og referater.

Revisorerne sendte brevet af 11. maj 2010 til Finanstilsynet, der ønskede, at de skulle uddybe baggrunden for deres protokollat om udlånsrisiko. De skrev, at "Under en going concern forudsætning indregnes og måles aktiver og forpligtelser efter den hensigt og de planer, som ledelsen har med de pågældende aktiver eller forpligtelser".

Torben Bender bemærker herved, at de skulle basere deres revision på ledelsens valg af lange betalingsrækker og en forsigtig tilgang til realisation af aktiver.

Anders Duedahl-Olesen tilføjer, at de så, om ledelsens valg hang sammen med det, de som revisorer vidste om de enkelte engagementer. Var det tilfældet, var de forpligtet til at lægge ledelsens valg til grund for revisionen. Dette betød ikke, at de ikke udfordrede ledelsens skøn. Tværtimod havde de med ledelsen adskillige drøftelser om flere engagementer og de lange betalingsrækker. De endte med at blive enige med ledelsen.

Ifølge Torben Bender kan ledelsens skøn kun tilsidesættes af revisionen, hvis der er tale om fantomplaner, der ikke hænger sammen med den underliggende dokumentation. Grænsen er, at planerne skal være gennemførlige. Den grænse blev ikke passeret.

De så som revisorer ikke på, om ledelsens planer var kommercielt hensigtsmæssige.

Torben Bender mener ikke, at banken fulgte en fast strategi vedrørende alle engagementstyper. Banken var generelt meget tålmodig overfor de store, professionelle kunder. Denne strategi havde tidligere givet banken succes. Den langsigtede strategi indebar, at størrelsen af nedskrivningerne blev lavere, end hvis banken havde haft en strategi om hurtigt at få afviklet engagementer med problemer. Markedet var dårligt, og der var dengang få købere. Brevet var en supplerende forklaring om revisionsprotokollen, ikke en fragåelse heraf.

I revisionsprotokollatet af 2. februar 2010, pkt. 3.1, skrev de, at "En række af bankens væsentlige engagementer, hvorpå der skal foretages nedskrivninger, er meget komplekse, og baser sig på ledelsens skøn over fremtidige betalingsstrømme. Vi kan på baggrund af vores gennemgang tilslutte os det af ledelsen anlagte skøn". Det komplekse beroede, ifølge Torben Bender, på mange forhold. Der var tale om store ejendomme/engagementer med mange elementer. Der var mange lån og ujævne og uoverskuelige sikkerheder med forskellige værdier.

Det kunne, ifølge Anders Duedahl-Olesen, tage en seniorrevisor en hel dag bare at få overblik over et enkelt af de store engagementer, hvor værdiansættelsen kunne være meget forudsætningstung. Endvidere havde de store engagementer en noget forskellig struktur.

De havde, som omtalt i referatet af bestyrelsesmøde i banken den 12. juni 2010 udtrykt forundring over de vilkår, banken skulle opfylde for at få statsgarantien, vedrørende bestyrelsesposter, vetoret og indflydelse på direktionen. Deres forundring hang sammen med deres viden om, hvilke vilkår andre pengeinstitutter fik. De er fortsat i besiddelse af en kopi af deres brev af 11. juni 2010, som er omtalt i referatet af mødet den 12. juni 2010. I brevet skrev de, ifølge Anders Duedahl-Olesen, at de var blevet orienteret om vilkårene. De havde som revisorer pligt til at orientere Finanstilsynet, når de blev bekendt med omstændigheder, der kunne bringe en bank i vanskeligheder. Den omhandlede orientering var rent formel, da det fremgik, at Finanstilsynet var orienteret.

Den 4. februar 2011 skrev de til Finanstilsynet: ”Som revisorer for Amagerbanken Aktieselskab skal vi oplyse, at bankens bestyrelse og direktion den 4. februar 2011 har vurderet, at der er behov for yderligere nedskrivninger på i niveauet 3 mia. kr. i bankens årsregnskab pr. 31. december 2010. Nedskrivninger i denne størrelse medfører, at bankens egenkapital må anses for tabt”. De tilføjede, at nedskrivningerne efter deres vurdering primært hidrørte fra ”en nyligt indtruffen negativ udvikling i en række engagementer” samt ”en væsentlig ændring i planer og intentioner for en række engagementer, herunder en kortere tidshorison for afviklingen af engagementerne og de stillede sikkerheder”.

Det fremgår heraf, at den nye ledelse så væsentligt anderledes på engagementerne, end den gamle ledelse havde gjort. Revisorerne skulle, ifølge Torben Bender, ikke kvalificere den ene opfattelse frem for den anden. Begge lå de inden for det lovlige, og det var så op til den til enhver tid siddende ledelse at fastsætte for eksempel afviklingshorisonter mere eller mindre realistisk eller konservativt.

Hvis de i sin tid havde haft kendskab til Finansiell Stabilitets vurderinger, havde dette, jf. Anders Duedahl-Olesen, ikke gjort den store forskel. Det havde været noget helt andet, hvis de havde været uenige med Finanstilsynet. Under hele forløbet var de imidlertid stort set altid enige med Finanstilsynet.

Det var, ifølge Torben Bender, Finanstilsynet, der havde den relevante kompetence og blandt andet kunne give pålæg til banken om nedskrivninger. Det var også tilsynet, der kunne fortolke regnskabsreglerne. Finansiell Stabilitet var derimod en långiver/garantistiller, hvis opfattelser ikke kunne være styrende for revisionen. De skulle foretage deres egne vurderinger på baggrund af ledelsens planer og den foreliggende dokumentation.

Deres brev af 11. maj 2010 til Finanstilsynet var, ifølge Torben Bender, et sædvanligt led i en dialog med tilsynet, hvori de uddybede det, de havde skrevet i protokollen. Det er måske, fordi de skrev brevet af 11. maj 2010, at de ikke har et referat fra mødet den 4. maj 2010.

De havde, ifølge Torben Bender, forskellige opgaver i forbindelse med udfærdigelsen af prospekterne. De stemte blandt andet tallene af. De havde endvidere en dialog med banken om, hvor meget denne kunne tåle at nedskrive uden at gå konkurs. De afgav imidlertid ikke en revisorerklæring herom.

På side 18ff i SØ- og Handelsrettens dom af 13. august 2014 i Jens Hintze-sagen er gengivet et referat af revisionsudvalgets møde den 13. januar 2011 med oplysning om, at hvis banken ønskede, at nedskrivningerne fremover skulle ligge i midten af det acceptable, så ville dette, jf. side 19, kræve omtale heraf i koncernregnskabet. Anders Duedahl-Olesen er enig heri. En sådan ændring er væsentlig og skal omtales i regnskabet. Der blev imidlertid aldrig aflagt et sådant regnskab. Under revisionsudvalgsmødet den 24. januar 2011, jf. side 21 i dommen, blev det anført, at den nye ledelse havde en anden nedskrivningspolitik.

Når de, jf. side 482 i Lyngby Rets dom, forklarede, at den nye ledelse i et vist omfang havde "en forceret præmis for afvikling, hvilket stressede værdierne", så henviste de, jf. Anders Duedahl-Olesen, herved til, at prisen oftere bliver lavere, hvis man vil sælge her og nu, samt højere, hvis man giver sig tid til at finde den rigtige køber og den fordelagtige pris.

Steen Hemmingsen har forklaret blandt andet, at han er cand. merc. Han har haft flere top-lederstillinger i den finansielle sektor, herunder i Baltica. Fra 1999 til 2011 var han administrerende direktør for Lundbækfonden. I 2010 blev udpegede Finansiell Stabilitet ham til at være bestyrelsesmedlem i Amagerbanken. Det var Henning Kruse Petersen, der spurgte ham herom i juni 2010. Han havde da i mange år kendt Henning Kruse Petersen via deres

respektive stillinger. Vidnet blev ikke ansat i Finansiell Stabilitet. I stedet blev der indgået aftale om, at han skulle arbejde til timebetaling.

Han var som bestyrelsesmedlem ikke underlagt instruktionsbeføjelser fra Finansiell Stabilitet, og han fik ingen facitliste af Finansiell Stabilitet. Finansiell Stabilitet sagde til ham, at de var utilfredse med bankens ledelse og skeptiske over for størrelsen af nedskrivningerne. Finansiell Stabilitet gav ham imidlertid ikke et opdrag om, at han skulle forsøge at få øget nedskrivningerne. I sommeren 2010 beskæftigede han sig i øvrigt ikke meget med bankens nedskrivninger. Han fik heller ikke pålæg fra Finansiell Stabilitet efter, at han var blevet medlem af bestyrelsen i september 2010. Han traf sine egne beslutninger ud fra sin egen opfattelse. Forinden talte han ofte med Steen Hove.

Den 2. juli 2010 deltog han i et hilse på-møde i banken. Han husker ikke, hvordan mødet nærmere forløb. Inden den dag havde han ikke professionelt haft noget med Amagerbanken at gøre.

Medio juli 2010 gennemgik han en række af bankens engagementer. Det skal nok passe, når det i referatet for bankens bestyrelsesmøde den 16. juli 2010 er anført, at der var tale om 2 x 30 engagementer. De havde deres eget lokale, hvor de kunne se i papirerne. De havde muligheder for at stille spørgsmål, og han stillede mange spørgsmål. Han kan se i sin timeopgørelse, at han anvendte 14 timer hertil over 3-4 møder. Efter denne gennemgang havde han fortsat ikke et tilstrækkeligt kvalificeret grundlag til, at han kunne tage stilling til nedskrivningernes størrelse. Det var heller ikke formålet med gennemgangen. Han skulle i stedet have et overblik og lære banken og dens kunder at kende. Hans erfaring tilsiger ham, at man helst skal læse et engagement 3 gange, før man for alvor kan huske det og foretage de nødvendige vurderinger.

I 2010 så han Finansiell Stabilitets notat af 20. april 2010. Han husker ikke, om han fik udleveret notatet. Han hæftede sig ikke særligt ved konklusionerne i notatet, hvor man ikke omtalte de solvensreservationer, der i flere tilfælde var foretaget. Der kunne derfor ikke konkluderes, at der manglede så meget, som der ifølge notatet umiddelbart så ud til at gøre. Han opfattede det som et blandt flere arbejds papirer.

Det var hans opfattelse, at når Finansiell Stabilitet stillede krav om 750 mio. kr., så reflekterede det de notater, som Finansiell Stabilitet havde om deres viden om banken, samt Finansiell Stabilitets vurdering af det, der skulle til.

Både han og medlemmerne af bankens bestyrelse må have vidst, at Finansiell Stabilitet mente, at banken burde foretage større nedskrivninger. Dette havde været omtalt med møder med banken, der overfor Finansiell Stabilitet havde fastholdt, at deres nedskrivningspolitik var i overensstemmelse med gældende ret. Det tog han så også som et udgangspunkt.

Han husker ikke, hvor han fysisk befandt sig om aftenen den 14. september 2010, men han var involveret i udformningen af hans og Steen Hoves mail fra den 15. september 2010 kl. 00:45. De brugte megen tid på det. Fra deres side var der stor enighed om indholdet. Det var ikke ham, der skrev det 1. udkast. Ved formuleringen spillede Steen Hove en stor rolle i samarbejde med Finansiell Stabilitets advokater.

De skrev, at det ikke ville overraske dem, ”hvis en nærmere gennemgang ville vise et behov for nedskrivninger på 500 mio. kr., men vi kan ikke udelukke at beløbet bliver væsentligt større”. Sætningen afspejlede deres vurdering. Når bankens formand nu havde spurgt dem, så syntes de, at de havde en forpligtelse til at oplyse, hvor de stod. De kunne ikke svare mere præcist, da de jo kun havde et begrænset grundlag at udtale sig ud fra. De vidste, at Amagerbanken nok havde nedskrevet i overensstemmelse med rammerne, men at der ikke herved var udvist megen forsigtighed. Finansiell Stabilitet havde i august 2010 stillet Michael Ahm til Steen Hoves og hans rådighed. Vidnet spurgte medio august 2010 Michael Ahm, hvad denne ville vurdere bankens realistiske nedskrivningsbehov til at være, hvis banken skulle agere efter almindelig, god og sund praksis. Michael Ahm svarede mellem ½ og 1 mia. kr. Det sammenholdt han med oplysningen i prospektet om, at banken kunne tåle at tabe 1,4 mia. kr. Det tal var baseret på, at banken fik 750 mio. kr. Banken fik 100 mio. kr. mere, så det rette sammenligningstal var vel 1,5 mia. kr. Der så altså ud til at være luft. Han husker ikke, om deres formulering var inspireret af det, Michael Ahm havde sagt, men teksten skurrede, efter det Michael Ahm havde sagt, ikke i hans ører. Det skal herved erindres, at størrelsen af et nedskrivningsbehov beror på et skøn. Han husker ikke præcist, hvad der lå bag bisætningen om et væsentligt større beløb. De næste afsnit i mailen viser, at de ønskede at sende et signal om, at der skulle strammes op, og at det kunne gå galt, hvis ikke de fornødne ændringer af organisationen blev foretaget. De havde

ikke den 14.-15. september 2010 et væsentligt bedre grundlag for at vurdere bankens nedskrivninger, end de havde fået under deres engagementsgennemgang i juli 2010.

Han deltog i en del møder om prospektet, og han gav i den forbindelse en del råd. De blev ikke altid fulgt.

Under bestyrelsesmødet den 15. september 2010 var hovedtemaet Finansiell Stabilitets krav om ændringer i bankens ledelse. Der blev på mødet også talt meget om, hvorvidt banken skulle tage imod kapitalforøgelsen. Formuleringen i hans og Steen Hoves mail om nedskrivninger for 500 mio. kr., og at det ikke kunne udelukkes, at der ville blive behov for, at beløbet blev væsentligt større, blev omtalt på mødet, men det var ikke noget, der tog lang tid. De blev ikke bedt om at uddybe deres vurdering, og de blev ikke udsat for noget pres for så vidt angår beløbets størrelse eller den måde, de præcist havde formuleret sig på. De blev derimod presset vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt banken burde tage imod penge. De fastholdt, at det ikke var dem, der skulle tage stilling til, om det var forsvarligt. Som det fremgår af referatets side 3, tilsluttede han sig Steen Hoves bemærkning om, at de ikke havde nogen skjulte dagsordener.

Han kendte N.E. Nielsen som en dygtig og kvalificeret bestyrelsesformand, og der var fra hans side ikke noget, han ikke ville diskutere med banken. Han formodede, at det nok skulle gå. Som det fremgår af referatet på side 3, henledte han dog opmærksomheden på, at der ikke var ”meget tid til rådighed før udløb af garantien, og der var derfor behov for en virkelig styrkelse på ledelsesniveau”. En proces med udskiftning af en ledelse tager jo erfaringsmæssigt lang tid.

Det var ikke en nem beslutning for ham at undlade at stemme, da rapporten for 3. kvartal 2010 blev sat til afstemning. Afgørende herfor var for ham et forudgående møde i bankens revisionsudvalg, som han havde deltaget i som observatør. Der deltog hverken interne eller eksterne revisorer. Der forelå ikke en nærmere specifikation af nedskrivningsløbet, hvilket i en situation som den foreliggende ville have været det sædvanlige. Det ville han ikke stå model til. Hvis nedskrivningerne havde været opgjort på de enkelte engagementer, havde han overvejet at stemme for, men faktisk havde han fortsat ikke den tilstrækkelige viden hertil.

Michael Ahm var tilknyttet Finansiell Stabilitet i perioden op til, at vidnet og Steen Hove blev medlem af bankens bestyrelse. De trak på ham, som de havde fået at vide, de kunne. N.E. Nielsen understregede for dem, at de skulle være forsigtige med at oplyse noget fortroligt om bankens kunder til Finansiell Stabilitet. Han og Michael Ahm talte, som to økonomer nu taler om en udfordrende opgave.

Det var ikke hans opgave at have en mening om, hvorvidt det lige var 750 mio. kr., bankens kapital skulle forøges med, eller tage stilling til størrelsen af et eventuelt nedskrivningsbehov.

På mødet mellem banken og Finansiell Stabilitet den 30. august 2010 bad N.E. Nielsen, ifølge mødereferatet, Finansiell Stabilitet om at bekræfte, at Finansiell Stabilitet ikke vurderede, at "der i den nærmeste fremtid vil blive stillet krav om større nedskrivninger" samt oplyse, "at bestyrelsen ikke ønsker at fortsætte kapitaltegningen, hvis FS vurderer at det ikke er forsvarligt". Der blev ikke på mødet nævnt tal for, hvor store nedskrivninger der måtte være behov for. Det gjorde han heller ikke selv, da han ikke havde nogen anvendelige tal. Han havde set nogle engagementer, læst notatet fra den 20. april 2010 og talt med Michael Ahm, så han havde dannet sig et indtryk, men det var ikke funderet så tilstrækkeligt, at han fandt anledning til at nævne det på mødet. Han var endvidere ny i selskabet og ikke engang medlem af bestyrelsen, så han mente ikke, at dette ville være hans opgave. Han tror ikke, at han på det tidspunkt kendte Finansiell Stabilitets notat af 7. juni 2010.

Han husker ikke, om han deltog i bestyrelsesmødet den 8. september 2010. Det er mest sandsynligt, at han ikke deltog.

Foreholdt Steen Hoves forklaring i Brangstrup-dommen side 292, sidste afsnit, og side 293, første afsnit, kan vidnet bekræfte, at der blev tænkt grundigt over formuleringerne i mailen fra kl. 00.45. Han husker dog ikke, at deres vurdering om 500 mio. kr. skulle være "inspireret af Finansiell Stabilitets notat af 20. april 2010 og det forløb, der op til sommeren havde været mellem Finansiell Stabilitet og Finanstilsynet om vurderingen af nedskrivningsbehovet i banken", men forklaringen skurer ikke i hans ører.

Det var under en uformel drøftelse, at Michael Ahm oplyste ham om intervallet på ½-1 mia. kr. Han vidste ikke, om det var en melding, som Finansiell Stabilitet som sådan stod

bag. Sådan opfattede han det ikke. Han ved ikke, om Michael Ahm havde et papir, hvorpå der stod ½-1 mia. kr. Det var vel også derfor, vidnet ikke nævnte tallet 1 mia.

Han ved ikke med sikkerhed, hvorfor der kom til at stå 500 mio. kr. i hans og Steen Hoves mail fra kl. 00.45, men det var deres egen vurdering, de oplyste. De 500 mio. kr. var således ikke Finansiell Stabilitets vurdering. Det undrede ham egentligt, at beløbet 500 mio. kr. ikke blev drøftet på bestyrelsesmødet den 15. september 2010, og at der i det hele taget ikke var større debat om deres mail.

Foreholdt, at det medarbejdervalgte bestyrelsesmedlem Jannik Hindsbo, jf. Brangstrupdommens side 41, har forklaret, at han på mødet spurgte Steen Hove og Steen Hemmingsen, hvordan beløbet på 500 mio. kr. fremkom, og at de ikke kunne begrunde dette nærmere, forklarer vidnet, at han fortsat ikke har nogen erindring herom.

Han mener ikke, at det anførte i pkt. 9 i referatet af bestyrelsesmødet den 12. oktober 2010, om Jørgen Brændstrups ansættelsesaftale, hvorefter vidnet skulle have sagt ja til at arrangere et møde, men undladt at følge op herpå, er dækkende, men det er rigtigt, at de talte om møder og anonymiserede cv'er for direktørkandidater.

Han ved ikke, hvem der første gang nævnte tallet 500 mio. kr., herunder om det var Steen Hove eller Finansiell Stabilitet. De 500 mio. kr. var hans og Steen Hoves vurdering, men deres vurdering var naturligvis præget af de oplysninger, de fik, herunder i deres dialog med Finansiell Stabilitet, som havde deltaget længe i processen. Flere af de advokater, der deltog i formuleringen af mailen fra kl. 00.45, kendte banken bedre end vidnet gjorde. Det er sikkert rigtigt at sige, at Finansiell Stabilitet godkendte indholdet af mailen.

Han husker ikke, om han havde en ansættelsesaftale med Finansiell Stabilitet.

Jakob Brogaard har forklaret, at han er bankuddannet. Han var viceordførende direktør i Danske Bank fra 1996 til 2007. Efter etableringen af Finansiell Stabilitet i 2008 blev han valgt ind i dennes bestyrelse. Han blev næstformand.

Han deltog den 23. marts 2010 i et møde med Amagerbanken, der havde ansøgt om statsgaranti. Finansiell Stabilitet skulle have flere oplysninger om bankens situation og bad om at se blandt andet de 25 største engagementer, hvilket ville give dem et bedre indblik i

bankens forhold. Der var, som Henning Kruse Petersen i mødereferatet er citeret for at have sagt, ”umiddelbart ... et misforhold mellem bankens foretagne nedskrivninger og de budgetterede nedskrivninger”. Han husker ikke, om der på netop det møde blev talt om nedskrivningspolitik.

Han husker ikke, om han deltog i Finansiell Stabilitets møde med ministeriet den 9. april 2010, men det gjorde han nok. Han deltog i mødet med ministeriet den 18. maj 2010. Finansiell Stabilitet skulle på det møde orientere om situationen i Amagerbanken. Finansiell Stabilitet orienterede jævnligt ministeriet om banker, der kunne være i vanskeligheder. Ministeriet anførte, at det var Finanstilsynet, der skulle vurdere, om en bank var solvent, selv om Finansiell Stabilitet måtte have en anden vurdering. De skulle altså i så fald lægge tilsynets vurdering til grund. Det var så på den baggrund op til Finansiell Stabilitet at stille de vilkår, der gjorde det forsvarligt at imødekomme ansøgninger om statsgaranti. Ved den vurdering skulle Finansiell Stabilitet anlægge et 3-årigt perspektiv, mens tilsynet skulle foretage en her og nu-vurdering.

Der var flere faktorer, som Finansiell Stabilitet og Finanstilsynet så forskelligt på. Det drøftede de blandt andet på et møde den 26. maj 2010. Som anført i mødereferatet, bemærkede han, ”at parternes forskellige vurdering til dels skyldtes uenighed om, hvorvidt der skal tages højde for risikoen i solvensreservationen eller i form af nedskrivninger”.

Under bestyrelsesmøde den 7. juni 2010 anførte Henrik Bjerre-Nielsen, ifølge mødereferatet, at forskellen mellem Finansiell Stabilitets og Finanstilsynets vurderinger var på mellem 500 mio. kr. og 1,3 mia. kr. Henrik Bjerre-Nielsen tilføjede, at hvis den mindste forskel skulle lægges til grund, så var Finansiell Stabilitet enige i, at banken var solvent, mens dette ikke ville være tilfældet med den største forskel, samt at banken derfor efter Finansiell Stabilitets vurdering var i en dårligere økonomisk tilstand, end det fastsatte solvenstal viste. Det var baggrunden for, at der blev stillet vilkår om, at banken opnåede en solvensoverdækning på 50 %. Vidnet erindrer tallene, men ikke den eksakte ordlyd. Hvis man havde de negative briller på, så var banken ikke solvent, og så var det nødvendigt med en kapitaltilførsel.

På deres møde med Amagerbanken den 15. juni 2010 blev der udvekslet synspunkter om, hvilke vilkår banken skulle opfylde for at få statsgarantien. Deres besked om de 750 mio. kr. blev ikke modtaget så godt. Bankens og Finansiell Stabilitets vurderinger af bankens

situation var meget forskellig. Forskellen var måske ligefrem afgrundsdyb, som Henning Krise Petersen i mødereferatet, er citeret for at have sagt. Selv sagde han, jf. referatet: ”Bør banken ikke snart erkende situationen og indse, at banken ikke kan magte tingene og overlade afviklingen til FS. Sælg de gode dele fra og sikre aktionærerne så godt som muligt og så håndtere de værditabsgivende sager, der skal håndteres. Det er det bedste alternativ, hvis banken ikke kan efterleve de stillede vilkår. Banken skal vurdere, om den skal erkende, at den næstbedste situation er aktuel nu”. Det sagde han ud fra en opfattelse af, at bankens situation var meget kritisk. Han mente, at det ville være bedre at lukke banken med det samme i stedet for at vente et par måneder. Det var tvivlsomt, om det meget store beløb kunne skaffes. Finansiell Stabilitet mente, at det kunne lade sig gøre, men var bestemt ikke sikker. Den kriseramte bank ville endvidere gå en usikker fremtid i møde de næste 3 år, selv hvis kapitalen blev skaffet.

Han erindrer ikke, at han, som forklaret af Steen Hove i Brangstrup-sagen, dommens side 43, skulle have medvirket ved formuleringen af mailen, der blev sendt kl. 00.45 den 15. september 2010. Han husker heller ikke formuleringen om de 500 mio. kr., og at der kunne vise sig behov for væsentligt større nedskrivninger, men udtalelsen ser rigtig ud.

På bestyrelsesmødet den 20. maj 2010 bemærkede han, jf. mødereferatets pkt. 4.8, at Finansiell Stabilitet ”var i en situation, hvor de skulle stille garanti for en bank, som der ikke var tillid til”. Det var svært at forudse, hvad der ville ske i en 3-års periode, men de var bekymrede over at skulle give en stor garanti til Amagerbanken. De måtte derfor stille nogle vilkår, der gjorde dette forsvarligt. Deres manglende tillid hang sammen med nedskrivningernes størrelse samt bankens ledelsesmæssige forhold, hvor en omorganisering var nødvendig.

Han sagde under mødet med banken den 15. juni 2010, som anført i referatet, at banken navnlig manglede at foretage ”betydelige nedskrivninger ... inden for ejendomsmarkedet”. De kvantificerede ikke dette nærmere på mødet. Der havde jo tidligere været drøftelser herom. Begge parter vidste, at de langtfra var enige. Det ville ikke have ført noget godt med sig, hvis Finansiell Stabilitet på mødet havde nævnt et tal. Endvidere havde Finansiell Stabilitet ikke patent på sandheden.

Når Marianne Simonsen i sin mail af 7. juni 2010 skriver, at formandskabet havde holdt møde med Amagerbanken i umiddelbar forlængelse af dagens bestyrelsesmøde i Finansiell Stabilitet, så vil han antage, at han deltog i mødet med banken.

Finansiell Stabilitet fandt, at der var en klar forhøjet risiko ved driften i Amagerbanken. De anså derfor en solvensoverdækning på 50 % for at være nødvendig for, at det ville være forsvarligt at stille garantien. Det førte til kravet om forhøjelsen på 750 mio. kr. Et sådant særvilkår havde de kun stillet til et eller to andre pengeinstitutter. Da de også var utrygge ved ledelsen, stillede de yderligere vilkår for at kunne følge med i, at banken ikke foretog sig noget, der bragte sikkerheden i fare. Han husker ikke, hvorledes dette blev formuleret overfor banken.

Ifølge referatet af bestyrelsesmødet i Amagerbanken den 16. juni 2010, skulle N.E. Nielsen m.fl. have oplyst, at vidnet under et møde dagen før skulle have ”givet udtryk for, at bankens nedskrivninger skulle øges væsentligt uanset Finanstilsynets vurderinger [samt at det var vidnets] opfattelse, at eventuelle bestyrelsesmedlemmer udpeget af FS ville forlange mernedskrivninger allerede pr. 30. juni uanset Finanstilsynets vurderinger”. Han husker ikke, at han skulle have udtalt dette.

Han svarede vel den 19. juli 2010 Karsten Ree, omtrent som anført i mødereferatet, at det måtte være banken, der underrettede om, hvilke konkrete elementer der indgik i Finansiell Stabilitets vurdering af Amagerbanken, herunder om en vurdering af ledelsen indgik. Han sagde, at det var meget konkrete oplysninger, og tænkte da på de markante uenigheder om nedskrivningerne, som han ikke måtte fortælle storaktionæren om.

Han skulle, ifølge pkt. 4.6 i referatet af bestyrelsesmødet i Finansiell Stabilitet den 27. september 2010, have udtalt, ”at det var ønskværdigt om den nuværende bestyrelsesformand og administrerende direktør ikke får mulighed for at aflægge et revideret årsregnskab for 2010, da dette vil kunne medvirke til at frikende dem for et eventuelt medansvar for forhold begået forud herfor”. Ordvalget husker han ikke, men det refererede afspejler, at de var usikre på de informationer, de fik fra banken.

Procedure

Konkursboet har til støtte for sine påstande over for *Finansiell Stabilitet* fremsat to hovedanbringender: For det første, at Finansiell Stabilitet på et eller flere tidspunkter i forløbet fra

den 20. april 2010 til den 30. september 2010 var forpligtet til at gøre Amagerbankens daværende bestyrelse bekendt med indholdet af notaterne af 20. april og 7. juni 2010. For det andet, at manglen herpå var afgørende for, at banken valgte at gennemføre kapitaludvidelsen i efteråret 2010 og ikke blev afviklet under reglerne i Bankpakke I.

Konkursboet har under hovedforhandlingen præciseret, at det ikke gøres gældende, at Finansiell Stabilitets udstedelse af statsgarantien og de hertil knyttede vilkår i sig selv lider af retlige mangler.

Til støtte for det første hovedanbringende om, at Finansiell Stabilitet havde pligt til at gøre Amagerbankens daværende ledelse bekendt med vurderingerne i de to notater, har Konkursboet anført, at en sådan pligt følger af 1) forvaltningslovens regler om partshøring og supplerende uskrevne grundsætninger, 2) forvaltningslovens regler om begrundelse og 3) en generel loyalitetspligt sammenholdt med princippet i forvaltningslovens § 7.

Partshøring

Ifølge konkursboet har Finansiell Stabilitet tilsidesat enten forvaltningslovens § 19 eller uskrevne retsgrundsætninger om videregående partshøring ved ikke at partshøre Amagerbanken over 20. april-notatet og det efterfølgende notat af 7. juni 2010, inden Finansiell Stabilitet traf afgørelse om udstedelse af individuel statsgaranti. Det gælder også for den forhandling af vilkårene, der fandt sted efter den 7. juni 2010.

Til støtte herfor har konkursboet anført, for det første, at udstedelsen af lånegarantien må anses som en forvaltningsakt omfattet af forvaltningslovens § 2, smh. med § 16 d i lov om Finansiell Stabilitet.

For det andet havde de i notaterne indeholdte vurderinger af nedskrivningsbehovet karakter af ”faktiske omstændigheder” i forvaltningslovens § 19’s forstand, idet notaterne var oprettet for at bidrage til oplysningsgrundlaget for Finansiell Stabilitets afgørelse og endvidere indgik som grundlag for Finansiell Stabilitets vurdering af, om – og i bekræftende fald på hvilke vilkår – det ville være forsvarligt at imødekomme Amagerbankens ansøgning om individuel statsgaranti. Det er i den forbindelse ikke afgørende, om notaterne var foreløbige og ufuldstændige, hvilket i øvrigt bestrides, at de var.

For det tredje var Amagerbanken ikke bekendt med størrelsen af det nedskrivningsbehov, som Finansiell Stabilitet havde identificeret, idet det i hele perioden fra den 20. april 2010 til den 30. september 2010 var bankens forståelse, at de stillede krav – herunder først og fremmest kravet om en kapitaltilførsel på 750 mio. kr. – afdækkede de aktuelle og fremtidige risici, som Finansiell Stabilitet havde identificeret.

Endelig, for det fjerde, var vurderingerne til ugunst for banken og af væsentlig betydning for sagens afgørelse, idet vurderingerne bevirkede, at tildelingen af individuel statsgaranti til Amagerbanken skete på vilkår af, at Finansiell Stabilitet fik indvalgt to medlemmer i bestyrelsen, at Finansiell Stabilitet fik vetoret vedrørende en række beslutninger, og at Amagerbanken skaffede yderligere 750 mio. kr. i kapital.

Begrundelse

Konkursboet har endvidere gjort gældende, at Finansiell Stabilitet har tilsidesat sin begrundelsespligt efter forvaltningslovens § 24, jf. § 22, ved ikke som led i Finansiell Stabilitets afgørelse om at udstede lånegarantien at have meddelt Amagerbanken oplysningerne i de to notater om Finansiell Stabilitets vurderinger af bankens økonomiske forhold. Finansiell Stabilitet burde have redegjort for de elementer, der førte til afgørelsen om at udstede statsgarantien med vilkår. Finansiell Stabilitet burde i den forbindelse have forklaret, på hvilke punkter Finansiell Stabilitet ikke kunne tilslutte sig bankens opfattelse af nedskrivningsbehovet.

Det forhold, at statsgarantien blev meddelt i henhold til en aftale, bevirker ikke, at Amagerbanken ved modtagelsen af statsgarantien fik fuldt ud medhold, og at Finansiell Stabilitet af den grund kunne undlade at begrunde sin afgørelse. Vilkårene blev nemlig ensidigt fastsat af Finansiell Stabilitet og var, bortset fra rent tekniske forhold, på intet tidspunkt reelt til forhandling. Endvidere gik vilkårene ud over standardaftalen, ligesom de var mere byrdefulde end, hvad Amagerbanken havde ansøgt om.

Videregivelse på andet grundlag

Konkursboet har herudover gjort gældende, at Finansiell Stabilitet – efter en forvaltningsretlig vejlednings- og loyalitetspligt og efter en bonus pater standard – var forpligtet til af egen drift at videregive oplysninger til Amagerbanken i videre omfang end sket. Finansiell Stabilitet var i den forbindelse forpligtet til proaktivt at adressere det forhold, at Amager-

bankens daværende bestyrelse traf beslutning på baggrund af et ufuldstændigt og reelt forkert faktisk grundlag.

Til støtte herfor har konkursboet anført, at Finansiell Stabilitet var underlagt almindelige forvaltningsretlige regler og retsgrundsætninger, når Finansiell Stabilitet behandlede ansøgninger om individuel statsgaranti.

Finansiell Stabilitet kendte til Amagerbankens egen vurdering af bankens økonomiske situation og til den præcise ”smertegrænse” for tab, som banken kunne tåle. Finansiell Stabilitet vidste også, at Amagerbanken ikke ville opfylde lovgivningens solvenskrav, såfremt Finansiell Stabilitets opfattelse af bankens nedskrivningsbehov blev gennemført. Det var desuden Finansiell Stabilitets internt udtrykte opfattelse, at en mere korrekt agerende ledelse ville nå frem til samme nedskrivningsbehov som Finansiell Stabilitet. Finansiell Stabilitet ønskede på samme tidspunkt Amagerbankens ledelse udskiftet med en anden ledelse, som opfyldte Finansiell Stabilitets forventninger til, hvorledes en sådan skulle agere.

Endelig skærpes Finansiell Stabilitets pligt til at informere Amagerbankens ledelse om nedskrivningsbehovet af, at Finansiell Stabilitet gennem de fastsatte vilkår rent faktisk fik en sådan indflydelse på bankens bestyrelse og direktion, at Finansiell Stabilitets nedskrivningsvurderinger kunne forventes gennemført i nær fremtid. Det var i lyset heraf særligt relevant for banken forud for tegningen af ny kapital at opnå viden om, at fremtiden meget sandsynligt så anderledes ud end beskrevet i prospektet.

Konkursboet har bestridt, at Finansiell Stabilitet gav tilstrækkelige – og navnlig tilstrækkeligt konkrete – oplysninger til Amagerbanken. Amagerbanken vidste, at Finansiell Stabilitet havde en anderledes opfattelse af bankens økonomiske situation end banken selv, men anede ikke, at forskellen var så stor, som det senere viste sig.

Finansiell Stabilitet kunne og burde have udleveret notaterne af 20. april og 7. juni 2010. I stedet gik Finansiell Stabilitet langt mere ikke-konkret til værks over for Amagerbanken og overlod det dermed til banken selv at anlægge formodninger om Finansiell Stabilitets vurderinger.

Det eneste konkrete tal, som Finansiell Stabilitet videregav til Amagerbanken, var kravet om kapitaltilførsel på 750 mio. kr. Dette tal blev til gengæld videreformidlet i en kontekst – og undertiden med en klar tilkendegivelse af – at en sådan kapitaltilførsel ville være tilstrækkelig anskuet over en 3-årig periode.

Der er endvidere ingen holdepunkter for, at Amagerbanken på andet grundlag havde kendskab til Finansiell Stabilitets interne vurderinger. Vidneførslen har vist, at ingen har udleveret de to notater, ligesom ingen angiver at have modtaget dem. Endvidere udgør tekstangivelserne i RBS-notatet og den fremlagte solvenssimulering ikke et bevis for, at banken kendte til Finansiell Stabilitets vurderinger. Amagerbanken lavede løbende simuleringer, og Lotte Pind har forklaret, at tallet på 1,5 mia. kr. længe havde været anvendt som et stort tal, der var velegnet i en stresstest, og som banken aldrig ville komme i nærheden af.

Der er heller ikke grundlag for en antagelse om, at Amagerbanken burde have gættet sig til Finansiell Stabilitets vurderinger, og heller ikke for, at Finansiell Stabilitet fejlagtigt kunne have fået indtryk heraf.

Da Finansiell Stabilitet i forbindelse med tildelingen af individuel statsgaranti fastsatte et krav om kapitaltilførsel på 750 mio. kr., havde Amagerbankens bestyrelse derfor føje til at antage, at det fastsatte krav afspejlede Finansiell Stabilitets vurdering af nedskrivningsbehovet og i konsekvens heraf, at forskellen i vurderingerne af de nødvendige nedskrivninger kunne rummes inden for dette beløb både aktuelt og fremadrettet. Af samme grund havde Finansiell Stabilitet en særlig anledning til at gøre opmærksom på, at det ikke var tilfældet.

Konkursboet har tillige gjort endvidere gældende, at Finansiell Stabilitet – efter bl.a. princippet i forvaltningslovens § 7 – var forpligtet til at besvare de konkrete forespørgsler fra Amagerbanken om Finansiell Stabilitets syn på bankens økonomi, som blev fremsat bl.a. 30. august 2010 og 31. august 2010 og i første halvdel af september 2010, samt at Finansiell Stabilitet – der modtog rapporter fra Steen Hove og Steen Hemmingsen – var selvstændigt forpligtet til at besvare tilsvarende forespørgsler rettet direkte til disse.

Konkursboet har i den forbindelse anført, at Steen Hove og Steen Hemmingsen vidste, at Finansiell Stabilitet havde vurderet, at Amagerbanken havde et nedskrivningsbehov på op mod 2,5 mia. kr., at Amagerbanken ikke kunne tåle nedskrivninger i denne størrelsesorden, og at Amagerbanken ikke selv forudså nedskrivninger i dette leje. Efter konkursboets op-

fattelse burde Steen Hove og Steen Hemmingsen have videregivet denne information som følge af en række konkrete forespørgsler fra Amagerbankens bestyrelse bl.a. den 15. august 2010, samt den 6., 8., 14 og 15. september 2010. Disse forespørgsler søgte netop at få klarhed over, om det af bestyrelsen forudsatte nedskrivningsbehov var retvisende.

Det forhold, at Steen Hove og Steen Hemmingsen den 15. september 2010 tilkendegav, at det ikke ville overraske dem, hvis en nærmere gennemgang viste et behov for nedskrivninger på 500 mio. kr. eller et væsentligt højere beløb, udgør ikke en sådan videregivelse, men har tværtimod karakter af misinformation. Det følger allerede af, at det udmeldte beløb rigeligt kunne rummes inden for det krav til kapitaludvidelse, som Finansiell Stabilitet havde udmeldt. Bemærkningen om, at nedskrivningsbehovet kunne blive højere, kunne ikke med mening forstås som op til 5 gange så stort som de angivne 500 mio. kr.

Konkursboet har gjort gældende, at Finansiell Stabilitet som udpegende myndighed hæfter for denne tilsidesættelse af informationspligten. Steen Hove og Steen Hemmingsen var indsat i Amagerbankens bestyrelse med henblik på at sikre, at låneaftalen blev overholdt, og Henrik Bjerre-Nielsen har under sagen forklaret, at de to bestyrelsesmedlemmer skulle tænke på den måde, Finansiell Stabilitet ønskede. Steen Hove og Steen Hemmingsen udøvede således helt eller delvist deres hverv i bestyrelsen i Amagerbanken på vegne af Finansiell Stabilitet eller stod dog i et så nært forhold til Finansiell Stabilitet, at Finansiell Stabilitet som opdrags- og hvervgiver var ansvarlig for deres undladelser. Af samme grund måtte Amagerbankens øvrige ledelse med rette kunne gå ud fra, at Steen Hove og Steen Hemmingsen ikke gav udtryk for vurderinger, som ikke afspejlede Finansiell Stabilitets synspunkter.

Ansvarsgrundlag

Konkursboet har gjort gældende, at Finansiell Stabilitet ved de ovennævnte undladelser har pådraget sig et erstatningsansvar. Reglerne om partshøring og begrundelse har karakter af garantiforskrifter, hvis overtrædelse formodningsvist er væsentlig, hvilket er tilfældet i denne sag. Endvidere har den manglende partshøring og begrundelse karakter af forskrifts-overtrædelser, som er ansvarspådragende henset til, at Finansiell Stabilitet havde en sådan forståelse for oplysningernes vigtighed, at undladelsen af at videregive og konkretisere Finansiell Stabilitets vurdering af Amagerbankens økonomiske forhold var culpøs.

Det kan ikke ændre herpå, at erstatningskravet i den foreliggende sag ikke bygger på et anbringende om, at den trufne afgørelse blev indholdsmæssig forkert på grund af den mangelfulde partshøring og begrundelse. Det ligger nemlig inden for reglernes beskyttelsesformål at give en privat part et fornødent grundlag for at tage stilling til, om den vil udnytte en begunstigende forvaltningsakt (i det foreliggende tilfælde en lånegaranti mod visse nærmere angivne vilkår). Endvidere må konkursboet som bankens successor sidestilles med banken i henseende til reglernes beskyttelsesformål.

Konkursboet har bestridt Finansiell Stabilitets synspunkt om, at der skulle gælde en særlig lempelig ansvarsnorm i den foreliggende sag.

Årsagssammenhæng

Konkursboet har gjort gældende, at Amagerbankens daværende bestyrelse ikke ville have truffet beslutning om at gennemføre kapitaltilførslen, hvis den havde haft viden om, at Finansiell Stabilitet så et nedskrivningsbehov på op til 2,5 mia. kr. og dermed mere, end hvad banken i henhold til prospektet kunne tåle at tabe efter kapitaltilførslen.

Konkursboet har også gjort gældende, at banken uden kapitaltilførslen ville være blevet afviklet inden den 30. september 2010, og at dette henset til bankens problemer ville være sket under Bankpakke I med deraf følgende fuld dækning til bankens kreditorer.

Den daværende bestyrelse gennemførte kapitaludvidelsen efter grundige overvejelser om forsvarligheden og efter, at en række simuleringer havde vist, at banken havde tilstrækkelig kapital til at være solvent, selv hvis der kom betydelige, uforudsete nedskrivninger efter kapitaltilførslen. Bankens ledelse var ikke specielt risikovillig, men indhentede eksterne juridiske vurderinger vedrørende bestyrelsesansvar. Den søgte endvidere betryggelse hos relevante aktører, herunder Finansiell Stabilitet. Det var derfor utvivlsomt vigtigt for Amagerbankens ledelse, hvad Finansiell Stabilitet mente om forsvarligheden af den påtænkte kapitaludvidelse. På trods heraf forholdt Finansiell Stabilitet banken, at Finansiell Stabilitet anså en her og nu nedskrivning på op til 2,5 mia. kr. for nødvendig.

Havde Amagerbankens bestyrelse vidst, at det var et sandsynligt scenarie, at banken inden for en kort fremtid kunne blive tvunget til at nedskrive med næsten 1 mia. kr. mere, end banken kunne klare, ville driften ikke være fortsat. Det gælder i særdeleshed henset til, at bankens daværende bestyrelse vidste, at Finansiell Stabilitet i sensommeren 2010 ønskede

at udskifte ledelsen og herved – formodningsvis – gennemføre nedskrivninger i overensstemmelse med Finansiell Stabilitets opfattelse af behovet herfor, hvilket da også efterfølgende skete.

Det ændrer ikke herpå, at Finanstilsynet ikke i alle henseender kunne tilslutte sig Finansiell Stabilitets konklusioner, og at disse konklusioner var behæftet med en vis usikkerhed. For dels fastholdt Finansiell Stabilitet i 7. juni-notatet i betydelig grad sin vurdering efter dialogen med Finanstilsynet i forsommeren 2010. Dels afspejles den usikkerhed, der var forbundet med Finansiell Stabilitets vurderinger, i spændet mellem det laveste og det højeste nedskrivningstal. I øvrigt er vurderingen grundig og foretaget på et solidt oplysningsgrundlag, ligesom det informationsgrundlag, som Finansiell Stabilitet havde, svarede til det, som normalt præsenteres for en banks bestyrelse.

Endelig har konkursboet gjort gældende, at selv hvis landsretten måtte komme frem til, at Amagerbankens bestyrelse ville have ønsket at gennemføre kapitaludvidelsen, såfremt den havde haft kendskab til Finansiell Stabilitets vurdering af bankens nedskrivningsbehov, så ville kapitaludvidelsen alligevel ikke være blevet gennemført, da banken forinden ville have været forpligtet til at offentliggøre Finansiell Stabilitets vurdering, og markedet herefter ikke ville have skudt de fornødne midler ind i banken.

Særligt om anerkendelsespåstanden

Konkursboet har anført, at Finansiell Stabilitets indvendinger imod konkursboets anerkendelsespåstand ikke bør tages til følge. Efter konkursboets opfattelse må denne tilskæring af tvisten fremmes i realiteten henset til, at boets tab ikke kendes, førend boet er afsluttet, og til, at den samlede dividende må forventes at blive omkring 90 %. Der mangler af væsentlige forhold kun denne sag samt sagen om ledelsesansvar, som føres af Finansiell Stabilitet. Der er således ikke uafklarede forhold, som vil kunne bringe dividenden op på 100 %. Det er herved dokumenteret, at de simple indskydere vil lide et tab.

Konkursboet har over for *Finanstilsynet* fremført det hovedsynspunkt, at Finanstilsynet – på et eller flere tidspunkter i forløbet fra den 20. april 2010 til den 30. september 2010 – var forpligtet til at gøre Amagerbankens daværende bestyrelse bekendt med Finansiell Stabilitets vurdering af Amagerbankens økonomiske situation, og at en sådan videregivelse ville have indebåret, at Amagerbanken da ville have undladt at gennemføre kapitalforhøjelsen og ladet banken afvikle under Bankpakke I.

Videregivelsespligt

Konkursboet har gjort gældende, at Finanstilsynet var forpligtet til af egen drift at videreformidle Finansiell Stabilitets vurdering af Amagerbankens behov for nedskrivninger. Videregivelsen var pligtmæssig, dels som led i en partshøring og begrundelse i forbindelse med tilsynets funktionsundersøgelse med det deri indeholdte påbud om nedskrivninger, dels ud fra en generel loyalitetspligt og en pligt til at sikre markedets stabilitet.

Konkursboet har ikke bestridt, at Finanstilsynet ikke havde hjemmel til at kræve nedskrivninger svarende til det af Finansiell Stabilitet vurderede. Finanstilsynet kunne imidlertid have fremkommet med risikoplysninger eller – hvis dette skønnes uhjemlet – blot have orienteret Amagerbanken. Konkursboet har i den forbindelse anført, at det ikke kræver hjemmel at give relevante oplysninger til banker under Finanstilsynets tilsyn. Allerede derfor er det fejlagtigt, når tilsynet anfører, at forvaltningsretlige specialitetsprincipper skulle forhindre Finanstilsynet i at videregive sin viden.

Finanstilsynet førte i 2009-2010 et tæt tilsyn med Amagerbanken. I kraft heraf fik tilsynet et indgående kendskab til Amagerbankens forhold, først og fremmest i form af bankens egen rapportering. Tilsynet fik i den forbindelse indblik i bankens egen ”verdensopfattelse”, herunder at det var bankens forståelse, at banken efter tilførsel af kapital som krævet af Finansiell Stabilitet var solvent også i et 3-årigt perspektiv.

Finanstilsynet var desuden fra dialogen med Finansiell Stabilitet bekendt med, at sidstnævnte vurderede et nedskrivningsbehov på op mod 2,5 mia. kr. Tilsynet var også informeret om, at det var sandsynligt, at Finansiell Stabilitet gennem sine bestyrelsesmedlemmer ville gennemtvinge nedskrivninger. Endelig må Finanstilsynet have vidst, at Amagerbanken ikke ville overleve nedskrivninger som vurderet og ønsket af Finansiell Stabilitet. Finanstilsynet havde derfor pligt til at kommentere på Amagerbankens oplysninger om bankens smertegrænse. Finanstilsynet havde herunder i forbindelse med behandlingen af prospektet en særlig anledning til at reagere på Amagerbankens oplysninger om bankens evne til at ”tåle” nedskrivninger.

Ikke desto mindre bekræftede Finanstilsynet flere gange, at banken var solvent uden samtidig at omtale Finansiell Stabilitets vurdering. De eneste tal, som Finanstilsynet på noget tidspunkt oplyste til Amagerbanken, var i inspektionsrapporten af 21. juni 2010, hvor til-

synet foreskrev nedskrivninger på yderligere 127 mio. kr. samt yderligere risikoafdækning med 255 mio. kr. Ifølge konkursboet havde Amagerbanken føje til at agere i tillid til Finanstilsynets vedholdende udmelding om, at bankens solvens herefter var tilstrækkelig.

Konkursboet har endvidere gjort gældende, at Finanstilsynet efter princippet i forvaltningslovens § 7 var forpligtet til at besvare Amagerbankens anmodninger om tilsynets vurdering af bankens økonomiske situation som sket på møder og telefonsamtaler af bl.a. 21. juni, 11. og 29. august og 6. september 2010. I hvert fald da Amagerbanken konkret bad Finanstilsynet om at konkretisere tilsynets generelle bemærkning om, at bankens nedskrivninger lå ”i den lave ende”, var Finanstilsynet forpligtet til at videregive de underliggende vurderinger. Finanstilsynet svarede imidlertid aldrig direkte på bankens henvendelser, og når tilsynet udtalte sig, havde det enten en betryggende effekt eller ligefrem karakter af agiteren for en kapitaludvidelse.

Ansvarsgrundlag og årsagssammenhæng

Konkursboet har gjort gældende, at Finanstilsynet ved hver af de ovennævnte undladelser har pådraget sig et erstatningsansvar. De påberåbte forsømmelser er erstatningsretligt relevante, og det bestrides, at der skulle gælde en lempelig ansvarsnorm ved vurderingen af, om Finanstilsynet har handlet uagtsomt. Finanstilsynet havde en sådan forståelse for oplysningernes vigtighed, at undladelsen af at videregive Finansiell Stabilitets vurdering samt at uddybe Finanstilsynets egen bemærkning om, at Amagerbankens nedskrivninger lå i ”den lave ende”, var culpøs.

For så vidt angår spørgsmålet om årsagssammenhæng har konkursboet gentaget de anbringender, som boet har fremført i forhold til Finansiell Stabilitet.

Særligt om anerkendelsespåstanden

For så vidt angår Finanstilsynets indsigelse imod konkursboets anerkendelsespåstand har konkursboet fremført de samme anbringender som i forhold til Finansiell Stabilitets tilsvarende indsigelse.

Foreningen Amagerinvestor har over for *Finansiell Stabilitet* gjort gældende, at Finansiell Stabilitet har handlet ansvarspådragende ved ikke at have orienteret Amagerbankens ledelse om omfanget af Finanstilsynets og Finansiell Stabilitets uenighed med hensyn til vurde-

ringen af Amagerbankens nedskrivningsbehov, herunder ved ikke have orienteret Amagerbankens ledelse om Finansiell Stabilitets vurdering af nedskrivningsbehovet.

Foreningen Amagerinvestor har under hovedforhandlingen frafaldet sine tidligere fremførte anbringender om, at Finansiell Stabilitet handlede uforsvarligt, da Finansiell Stabilitet på trods af sin vurdering af bankens nedskrivningsbehov alene valgte at kræve en kapitalforhøjelse på 750 mio. kr., og at Finansiell Stabilitets beslutning herom reelt var begrundet i et ønske om at få Amagerbanken overført fra Bankpakke I til Bankpakke II.

Videregivelsespligt

For så vidt angår hovedanbringendet om, at Finansiell Stabilitet havde pligt til at videregive de tal, der er indeholdt i Finansiell Stabilitets notater af 20. april og 7. juni 2010 til Amagerbankens daværende ledelse, har Foreningen Amagerinvestor tilsluttet sig den argumentation herfor, der er fremført af konkursboet vedrørende den forvaltningsretlige parts- hørings- og begrundelsespligt samt grundsætningerne om forvaltningsmyndigheders pligt at vejlede og handle loyalt.

Foreningen Amagerinvestor har endvidere anført, at også den obligationsretlige loyalitetspligt støtter eksistensen af en sådan pligt.

Foreningen Amagerinvestor har ligeledes tilsluttet sig det, som konkursboet har anført om, at Steen Hove og Steen Hemmingsen var forpligtede til at dele deres viden om Finansiell Stabilitets vurdering af nedskrivningsbehovet med bankens øvrige bestyrelse. Foreningen har i den forbindelse gjort gældende, at Finansiell Stabilitet havde instruktionsbeføjelse over eller udøvede en bestemmende indflydelse på Steen Hoves og Steen Hemmingsens ageren i bestyrelsen, og at Finansiell Stabilitet derfor hæfter som enten arbejdsgiver eller opdragsgiver for Steen Hoves og Steen Hemmingsens dispositioner og undladelser.

Ansvarsgrundlag

Foreningen Amagerinvestor har gjort gældende, at Finansiell Stabilitet har handlet ansvars- pådragende over for aktionærene i Amagerbanken ved ikke at videregive Finansiell Stabi- litets nedskrivningsvurderinger til banken. Foreningen Amagerinvestor har i den forbin- delse tilsluttet sig de argumenter herfor, som er fremført af konkursboet og supplerende anført, at det skærper ansvarsvurderingen, at Finansiell Stabilitet og bankens nye ledelse allerede i medio december 2010 igangsatte arbejdet med at etablere en ny bank.

Foreningen har desuden supplerende anført, at diskrepansen mellem Finansiell Stabilitets vurdering af nedskrivningsbehovet og Finansiell Stabilitets krav til kapitalforhøjelsen sammenholdt med udtalelserne fra ledelsen i Finansiell Stabilitet viser, at Finansiell Stabilitet har ageret helt uden hensyntagen til de investorer, der skulle finansiere kapitalforhøjelsen.

Årsagsforbindelse

Med hensyn til spørgsmålet om årsagsforbindelse har Foreningen Amagerinvestor tilsluttet sig den argumentation herfor, som konkursboet har fremført, idet foreningen supplerende har anført, at Amagerbankens ledelse ikke ville have udarbejdet et prospekt om kapitalforhøjelse og gennemført kapitalforhøjelsen i september 2010, såfremt ledelsen havde kendt til Finansiell Stabilitets vurdering. Herefter ville gruppemedlemmerne ikke have tegnet nye aktier i Amagerbanken og dermed heller ikke lidt et tab ved bankens konkurs.

Foreningen Amagerinvestor har også anført, at Finansiell Stabilitet, ved at kræve en kapitalforhøjelse på 750 mio. kr., reelt blåstemplede Amagerbankens fremtid over for mulige investorer. Finansiell Stabilitet var således medvirkende til, at investorerne tegnede kapitalforhøjelsen og umiddelbart derefter tabte deres investering, da den af Finansiell Stabilitet indsatte ledelse forhøjede nedskrivningerne og erklærede Amagerbanken konkurs.

Over for *Finanstilsynet* har Foreningen Amagerinvestor overordnet gjort gældende, at Finanstilsynet har handlet ansvarspådragende ved ikke at orientere Amagerbanken om omfanget af Finanstilsynets og Finansiell Stabilitets uenighed med hensyn til vurderingen af Amagerbankens nedskrivningsbehov, samt navnlig ved ikke have orienteret Amagerbankens ledelse om Finansiell Stabilitets vurdering af nedskrivningsbehovet.

Foreningen Amagerinvestor har til støtte herfor henvist til konkursboets anbringender vedrørende forvaltningslovens regler om vejledning, partshøring og begrundelse. Foreningen har i den forbindelse anført bl.a., at Finanstilsynet gennem sin tilsynsvirksomhed var forpligtet til at vurdere Amagerbankens risikoprofil. I den konkrete situation, hvor Finanstilsynet var bekendt med, at Finansiell Stabilitet vurderede, at der var behov for væsentligt større nedskrivninger end antaget af Finanstilsynet, handlede tilsynet culpøst, da det undlod at informere Amagerbankens ledelse herom.

Foreningen Amagerinvestor har under hovedforhandlingen frafaldet sit tidligere fremførte anbringende om, at Finanstilsynet har handlet ansvarspådragende ved at godkende prospektet på trods af, at tilsynet kendte Finansiell Stabilitets vurdering af nedskrivningsbehovet.

Endelig har Foreningen Amagerinvestor – i forhold til såvel Finansiell Stabilitet som Finanstilsynet – gjort gældende, at foreningens krav skal forrentes med procesrenter fra sagens anlæg i henhold til rentelovens § 3, stk. 4, alternativt § 3, stk. 5.

Finansiell Stabilitet har til støtte for sine påstande over for såvel *konkursboet* som *Foreningen Amagerinvestor* overordnet gjort gældende, at Finansiell Stabilitet ikke havde pligt til at informere Amagerbanken om Finansiell Stabilitets interne vurderinger af boniteten af bankens egne engagementer. Finansiell Stabilitet har endvidere anført, at der under alle omstændigheder ikke er nogen årsagsforbindelse mellem Finansiell Stabilitets manglende videregivelse vurderingerne til Amagerbanken og de tab, som investorerne og kreditorerne måtte lide som følge af bankens konkurs.

Partshøring og begrundelse

Finansiell Stabilitet har bestridt, at man som led i en partshøring af Amagerbanken havde pligt til at videregive notaterne af 20. april og 7. juni 2010 eller at oplyse om tallene heri.

Til støtte herfor har Finansiell Stabilitet under hovedforhandlingen gjort gældende, at forvaltningslovens regler efter § 16 d i lov om Finansiell Stabilitet alene gælder for den del af Finansiell Stabilitets sagsbehandling, der angår dets behandling af et pengeinstituts ansøgning, men ikke for den del af sagen, som angår forhandlingen af vilkårene for en statsgaranti.

Finansiell Stabilitet har udledt heraf, at forvaltningsloven ikke fandt anvendelse på de sagsbehandlingsskridt, som Finansiell Stabilitet tog efter den 7. juni 2010, og at Finansiell Stabilitet allerede af den grund ikke var underlagt en partshørings- og begrundelsespligt over for Amagerbankens bestyrelse.

Finansiell Stabilitet har herudover gjort gældende, at selv hvis forvaltningsloven måtte finde anvendelse, var Finansiell Stabilitets interne vurderinger i 20. april-notatet alene

baseret på faktiske oplysninger udleveret af Amagerbanken selv. Vurderingerne ville derfor ikke være undergivet partshøringspligt efter forvaltningslovens § 19.

Overfor konkursboets og Foreningen Amagerinvestors anbringende om brud på begrundelsespligten har Finansiell Stabilitet gjort gældende, at vilkårene for tildeling af individuel statsgaranti blev aftalt mellem Finansiell Stabilitet og Amagerbanken. Banken fik derfor "medhold" i forvaltningslovens § 22's forstand. Der var derfor – selv såfremt, landsretten måtte finde, at forvaltningsloven fandt anvendelse i forhold til fastsættelsen af vilkår for statsgarantien – ingen pligt til at begrunde vilkårene i låneaftalen. På trods heraf modtog Amagerbanken af flere omgange en detaljeret begrundelse for fastsættelsen af vilkårene i forbindelse med tildelingen af den individuelle statsgaranti.

Finansiell Stabilitet har endelig gjort gældende, at selv såfremt selskabet havde overtrådt forvaltningsloven, ville det være uden betydning for sagen og ikke kunne begrunde et erstatningsansvar.

Videregivelse på andet grundlag

Finansiell Stabilitet har bestridt, at det har tilsidesat en forvaltningsretlig eller obligationsretlig loyalitets- eller vejledningspligt.

Som følge af ansvarsfordelingen mellem Finansiell Stabilitet og Finanstilsynet var det alene relevant for Finansiell Stabilitet at vurdere Amagerbankens økonomiske situation til brug for fastsættelsen af vilkår for ydelse af en individuel statsgaranti til banken. Finansiell Stabilitets interne vurderinger var derfor ikke relevante for banken, allerede fordi det alene var Finanstilsynet, som bindende kunne vurdere Amagerbankens solvens, og som kunne påbyde banken at foretage yderligere nedskrivninger og solvensreservationer.

Finansiell Stabilitets vurdering var desuden ikke en sædvanlig nedskrivningsvurdering baseret på et neutralitetsprincip, en kort tidshorisont og allerede identificerede risici. Vurderingen angik heller ikke, hvilke nedskrivninger der skulle foretages efter regnskabsbekendtgørelsen, men derimod, hvilke vilkår der ud fra et 3-årigt og mere forsigtigt perspektiv burde kræves for, at det ville være forsvarligt at yde en statsgaranti.

I Amagerbankens tilfælde spillede skønselementet en ekstra stor rolle, idet banken havde en række engagementer, hvor nedskrivningsvurderingen var forbundet med særlig usik-

kerhed. Der kunne inden for regnskabsreglerne anlægges forskellige – men ligeværdige – vurderinger af nedskrivningsbehovet på et givent engagement. Nedskrivningernes størrelse afhang i høj grad af, hvilke forudsætninger der blev indlagt i vurderingen, herunder ikke mindst hvilken horisont der arbejdedes med. Amagerbankens ledelse arbejdede generelt med lange betalingsrækker og betalingshorisonter, mens Finansiell Stabilitets vurderinger tog udgangspunkt i en mere sædvanlig, konservativ tilgang. Også af den grund kan Finansiell Stabilitet ikke have været undergivet en videregivelses- og vejledningspligt i forhold til Finansiell Stabilitets interne vurderinger.

Det er ikke korrekt, når konkursboet har gjort gældende, at Finansiell Stabilitet var bekendt med alle relevante forhold af betydning for værdiansættelsen af Amagerbankens engagementer. Finansiell Stabilitet var alene i besiddelse af materiale, som banken selv havde udleveret til Finansiell Stabilitet, og Finansiell Stabilitets foreløbige vurderinger var derfor baseret på en delmængde af det materiale, som bankens ledelse og revision havde til rådighed. Finansiell Stabilitets vurderinger i 20. april-notatet var også foretaget på et mindre fyldestgørende grundlag end den efterfølgende vurdering fra Finanstilsynets side. Der kan ikke gælde en pligt til at informere en bank om boniteten af dens egne engagementer ud fra et oplysningsgrundlag, der alene stammer fra banken og ydermere er væsentligt mere begrænset end bankens eget. Det er ikke Finansiell Stabilitets opgave at belære en bank om dens egne kundeforhold.

Hertil kommer, at notatet af 20. april 2010 var et foreløbigt notat, der alene var udarbejdet til brug for de videre drøftelser med Økonomi- og Erhvervsministeriet og Finanstilsynet. Efter en række møder med Finanstilsynet udarbejdede Finansiell Stabilitet den 7. juni 2010 en opdateret risikovurdering, der anerkendte, at en stor del af de oprindeligt identificerede nedskrivningsbehov allerede var dækket som solvensreservationer. Den tilbageværende forskel mellem Finansiell Stabilitets og Finanstilsynets vurdering af risiciene på engagementerne lå herefter i intervallet mellem 555 og 1.310 mio. kr.

Rent bortset fra, at denne forskel ikke var så overraskende henset til, at de to vurderinger som nævnt var foretaget på forskellige retlige grundlag og ud fra forskellige tidsperspektiver, viser forløbet, at tallene fra 20. april-notatet ikke udgjorde det faktiske beslutningsgrundlag, som førte Finansiell Stabilitet til at stille vilkår om bl.a. en kapitalforhøjelse på 750 mio. kr. Også af den grund er det givet, at Finansiell Stabilitet ikke havde pligt til at videregive tallene fra 20. april-notatet.

For så vidt angår notatet af 7. juni 2010 har Finansiell Stabilitet anført, at notatet ikke blev udleveret til andre, herunder til Finanstilsynet, før efter, at Amagerbanken var gået konkurs. Notatet var derfor i enhver forstand et notat med rent interne overvejelser.

Amagerbanken havde ingen grund til at tro, at de 750 mio. kr. svarede "en-til-en" til nedskrivningsbehovet. Tværtimod fik banken klar information om, hvordan Finansiell Stabilitet kom til dette tal, nemlig at praksis var at kræve en solvensoverdækning på 50 % i relation til højrisikobanker, og at man ydermere ikke havde tillid til den eksisterende ledelse. Noget andet er, at de 750 mio. kr. faktisk svarer nogenlunde til medianen i 7. juni-notatets spænd fra 555 mio. kr. til 1.310 mio. kr.

Finansiell Stabilitet har herudover fremhævet, at man på en række møder tydeligt gjorde bankens tidligere ledelse opmærksom på, at der var væsentlig forskel på størrelsen på de nedskrivninger, som banken og Finansiell Stabilitet mente, der skulle foretages. Det blev også oplyst, at baggrunden for denne forskel primært skyldtes et forskelligt syn på værdiansættelsen af sikkerheder. Bankens bestyrelse var således fuldt ud opmærksom på Finansiell Stabilitets vurdering af bankens samlede stilling, herunder at denne adskilte sig fra Finanstilsynets vurdering.

En række dokumenter viser endog, at bankens tidligere ledelse ikke blot var bekendt med Finansiell Stabilitets negative syn på boniteten af bankens engagementer, men tillige kendte til det af Finansiell Stabilitet oprindeligt vurderede øgede nedskrivningsbehov på 1,5-2,3 mia. kr. Disse tal fremgår således af referatet af mødet den 4. maj 2010 mellem Finanstilsynet og bankens interne og eksterne revision, af referatet af mødet mellem banken og Økonomi- og Erhvervsministeriet den 12. august 2010, af materialet fra RBS og af Amagerbankens internt udarbejdede solvenssimulering af 25. august 2010. I de to sidstnævnte dokumenter knyttes tallene endvidere til ordene "konsekvenser af Finansiell Stabilitets nedskrivningsmodel" og "konsekvens af FS' vurdering af bankens låneportefølje".

Finansiell Stabilitet har på den baggrund gjort gældende, at Finanstilsynet må have videregivet tallene 1,5-2,3 mia. kr. på mødet den 4. maj 2010 til både bankens eksterne revisorer og til bankens interne revisionschef Gitte Buchholtz. Finansiell Stabilitet har endvidere subsidiært gjort gældende, at banken i hvert fald burde have kendt tallene, og at sagens dokumenter viser, at banken selv har regnet tallene ud. Der kan i sagens natur ikke være tale om

et brud på en oplysnings- og vejledningspligt, når banken allerede kendte – eller dog burde kende – den ønskede information.

Ansvarsgrundlag

Finansiel Stabilitet har gjort gældende, at der ved afgørelsen af denne sag ikke skal foretages en sædvanlig culpavurdering, idet Finansiel Stabilitet alene kan anses for at have handlet ansvarspådragende, hvis der foreligger en tilstrækkelig kvalificeret overtrædelse af en retsregel, der tillægger private rettigheder.

Finansiel Stabilitet har herudover gjort gældende, at konkursboet og Foreningen Amagerinvestor reelt har bygget deres anbringender om et ansvarsgrundlag på fire teser. For det første, at Finansiel Stabilitet havde en stålsat vurdering af et bestemt her-og-nu-nedskrivningsbehov. For det andet, at Finansiel Stabilitet bevidst tilbageholdte sin vurdering af dette nedskrivningsbehov for Amagerbanken. For det tredje, at Finansiel Stabilitet gennem de aftalte lånevilkår fik indflydelse på, på hvilke nedskrivninger Amagerbanken skulle foretage. Og endelig, for det fjerde, at Finansiel Stabilitet rent faktisk fik gennemtrumfet de ønskede nedskrivninger.

Alle fire teser er fejlagtige:

Finansiel Stabilitets vurderinger af nedskrivningsbehovet var foreløbige og skønsmæssige, de blev foretaget på et begrænset oplysningsgrundlag, og de undergik betydelige ændringer under sagens behandling. Det er således ikke korrekt, når konkursboet og Foreningen Amagerinvestor har anført, at Finansiel Stabilitet havde et fast nedskrivningsspænd på 1,7-2,5 mia. kr. Disse tal gik man væk fra som følge af drøftelserne med Finanstilsynet, og vurderingen gik derefter på et mernedskrivningsbehov i spændet mellem ca. 0,5 og 1,1 mia. kr.

Endvidere blev Finansiel Stabilitets vurderinger aldrig tilbageholdt for Amagerbankens ledelse, der tværtimod adskillige gange blev orienteret om, at Finansiel Stabilitet mente, at banken burde nedskrive mere. Imidlertid mistede de præcise tal i 20. april-notatet hurtigt deres relevans i forbindelse med, at Finanstilsynet fremkom med sine tal. Desuden udbad Amagerbankens ledelse sig aldrig præcise tal, som banken måtte antages allerede at være i besiddelse af. Først den 14. september 2010 – efter indgåelsen af låneaftalen – spurgte Amagerbankens daværende bestyrelsesformand N.E. Nielsen nærmere ind til Finansiel

Stabilitets vurdering af nedskrivningsbehovet. Endvidere var det svar, som Steen Hove afgav i den anledning, retvisende ud fra de oplysninger, der da forelå. Når konkursboet og Foreningen Amagerinvestor ikke gør gældende, at Finansiell Stabilitet havde et økonomisk eller andet usagligt motiv til at forholde Amagerbanken sine nedskrivningsvurderinger, er det da også svært at se, hvorfor Finansiell Stabilitet skulle have gjort noget sådant.

Det er heller ikke rigtigt, at Finansiell Stabilitet gennem lånevilkårene eller på anden måde fik indflydelse på, hvordan Amagerbanken nedskrev på konkrete engagementer. Bilag X til lånevilkårene gav ikke Finansiell Stabilitet en sådan indflydelse. Heller ikke gennem bilag Y kunne Finansiell Stabilitet gennemtvinge sådanne nedskrivninger, dels fordi Finansiell Stabilitet ikke havde instruktionsbeføjelser over for Steen Hove og Steen Hemmingsen, dels fordi heller ikke bilag Y gav kompetence til at foreskrive nedskrivninger. Der er heller ikke belæg for en påstand om, at Finansiell Stabilitet fik orkestreret det således, at den daværende bestyrelse blev udskiftet med en ny bestyrelse, som var ”i lommen” på Finansiell Stabilitet.

Endelig fremprovokerede Finansiell Stabilitet på intet tidspunkt blot én af de nedskrivninger, som Amagerbankens nye ledelse foretog.

Finansiell Stabilitet har endvidere bestridt at hæfte for Steen Hove og Steen Hemmingsen og samtidig gjort gældende, at hverken Steen Hove eller Steen Hemmingsen har handlet ansvarspådragende.

Steen Hove og Steen Hemmingsen var på intet tidspunkt ansat af Finansiell Stabilitet. De blev alene udpeget af Finansiell Stabilitet til at være kandidater til at indtræde i Amagerbankens bestyrelse. Selve indvælgelsen skete på bankens generalforsamling den 13. september 2010, og Steen Hove og Steen Hemmingsen var herefter generalforsamlingsvalgte bestyrelsesmedlemmer på linje med de øvrige bestyrelsesmedlemmer. Finansiell Stabilitet havde ikke nogen instruktionsbeføjelse i forhold til Steen Hove og Steen Hemmingsen. Det er derfor ikke korrekt at beskrive Steen Hove og Steen Hemmingsen som Finansiell Stabilitets repræsentanter i bankens bestyrelse eller som Finansiell Stabilitets forlængede arm.

Endvidere vidste Steen Hove og Steen Hemmingsen, at Amagerbankens daværende ledelse var bekendt med, at Finansiell Stabilitet ønskede større nedskrivninger. De vidste også, at Finansiell Stabilitet selv fandt, at 20. april-notatet havde fået en historisk karakter efter

Finanstilsynets gennemgang af banken. Endvidere pegede de begge flere gange på, at de – ud fra deres trods alt begrænsede kendskab til bankens engagementer – fandt, at der var behov for større nedskrivninger. Det savner mening at hævde, at to nye bestyrelsesmedlemmer skulle have pligt til at belære den hidtidige bestyrelse om boniteten af engagementer, som de 'øvrige bestyrelsesmedlemmer måtte forventes at kende væsentligt bedre.

Årsagssammenhæng

Finansiel Stabilitet har bestridt, at der er årsagssammenhæng mellem Finansiell Stabilitets handlinger eller undladelser og de tab, som investorerne og kreditorerne måtte lide ved, at Amagerbanken gennemførte en kapitalforhøjelse i september 2010 og senere blev afviklet under Bankpakke III.

Amagerbankens daværende ledelse vidste, at der var en væsentlig forskel på størrelsen af de nedskrivninger, som henholdsvis banken og Finansiell Stabilitet mente, der skulle foretages. Banken var også opmærksom på, at baggrunden for denne forskel primært skyldtes et forskelligt syn på værdiansættelsen af sikkerheder. Desuagtet valgte bankens tidligere ledelse at fortsætte sin egen dagsorden, hvor den baserede sikkerhedsværdierne på lave afkastkrav og en tålmodig afviklingsstrategi. Det fremstår derfor ikke reelt, når den tidligere ledelse under denne sag har påstået, at den ikke ville have gennemført en kapitaludvidelse, hvis den havde modtaget yderligere oplysninger om det af Finansiell Stabilitet vurderede nedskrivningsbehov.

Den manglende årsagssammenhæng bliver særlig tydelig, når det tages i betragtning, at Amagerbanken tillige var informeret om Finansiell Stabilitets talmæssige konklusioner, herunder spændet i nedskrivningsbehovet.

Finansiell Stabilitet har herudover gjort gældende, at der i forhold til konkursboet under alle omstændigheder må foreligge egen skyld, da Amagerbanken aldrig spurgte Finansiell Stabilitet om Finansiell Stabilitets mere præcise vurdering.

Særligt i forhold til *Foreningen Amagerinvestors* krav har Finansiell Stabilitet gjort gældende, at det bl.a. på baggrund af oplysningerne i prospektet måtte have stået klart for potentielle investorer, at Finansiell Stabilitet havde væsentlige reservationer vedrørende bankens bonitet. På tidspunktet for aktieemissionen var det offentligt kendt, at Amagerban-

ken var i store økonomiske vanskeligheder, hvilket også med tydelighed fremgik af prospektet. Investorer, der på trods heraf investerede i banken, gjorde det på grund af udsigten til en potentiel gevinst, og det bestrides, at eventuelle oplysninger i prospektet om Finansiell Stabilitets historiske vurdering af nedskrivningsbehovet ville have ændret herpå. Der er endvidere ikke tale om adækvate tab, og investorerne har under alle omstændigheder accepteret risikoen ved en investering i banken.

Konkursboets påstand

For så vidt angår konkursboets anerkendelsespåstand har Finansiell Stabilitet tilsluttet sig de anbringender, som er gjort gældende af Finanstilsynet, jf. herom nedenfor.

Finanstilsynet har til støtte for sine påstande over for såvel *konkursboet* som *Foreningen Amagerinvestor* overordnet gjort gældende, at Finanstilsynet ikke har handlet ansvarspådragende ved ikke at have informeret Amagerbanken om de vurderinger af nedskrivningsbehovet i banken, som indeholdes i Finansiell Stabilitets to notater af 20. april og 7. juni 2010. Finanstilsynet har desuden bestridt, at der er årsagssammenhæng mellem de undladelser, som tilsynet bebrejdes, og det tab, som kreditorer og investorer måtte lide, når konkursboet efter banken er opgjort.

Partshøring

Finanstilsynet har gjort gældende, at konkursboets og Foreningen Amagerinvestors fælles anbringende om, at tilsynet har tilsidesat forvaltningslovens regler om partshøring i forbindelse med udfærdigelsen af tilsynets funktionsundersøgelse, udgør om et nyt anbringende, som bør afskæres fra realitetsbehandling.

Dels har konkursboet på intet tidspunkt før hovedforhandlingen gjort gældende, at Finanstilsynet havde overtrådt en partshørings- og begrundelsespligt. Dels gjorde Foreningen Amagerinvestor under skriftvekslingen alene gældende, at tilsynet havde overtrådt sin partshørings- og begrundelsespligt i forbindelse med tilsynets godkendelse af prospektet, hvilket foreningen nu synes at have frafaldet. Foreningen gjorde til gengæld først under hovedforhandlingen gældende, at der bestod en ikke-iagttaget partshørings- og begrundelsespligt i relation til udarbejdelsen af funktionsundersøgelsen.

Finanstilsynet har subsidiært gjort gældende, at tilsynet ikke som led i afgivelsen af tilsynets funktionsredegørelse havde pligt til at partshøre Amagerbanken over de vurderinger, der var indeholdt i Finansiell Stabilitets notater af 20. april 2010 og 7. juni 2010.

Finanstilsynet har til støtte herfor anført, at forvaltningslovens § 19 alene foreskriver parts-høring over oplysninger, som er af væsentlig betydning for den afgørelse, som myndighe-den skal træffe. Finansiell Stabilitets vurderinger af boniteten af bankens engagementer blev imidlertid ikke tillagt vægt ved Finanstilsynets fastsættelse af det individuelle sol-vensbehov, som alene baserede sig på sig på tilsynets egne vurderinger og på oplysninger fra Amagerbanken.

Finanstilsynet har i den forbindelse fremhævet, at Finansiell Stabilitets vurderinger ikke an-gik den problemstilling om forenelighed med regnskabsreglerne, som tilsynet skulle for-holde sig til. Finansiell Stabilitet havde – med henblik på at vurdere forsvarligheden af en lånegaranti ud fra en treårig horisont – bedømt, hvor meget en fornuftig ledelse ville nedskrive på bankens engagementer. Til forskel herfra skulle Finanstilsynet vurdere, hvilke nedskrivninger Amagerbankens ledelse skulle foretage for at opfylde de lov- og regnskabs-mæssige mindstekrav.

Begrundelse

Finanstilsynet har gjort gældende, at anbringendet om, at tilsynet ikke har givet en fyldest-gørende begrundelse i forbindelse med afgivelsen af tilsynets funktionsundersøgelsesrap-port, udgør et nyt anbringende, der ikke bør antages til realitetsbehandling. Til støtte herfor har tilsynet anført det samme som i relation til spørgsmålet om tilsynets iagttagelse af partshøringsreglerne.

Finanstilsynet har subsidiært bestridt, at tilsynet efter reglerne i forvaltningslovens §§ 22-24 havde pligt til at oplyste Amagerbankens ledelse om Finansiell Stabilitets vurdering af nedskrivningsbehovet i banken. Begrundelsespligten angår alene forhold, som er tillagt vægt af afgørelsesmyndigheden, og Finansiell Stabilitets vurderinger blev som anført ikke tillagt vægt ved Finanstilsynets afgørelse.

Videregivelse på andet grundlag

Finanstilsynet har bestridt, at tilsynet var forpligtet – eller endog berettiget – til at videre-formidle de foreløbige vurderinger af nedskrivningsbehovet, som Finansiell Stabilitet fore-

tog i foråret 2010 med henblik på Finansiell Stabilitets stillingtagen til Amagerbankens ansøgning om en individuel statsgaranti.

Finanstilsynet har til støtte herfor anført, at myndighedernes informations- og vejledningspligt efter forvaltningslovens § 7 alene angår forhold inden for deres eget kompetenceområde. Finanstilsynets kompetenceområde var imidlertid efter § 344 i lov om finansiel virksomhed et legalitetstilsyn, hvorimod tilsynet ikke var tillagt kompetence til at vurdere, om der skulle udstedes individuelle statsgarantier efter lov om finansiel stabilitet.

Finanstilsynet har i forlængelse heraf anført, at de forvaltningsretlige specialitetsprincipper indebærer, at tilsynet ikke måtte inddrage andre hensyn og formål end de, som tilsynet skulle forfølge i medfør af lov om finansiel virksomhed. Finanstilsynet kunne derfor ikke varetage hensyn, som påhvilede Finansiell Stabilitet efter lov om finansiel stabilitet. Endvidere havde Finanstilsynet ikke hjemmel til at anvende andre regler eller principper for vurdering af nedskrivningsbehov eller fastsættelse af solvenskrav end de, der fulgte af lov om finansiel virksomhed. Faktisk ville det have været misvisende at videregive Finansiell Stabilitets vurderinger, der jo netop ikke svarede til de vurderinger, som Finanstilsynet var kommet til efter de regler, som Finanstilsynet var underlagt. Der kan ikke gælde en pligt til at videregive et andet organs tal med en samtidig oplysning om, at tilsynet ikke er enig i de pågældende tal.

Finanstilsynet har desuden bestridt, at tilsynet skulle have udstedt en risikoplysning, der specifikt angik den nedskrivningsvurdering, som Finansiell Stabilitet havde foretaget. Det er til støtte herfor gjort gældende, dels at tilsynet ikke har pligt til at afgive risikovurderinger, dels at risikovurderinger ikke i praksis anvendes i relation til vurderinger fra tredjemænd. I øvrigt pegede Finanstilsynets risikoplysninger i funktionsredegørelsen netop på de forhold, som Finansiell Stabilitet havde tillagt betydning ved sine nedskrivningsvurderinger.

Tilsynets bemærkninger om, at bankens nedskrivninger lå i den lave ende, var ikke en henvisning til Finansiell Stabilitets vurderinger, hvilket Amagerbanken udmærket vidste fra bankens dialog med Finanstilsynet.

I realiteten søger konkursboet og Foreningen Amagerinvestor at etablere en pligt for Finanstilsynet til at rådgive banken om at drive bank. En sådan aktiv rådgivningspligt er ikke en del af gældende ret.

Ansvarsgrundlag

Finanstilsynet har gjort gældende, at selv såfremt landsretten måtte finde, at tilsynet har tilsidesat en pligt til at videregive tallene i Finansiell Stabilitets notater af 20. april og 7. juni 2010, har Finanstilsynet ikke handlet ansvarspådragende i forhold til konkursboet og Foreningen Amagerinvestor.

Til støtte herfor har Finanstilsynet anført, at de regler, som i givet fald måtte være overtrådt, ikke tillægger konkursboet og investorer rettigheder over for tilsynet. Beskyttelsessubjektet for forvaltningslovens regler om vejledning, partshøring og begrundelse er alene sagens part – og dermed Amagerbanken. Reglerne har derimod ikke til sigte at give et erstatningsretligt værn for partens kreditorer og for investorer. Heller ikke reglerne i lov om finansiell virksomhed vedrørende Finanstilsynets tilsynsreaktioner tillægger sådanne tredjemænd rettigheder. De kan følgelig ikke udgøre grundlaget for en ansvarspådragende handling.

Finanstilsynet har også anført, at tilsynet alene kan pådrage sig ansvar, såfremt det har begået en ”tilstrækkelig kvalificeret overtrædelse” af en retsregel. Dette er ikke tilfældet i den foreliggende sag, hvor det jo netop ikke bestrides, at Finanstilsynet har handlet korrekt i relation til såvel funktionsundersøgelsen og godkendelsen af bankens prospekt.

Årsagssammenhæng og tab

Finanstilsynet har bestridt, at de tab, som konkursboet og kreditorerne eventuelt måtte konstatere at have lidt, når bobehandlingen er afsluttet, vil knytte sig til forhold, der skyldes Finanstilsynet, herunder den manglende information af bankens daværende ledelse om Finansiell Stabilitets vurderinger.

Finanstilsynet har til støtte herfor tilsluttet sig det af Finansiell Stabilitet anførte om, at Amagerbankens daværende bestyrelse var bekendt med, at Finansiell Stabilitet havde et væsentligt mere negativt syn på bankens nedskrivningsbehov end bankens daværende ledelse, og desuagtet valgte at gennemføre kapitaludvidelsen og indgå aftalen om individuel statsgaranti med Finansiell Stabilitet.

Finanstilsynet har endvidere bestridt det af konkursboet og Foreningen Amagerinvestor anførte om, at Amagerbankens daværende ledelse ville have ladet banken afvikle under den generelle statsgaranti, såfremt ledelsen havde enten Finansiell Stabilitets vurderinger eller en risikoplysning vedrørende samme vurderinger af nedskrivningsbehovet.

Til støtte herfor har Finanstilsynet anført bl.a., at Amagerbanken på tidspunktet for indgåelsen af aftalen om en individuel statsgaranti var solvent og opfyldte Finanstilsynets individuelle solvenskrav. Først efter udløbet af Bankpakke I blev banken insolvent. Det var derfor aldrig et reelt alternativ for bestyrelsen at lade banken afvikle under Bankpakke I i stedet for at indgå en aftale med Finansiell Stabilitet.

Finanstilsynet har også gjort gældende, at det påståede tab retteligt er opstået som følge af handlinger, som bankens bestyrelse er ansvarlig for, herunder bevilling af kredit på ufor-svarligt grundlag, manglende sikkerhed for lån, utilstrækkelig sikring af valutapositioner samt overgangen fra den daværende bestyrelses afventende strategi til den nye bestyrelses mere markedskonforme strategi for så vidt angår håndteringen af nedskrivninger på enga-gementer.

Særligt i forhold til *Foreningen Amagerinvestors* påstand har Finanstilsynet gjort gælden-de, at investorerne har udvist egen skyld ved at have bortset fra de meget betydelige risici, der var forbundet med at investere i Amagerbanken, hvilket er beskrevet i både Finanstil-synets redegørelse af 21. juni 2010 og i prospekterne i forbindelse med kapitaludvidelsen. Det må på baggrund af de omfattende og detaljerede risikoplysninger have stået klart for enhver rationel investor, at der kunne ske realisering af yderligere nedskrivninger i betyde-ligt omfang. I øvrigt gik banken konkurs af netop de grunde, som prospektet fremhævede som særligt risikoskabende.

Finanstilsynet har ikke bestridt selve tabsopgørelsen i Foreningen Amagerinvestors på-stand, men bestrider, at der i tilfælde af ansvar er grundlag for at beregne procesrente fra et tidligere tidspunkt end 20. marts 2018.

Konkursboets påstand

Finanstilsynet har i relation til konkursboets anerkendelsespåstand gjort gældende, at det er en betingelse for at kunne få medhold i en anerkendelsespåstand om erstatningsansvar, at

der foreligger den fornødne dokumentation for et økonomisk tab. I den foreliggende sag er boet imidlertid ikke sluttet og dividenden endnu ikke opgjort. På det foreliggende grundlag må konkursboets påståede tab derfor anses for udokumenteret, ikke-realiseret og alene teoretisk eksisterende, hvorfor konstateringen af et erstatningsansvar ikke kan komme på tale.

Finanstilsynet har på den baggrund gjort gældende principalt, at Finanstilsynet allerede af den grund skal frifindes for konkursboets anerkendelsespåstand. Subsidiært har Finanstilsynet gjort gældende, at tilsynet skal frifindes for tiden, jf. tilsynets subsidiære påstand.

Retsgrundlaget

Reglerne om individuelle statsgarantier

Som følge af den internationale finanskriser vedtog Folketinget lov nr. 1003 af 10. oktober 2008 om finansiel stabilitet (Bankpakke I). Loven etablerede, jf. dennes § 1, en garantiordning, som indebar, at staten ubetinget garanterede simple kreditorers krav mod pengeinstitutter, i det omfang sådanne krav ikke blev dækket på anden måde. I medfør af lovens § 3 oprettede økonomi- og erhvervsministeren endvidere et aktieselskab (Afviklingselskabet), hvis aktiekapital blev indskudt af staten. Afviklingselskabet skiftede senere – ved lov nr. 1273 af 16. december 2009 – navn til Finansiell Stabilitet.

Med den såkaldte Bankpakke II blev der ved lov nr. 68 af 3. februar 2009 etableret en ordning, hvor kreditinstitutter frem til den 31. december 2010 kunne ansøge om individuelle statsgarantier for at sikre kreditinstitutternes mulighed for at skaffe likviditet i forbindelse med udløbet af den generelle statsgaranti under Bankpakke I.

Lov om finansiel stabilitet (lovbekendtgørelse nr. 875 af 15. september 2009 med senere ændringer) indeholdt i den forbindelse på det for sagens relevante tidspunkt bl.a. følgende bestemmelser vedrørende ordningen med individuel statsgaranti:

”§ 16 a. Der etableres en ordning, hvorefter Finansiell Stabilitet A/S efter ansøgning kan indgå aftale om ydelse af individuel statsgaranti for eksisterende og ny ikkeefterstillet, usikret gæld ... med en løbetid på op til 3 år.

Stk. 2. Ordningen administreres af Finansiell Stabilitet A/S i henhold til bestemmelserne i denne lov.

Stk. 3. Den i stk. 1 nævnte ordning omfatter lån udstedt senest den 31. december 2010. Der kan ansøges om individuel statsgaranti på lån indtil den 31. december 2010. Økonomi- og erhvervsministeren kan fastsætte regler om, at fristen i 2. pkt. forlænges.

§ 16 b. Ansøgning efter § 16 a kan indgives af danske pengeinstitutter, datterselskaber i Danmark af udenlandske pengeinstitutter samt realkreditinstitutter, som opfylder solvenskravet på 8 pct., kravet til instituttets individuelle solvensbehov og et eventuelt højere individuelt solvenskrav fastsat af Finanstilsynet, jf. § 124 i lov om finansiel virksomhed.

Stk. 2. Ansøgningen om statsgaranti skal indsendes til Finansiell Stabilitet A/S og vedlægges følgende dokumenter:

...

§ 16 d

Forvaltningsloven gælder for Finansiell Stabilitet A/S' behandling af ansøgninger om statsgaranti i medfør af § 16 a.”

I de specielle lovbemærkninger til §§ 16 a og 16 d (L 103 af 21. januar 2009) anføres bl.a., at

”Med bestemmelsen i § 16 a etableres der en ordning, hvorefter Afviklings-selskabet [nu Finansiell Stabilitet] efter ansøgning og forhandling kan indgå aftale om at garantere ny ikke-efterstillet, usikret gæld samt for et SDO-udstedende instituts supplerende sikkerhedsstillelse (junior covered bonds).

...

Der er tale om en ansøgningsmulighed, som – hvis det pågældende institut i øvrigt opfylder ansøgningsbetingelserne – vil blive fulgt op af en forhandling mellem Afviklings-selskabet og det pågældende institut om de nærmere vilkår for statsgarantien. Der er således ikke tale om, at pengeinstitutterne m.v., der opfylder ansøgningsbetingelserne, har en automatisk ret til at få en statsgaranti for lån, der løber til efter den 30. september 2010. Det afhænger af, hvorvidt der kan opnås enighed mellem Afviklings-selskabet og det pågældende pengeinstitut m.v. om en individuel aftale.

...

Det følger af den foreslåede § 16 d, at forvaltningsloven vil gælde for Afviklings-selskabets behandling af ansøgninger om statsgaranti i henhold til § 16 a.”

De nævnte bestemmelser blev suppleret af bekendtgørelse nr. 231 af 26. marts 2009. Efter denne bekendtgørelses § 5, stk. 4, kunne Finansiell Stabilitet ved forhandlingen fastsætte yderligere vilkår, hvis Finansiell Stabilitet skønnede, at dette var nødvendigt for, at udstedelse af statsgarantien kunne anses for forsvarlig.

Bankpakke I udløb den 30. september 2010, hvor den blev afløst af den såkaldte Bankpakke III også kaldet Exitpakken, jf. lov nr. 721 af 25. juni 2010. Herefter var indskydere og andre simple kreditorer i nødlidende pengeinstitutter ikke længere sikret fuld dækning

som under Bankpakke I. Ændringen indebar også, at der ikke længere var en økonomisk risiko for staten i forbindelse med den efterfølgende afviklingsproces.

Forvaltningsloven

Forvaltningslovens § 19 om partshøring foreskrev – indtil en ændring af bestemmelsen ved lov nr. 638 af 12. juni 2012 – at der under visse betingelserne gjaldt en partshøringspligt vedrørende ”sagens faktiske omstændigheder”.

Begrebet ”sagens faktiske omstændigheder” er behandlet i Offentlighedskommissionens betænkning 1510/2009, s. 557f, hvor der anføres bl.a. følgende med særlig henblik på begrebets anvendelse i forhold til ekstraheringspligten:

”Spørgsmålet om, hvorvidt der er tale om en oplysning om faktiske omstændigheder, beror således ikke alene på oplysningens indhold, men også på oplysningens funktion i den konkrete sag. Oplysninger, som indeholder en mere subjektivt præget stillingtagen, vil dermed kunne være omfattet af ekstraheringspligten i § 11, hvis oplysningerne bidrager til at supplere sagens bevismæssige grundlag eller i øvrigt har til formål at skabe klarhed med hensyn til en sags faktiske omstændigheder.

Om den nærmere udstrækning af ekstraheringspligten kan der i øvrigt henvises til kapitel 13, pkt. 3.2 ovenfor, hvor der er givet en nærmere beskrivelse af, hvad der skal forstås ved udtrykket ”faktiske omstændigheder” i forhold til notatpligten. I overensstemmelse med det, som er anført det nævnte sted, bemærkes dog, at ekstraheringspligten i første række vil omfatte ”egentlige faktuelle” oplysninger, dvs. oplysninger om gjorte iagttagelser, resultatet af foretagne målinger og andre undersøgelser, fastslåede oplysninger om økonomiske forhold, f.eks. størrelsen af skattepligtig indkomst og lignende samt modtagelse af oplysninger vedrørende et bestemt hændelsesforløb.

Ekstraheringspligten vil endvidere omfatte oplysninger, der indeholder en subjektivt præget stillingtagen til et forhold, for så vidt oplysningen (vurderingen) har til formål at skabe klarhed med hensyn til en sags faktiske omstændigheder. Således vil en udefra indhentet sagkyndig erklæring, der indeholder en videnskabelig eller teknisk vurdering af et forhold, som skal indgå i myndighedens afgørelse, være omfattet af ekstraheringspligten, jf. bl.a. FOB 1990, side 216, FOB 1995, side 305, FOB 1996, side 221 og FOB 2002, side 402.

Derimod vil ”interne vurderinger” – dvs. udtalelser eller vurderinger, der foretages af forvaltningsmyndighedens eget personale mv. – ikke være omfattet af ekstraheringspligten, jf. bl.a. FOB 2004, side 98. I overensstemmelse hermed har ombudsmanden i FOB 1995, side 305, udtalt, at ”[d]e beregninger der foretages i et ministeriums departement eller i et generaldirektorat på baggrund af allerede foreliggende og offentligt tilgængeligt materiale, og uden at ministeriet ved besigtigelser mv. tilfører nye iagttagelser, vil efter min opfattelse være undtaget fra aktindsigt [...]. Jeg mener ikke at pligten til ekstrahering kan

udstrækkes til disse 'skrivebordsberegninger'." Der skal dog bemærkes, at ombudsmanden har antaget, at oplysninger om en myndigheds forudsigelser om, hvorledes et faktisk forløb vil ændre sig, som bidrager til myndighedens kvalificering af det administrative beslutningsgrundlag, vil være ekstraheringspligtige, jf. bl.a. FOB 2005, side 485, der er omtalt nedenfor under pkt. 5.3."

Ved ovennævnte lov nr. 638 af 12. juni 2013 blev forvaltningslovens § 19 ændret således, at partshøringspligten herefter gælder med hensyn til "en sags faktiske grundlag eller eksterne faglige vurderinger". I de almindelige bemærkninger til det lovforslag, der dannede grundlag for lovændringen (lov nr. 145 af 8. februar 2013), anføres herom bl.a. følgende:

"Det bemærkes, at bestemmelsen i § 19 med visse sproglige ændringer foreslås videreført med nærværende lovforslag, jf. pkt. 4.3.10.

...

Som det fremgår, handler pligten til at høre parten efter forvaltningslovens § 19, stk. 1, om »oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder«, der er af væsentlig betydning for sagen. Denne betingelse må forstås på samme måde som den tilsvarende betingelse for, at der skal foretages ekstrahering af oplysninger efter forvaltningslovens § 12, stk. 2, og § 14, stk. 2, jf. John Vogter, Forvaltningsloven med kommentarer (2001, 3. udgave), side 393. Om den nærmere forståelse af den nævnte betingelse anfører John Vogter, a.st., bl.a. at afgørende for, om en oplysning skal undergives partshøring efter § 19, er, om oplysningen er af en sådan karakter, at den bidrager til at supplere sagens bevismæssige grundlag eller i øvrigt tilvejebringes for at skabe klarhed med hensyn til sagens faktiske omstændigheder. Partshøringspligten vil derfor efter omstændighederne også omfatte oplysninger, der indeholder en subjektiv præget stillingtagen til forhold, for så vidt vurderingen er af betydning for den administrative bevisoptagelse. Som eksempel nævnes en udtalelse fra en sagkyndig, der har afgivet en videnskabelig/teknisk vurdering af et forhold, som skal indgå i grundlaget for myndighedens afgørelse.

...

Bestemmelserne om ekstrahering af oplysninger om faktiske omstændigheder af væsentlig betydning i forvaltningslovens § 12, stk. 2, og § 14, stk. 2 – der er omtalt ovenfor under pkt. 4.3.7.1 – skal i øvrigt forstås på samme måde som ekstraheringsbestemmelsen i offentlighedslovens § 11, stk. 1, jf. Folketingstidende 1985-86, tillæg A, sp. 139 f. Denne bestemmelse, der også fastsætter en pligt til at ekstrahere oplysninger om faktiske omstændigheder af væsentlig betydning, er imidlertid med § 28, stk. 1, i forslaget til offentlighedsloven (og Offentlighedskommissionens lovudkast) foreslået videreført med visse tekniske og sproglige ændringer, jf. pkt. 4.3.7.2 ovenfor.

For det første foreslås med § 28, stk. 1, 1. pkt., i forslaget til offentlighedsloven (og Offentlighedskommissionens lovudkast) den sproglige ændring, at ekstraheringspligten skal gælde med hensyn til »oplysninger om en sags faktiske grundlag«, i det omfang oplysningerne er relevante for sagen». Dernæst fore-

slås det med bestemmelsen i forslaget til offentlighedslovens (og lovudkastets) § 28, stk. 1, 2. pkt., præciseret, at der gælder en pligt til at meddele aktindsigt i oplysninger om *eksterne faglige vurderinger*, som findes i dokumenter, der er undtaget fra aktindsigt, og som er relevante for sagen.

På baggrund af den nævnte sammenhæng mellem de udtryk, der anvendes i ekstraheringsbestemmelserne i offentlighedslovens § 11, stk. 1, samt forvaltningslovens § 12, stk. 2, og § 14, stk. 2, der alle foreslås ændret (jf. pkt. 4.3.7 ovenfor), således at der kommer til at gælde den samme pligt til at foretage ekstrahering af faktiske oplysninger og eksterne faglige vurderinger, er det Justitsministeriets opfattelse, at formuleringen af bestemmelsen i forvaltningslovens § 19, stk. 1, bør ændres tilsvarende med hensyn til angivelsen af, hvilken type oplysninger der skal høres over («oplysninger om en sags faktiske grundlag» og »oplysninger om eksterne faglige vurderinger«). Det forudsættes, at der ikke herved ændres ved gældende ret, herunder med hensyn til hvornår en forvaltningsmyndighed skal foretage partshøring. Der henvises herom til nærværende lovforslags § 1, nr. 7 (forslaget til forvaltningslovens § 19), samt bemærkningerne til bestemmelsen.”

Landsrettens begrundelse og resultat

Amagerbanken søgte i begyndelsen af 2010 en statsgaranti under Bankpakke I på 13,5 mia. kr. Finansiell Stabilitet imødekom den 28. juni 2010 ansøgningen på nærmere angivne vilkår, herunder en kapitaludvidelse på 750 mio. kr., udpegning af to bestyrelsesmedlemmer, og en nærmere bestemt vetoret. I forbindelse med behandlingen af ansøgningen foretog Finansiell Stabilitet en gennemgang af en række af bankens engagementer. Gennemgangen beskrives i et notat af 20. april 2010, udarbejdet af et kreditteam i Finansiell Stabilitet under ledelse af Leif Busk, hvori bankens nedskrivningsbehov beskrives. På baggrund af gennemgangen stillede Finansiell Stabilitet spørgsmålstegn ved, om Amagerbanken i det hele taget var solvent. Da Finanstilsynet blev gjort bekendt med Finansiell Stabilitets vurdering, foretog Finanstilsynet en nærmere vurdering af banken efter de regler, der gælder for tilsynet. Finanstilsynet fandt, at banken var solvent. Finansiell Stabilitet udarbejdede den 7. juni 2010 et notat om forskellen mellem Finansiell Stabilitets syn på nedskrivningerne og Finanstilsynets syn på nedskrivningerne. Da Finanstilsynet havde fundet banken solvent, kunne banken ansøge om statsgarantien.

Sagerne angår, om Finansiell Stabilitet og Finanstilsynet har pådraget sig erstatningsansvar ved ikke på et eller flere tidspunkter i forløbet fra den 20. april 2010 til den 30. september 2010 at have gjort Amagerbankens daværende bestyrelse bekendt med indholdet af Finansiell Stabilitets notat af 20. april 2010 om nedskrivninger i Amagerbanken samt Finansiell Stabilitets efterfølgende notat af 7. juni 2010 om forskellen mellem Finansiell Stabilitets syn på nedskrivningerne og Finanstilsynets syn på nedskrivningerne.

Konkursboet og Investorforeningen har gjort gældende, at Amagerbankens bestyrelse i givet fald ville have undladt at gennemføre en kapitalforhøjelse i september 2010, og i stedet ladet banken afvikle. Denne afvikling ville være sket under Bankpakke I, hvorved bankens kreditorer ville have opnået fuld dækning. Banken blev i stedet den 4. februar 2011 erklæret konkurs og afviklet under Bankpakke III med en begrænset dækning for kreditorerne. Investorforeningen har tilsluttet sig synspunktet og anført, at investorerne som konsekvens heraf ikke ville have lidt noget tab, idet kapitalforhøjelsen jo ikke ville være gennemført.

Der må først tages stilling til, om Amagerbanken er blevet gjort bekendt med størrelsen af det nedskrivningsbehov, der er beskrevet i notaterne af 20. april 2010 og 7. juni 2010, idet der er uenighed herom mellem på den ene side Amagerbanken og Investorforeningen og på den anden side Finansiell Stabilitet og Finanstilsynet.

Hertil bemærker landsretten, at der ikke i sagen er skriftligt materiale, hvorved Finansiell Stabilitet eller Finanstilsynet har gjort Amagerbanken bekendt med Finansiell Stabilitets notater af 20. april 2010 eller 7. juni 2010 eller de vurderinger og nedskrivningsbeløb, der er indeholdt heri, herunder om spændet på 1,7 til 2,5 mia. kr. I referatet af mødet den 4. maj 2010 mellem Finanstilsynet og bankens interne og eksterne revision omtales et nedskrivningsbeløb på 2,3 mia. kr. I referatet af mødet mellem banken og Økonomi- og Erhvervsministeriet den 12. august 2010, materialet fra RBS og Amagerbankens internt udarbejdede solvenssimulering af 25. august 2010 omtales et nedskrivningsbeløb på 1,5 mia. kr. Dette kunne tyde på, at banken var bekendt med tallene 1,5 og 2,3 mia. kr., der efter forklaringerne samt referatet af Finansiell Stabilitets bestyrelsesmøde den 20. april 2010 må antages at have været nævnt i en tidligere udgave af det notat, der senere blev til notatet af 20. april 2010. I materialet fra RBS og solvenssimuleringen af 25. august 2010 knyttes beløbet 1,5 mia. kr. endda til ordene ”konsekvens af Finansiell Stabilitets nedskrivningsmodel” og ”konsekvens af FS’s vurdering af bankens låneportefølje”. Bankens daværende ledelse har imidlertid forklaret, at banken ikke var bekendt med de tal vedrørende Finansiell Stabilitets vurdering af bankens nedskrivningsbehov, der fremgår af de to notater, eller de vurderinger og nedskrivningsbeløb, der er indeholdt heri. Der foreligger heller ikke forklaringer fra vidner med tilknytning til Finansiell Stabilitet eller Finanstilsynet om, at de skulle have gjort banken bekendt hermed.

Landsretten finder det herefter ikke bevist, at Finansiell Stabilitet eller Finanstilsynet gjorde Amagerbankens daværende ledelse bekendt med de nedskrivningstal, som var indeholdt i Finansiell Stabilitets notater af 20. april og 7. juni 2010.

Der må herefter tages stilling til, om Finansiell Stabilitet eller Finanstilsynet havde pligt hertil.

Til støtte herfor har konkursboet anført, at en sådan pligt følger af 1) forvaltningslovens regler om partshøring og supplerende uskrevne forvaltningsretlige grundsætninger, 2) forvaltningslovens regler om begrundelse og 3) en generel loyalitetspligt sammenholdt med princippet i forvaltningslovens § 7.

Finansiell Stabilitet, partshøring

Landsretten finder, at det følger af § 16 d i lov om finansiell stabilitet, at Finansiell Stabilitets beslutning om at udstede en lånegaranti til Amagerbanken med de omhandlede vilkår skal betragtes som en afgørelse i forvaltningslovens forstand. Det kan herefter ikke føre til et andet resultat, at de nærmere vilkår for udstedelsen af lånegarantien er sket i et dokument, der betegnes som en låneaftale, og at det fremgår af lovbemærkningerne til bestemmelsen, at vilkårene til dels skulle fastsættes efter forhandling. Som følge heraf havde Finansiell Stabilitet pligt til at overholde forvaltningslovens regler om bl.a. partshøring og begrundelse i forbindelse med udstedelsen af lånegarantien.

Efter den dagældende forvaltningslovs § 19 havde en forvaltningsmyndighed, inden den traf afgørelse, under visse omstændigheder pligt til at partshøre over ”oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder”.

Notaterne 20. april og 7. juni 2010 omhandler interne vurderinger hos Finansiell Stabilitet. De vurderinger fra Finansiell Stabilitets side, som Amagerbanken mener at skulle være hørt over, indeholder således ikke faktiske oplysninger, der er omfattet af partshøringspligten efter forvaltningslovens § 19. Finansiell Stabilitet har på den baggrund ikke overtrådt forvaltningslovens regler om partshøring ved ikke at udlevere notaterne – eller i øvrigt høre banken over vurderingerne heri – inden Finansiell Stabilitet traf afgørelse om udstedelsen af lånegarantien og om vilkårene herfor.

En sådan pligt kan heller ikke antages at følge af uskrevne forvaltningsretlige grundsætninger om kontraktion, og Finansiell Stabilitet har derfor heller ikke overtrådt disse.

Finansiell Stabilitet, begrundelse

Efter forvaltningslovens § 24 skal afgørelsesmyndigheden om fornødent give en kort redegørelse for de oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, som er tillagt væsentlig betydning for myndighedens afgørelse. I det omfang, afgørelsen hviler på et administrativt skøn, skal afgørelsesmyndigheden tillige angive de hovedhensyn, der har været bestemmende for skønsudøvelsen.

Finansiell Stabilitets afgørelse om at udstede lånegarantien med de angivne vilkår gav ikke Amagerbanken fuldt ud medhold i det ansøgte. Det gælder, uanset at lånevilkårene var fastsat i en aftale. Afgørelsen skulle derfor begrundes efter forvaltningslovens § 24.

Forvaltningslovens begrundelsesregler forpligter ikke en afgørelsesmyndighed til at videregive interne notater. Finansiell Stabilitet havde derfor ikke i medfør af begrundelsesreglerne pligt til at udlevere notaterne af 20. april og 7. juni 2010.

Spørgsmålet er herefter, om Finansiell Stabilitet i sin begrundelse for de fastsatte lånevilkår havde pligt til at nævne de nedskrivningstal, der er omtalt i de to notater.

Fastsættelsen af lånevilkårene havde karakter af et administrativt skøn, således at Finansiell Stabilitet skulle angive de hovedhensyn, der havde været bestemmende for afgørelsens udformning.

I sit brev af 22. juni 2010 til Amagerbanken anførte Finansiell Stabilitet bl.a., at Finanstilsynet havde vurderet, at Amagerbanken opfyldte kravene i lov om finansiell virksomhed § 124 vedrørende kapital. Det anførtes også, at man siden bankens indgivelse af ansøgningen havde været i løbende dialog med banken og herunder havde drøftet beregningen af bankens solvens- og nedskrivningsbehov, samt at Finansiell Stabilitet i den forbindelse havde givet udtryk for, at "Finansiell Stabilitet vurderer, at der opstår behov for betydelige yderligere nedskrivninger på bankens engagementer" inden for segmentet ejendomsmarkedet. Finansiell Stabilitet anførte videre, at man fastholdt, at banken skulle forhøje basiskapitalen med mindst 750 mio. kr. og således ikke kunne acceptere bankens ønske om, at der alene fastsattes et vilkår om forhøjelse af basiskapitalen med det højeste beløb af enten 250 mio.

kr. eller det beløb, der på tidspunktet for gennemførelsen af forøgelsen af basiskapitalen sikrer en solvensoverdækning i forhold til bankens individuelle behov på 33 %. Årsagen hertil var, at det ”ellers ikke kan anses for forsvarligt at yde en garanti på 13,5 mia. kr.”, idet ”en kapitaltilførsel på 750 mio. kr. vil bringe bankens solvensoverdækning op til ca. 50 %, målt i forhold til bankens solvensmeddelelse af 25. maj 2010”, og idet det ikke vurderes, ”at en solvensoverdækning på 33 % er forsvarlig med en 3-årig tidshorizont.” Endelig anførtes, at denne vurdering bl.a. er sket ”på baggrund af Finansiell Stabilitets gennemgang af konkrete engagementer i banken.”

Det fremgår således, at Finansiell Stabilitet har vurderet, at det afgørende for fastsættelsen af vilkåret var, at der skulle opnås en solvensoverdækning på 50 %, idet en lavere solvensoverdækning på 33 % ikke ville være forsvarlig.

Det er ikke bestridt under sagen, at Finansiell Stabilitet rent faktisk lagde vægt på netop de forhold, der nævnes i brevet af 22. juni 2010.

Det må endvidere på baggrund af bevisførelsen, herunder referatet af bestyrelsesmødet i Finansiell Stabilitet den 7. juni 2010 og vidneforklaringerne fra Henrik Bjerre-Nielsen og Henning Kruse Petersen, lægges til grund, at størrelsen af den krævede til kapitaltilførsel til banken ikke modsvarede størrelsen af de af fundne nedskrivningsbehov i notaterne af 20. april og 7. juni 2010. Navnlig udgjorde spændet på 1,7–2,5 mia. kr. i notatet af 20. april 2010 ikke hovedårsagen til, at den krævede kapitalforhøjelse blev fastsat til netop 750 mio. kr. Dette beløb var derimod i første række en konsekvens af et krav om solvensoverdækning på ca. 50 % i overensstemmelse med Finansiell Stabilitets retningslinjer for højrisikobanker.

Landsretten finder herefter, at Finansiell Stabilitet ikke havde pligt til som led i sin begrundelse for de stillede lånevilkår at angive de nedskrivningstal, som er indeholdt i Finansiell Stabilitets notater af 20. april og 7. juni 2010.

Finansiell Stabilitet, vejlednings- og informationspligt

De oplysninger, som Finansiell Stabilitet bebrejdes ikke at have videregivet, angår ikke fortolkning af retsregler, herunder regler inden for Finansiell Stabilitets ressort eller nedskrivningsregler under Finanstilsynets ressort. Det bebrejdes heller ikke Finansiell Stabilitet, at man forholdt Amagerbanken faktiske oplysninger eller viden om, hvordan Finansiell Sta-

bilitet agtede at agere, såfremt Amagerbanken disponerede på en bestemt måde. Der er derimod tale om, at konkursboet og Foreningen Amagerinvestor bebrejder Finansiell Stabilitet, at man ikke gav banken mere præcise oplysninger vedrørende Finansiell Stabilitets fagkyndige skøn over, hvor store nedskrivninger banken efter Finansiell Stabilitets opfattelse burde foretage inden for lovgivningens rammer.

Landsretten finder, at en loyalitets-, vejlednings- eller informationspligt ikke kan udstrækkes til, at Finansiell Stabilitet, som undergivet forvaltningsretlige regler, i almindelighed har pligt til af egen drift at meddele en professionel erhvervsdrivende bank sine interne fagkyndige vurderinger vedrørende bankens egne økonomiske forhold. Det gælder navnlig, når Finansiell Stabilitets vurderinger – som i den foreliggende sag – dels er foretaget på baggrund af oplysninger, der kommer fra banken selv, og således er banken fuldt ud bekendt, dels angår typer af vurderinger, som banken formodningsvist er mindst lige så kompetent til at foretage, således som en bank må antages at være i forhold til at vurdere boniteten af bankens egne kundeengagementer.

I den foreliggende sag er det godtgjort, at Finansiell Stabilitet adskillige gange meddelte Amagerbanken, at man havde betænkeligheder ved bankens økonomi, herunder ved en række større engagementer, og ved den af banken anlagte nedskrivningsstrategi. Det blev flere gange meddelt, at man så et betydeligt yderligere nedskrivningsbehov.

Også de af Finansiell Stabilitet udpegede bestyrelsesmedlemmer Steen Hove og Steen Hemmingsen gav i tiden op til deres indtræden i bestyrelsen og gennemførelsen af kapitalforhøjelsen udtryk for, at der måtte forventes yderligere nedskrivninger, samtidig med, at de pointerede, at de endnu ikke havde tilstrækkeligt kendskab til bankens forhold til at kunne kvantificere dette mere præcist.

Det bestrides da heller ikke af konkursboet eller Foreningen Amagerinvestor, at Amagerbanken var bekendt med, at Finansiell Stabilitet så væsentligt mere negativt på de nævnte forhold end banken selv. Det gøres således alene gældende, at man ikke var klar over størrelsen af forskellen på bankens og Finansiell Stabilitets vurderinger, og at Finansiell Stabilitet handlede pligtstridigt over for banken ved ikke at meddele tallene fra de to notater, men blot fremkomme med mere generelle bemærkninger.

Landsretten bemærker hertil, at Finansiell Stabilitets vurderinger var baseret på en anden nedskrivningsstrategi end den, som Amagerbankens daværende ledelse havde anlagt, og at dette var både banken og Finansiell Stabilitet bekendt. Det fremgår således af Amagerbankens brev til Finansiell Stabilitet af 21. juni 2010, hvori banken anmoder Finansiell Stabilitet om at nedsætte det udmeldte krav til en kapitalforhøjelse på 750 mio. kr., at ”Banken vurderer, at drøftelserne mellem banken og Finansiell Stabilitet er baseret på en vurdering af bankens aktuelle nedskrivningsbehov, hvor banken på sit erfaringsgrundlag, og Finanstilsynets solvensopgørelser, vurderer, at en aktiv kreditpolitik vil begrænse tab/hensættelser og fortsat skabe grundlag for en levedygtig bank, mens Finansiell Stabilitets opfattelse eksekveret nu vil medføre betydelige tab for banken, dens interessenter og samfundet.”

De præcise nedskrivningstal var derfor uden betydning, medmindre banken agtede at skifte strategi, hvilket der ikke er noget grundlag for at antage.

Landsretten bemærker i den forbindelse, at Amagerbanken må antages at have været fuldt ud klar over, at banken i sommeren-efteråret 2010 næppe ville kunne tåle med ét at ændre sin nedskrivningsstrategi radikalt, således at der anlagdes en konservativ nedskrivningsstrategi i overensstemmelse med Finansiell Stabilitets tilkendegivelser. Landsretten henviser herved til, at banken allerede på mødet den 12. april 2010 med Finansiell Stabilitet gav udtryk for, at Finansiell Stabilitet anvendte et ”nedlukningsscenario”, og at banken i brevet af 21. juni 2010 udtrykkeligt gjorde opmærksom på, at ”Finansiell Stabilitets opfattelse eksekveret nu vil medføre betydelige tab for ... samfundet”. Efter de afgivne forklaringer foretog banken endog meget ofte solvenssimuleringer af forskellige scenarier. Bankens ovennævnte tilkendegivelser, der kun kan forstås som udtryk for, at banken måtte lukke, må da også tages til udtryk for, at banken har foretaget sådanne beregninger.

Hertil kommer yderligere, at Finansiell Stabilitets vurderinger i notaterne af 20. april og 7. juni 2010 var præget af en betydelig usikkerhed om den præcise størrelse af de yderligere nedskrivninger, som Finansiell Stabilitet dengang vurderede, at banken burde foretage, samt at det efter vidneforklaringerne ikke kan lægges til grund, at det medio september 2010 var Finansiell Stabilitets vurdering, at de yderligere nedskrivninger burde være på netop 1,7-2,5 mia. kr.

Endelig kunne det forhold, at Finansiell Stabilitet i forbindelse med tildelingen af individuel statsgaranti fastsatte et krav om kapitaltilførsel på 750 mio. kr., ikke med føje have givet

Amagerbankens daværende bestyrelse grund til antage, at det fastsatte krav beløbsmæssigt svarede til de vurderinger, der fremgik af notaterne af 20. april og 7. juni 2010. Tværtimod meddelte Finansiell Stabilitet flere gange, og herunder ved det ovennævnte brev af 22. juni 2010, Amagerbanken, hvordan beløbet var fremkommet.

Landsretten finder således, at de foreliggende omstændigheder så meget desto mere underbygger, at Finansiell Stabilitet ikke havde pligt til af egen drift at meddele Amagerbanken beløbene i de vurderinger, som er indeholdt i de to notater af 20. april og 7. juni 2010.

Det kan ikke føre til et andet resultat, at Finansiell Stabilitet gennem lånevilkårene sikrede sig en betydelig indflydelse på bankens drift og nedskrivningspolitik. Landsretten finder i den anledning grund til at fremhæve, at der ikke er ført bevis for, at Finansiell Stabilitet krævede yderligere nedskrivninger efter vedtagelsen af låneaftalen. Det må således lægges til grund, at den nye bestyrelse – hvori Finansiell Stabilitet ikke havde bestemmende indflydelse – selvstændigt valgte at gennemføre en anden nedskrivningspolitik end den tidligere ledelse.

Konkursboet og Foreningen Amagerinvestor har endvidere gjort gældende, at Amagerbankens daværende ledelse ved flere lejligheder anmodede Finansiell Stabilitet om at oplyse banken om Finansiell Stabilitets vurdering af bankens forhold, og at det udgør en tilsidesættelse af Finansiell Stabilitets forpligtelser til at vejlede og informere banken, at Finansiell Stabilitet ikke i den anledning videregav tallene i notaterne af 20. april og 7. juni 2010.

Landsretten finder det ikke bevist, at Amagerbanken specifikt har anmodet Finansiell Stabilitet om at meddele banken, hvilke nedskrivninger man mere præcist anså for hensigtsmæssige inden for lovgivningens rammer.

Amagerbanken vidste, at Finansiell Stabilitet fandt bankens nedskrivninger for lave. Alligevel søgte banken at få Finansiell Stabilitet til at sætte mildere vilkår for statsgarantien i relation til bl.a. kapitalkrav. Banken søgte også at blive betrygget i, at myndighederne ikke ville pålægge banken at foretage yderligere nedskrivninger. Landsretten finder det derimod ikke bevist, at bankens daværende ledelse lagde vægt på Finansiell Stabilitets fagkyndige skøn vedrørende bankens nedskrivningspolitik, medmindre dette skøn ville resultere i øgede krav til banken fra myndighedernes side.

Landsretten finder heller ikke, at det i den foreliggende situation udgør et brud på Finansiell Stabilitets vejlednings- og informationspligt over for Amagerbanken, at Finansiell Stabilitet ikke ønskede at give banken den betryggelse af, at bankens erhvervsmæssige dispositioner rent faktisk var forsvarlige og hensigtsmæssige, som Amagerbankens daværende formand N.E. Nielsen udbad sig ved bl.a. brevet af 31. august 2010.

Endelig bemærkes, at det er ubestridt, at Finansiell Stabilitet ikke forholdt banken oplysninger med det formål at få banken afviklet under Bankpakke III og ikke under Bankpakke I.

På den anførte baggrund finder landsretten sammenfattende, at Finansiell Stabilitet ikke har handlet pligtstridigt over for Amagerbanken ved ikke at have videregivet de mere præcise vurderinger i Finansiell Stabilitets notater af 20. april og 7. juni 2010 til Amagerbanken, inden banken traf endelig beslutning om at gennemføre kapitalforhøjelsen, men alene at meddele banken, at man forudså et betydeligt yderligere nedskrivningsbehov.

Landsretten frifinder derfor Finansiell Stabilitet for de nedlagte påstande fra konkursboet og Foreningen Amagerinvestor, ligesom konkursboet på den baggrund tilpligtes at anerkende, at Finansiell Stabilitet ikke er erstatningsansvarlig for det tab, som konkursboet måtte lide som følge af, at Amagerbanken blev afviklet under Bankpakke III frem for under Bankpakke I.

Finanstilsynet, partshøring

Landsretten bemærker, at konkursboets og Foreningen Amagerinvestors anbringender om, at Finanstilsynet har tilsidesat sin pligt til partshøring og begrundelse i forbindelse med udfærdigelsen af tilsynets rapport af 21. juni 2010 om funktionsundersøgelse i Amagerbanken A/S, først er blevet fremsat under hovedforhandlingen.

Landsretten tillader anbringenderne fremsat, idet landsretten finder, at Finanstilsynet har haft tilstrækkelig mulighed for at varetage sine interesser uden udsættelse af hovedforhandlingen, jf. retsplejelovens § 363, stk. 1, nr. 2.

Finanstilsynets rapport af 21. juni 2010 indeholdt bl.a. et påbud om, at Amagerbanken skulle foretage yderligere nedskrivninger. Et sådant påbud udgør en afgørelse med den virkning, at forvaltningslovens regler om partshøring skal iagttages.

Efter den dagældende § 19 i forvaltningsloven angik partshøringspligten som nævnt ”oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder”. Dette begreb omfattede efter praksis bl.a. andre myndigheders skønsmæssige bedømmelser af forhold, der var af betydning for afgørelsesmyndighedens egen bevisbedømmelse. I forhold til Finanstilsynet udgjorde Finansiell Stabilitets vurderinger af Amagerbankens nedskrivningsbehov derfor faktiske oplysninger i bestemmelsens forstand.

Finanstilsynet havde imidlertid kun pligt til at partshøre Amagerbanken over Finansiell Stabilitets vurderinger af nedskrivningsbehovet, såfremt disse vurderinger var ”af væsentlig betydning for sagens afgørelse”. Vurderingen af, om en oplysning er væsentlig for sagens afgørelse, skal tage udgangspunkt i det retsgrundlag, som den påtænkte afgørelse skal træffes i medfør af. Det er derimod uden betydning for partshøringspligtens udstrækning, om oplysningerne af andre grunde er af betydning for parten. Det er heller ikke afgørende, om de pågældende oplysninger som i den foreliggende sag udgjorde anledningen til, at afgørelsesmyndigheden startede den pågældende sag.

I den foreliggende sag skulle Finanstilsynet træffe afgørelse om, hvorvidt – og i givet fald med hvilket beløb – Amagerbanken efter regnskabsreglerne havde en lovmæssig pligt til at foretage yderligere nedskrivninger. Tilsynet skulle derimod ikke træffe afgørelse om, hvorvidt nedskrivningerne, inden for lovgivningens rammer, var fornuftige ud fra god bank-skik.

Den vurdering af nødvendige nedskrivninger, som Finanstilsynet måtte foretage i forbindelse med sin afgørelse om, hvorvidt tilsynet skulle udstede et påbud og i givet fald med hvilket indhold, skulle således foretages på et andet grundlag end det, der havde ført Finansiell Stabilitet til sine vurderinger i notaterne af 20. april og 7. juni 2010. Endvidere foretog Finanstilsynet selv en undersøgelse af bankens engagementer og fik i den forbindelse forelagt flere og mere aktuelle oplysninger end Finansiell Stabilitet. Og Finanstilsynet nåede på baggrund heraf til andre nedskrivningsvurderinger end de, der er indeholdt i Finansiell Stabilitets to notater.

Vurderingerne fra Finansiell Stabilitet var på den baggrund ikke af væsentlig betydning for Finanstilsynets afgørelse.

Herefter kan Finansiell Stabilitets vurderinger af bankens samlede mernedskrivningsbehov i notaterne af 20. april og 7. juni 2010 ikke anses for at udgøre oplysninger, som var undergivet partshøringspligt i forbindelse med, at Finanstilsynet udstedte påbud om yderligere nedskrivninger.

Det bemærkes i øvrigt, at Finansiell Stabilitet efter det oplyste ikke på tidspunktet for udstedelsen af påbuddet havde udleveret notatet af 7. juni 2010 til Finanstilsynet.

Finanstilsynets redegørelse indeholdt også to såkaldte risikooplysninger om, at der var risiko for yderligere tab som følge af, at banken havde valgt en afventende strategi ved realisation af de finansierede aktiver, og at de valgte forudsætninger og beregninger af individuelle nedskrivninger medførte betydelig risiko for, at bankens individuelle nedskrivninger ville skulle øges med et betydeligt beløb. Finanstilsynet oplyste samtidig, at nedskrivningerne lå i den lave ende af det acceptable inden for regnskabsreglerne.

Sådanne risikooplysninger udgør ikke en forvaltningsakt, der omfattes af forvaltningslovens regler om pligtmæssig partshøring, jf. forvaltningslovens § 2. Allerede derfor havde Finanstilsynet heller ikke som led i afgivelsen af risikooplysningerne pligt til at partshøre Amagerbanken over tallene i de to notater fra Finansiell Stabilitet.

Finanstilsynet, begrundelse

Som anført ovenfor må det lægges til grund, at Finanstilsynet ikke tillagde Finansiell Stabilitets nedskrivningstal betydning ved afgørelsen af, om – og i givet fald med hvilket beløb – Amagerbanken skulle pålægges at foretage yderligere nedskrivninger. Finanstilsynet havde derfor ikke pligt til at omtale Finansiell Stabilitets vurderinger i sin begrundelse for påbuddet om yderligere nedskrivninger.

Som ligeledes anført ovenfor udgør en risikooplysning ikke en afgørelse i forvaltningslovens forstand. En risikooplysning kræver derfor ikke en begrundelse efter forvaltningslovens § 24.

Landsretten finder herefter, at Finanstilsynet ikke i medfør af forvaltningslovens regler om begrundelse havde pligt til at informere Amagerbanken om Finansiell Stabilitets vurderinger i notaterne af 20. april og 7. juni 2010.

Finanstilsynet, vejlednings- og informationspligt

Både konkursboet og Foreningen Amagerinvestor har gjort gældende, at Finanstilsynet har tilsidesat sin vejlednings- og informationspligt over for Amagerbanken ved ikke af egen drift at have videregivet de mere præcise vurderinger, der er kommet til udtryk i Finansiell Stabilitets to notater af 20. april og 7. juni 2010.

Efter landsrettens opfattelse er der ingen holdepunkter for, at Finanstilsynet i medfør af uskrevne grundsætninger om vejlednings- og informationspligt skulle have pligt til at oplyse Amagerbanken om et andet organs fagkyndige vurderinger vedrørende bankens egne økonomiske forhold, som tilsynet kun til dels var enig i. Det gælder i særdeleshed, når vurderingerne – som i den foreliggende sag – baserede sig på faktiske oplysninger fra Amagerbanken selv, og var udfærdiget med henblik på en myndighedsopgave, der ikke henhørte under Finanstilsynet, men under Finansiell Stabilitet.

Det tilføjes, at Finanstilsynet vidste, at banken var vidende om, at Finansiell Stabilitet så mere negativt på de foretagne nedskrivninger, end banken selv gjorde, og at Finanstilsynet flere gange henviste Amagerbankens ledelse til at indgå i en dialog med Finansiell Stabilitet for så vidt angår forhold henhørende under Finansiell Stabilitet.

Landsretten finder endvidere ikke, at Finanstilsynet på pligtstridig måde skulle have givet Amagerbanken indtryk af, at tilsynet havde en anden vurdering end tilsynets reelle vurdering eller uretmæssigt at have afvist at oplyse tilstrækkeligt om tilsynets egne vurderinger.

Landsretten frifinder derfor Finanstilsynet for de nedlagte påstande.

Sagsomkostninger

Foreningen Amagerinvestor skal betale sagsomkostninger til Finansiell Stabilitet med 660.120 kr. og til Finanstilsynet med 440.080 kr.

Gruppemedlemmerne, jf. vedhæftede bilag, skal in solidum med Foreningen Amagerinvestor inden for den af det enkelte gruppemedlem stillede sikkerhed betale de pågældende sagsomkostninger.

Amagerbanken Aktieselskab under konkurs skal betale sagsomkostninger til Finansiell Stabilitet med 5.550.000 kr., hvoraf 150.000 kr. udgør retsafgift, mens 5.400.000 kr. udgør dækning af udgifter til advokatbistand og vidneførsel.

Amagerbanken Aktieselskab under konkurs skal betale sagsomkostninger til Finanstilsynet med 3,6 mio. kr., der udgør dækning af udgifter til advokatbistand.

Ved fastsættelsen af beløbet til dækning af udgifterne til advokatbistand er der ud over sagens værdi taget hensyn til sagens omfang og varighed, herunder at hovedforhandlingen varede 19 retsdage. Ved fastsættelsen af sagsomkostningerne i forhold til Finansiell Stabilitet og Finanstilsynet er der taget hensyn til, at Finansiell Stabilitet forelagde sagerne, og at arbejdet med at varetage Finansiell Stabilitets interesser må anses for at have været noget større end arbejdet med at varetage Finanstilsynets interesser.

T h i k e n d e s f o r r e t :

I sag nr. B-3287-13 frifindes Finansiell Stabilitet og Finanstilsynet.

I sag nr. B-871-15 tilpligtes Amagerbanken Aktieselskab under konkurs at anerkende, at Finansiell Stabilitet A/S ikke er erstatningsansvarlig for det tab, som konkursboet har lidt som følge af, at Amagerbanken Aktieselskab A/S blev afviklet under Bankpakke III (lov 2010-06-25 nr. 721, lov 2010-12-21 nr. 1556 og lov 2011-06-14 nr. 619) frem for under Bankpakke I (lov 2008-10-10 nr. 1003).

Finansiell Stabilitet og Finanstilsynet frifindes for Amagerbanken Aktieselskab under konkurs' selvstændige påstand.

I sag nr. B-1170-17 frifindes Finanstilsynet.

Foreningen Amagerinvestor skal i sag nr. B-3287-13 betale sagsomkostninger til Finansiell Stabilitet med 660.120 kr. og til Finanstilsynet med 440.080 kr.

Gruppemedlemmerne, jf. vedhæftede bilag, skal in solidum med Foreningen Amagerinvestor inden for den af det enkelte gruppemedlem stillede sikkerhed betale de pågældende sagsomkostninger.

Amagerbanken Aktieselskab under konkurs skal i sag nr. B-871-15 betale sagsomkostninger til Finansiell Stabilitet med 5.550.000 kr.

Amagerbanken Aktieselskab under konkurs skal i sag nr. B-1170-17 betale sagsomkostninger til Finanstilsynet med 3,6 mio. kr.

Det idømte skal betales inden 14 dage efter denne doms afsigelse.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.

Bilag